

Ko je pravica hote slepa

BREDA PAHOR

Vsi vedo, da je bil nedolžen, vendar je nit njegovega življenja vseeno pretrgala rabljeva roka. Jesse De Wayne Jacobs, star 44 let, obsojen na smrt zaradi umora v ameriški zvezni državi Teksas, je sicer najprej izjavil, da je leta 1986 ubil 25-letno Etto Ann Urdiales, nato pa je priznal, da je nanjo streljala njegova sestra. Njegovo sestro, Bobbie Jean Hogan so za umor tudi obsodili na deset let zapor, vendar to ni zbrisalo pora, vendar to ni zbrisalo prej izrečene kazni proti Jacobsu. Vsi - tudi tožilec - so bili prepričani, da je ženo svojega ljubimca ubila Hoganova, vendar v ZDA vse do zadnjega niso znali ali hoteli najti načina, da bi po nedolžnem obsojenemu vsaj preložili, če že ne zbrisali kazni.

Ceprav se je okrog primera v ZDA vnela pravna bitka - cigava je kompetenca, da razveljavi smrtno obsodbo oz. da razsodi, da je bila na enem (proti Jacobsu) ali drugem (proti Hoganovi) storjena napaka - srž problema ni v tem. Res je tudi, kot so že pred dnevi ugotavljali ugledni ameriški dnevniki, da so nekatere odločitve Vrhovnega sodišča ZDA glede smrtnih obsodb zelo sporne (ne opredeljujejo prav pristojnosti v zvezi z »brisanjem«
ze izrečene kazni). Prav zadržanje članov najvišjega ameriškega sodišča se dodatno potrjuje čedalje večjo priljubljenost »dokončne kazni«
Predvsem v ZDA, vendar tudi v nekaterih drugih državah zahodne civilizacije, se širi krog zagovornikov smrtnih obsodb po prastarem barbarskem načelu »zob za zob«
.

Marsikdo bo lahko v skladu z duhom časa cinično pripomnil, češ da dandanes smrt nedolžnega človeka ni nikakršna redkost, spomnimo se na pokole v Bosni, Čečeniji in še marsikje drugje. Po drugi strani pa je tudi Jacobs priznal, da ne sodi med bele golobe. Vendar pa se na nedolžne žrtve današnjih nespametnih in prekomajno krutih vojn v ZDA ob primeru Jacobs nihče ni spomnil, kot tudi ne na vse, ki so podlegli slepemu nasilju, kot 25-letna Etta Ann. Igro je vse do zadnjega vodila skrb, da se ne prevesijo politična ravnanja (zagovorniki smrtnih kazni so namreč zmagali na zadnjih ameriških volitvah). Cemu bi se tako občutljivo kolesje zataknilo zaradi nepomembnega nepridiprava?

ZARADI SCALFAROVE BOLEZNI

Včeraj brez posvetovanj



RIM - Predsednik republike Oscar Luigi Scalfaro (na sliki) je včeraj zaradi bolezn (boleha namreč za gripo) prekinil posvetovanja za sestavo nove vlade, ki se bodo najbrž nadaljevala v soboto. Scalfarova bolezen pa ni utisala vse ostrejših polemik in sporov, ki spremljajo to zelo zapleteno vladno krizo.

Medtem ko Silvio Berlusconi in Nacionalno zavestništvo vztrajata pri zahtevi po takojšnjih volitvah (predlagala sta že datum 26. marca), je voditelj Severne lige Umberto Bossi še vedno prepričan, da bo Italija v kratkem dobila novo vlado. Zaradi hudih notranjih razhajanj Severna liga tvega razkol.

Za novo polemiko pa je s svojim predsinočnim televizijskim nastopom poskrbel sam premier v odstopu. Voditelj Ljudske stranke Rocco Buttiglione je prepričan, da bi takojšnje volitve povzročile hudo škodo, predvsem državnemu gospodarstvu.

Na 2. strani

TEKSAS / NEVERJETNO

Usmrtili nedolžnega: prevzel je krivdo za umor, ki ga je zagrešila sestra

WASHINGTON - Jesse Dewayne Jacobs je do zadnjega proglasil svojo nedolžnost, kar je potrdila tudi razsodba, ki je zaradi umora Ette Urdiales, na 10 let zapor obsojila Jacobsovo sestro Bobbie Jean Hogan, a včeraj so ga kljub temu usmrtili. Jacobs je bil namreč pred sestrim priznanjem že obsojen na smrt, ker je predtem priznal umor. Smrtno obsodbo je potrdilo ameriško vrhovno sodišče, guvernerka Ann Richards pa je zavrnila prošnjo za pomilostitev.

»V življenju sem

ogromno grešil in bržkone zaslužim tak konec. A danes ni zadoščeno pravici, to je naklepni zločin. Upam, da bo povzročil plaz protestov, ki bo v ZDA pokopal smrtno obsodbo,«
je dejal zdravniku, ki mu je v teksaskem Huntsvillu v žilo vbrizgnil strup.

Ta državni umor so najodločneje obsodile vse človekoljubne organizacije, zgrozil se je omikani svet, a to bržkone ne bo spremenilo odnosa oblasti, ker večina Americanov zagovarja smrtno kazen.

Na 18. strani

Jutri v Čedadu Dan emigranta

ČEDAD - V gledališču Ristori v Čedadu bo jutri popoldne z začetkom ob 15. uri že tradicionalni Dan emigranta. Na jutrišnji prireditvi bosta spregovorila slovenski senator Darko Bratina ter kulturna delavka iz Režije Luigia Negro v imenu slovenskih organizacij iz videmske pokrajine, medtem ko bo Benesko gledališče prikazalo igro Alda Clodica »Berite Novi Matajur«
.

Na 2. strani

ČEČENIJA / SPOPADI SE NADALJUJEJO

Rusom še ni uspelo zasesti Groznega

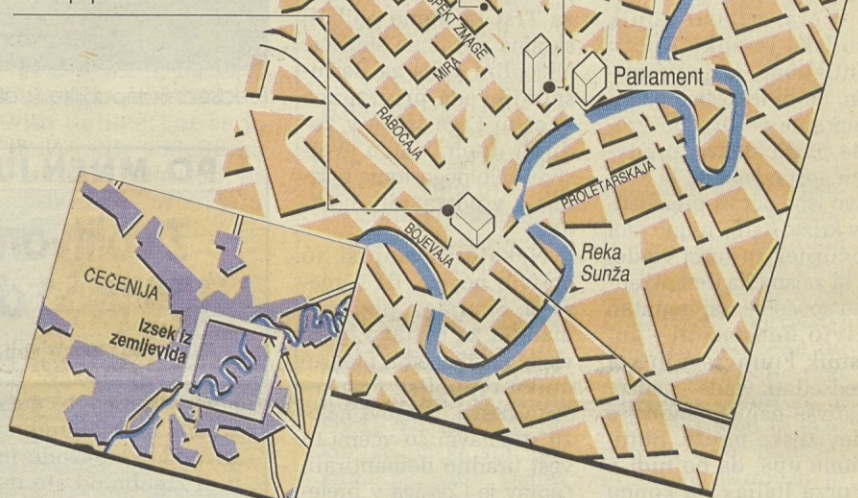
Ruski predsednik Jelcin je včeraj ukazal ustavitev bombardiranja Groznega

UPORNIKI V SREDIŠČU GROZNEGA SE NE DAJO

V sredo zjutraj je rusko letalstvo silovito bombardiralo središče čečenske prestolnice, ki je še vedno v rokah upornikov.

Predsedniška palača: Branilci vztrajajo na svojih položajih, čeprav je devetnadstropna zgradba menda že v plamenih.

Železniška postaja: V okolici so se razvneli srditi spopadi.



REUTER

Leta 1991 so imena ulic spremenili. Avturkanov prospekt se je prej imenoval Leninov prospekt.

GROZNI- Ruska vojska je včeraj nadaljevala bombardiranje in topniško obstreljevanje Groznega, vendar ji ni uspelo zasesti strateških položajev v središču čečenske prestolnice. Boris Jelcin je v sredo ukazal ustavitev bombardiranja Groznega, ukaz pa je začel veljati opolnoči. Odločitev je ruski predsednik sprejel zato, da bi preprečil nove žrtve med civilnim prebivalstvom. Resnici na ljubo se je zbal vse glasnejših protestov, saj so se intelektualcem pridružili tudi navadni ljudje, predvsem matere vojakov, ki jim je Boris Jelcin poslal sinove v čečensko klavnico.

Rusi trdijo, da so v včerajšnjih bojih unicili več kot dvajset čečenskih oklepnikov, medtem ko Čečeni zatrjujejo, da

so ruske enote tudi včeraj utrpeli hude izgube. Ruska letala so v sredo bombardirala vas Sali in zadela tamkajšnjo bolnišnico, kar pa v Moskvi zanikajo. Ruska vojska pošilja v Zakavkazije ojačenja, tokrat poklicne vojske in ne nabornikov, ki so jih prepričevali, da morajo le razorožiti tolpe mafijcev.

Zaradi razmer v Čečeniji naj bi se 12. januarja sestal stalni svet Organizacije za varnost in sodelovanje v Evropi. Francoski zunanji minister Alain Juppé je dejal, da imajo članice Evropske zveze pravico, da od Moskve dobijo pojasnila za dogajanja v Čečeniji. Zahod se namreč že sprašuje, kako se bo vse končalo.

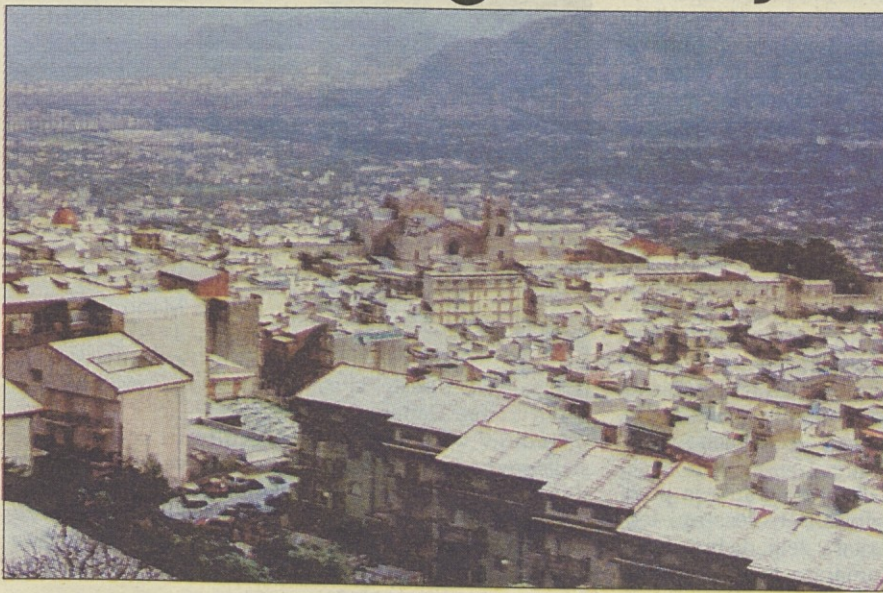
Na 17. strani

VREME / POLOŽAJ POSTAJA ŽE DRAMATIČEN

Vsa srednja in južna Italija v primežu snežnega neurja

RIM - Zimsko neurje, ki je pred dvema dnevoma zajelo srednjo in južno Italijo, se nadaljuje z nezmanjšano ostrino, v nekaterih krajih se je v zadnjih urah položaj celo poslabšal. V Montefferranteju pri Chietiju se je pod težo snega zrusila streha neke hiše. Ena oseba je izgubila življenje, sedem pa jih je ranjenih. Najbolj dramatično je v Kampanji, kjer so zaradi snega številne občine odrezane od sveta. Tu sta v snegu obitali tudi dve potniški železniški kompoziciji. Reševalci si utirajo pot do odrezanih vasi v Moliseju, Abrucih, Bazilikati in Moliseju kar z gosencarji.

Na 2. strani



Sneg je pobellil strehe tudi ponekod na Siciliji (teletoto AP)

DANES V PRIMORSKEM DNEVNIKU

V Dolini dobro delajo

Dolinski občinski upravitelji delajo brez hrupa in težijo predvsem po konkretnih rezultatih in uspehih.

Stran 4

Bruno Zvech o tržaški krizi

Pokrajinski generalni tajnik CGIL Bruno Zvech je prepričan, da se morajo sveže sile v Trstu vendarle prebuditi, drugače se bomo pogreznili v muzejsko zapuščino.

Stran 4

Od gradbenega odpusta 2.300 mld

Minister za javna dela Radice je včeraj postregel s podatkom, da je država z gradbenim odpustom doslej zbrala že skoraj 2.300 od predvidenih 2.500 milijard lir, vendar računici se niso zaključili.

Stran 9

Uveljavljanje mladih glasbenikov

Med bivšimi gojenci tržaške Glasbene matice je več glasbenikov, ki se uveljavljajo v širšem okviru. Med njimi je tudi kitarist Marko Feri.

Stran 13

Japonec Funaki zmagal v Innsbrucku

Na tretji tekmi 43. Turneje Intersport v smučarskih skokih je bil v Innsbrucku najboljši mladi Japonec Funaki. Najboljši Slovenec je bil Meglič na 9. mestu.

Stran 23



VLADNA KRIZA / POSVETOVANJA NAJBRŽ V SOBOTO

Predsednik je bolan Vse ostrejšše polemike

Ljudska stranka: Volitve bi oškodovale gospodarstvo

RIM - Predsednik republike Oscar Luigi Scalfaro je zaradi bolezn (boleha za gripo) odložil včerajšnja posvetovanja za sestavo nove vlade. Njegov glasnik Tanino Scelba je številnim novinarjem, ki so že zjutraj prisli na Kvirinal, sporočil, da ima predsednik gripo in da bo v najkrajšem času nadaljeval posvetovanja. Po vsej verjetnosti se bo to zgodilo v soboto, tako da je morebitni mandat za sestavo nove vlade pričakovati za ponedeljek ali najkasneje za torek.

Scalfarova bolezen ni ohladila iz dneva v dan vse bolj vročega političnega ozračja. Med prvimi se je včeraj oglašil tajnik Ljudske stranke Rocco Buttiglione, ki je prepričan, da bi takojšnje parlamentarne volitve povzročile hudo škodo, predvsem gospodarstvu, ki s težavo išče pot za premostitev krize. Italija nujno rabi pomiritev in torej vlado, ki bi zajamčila demokratično soocenje, saj trenutno Silvio Berlusconi - kot lastnik Fininvesta in kot predsednik vlade - nadzoruje vse najpomembnejše televizijske mreže. Buttiglione upa, da bo tudi v »Forza Italia« na koncu prevladal čut odgovornosti, medtem ko je sedaj stranka pod odločilnim vplivom »jastrebov« in Nacionalnega zavezništva.

Da bo Italija kljub težavam, kmalu dobila novo vlado pa je trdno prepričan vodja Severne lige Umberto Bossi. Po njegovem obstajajo v parlamentu številni in tudi politični pogoji za oblikovanje novega zavezništva, ce-

prav »senatur« ni pojasnil, s kom namerava skleniti nove dogovore. Pri tem ne gre zanemariti dejstva, da v Ligi narašča nezadovoljstvo nad Bossijem in da se iz dneva v dan krepi notranja oporečniška frakcija, ki se naslanja na stališča notranjega ministra Roberta Maronija.

Slednji je vsekakor v zadnjih dneh nekoliko omilil polemiko z Bossijem, ki pa jo sedaj nadaljuje skupina senatorjev in poslancev Lige. Med najbolj aktivnimi »oporečniki« je tržaški poslanec Guiseppe Niccolini, ki je v Trstu znan predvsem kot nacionalistični prvak, saj je dolgo let podpiral Listo za Trst in njena najbolj skrajna politična stališča. Niccolini velja za Berlusconijevega privrženca znotraj Lige in se v zadnjih dneh, v tem svojstvu, zelo pogostoma pojavlja v vsredstavnih medijih.

Nekateri časopisi so objavili novico, da namerava Scalfaro poveriti mandat za sestavo nove vlade nekdanjemu predsedniku republike Francescu Cossigi. Njegovi najozjji sodelavci so včeraj to vest uradno demantirali, čeprav je Cossiga v preteklih dneh dal jasno razumeti, da bi sprejel morebitno Scalfarovo ponudbo. Medtem ko je najbrž dokončno »pogorela« kandidatura zakladnega ministra Lamberta Dinija, se v nekaterih krogih spet pojavlja kandidatura bivšega milanskega sodnika Antonia Di Pietra. Za mandatarja ga je včeraj znova predlagal vodja sredinskega »Pakta za Italijo« Mario Segni.



Predsednik republike Scalfaro boleha za gripo (AP)

PO MNENJU SINDIKATOV

Z volitvami bi izgubili 150 tisoč delovnih mest

RIM - Takojšnje volitve, ki jih trdoglavo zahteva desnica, bi povzročile Italiji ogromno gospodarsko škodo in tudi izgubo od sto do stopenet tisoč delovnih mest. V to je prepričan voditelj sindikalne organizacije UIL Antimo Mucci, ki pravi, da bi volilna kampanja pravzaprav ohromila prizadevanja za premoščanje ekonomske in družbene krize, ki pesti Italijo.

Sindikati so se že večkrat jasno in odločno izrekli proti spomladanskim parlamentarnim volitvam. Predstavniki

delavcev sicer priznava, da v državi vlada huda politična zmeda, pred razpustom parlamenta in torej pred novimi volitvami pa je treba ustvariti pogoje za trezno demokratično soocenje, za kar so potrebna nova »pravila igre«. Predvsem pa novi zakoni za ureditev informacijskega sistema, posebno televizijskega.

Desnica očita sindikatom, da so neke vrste peta kolona naprednega tabora, slednji pa odgovarjajo, da so jim pri srcu edinole interesi delavcev.

ITALIJA / POLITIČNA RAZPRAVA

Kritike opozicije Berlusconiju

Za premiera je predsedniška vlada goljufija

RIM - Italijanski premier v odstopu Silvio Berlusconi se je v torek vrnil v Italijo po kratkem novoletnem oddihu. In takoj je izzval zelo ostre polemike s svojim nastopom na odaji »Neposredna kronika«, ki jo na drugi mreži Raia vodi Alessandro Cecchi Paone. Berlusconi, ki je bil videti odpočit, je bil zelo agresiven. Poveljeval je delo svoje vlade in zavrnil kritike opozicije. Predvsem pa je ozgosal kot »goljufija« in skoraj kot »beli puč« predsedniško vlado. Edini možni izhod iz sedanje krize so zato po njegovem mnenju takojšnje predčasne volitve.

Berlusconijske trditve so izzvale plaz kritik opozicijskih strank, medtem ko je vodstvo progresistov stopilo do predsednice po-



Irene Pivetti

slanske zbornice Irene Pivetti z zahtevo, naj brani parlament pred nezaslišanimi napadi. »Berlusconijske trditve so izredno hude, saj nas skrbi vsakodne-

vno napadanje državnih ustanov in ljudi, ki jih predstavljajo.« je pojasnil predsednik progresističnih poslancev Sergio Berlinguer. Dodal je, da namerava njegova skupina zahtevati o tem vprašanju javno razpravo v parlamentu. »Čeprav v odstopu, ima Berlusconi kot predsednik vlade dolžnosti, ki jih ne sme prezreti. Predvsem pa ne sme nastopati na televiziji kot ljudski tribun,« sta menila predstavnika Ljudske stranke Rosa Russo Jervolino in Sergio Mattarella. Se ostrejši je bil tajnik LS Rocco Buttiglione. »Musolini je s pendrekom preganjal nasprotnike in jim onemogočal nastopanje v javnosti. Danes je mogoče doseči isti rezultat s tem, da na televiziji nastopajo samo nekateri. To je resnična goljufija, ki jo je treba preprečiti,« je dejal Buttiglione. Zaskrbljenost je v pismu Pivettijevi izrazil tudi predstavnik Segnijskih paktistov Diego Masi, po katerem je italijanska demokracija izpostavljena hudim nevarnostim.

Vsem je v imenu vladnega zavezništva odgovoril predsednik senatorjev Nacionalnega zavezništva Giulio Macerati. »Opoziciji je Berlusconi včas samo, če molči. Ko pa odgovarja in ne sprejema javnega lincanja, ga napadajo,« je menil Macerati. In v podporo Berlusconijevemu tezam dodal, da je tudi predsednik republike Scalfaro ocenil kot povsem ustavne predčasne volitve.

Politična temperatura se dviga in pričakovati je, da se bo v prihodnjih dneh še dodatno zaostila.

ZADRUGE / PREISKAVA

Vodstvo zadrugne zveze zavrača obtožbe sodstva

BOLOGNA - Na ukaz državnega tožilstva je finančna straža včeraj preiskala deželni sedež zadrugne zveze v Emilii-Romagni. Finančni stražniki naj bi med drugim zaplenili pismo, s katerim je vsedržavni predsednik zadrugne zveze Giancarlo Pasquini zahteval od deželnih zvez, naj preverijo, ali so med uslužbenci tudi primeri nepravilnih zaposlitev.

Zaradi suma o nepravilnih zaposlitvah (slo naj bi za izvoljene na listah DSL, ki bi na ta način uzivali višje pokojninske prispevke) je benesko tožilstvo predvčerajšnjim poslalo jamstveno obvestilo Giancarlu Pasquiniju, ki je sklenil, da se začasno sam suspendira.

Vodstvo zadrugne zveze je včeraj odločno reagiralo na nov val obtožb. Po njegovi oceni bodo sodne preiskave oškodovale zadrugne, preiskava sama pa naj bi bila tudi posledica ostrih političnih pritiskov na sostvo in vzporednega pritiska tekmecev, ki bi se radi znebili zadrug.

Eden od razlogov za jamstveno obvestilo Pasquiniju naj bi bili popravki na registrih faksov. Toda vodstvo zadrug zanika, da bi skušalo prikriti dokaze.

NOVICE

Za nagačene kobre bo plačal hudo globo

TRST - Triindvajsetletni Gino Jazbar iz Ljubljane je avgusta kupil v Bangkoku 93 nagačenih kober, da bi pa zanje plačal manj carine, jih je dal poslati na tržasko pošto. Kobre so bile lepo zložene v starih skatlah in so čakale v postnem oddelku za pakete. Ko pa jih je prisel Jazbar predvčerajšnjim dvignit, ga je poštna policija prijavila sodstvu zaradi kršitve zakona, ki po vzoru »washingtonske konvencije« o zascitenih živalih prepoveduje takšno kupoprodajo. Policistom je Ljubljancan pojasnil, da je hotel kobre podariti prijateljem in sorodnikom. Kakor rečeno, jih ni dal nasloviti v domovino, ker da bi zanje plačal preveč carine. No, namesto carine bo moral zdaj odsteti hudo slano globo, ki gre od 20 do 200 milijonov lir.

Prijave spolnega nasilja se množijo

RIM - V zadnjih dvajsetih letih se število spolnih zlorab v Italiji ni prav posebno povečalo, bistveno pa se je spremenil odnos javnosti do tega zločinkega pojava. V 50. in 60. letih so se žrtve takšnega nasilja bale prijavljati napadalce, ker so navsezadnje same sedle na zatožno klop, zdaj pa so sodniki do posiljevalcev zelo strogi. Nova miselnost se je uveljavila, kakor zatrjuje Francesco Bruno, docent kriminologije na rimski univerzi La Sapienza, zlasti po ostudnem umoru, ki ga je zagrešila skupina razuzdanih fasistov na Circeu. Pa se nekaj se je spremenilo: medtem ko so se nekdanji posilstva dogajala predvsem v družinskem krogu in med sorodniki, se zdaj prijave žrtve glasijo zlasti proti neznanecem. Skratka, spolnim nasilnežem trsa prede kot nekod.

ČEDAD / V GLEDALIŠČU RISTORI

Jutri tradicionalni Dan emigranta

Govorila bosta Darko Bratina in Luigia Negro

ČEDAD - Slovenski senator Darko Bratina (na fotografiji) in kulturna delavka iz Rezije Luigia Negro v imenu slovenskih organizacij iz videmske pokrajine bosta letosnja govornika na Dnevu emigranta, ki ga beneski Slovenci prirejajo v petek, 6. januarja, ob 15. uri v cedajskem gledališču Ristori.

Petkovo tradicionalno srečanje Benecanov je simboličen začetek kulturne sezone Slovencev na Videmskem, zeli pa tudi izpostaviti zdajšnjo stvarnost Benecije, njene težave, a tudi njeno vitalnost.

Dan emigranta je pred približno tridesetimi leti nastal v želji, da bi v duhu domačnosti in prijateljstva združeval Benecane v



izseljenstvu in tiste, ki so ostali doma. Danes pa je prireditelj v Čedadu postala predvsem priložnost, da se Slovenci z Videmskega srečajo in skupaj izpričajo zaskrbljenost nad nelahkim družbenim in gospodarskim položajem.

Dan emigranta pa pomeni tudi priložnost, da se domačini srečajo s kulturno ustvarjalnostjo, predvsem z Beneskim gledališčem, ki je postal stalni sopotnik cedajske prireditve. Tako bo tudi letos, saj bodo prav člani gledališča nosilni steber prireditve v Ristoriju. To pot bodo predstavili delo Alda Clodiča »Berite Novi Matajur«. Na odru bodo nastopili Mario Bergnach, Loredana Drecogna ter Gianni in Teresa Trusgnach. Za režijo je poskrbel sam Aldo Clodič.

Kulturni spored bodo sooblikovali zmagovalci lanskega Senjama beneske pesmi ter članice rezijanske pevске skupine Rože majave.

V Turinu aretirali fašistična terorista



TURIN - Agenti političnega oddelka turinske kvesture so aretirali pod obtožbo nezakonite posesti orožja dva fašistična terorista in stiri moske, ki so povezani z navadnim kriminalom. Terorista sta 32-letni Andrea Cosso iz Turina, ki je bil že šest let v zaporu in je obtožen tudi poskusa umora, ker se je med aretacijo zoperstavil policiji s pistolo v roki, in 39-letni Dario Mariani iz Rima, ki je sedel v jeci 13

let; oba sta člana prevratne organizacije NAR (Nuclei Armati rivoluzionari). V nekem stanovanju sredi Turina so jima zaplenili dva kalasnikova, stiri puške, brzostrelno pistolo spectre, 12 pištol, ogromno streliva, ponarejene dokumente in 17 milijonov lir v gotovini (Telefoto AP). Drugi aretirani so: Secondo Venturi (51 let), Renato Possetto (55) ter njegova sinova Maurizio in Emiliano, vsi iz Turina.



BENCINSKI KONTINGENTI / ROSSETTI

Ali je Rim prejel pooblastilo EU za razširitev na vso FJK?

Bivši evroposlanec opozarja na odpor Bruslja do takih ukrepov

TRST - V zvezi s polemiko, ki se je razvnela po sprejemu zakonskega odloka o razširitvi kontingentov bencina po olajšani ceni na vso Furlanijo-Juljsko krajino, se je včeraj oglašil nekdanji evropski parlamentarec Giorgio Rossetti, katerega se ob potezi furlanskega parlamentarca Severne lige Asquinija, ki je dosegel sprejem tega ukrepa, poraja vrsta vprašanj in dvomov.

Rossetti izhaja iz ugotovitve, da je ministrski svet Evropske skupnosti leta 1992 privolil v uvedbo bencinskih kontingentov za Trst in za obmejne pas videmske pokrajine ter v nadaljevanje tega režima za Gorico, torej za vse ozemlje ob zunanji meji Skupnosti. Z zakonskim odlokom z dne 20. decembra 1994 so bili uvedeni kontingenti plinskega olja za Trst in videmsko pokrajino do konca leta 1988, režim goriske proste cone za bencin pa razširjen na vse deželno ozemlje. Sami po sebi sta ti novosti nedvomno ugodni - ugotavlja Rossetti - vendar bi bilo za dokočno veselje treba prej razjasniti nekaj vidikov.

Predvsem je treba vse ukrepe, ki predvidevajo olajšave in pomoč prijaviti pristojnemu organu Evropske unije, ki mora preveriti njihovo skladnost s predpisi o prosti konkurenci, v našem primeru pa ni znano, ali je rimska vlada to storila. Ob tem ne gre zanemariti dejstva, da je EU izredno nenaklonjena podobnim olajšavam, kot kaže tudi primer finančnega centra

offshore. Druga nejasnost izhaja iz dejstva, da se odlok o razširitvi bencinskih kontingentov na vso deželo sklicuje tudi na sporazum o kooperaciji med EU in Slovenijo, ki predvideva možnost »zascitnih ukrepov« v primeru »resnih motenj v katerem od gospodarskih sektorjev ali težav, ki bi lahko negativno vplivale na vse gospodarstvo dežele«. Tudi v tem primeru je potrebno z ukrepi seznaniti pristojni organ EU, ki potem položi preveri in ga nadzira, tako da ukrepe razveljavi takoj, ko se položaj normalizira. Rossetti se torej ob vsem tem sprašuje, ali je bila rimska vlada res tako spretna, da je praktično čez noč prejela pooblastilo iz Bruslja.

DEŽELA / CRUDERJEVO VOŠČILO

Za uveljavitev deželnega sveta

Obračun dela in pregled novih nalog

TRST - »Želim, da bi v tem letu deželni svet se dodatno pridobil na ugledu.« To je voščilo, ki ga je izrekel predsednik deželnega sveta Giancarlo Cruder (na fotografiji) naslovil deželni skupnosti ob začetku leta.

V svoji poslanici je Cruder naredil kratek obračun opravljenega dela in nakazal glavne probleme, s katerimi se bo moral deželni svet spoprijeti v tem letu. Po njegovih besedah se je končalo leto, ki je bilo na vseh področjih bogato z dogajanjem in v katerem je bil deželni svet stalno prisoten ter se je ukvarjal z zelo zahtevnimi problemi, kot je na primer ustavna reforma, ki naj bi zadrževala tudi pristojnosti avtonomne dežele Furlanije-Juljske krajine.



nije-Juljske krajine.

Deželni svet je dokazal svojo zrelost tudi v obravnavanju odnosov s Slovenijo in v razčlenjevanju pristopa Avstrije v

Evropsko zvezo.

Kljub opravljenemu delu je po Cruderjevem mnenju legitimno stalisci tistih, ki se vprašujejo, ali je deželni svet v sedanjih zasedbi se odraz resničnega razmerja sil v deželi. Po oceni predsednika deželnega sveta pa v teh kritikah ne kaže pretiravati in je treba počakati, da to vprašanje premeljejo politični mlinci. Prav zaradi tega pa se predsedniku zdi, da je treba še več angažiranosti in delovne vneme, da bo ugled deželnega sveta zrasel tudi v spoprijemanju z zahtevnimi problemi, ki zadevajo sedanjost in prihodnost Furlanije-Juljske krajine.

Cruder meni, da se je te naloge treba lotiti z istim duhom kot se je Dežela lotila popotresne obnove po katastrofi, ki je prizadela Furlanijo v sredini sedemdesetih let. To bo potrebno, ker se bo moral deželni parlament izreči o zelo pomembnih vprašanjih, ki zadeva položaj Furlanije-Juljske krajine kot avtonomne dežele, o deželnem volilnem zakonu in o racionalizaciji kompleksne zdravstvene strukture. Poleg tega se bo moral tvorno spoprijeti tudi z gospodarskimi vprašanji in zascito okolja.

Zato si predsednik deželnega sveta želi, da bi leto 1995 postalo zlasti s prispevkom deželnega sveta leto gotovosti, se zlasti za tiste, ki doživljajo dramo brezposelnosti. Zato se morajo vsi angažirati, da se prepreči perspektiva nejasnosti in dvomov.

BOLOGNA / V ČETRTI PILASTRO

Poklon umorjenim karabinjerjem

Zločin sta priznala policista, ki sta vodila tolpo belega fiata 1

BOLOGNA - Ob prisotnosti župana Walterja Vitalija in drugih predstavnikov oblasti so se včeraj v četrti Pilastro v Bologni poklonili spominu treh karabinjerjev, ki so pred 4 leti padli pod streli tolpe »belega fiata 1«. Letošnja spominska svečanost je bila se bolj občutena, saj sta zločin priznala policijska agenta Roberto in Fabio Savi, ki sta bila organizacijski motor tolpe.

Doslej so bili umora treh policistov osumljeni trije mladi zločinci iz četrti Pilastro, ki so bili po priznanju bratov Masi izpuščeni na prostost.

Na telefoto Ap župan Vitali pred obeležjem treh karabinjerjev



VREME / POLOŽAJ POSTAJA ŽE DRAMATIČEN

Sibirski mraz je s snegom vkleščil srednjo in južno Italijo

Številne občine odrezane od sveta, zastoji v prometu

Mraz v F-JK

TRST - Medtem ko se srednja in južna Italija otepata s snegom, pa je nad Furlanijo-Juljsko krajino pritisnil strupen mraz, burja pa je iz uro v uro močnejša, tako da je hitrost posameznih sunkov že presežla 100 kilometrov na uro. Delo v pristanišču je zamrlo, pristaniščniki so blokirali in zavarovali vse zerjave in ojačili priveze. Včeraj je bila v Trstu temperatura še nad ničlo, v današnjih jutranjih urah pa bo živorebrni stolpec povsod zdrknil pod ničlo. Ze včeraj pa so v gorskih krajih izmerili prve rekordne temperature. Na Visarjah je bilo -15°, na Zoncolanu -13°, v Trbižu -7°, na Nevejskem sedlu -6°, v Forni di Sopra pa -8°. Z izjemo priobalnega območja, saj je temperatura morja še vedno 10, 6°, so bile po vsej Furlaniji temperature pod ničlo.

poldrugi meter snega. Največ snega pa je v notranjosti Gargana, kjer je snežna odeja v nekaterih krajih visoka že štiri metre. Povsem razumljivo, da so ste-

vilne ceste povsem neprehodne, reševalci pa si utirajo pot do odrezanih vasi v Moliseju, Abrucih, Bazilikati in Moliseju kar z goseničarji. Civilna zascita je

od vojske in notranjega ministrstva izposlovala helikoptere, s katerimi nudijo pomoč predvsem bolnikom. Samo v Moliseju je od sveta odrezanih kakih 20 občin, v dvanajstih občinah pa nimajo elektricne energije.

Položaj se je nekoliko izboljšal v Laciju, kjer včeraj ni snežilo, a je zato temperatura globoko pod mesečnim povprečjem. O izredno nizkih temperaturah poročajo skoraj iz vse Italije. Mraz se stopnjuje močan veter s severnega kvadranta, zaradi katerega se vedno niso vzpostavili pomorskih povezav z Liparskimi in Egatskimi otoki. Morje je povsod razburkano. V Apuliji pa so orjaski valovi zalili vasi in zaselke priobalne občine Zapponeta.

G L O S A

Okolje je drugačno, problemi isti

JOZE PIRJEVEC

Utrinki s potovanja okoli sveta. V Hong Kongu imam prvic priliko, da zaslutim mogočni utrip kitajskega zmaja. Po stoletni britanski kolonialni upravi mesto živi v pričakovanju povratka pod pekinsko oblast, pri čemer se ne boji toliko ekonomskega nazadovanja (verjetno kitajski komunisti ne bodo zaklali te zlate gosli), kolikor okrnitve svobode besede in tiska, na katero je navedeno. Ta strah je seveda omejen na intelektualno elito, kajti večina prebivalstva je zagnana v boj za obstanek, ki se izraža v mrzličnem delu in v nenavadni podjetnosti. Občudujem smisel Kitajcev za barve, za dekoracijo in svetlobne efekte, saj so spreminili svoje ulice in procelja nebotičnikov v prave mojstrovine, stkane iz milijonov zarnic in sestavljene iz svetlobnih napisov, ki molijo iz fasad do srede ulic kot ogromne pisane domino kocke. Napoleon je rekel: »Kitajska spi, pustimo jo spati«. Danes ta ugotovitev ne drži več. Kitajska se prebujaja s silo, ki bo pretresla in spremenila svet. O moči tega prebujanja me prepričujejo tudi skromne podrobnosti. V trgovini, kjer so napredaj obrtniški in umetniški izdelki, uvoženi iz LR Kitajske, se ustavim pri globusu iz poldragih kamnov. Na njem je tudi mala Slovenija iz malahita. To pomeni, da so celo oblikovalci kitajskega kica bolj pozorni na spremembe na zemljevidu Evrope od naših sosedov (na primer od italijanske televizije, ki za svoje meteorološke oddaje se vedno uporablja karto iz časov pred razpadom Jugoslavije). Kdo je že rekel, da je v detajlih Bog?

Fidži. V svoji prvi številki v letu 1995 lokalni časopis The Fidji Times prinaša na prvi strani pomembno novico: prvi minister Sitiveni Rabuka je v novoletni poslanici predlagal, naj bi odselej vsi prebivalci te otočne države nosili isto nacionalno ime: Fidžici. Revolucionarnost te geste je mogoče razumeti samo če



razložimo, da je prebivalstvo otočja izgubljenega v Pacifiku etnično in religiozno mešano. Samo polovico sestavljajo originalni Fidžici, po religiji metodisti ali katoliki, medtem ko so ostali večinoma potomci Indijcev, ki so jih pred sto leti naselili v tej izgubljeni koloniji Angleži. Indijci so po veri sicer močno razcepljeni, vendar v svoji razvitosti in ekonomski moči predstavljajo skupino, ki jo prvotni prebivalci otočja vidijo kot nevarnost za svoj obstoj. Iz teh razmer se je razvila v zadnjih desetletjih huda napetost, ki je privedla leta 1987 do kar dveh državnih udarov. V imenu vojske in najbolj konservativnih sil, združenih pod geslom »Fidži - Fidžicem«, je takrat polkovnik Rabuka prevzel oblast. Indijsko prebivalstvo je bilo potisnjeno v politični geto in v bistvu oropano državljanске enakopravnosti. Rabuka skusa sedaj - verjetno da se reši izolacije, v katero ga je pahnila njegova rasistična politika - ustvariti vsaj navzven podoben enotne države, kar seveda ne bo lahko. Kakor pravilno komentira The Fidji Times, »prvi minister je obljubil, da bo storil vse, kar je mogoče in dal prebivalcem te države skupno ime. Ali v istem duhu lahko obljubi, da bo vsem državljanom tudi dal iste pravice?«

Moj komentar: clovek potuje do skrajnih meja sveta, do tja, kjer se rojeva dan, pa se srečuje vedno z istimi problemi.

Onesposobljena mafijska tolpa

REGGIO CALABRIA - Na ukaz pokrajinskega protimafijskega toilstva so agenti Die včeraj v Reggio Calabrii aretirali 4 osebe, med katerimi je tudi Paolo Labate, ki velja za enega od vodij mafijske organizacije v glavnem mestu Kalabrije. Družina Labate je nadzorovala vse gospodarske dejavnosti v nekaterih mestnih četrtih. K uspešnosti preiskave je znatno prispeval skesanec Giovanni Riggio, ki je bil eden od killerjev tolpe.

Obtoženi zaradi zlorabe naprav autovelox

L'AQUILA - Prometna policija iz Abrucov je včeraj končala preiskavo o nedovoljeni uporabi naprav »autovelox«, za merjenje hitrosti avtomobilov. Ob koncu preiskave je prijavila sodstvu 150 oseb. Gre za upravitelje in mestne redarje 27 občin iz pokrajine L'Aquila in Chieti. Obtoženi so zlorabljanja oblasti in po-neverbe javnega denarja.

Upravitelji so namreč namestitev merilnih naprav zaupali nekemu zasebnemu podjetju in mu odstopili del glob, podjetje pa je naprave priredilo tako, da je lahko zasloilo kar največ glob.



Tudi v FJK vedno manj dela

Kljub lanskoletni predvolilni obljudi Silvia Berlusconi, da bo priskrbel Italijanom kar milijon novih delovnih mest, se je zaposlenost še povečala. Zadnji podatki kažejo, da se je v Furlaniji-Juljski krajini število oseb v iskanju zaposlitve povzdignilo na 71.000 - 29.000 moskih in 42.000 zensk, kar znaša 5.000 več kot v prejšnjem letu. Od stotek brezposelnosti v deželni merilu je dosegel 7,87 odstotka (in bil vsekar pod vsedravnim povprečjem), najvišji pa je v goriski pokrajini z 8,97 odst., ki ji sledijo po vrsti videmska pokrajina z 8,34 odstotka, pokrajina Pordenon s 7,35 in trzaska pokrajina s 6,86 odstotka. Toda podatek za Trzasko je hudo varljiv; ne smemo namreč pozabiti zaprtja bivše ladjedelnice sv. Marka in številnih drugih proizvodnih obratov, ki v omenjenih podatkih niso vsi. Če vzamemo v postev posamezne kraje, ugotovimo, da se je stopnja brezposelnosti najbolj povzpela v Codroipo, in sicer kar na 13,29 odstotka, sledil pa je Gumin z 10,30. Nasprotno so najmanj nezaposlenih zabeležili v Sacileju - komaj 5,25 odst. - in v Latisani - 6,22 odst.

POGOVOR Z GENERALNIM TAJNIKOM CGIL BRUNOM ZVECHOM

Da ne bi Trst postal en sam velik muzej

»Pustimo preteklost in si rajši zavijajmo rokave«

Osrednji trije sindikati CGIL, CISL in UIL so bili v minulemu letu pod hudim udarom veleindustrije in politične desnice, ki sta jih napadala z vseh strani, da bi okrnili njihovo pomembno socialno vlogo. Vendar jima to ni uspelo in sindikalno gibanje se je pravzaprav celo še utrdilo, saj je pokazalo v ključnih momentih že spet veliko enotnost. Ali je morda to znamenje, da bo v doglednem času vendarle prišlo do poenotenja in oblikovanja enega samega močnega sindikata po evropskem vzoru? Ali je čas za to že dozorel?

Vprašanje smo lahko zastavili edinole pokrajinskemu generalnemu tajniku CGIL Brunu Zvechu, ker njegovih kolegov Paola Coppe (CISL) in Adele Pino (UIL) ni bilo v Trstu.

Zvech je odgovoril takole: »Res je, zavzemamo se za poenotenje, kajti enoten sindikat je cilj, ki se mu ne moremo na noben način odpovedati, če hočemo polnopravno v Evropo. So pa tudi nekatere težave, so na primer tudi taki, ki po eni strani pridigajo o enotnem sindikatu, po drugi strani pa njegovo uresničitev zavirajo. S slogani ne bomo prisli nikamor. Našo moč in upravičenost združuje



Pokrajinski generalni tajnik CGIL Bruno Zvech

dokazujeta odločen in enoten nastop proti državnemu finančnemu zakonu, kot ga je predlagal Berlusconi.«

Proces združitve seveda ne bo lahak... »Ne, težak bo, vsaka stran bo morala pri nečem popustiti, potrebni bodo kompromisi, seveda takšni, da bodo koristili celoviti skupnosti. Jaz bom zastavljal v ta postopek vse svoje moči, saj gre za enega najpomembnejših kulturnih projektov v sodobni Italiji.

Kakšno novo leto si želite? »Da bi bilo zares v vsakem pogledu novo, da bi si Trst lepo opral vest in razumel, da mu denarci v prihodnje ne bodo več dotekali kakor mana z neba.« je odgovoril Zvech in nadaljeval: »Na dan naj pridejo sveže energije, uveljavijo na se novi, mladi voditelji, ki bodo znali mestu začrtati uspešno pot v družbeni in gospodarski razmah, kajti v nasprotju primeru bo Trst postal en sam velik muzej...«

Krajeno gospodarsko stanje je na psu. Zakaj? »Sindikat si je na vse moč načine prizadeval za gospodarski preporod, ni pa imel nobenega pravega sogovornika. Uspelo nam je doseči podpis protokola o soglasju, toda osrednja izvršna oblast se zmeraj molči, deželna uprava je zasla v hude skripce, tukajšnji podjetniki pa sa-

mo nekam gledajo - dejanja nobenega. Od tod drama Trzaskega arzenala sv. Marka, ki so ga dokončno izbrisali s spiska ladjedelnic in ki smo ga do zadnjega branili samo mi, sindikalisti; od tod tudi krizi in težave s škedenjsko železarno, zaradi katerih so delavci prebili pod milim nebom 44 dni in pet dni ostali v zasedeni dvorani deželne skupščine. In se bi lahko nateval.«

Kopja se lomijo tudi zaradi pristanišča, ali ne? »Kako bi se tudi ne, ko pa ni soglasja, ko vsakdo sciti lastne interese. Trst razpolaga z velikim naravnim in človeškim potencialom, primanjkuje pa mu podjetniške kulture, ki bi bila uperjena v razvojno politiko, vsi se bojijo tveganja. Ponašamo se lahko z zavirljivo zemljepisno lego in prav tako zaviranja vrednimi znanstveno-raziskovalnimi ustanovami, ki bi nam morale pomeniti dragocen vzvod za vsestranski razmah, vsega tega pa ne znamo ali noco izkoristiti. Samo zlate habsburške čase objokujemo...«

Nekaj pa je vendarle bilo storjenega. »No, z občinsko upravo Riccarda Illyja je bil narejen korak naprej na področju sodelovanja z vzhodnimi državami, ki je bistvenega pomena za naše kraje, toda to je se vse premalo,« je pribil Zvech, se trenutke zamislil in izbruhnil: »Siti smo, z ničimer zadojevoljni, zdaj pa se že spet hudujemo, ker imajo Avstrijci in Bavarci rajši koprsko pristanišče kot pa trzasko luko!«

Drago Gasperlin

ANKETA / NAPOVEDI ZA 1995

Horoskopi morda res niso zanesljivi, so pa v tolažbo

Časopisi in brošure s horoskopi so šli letos prav dobro v prodajo

Smo bolj ali manj vraževerni? Verujemo horoskopom, se držimo tega, kar nam napovejo, kar nam svetujejo ali odsvetujejo?

Oglasili smo se kar pri prodajalcih v kioskih s časopisi in v tobakarnah in drugih trgovinah, kjer so v teh dneh se posebej razstavliali in prodajali knjige, brošure in druge časopise s horoskopi in napovedmi za leto, ki se je pravkar začelo.

Letos je bilo teh izdaj kar veliko. Nekaj jih je bilo izpod peres italijanskih avtorjev, tistih, ki se bavijo z astrologijo, magijo, s pisanjem horoskopov, ostali so bili prevodi iz raznih jezikov. Pa tudi slovenskih knjig s horoskopi ne manjka.

Ste jih letos prodali več kot lani, ali manj, smo povprašali. »Letos smo jih prodali več. Nekateri so kupovali brošure samo s svojim zvezdnim znamenjem, drugi so kupovali knjige s horoskopom za vse leto. Mnogi so se odlocali za horoskope, ki prihajajo iz azijskih držav, predvsem iz Kitajske ali Japonske, nekaj je bilo gradiva, ki ga dajejo na razpolago ob taksnih priložnostih razne verske sekte.«

Kupcev torej ni manjkalo. In, ker jih je bilo še kar precej tudi v času, ko smo bili sami pred kioski, se nam je zdelo umestno, da povprašamo kar »uporabnike« o njihovem mnenju.

»Ponavadi nisem kupoval taksnih zadev. Tokrat pa me je zena

prosila, da ji prinesem domov horoskop za to leto. Toliko slabega sva doživela v preteklem letu, da si želiva vsaj tolažilne besede, da bo morda v tem letu kaj bolje,« nam je zaupal moski srednjih let.

Torej verjamete napovedim, horoskopom, smo ga se vprašali. »Sam jim nisem nikoli verjel. Toda lepo je le, če ti nekdo, ki ga ne poznaš, napoveduje, da so ti v tem letu planeti in zvezde naklonjeni, kaj pravi-te?«

»Jaz vedno prečitam v dnevnikih horoskope. In ce mi povedo kaj dobrega, jim rada verjamem, nam je odgovorila starijsa gospa. »Poglejte, za ta dan mi piše, da bo srecen, da se bom dobro pocutila, da bom srečala stare prijatelje. Enega sem že in tudi glava me je nehala boleti. Zakaj ne bi verjela lepim obljubam?«

»Saj vem, da je vse to lari-fari. Pa je vendar lepo prebirati, kako naj bi se mi v tem letu vse dobro godilo. Pa ne samo meni - vsemu svetu, tudi naši državi. Dvomim, da se bo od tega kaj uresničilo, a človeku takšne napovedi pomagajo, da vsaj novo leto začneja z lepimi upi in željami.« nam je v naglici povedal moski, ki je kupil kar zajetno knjigo s horoskopi.

»Za letos mi horoskop napoveduje samo dobro in lepo. Toda tako mi je napovedoval tudi lanski, pa sem bila medtem dvakrat v bolnišnici, v avtobusu so me okradli, povisali so mi najemnine, skregala sem se s svojo najboljšo prijateljico in se na zadnji dan starega leta sem bila sama. Saj sem najprej sklenila, da letos horoskopov ne bom kupila. Pa me je potem le zaneslo. Pravijo, da je dobra volja najboljša. Morda pa mi bo ta pomagala, da bo leto boljše od lanskega.«

Pa se res je. S temi optimističnimi mislimi naše sogovornice smo zeleli končati to nase pisanje, ko smo srečali prav tam v blizini eno naših zvestih bralk, Marijo. »Veste, da sem skrbno prebrala vse napovedi vašega horoskopa, predvsem pa tisto, ki jo napoveduje moje znamenje, ki je zolna. Toliko lepega se mi obeta, da bi bila res med srečnejši, če bi se vsaj delček napovedi uresničil. Saj ne verjamem horoskopom. A kako lepo je prebrati, da bo v tem letu na svetu boljše, da se bomo imeli vsi bolj radi, da se nam bodo želje uresničile, da bomo predvsem zdravi! Vidite, zato sem si ta vas horoskop izrezala in ga nosim v torbici. Morda pa bo druzal?«

Neva Lukeš

Primorski dnevnik

Lastnik: ZTT d.d. Založništvo trzaskega tiska - Trst
Izdajatelj: DZP - PRA.E. d.d. — Družba za založniške pobude
Trst, Ul. dei Montecchi 6, tel. 040-7796699 - fax 040-773715

Fotostavek: ZTT, Trst

Task: EDIGRAF, Trst

Odgovorni urednik: BOJAN BREZIGAR

Redakcija: Trst, Ul. dei Montecchi 6, tel. 040-7796600, fax 040-772418
Gorica, Drevored 24. maja 1, tel. 0481-533382, fax 0481-532958
Dopisništva: Cedad, Ul. Ristori 28, tel. 0432-731190, fax 0432-730462
Ljubljana, DFM, Slovenska 54, tel. 061-1313121, fax 061-322468
Celovec, Wulfengasse 10/H, tel. 0463-318510, fax 0463-318506

Prodajno naročniška služba

Italija: Trst, Ul. Montecchi 6, tel. 040-7796600, fax 040-772418
Gorica, Drevored 24. maja 1, tel. 0481-535723 fax 0481-532958
Ekonomska propaganda: Trst in Gorica: Publist
tel. 040-7796611, fax 040-768697

Italija: podružnice SPI

Slovenija: ATELIER IM - Ljubljana
tel. 061-1262044, fax 061-224943

Cene oglasov

Italija: 1 oglasni modul (širina 1 stolpec, visina 28 mm) 100.000 LIT, finančni in legalni 150.000 LIT, ob praznikih povisek 20%; mali oglasi 1000 LIT beseda; osmrtnice, zahvale in sozolja po formatu. IVA 19%

Cena: 1.500 LIT - 55 SIT

Prednaročnina za Italijo 300.000 LIT

Postni t.r. PRAE DZP s.r. 11943347

za Slovenijo: mesečna 1.710 SIT, plačljiva preko DISTRIEST, Partizanska 75, Sezana, tel. 067-73373

Registriran na sodišču v Trstu št. 14 z dne 6. 12. 1948
Član italijanske zveze časopisnih založnikov FIEG

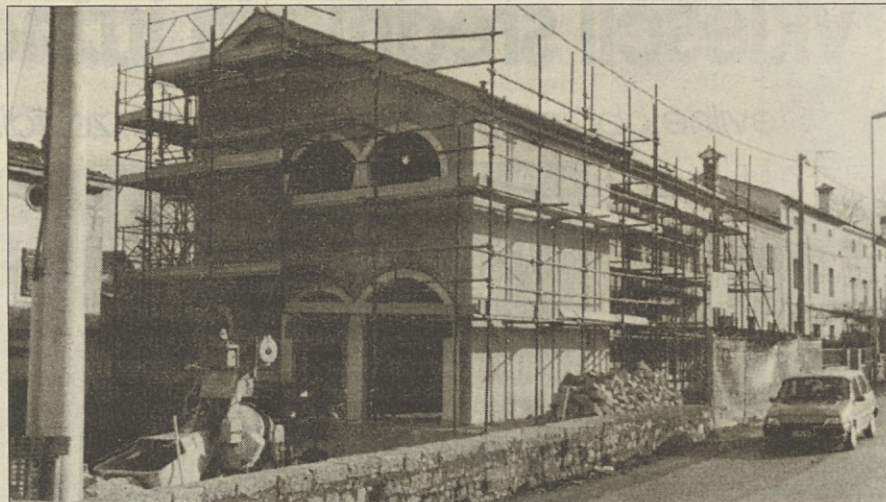


V NABREŽINI PRENAVLJAJO ROJSTNO HIŠO IGA GRUDNA

Muzej kraškega kamna

Ob pokrajinski cesti, ki pelje skozi Nabrezino, prenavljajo rojstno hišo pesnika Iga Grudna. Tudi na nabrežinskem placu (kot domačini pravijo vaškemu trgu) bo del prostorov občinskega kulturnega doma kmalu odprt občinstvu. Najprej bo urejena občinska knjižnica, tudi nabrežinska in druga društva s sedežem v občini pa bodo lahko tako računala na urejene prostore, ki jih bo občinska uprava dala na razpolago za kulturno dejavnost.

Rojstne hiše Iga Grudna pa ne bo upravljala le občinska uprava. Ze za časa uprave župana Brezigarja so podpisali posebno listino sodelovanja s Trzasko trgovinsko zbornico, ki krije večji del stroškov za popravilo stavbe. Hiša ob glavni cesti je po požaru, ki jo je močno prizadel pred več kot desetimi leti, dolgo propadala. Popravila so tokrat dokončno stekla in do po-



letja bi se morala tudi končati. Trzaska trgovinska zbornica bo s Konzorcijem Kraskega marmorja upravljala del hiše, kjer bodo nameščeni uradi za promocijo nabrežinskega in repenskega kamna.

Poleg tega produktivno-komercialnega oddelka, bo v novi stavbi urejen kamnarski muzej, ki ga bo upravljala domača občin-

ska uprava. Slavna preteklost nabrežinskih kamnolomov bo tako dokončno na ogled sirsemu občinstvu. Ob tej zgodovinski perspektivi kraskega kamna bodo prostori muzeja služili tudi drugim namenom, točneje vsemu, kar nekako »diši po apnencu«, to se pravi razstavam ali predstavitev raznovrstnih umetnikov, katerih de-

la navdihujejo elementi kraske narave.

Grudnova hiša ali center za promocijo kraskega kamna bi morala vsekakor s časom postati samostojna ustanova. V upravnem odboru bodo zastopana tako devinsko-nabrežinska občinska uprava kot tudi predstavniki Trgovinske zbornice.

Matej Caharija



ENOLETNI OBRAČUN DOLINSKIH UPRAVITELJEV

»Delamo brez hrupa, uspehov ne manjka«

»Odnosi med koalicijskimi zavezniki so res odlični«

Delovanje dolinske občinske uprave ne spremljajo tiskovna poročila in javne samohvale, saj ga označuje predvsem trdo delo, ki poteka v glavnem v tišini, daleč od hrupnih polemik našega političnega vsakdana. Nas zanimajo predvsem in edine rezultati - poudarja zupan Marino Pečenik - ker smo prepričani v zrelost naših občanov, ki nas sodelijo po dejavnosti in ne po tem, kolikokrat se pojavljamo v časopisu. Leto 1994 je bilo v marsicem zelo težko in nesrečno leto, za dolinsko upravo pa je bilo tudi leto uspehov in zavirljivih dosežkov.

Kot nam je povedal odbornik za finance Stojan Sancin, se je tudi poslovno leto 1994 zaključilo v rahli aktivni. Občina bo tudi vnaprej (kolicinsko in kvalitativno) ohranila vse službe in servise ter vzporedne davčine, ce izvajamo davek na smeti, ki so ga letos, prvič po tolikih letih, zvišali za pet odstotkov. Davek ICI bo tudi v letu 1995 med najnižjimi v Furlaniji-Juljski krajini. Zelo uspešno proračunsko poslovanje dovoljuje Občini, da nemoteno izkoristi vsa državna posojila in prispevke za javna dela.

Med uspehe preteklega leta je Pečenik omenil metanizacijo občinskega ozemlja, obrtno cono v Dolini, prilagoditev regulacijskega načrta novim potrebam ter nove namestitve. Občina je na osnovi javnega natečaja dobila novega sefa tajništva (Pavla Slamiča, op.ur.).



Dolinski zupan Marino Pečenik (Foto KROMA)

novi delovni mesto v tajnistvu ter mesto delavca. Tajnik je Kazimir Cibic, medtem ko je Slamič nadomestil Walterja Košuto, ki je postal eden vodilnih funkcionarjev na Občini Trst.

Metanizacija občinskega ozemlja se počasi bliza koncu. V kratkem se bodo pričela gradbena dela na odseku Boljunc-obrtna cona, v tem letu pa načrtujejo se izvedbo

zadnjega odseka med Boljuncem in Ricmanji. Dela za metansko napeljavbo so trajala pet let. Po načrtih poteka tudi postopna prilagoditev občinskega regulacijskega načrta novim potrebam.

Med glavne uspehe dolinske občinske skupnosti sodi vsekakor dolinska obrtna cona, ki je cvet v gumbnici ne samo krajevne, ampak celotne

pokrajinske stvarnosti. Da je ta projekt danes postal končno stvarnost, nosi velike zasluge tudi dolgoletni zupan Edvin Svab, ki ga je prvi konkretno zastavil ter postavil zanj trdne in verodostojne temelje. V letu, ki se je komaj pricelo, bo Občina Dolina potrosila 800 milijonov lir za popravilo solskih stavb in poslopij.

Kljub velikim političnim spremembam, ki so se zgodile v prejšnjem letu, je bila dolinska koalicija (DSL-SSK-PSI) vsekozi stabilna, zavezniki so delali enotno in brez vsakršnih medsebojnih trenj. To velja za odbornike in tudi za svetovalske skupine večinskega zaveznitva, v katerem, kot poudarja Pečenik, niso nikoli prevladali strankarski ali celo osebni interesi. »Ko podajamo obračun opravljenega dela pa ne moremo mimo zadržanja opozicije, ki je svojo opozicijsko vlogo opravljal predvsem po časopisih, medtem ko se v občinskem svetu žal ni izkazala s tvornimi predlogi in tudi ne s konstruktivnimi kritikami«, je ob koncu se pristavil dolinski zupan.

Načrt za novo toponomastiko

Univerzitetni profesor Igor Jogan bo po nalogu občinske uprave izdelal načrt za ureditev celotne toponomastike (hišne številke, ledinska imena, poimenovanja ulic in trgov itd.) dolinskega občinskega ozemlja. Gre za zelo velik in ambiciozen projekt, ki bo prvi tovrstni plan v naši deželni stvarnosti.

Jogan, ki je znan širši javnosti predv-

sem kot urbanist in raziskovalec, bo računalniško obdelal vse zbrane podatke, tako da bo Občina Dolina s tem dobila pravi zgodovinski in zemljepisni arhiv. Delo se bo začelo v kratkem, trajalo pa bo najbrž nekaj let. Arhiv, ki ga bo prof. Jogan zbral in ustvaril skupno s sodelavci, bo povezan z računalniškim centrom deželne uprave.

TRŽAŠKA POLITIKA

Imenovanje Cervesija: Zeleni zelo kritični do Illyja

Zelena lista vztraja pri politični kritiki na račun zupana Riccarda Illyja, ki je za novega odbornika za urbanistiko imenoval Giovannija Cervesija. Zeleni, ki so ena od komponent Zavezništva za Trst, so kritični do samega Cervesija in tudi do nacina, s katerim je bil imenovan na celo tako pomembnega odborništva, kot je resor za urbanistiko. Kljub tem kritikam pa Zelena lista potrjuje podporo občinskemu odboru.

Inz. Cervesi ima po mnenju zelenih prevelike poklicne interese v urbanističnem in predvsem v gradbenem sektorju. Politično gledano pa je bil podpredsednik Pokrajine v petstrankarskih in listarskih večinskih koalicijah, cesar ocitno Illy ni upošteval pri njegovem imenovanju. Zeleni niso kritični samo do zupana, ampak tudi do svetovalcev večinske koalicije, se posebno do DSL, češ da je pri tej

zadevi pokazala pretirano nevtralnost.

Zeleni so torej ostro kritični do zupana, kot receno pa ga bodo še dalje, kot doslej, lojalno in dosledno podpirali, ker verjamejo v motivacije, na katerih se je rodila njegova zupanska kandidatura. Illy pa mora pri svojih odločitvah odbora, spoštovati tudi usmeritev večinske koalicije, ki ne sme nemo sprejemati vse zupanove in odborove sklepe. Med upravo in svetovalci, ki jo podpirajo, je treba ustvariti pogoje za dialektično in demokratično soocanje.

Glede usode Zavezništva za Trst je Zelena lista mnenja, da gre za pomembno izkušnjo, ki jo gre obogatiti in politično dopolniti. Zeleni opozarjajo republikanca Paola Castigliega, ki je polemično zapustil Zavezništvo, da mu je edinele to gibanje omogočilo izvolitev v občinski svet...

V BIHAČU

Bozzoli je še vedno talec

Pri Trzaskem združenju za mednarodno solidarnost (ASIT), ki mu predseduje kirurg Marino Andolina iz otroške bolnišnice Burlo Garofolo, so zaskrbljeni, ker je njihov član Carlo Bozzola že od 20. novembra v rokah Muslimanov v Bihaču. Bozzola in Andolina pomagata srbskim in muslimanskim otrokom, ki so žrtve vojne v Bosni, bila pa sta tudi tudi posrednika med sovražnima taboroma. Andolina je zagrozil, da bo zamrznil pomoč 500.000 mark, s katero naj bi zgradili otroško bolnišnico v Sarajevu, če Bozzole ne bodo spustili, razširil pa se je glas, da bi radi muslimani ugrabili tudi njega in za oba zahtevali dva milijona ameriških dolarjev odškodnine; zaradi tega zdravnik ne bo spremljal britanskega humanitarnega konvoja, ki bo krenil v Bosno te dni.

POSLEDICA KRATKEGA STIKA

Požar je opustošil skladišče trgovine oblačil v Ul. Imbriani



Trzaski gasilci so včeraj dopoldne naglo pogasili požar, ki je nastal v blagovnem skladišču sredi mesta, in tako preprečili, da bi ogenj povzročil še večjo škodo. Zgodilo se je Imbriani ulici, in sicer nad trgovino oblačil Le Fragole, ki je last Roberta Bettina. Ogenj se je razlezel v prvem nadstropju, kjer ima trgovec skladišče in malo pisarno. Zublji so popolnoma unicali fo-

IZLETI NAŠEGA DNEVNIKA / OBIČAJNO NAVDUŠENJE

Najbolj sta bila privlačna Andaluzija in švicarsko-nemško-beneluški izlet

Še nekaj prostih mest za krajše potovanje po Italiji in za križarjenje po Karibskem morju



Tudi letos se je že jutraj zbrala veliko naročnikov-navdušenih potovalcev (KROMA)

Kot je že običaj, se je tudi včeraj že v zgodnjih jutranjih urah na sedežu našega časopisa zbrala lepa skupina naših naročnikov in bralcev, ki so se zeleli vpisati na letošnje izlete Primorskega dnevnika. Veliko jih je prišlo pred začetkom vpisovanja, vse kaže, da je letošnji rekord prihoda nekaj po peti uri jutraj. Vsekakor bo z navdušenim izletnikom odpotovalo se kar precej oseb, ki so prišle za njim, vendar v začetni fazi vpisovanja. Za krožno potovanje po Andaluziji in za avtobusni ogled Svice, dela Nemčije in Beneluksa so namreč mesta kmalu posla. Natancen pregled vpisov v Trstu in Gorici je pokazal, da bodo na pot odšli tudi vsi, ki so se vpisali pogojno in so že vplacali akontacijo.

Privlačnost Spanije in se posebej Andaluzije je

seveda nesporna, kot je bilo pričakovati, da bo veliko zanimanje za avtobusno popotovanje po predelu Svice in Nemčije ter za obisk Beneluksa. Nedvomno je izredno zanimiv tudi kosček Italije, ki je bil tokrat izbran, saj tako mesta v Emiliji-Romagni kot Gardsko jezero sodijo med pomembne turistične atrakcije, s katerimi se država lahko ponasa. Za ta krajši, stidredni izlet, ki so ga

morda ostale letošnje ponudbe nekoliko prekrile, je na voljo še nekaj mest. Tri do štirje zainteresirani se lahko se prijavijo tudi za tokratno najdaljše potovanje, in sicer za nekajdnevno bivanje na Floridi in za križarjenje po Karibskem morju. Vpisovanje na izlete je možno se danes dopoldne, in sicer v agenciji Aurora (Ul. Milano) in v goriski redakciji našega dnevnika.

NOVICE

Javni lokali na dan Sv. treh kraljev

Trzaski zupan je izdal odlok, s katerim pooblašča upravitelje javnih lokalov, da imajo v petek, 6. t.m., na dan svetih treh kraljev, odprte svoje obrate tudi v primeru, da bi bili na ta dan na vrsti za obvezno tedensko zaprtje.

Natečaj za učitelje

Trzasko solsko skrbništvo sporoča, da je bil 22. decembra na oglasni deski objavljen razpis natečaja na osnovi naslovov in izpitov za učiteljska mesta na osnovnih solah s slovenskim učnim jezikom na Trzaskem, v smislu ministrskega odloka z dne 20. oktobra 1994, ki je bil objavljen v Uradnem listu - 4. posebna serija z dne 9. decembra 1994. Rok za vložitev prošnje zapade 21. t.m. Datum pismene naloge bo objavljen v Uradnem listu dne 17. t.m.

»Befane« v jami tokrat ne bo

V jami pri Brisčkih so se vedno v teku dela za ureditev novega dohoda, zaradi tega so morali letos odpovedati tradicionalni spust »befane« v jamo, ki so ga prirejali vsako leto ob Sv. treh kraljih. Vsekakor pa je jama redno odprta za obiskovalce po običajnem urniku.

Tržačan goljufal v Furlaniji

Pripadniki videmske sodne policije so v Trstu aretirali 39-letnega Maria Bortoneja ter ga pod obtožbo preprodaje ukradenega blaga in goljufije spravili za zapahe. Kakor vedo povedati preiskovalci, je mozar ukradel osebno izkaznico in svezjen čekovnih knjizic, potem pa z njimi kupoval vsakovrstno blago v trgovinah in veleblagovnicah vseprek videmske pokrajine. Vrednost nakupov znaša več deset milijonov lir.

Burja ga je zbila na tla

Nenavadno močan sunek burje je včeraj popoldne vrigel z motornega kolesa 57-letnega Vittoria Muro, ko se je vozil po Berninijevi ulici. Mozakar se je po bil po obrazu, hujšega pa mu ni bilo. Veliko dela so imeli seveda gasilci, saj so morali tehati gor in dol po mestu in predmestju, da bi odstranili polomljene veje, utrdili razmajane dimnike in televizijske antene na strehah, popravili steklene drobce razbitih okenskih sip in tako naprej. Pri nas so takšna opravila postala za gasilce že prava rutina, seveda kadar brije burja.

KRIŽ / KULTURNO DRUŠTVO VESNA

Jutri Koledovanje dekliškega zbora

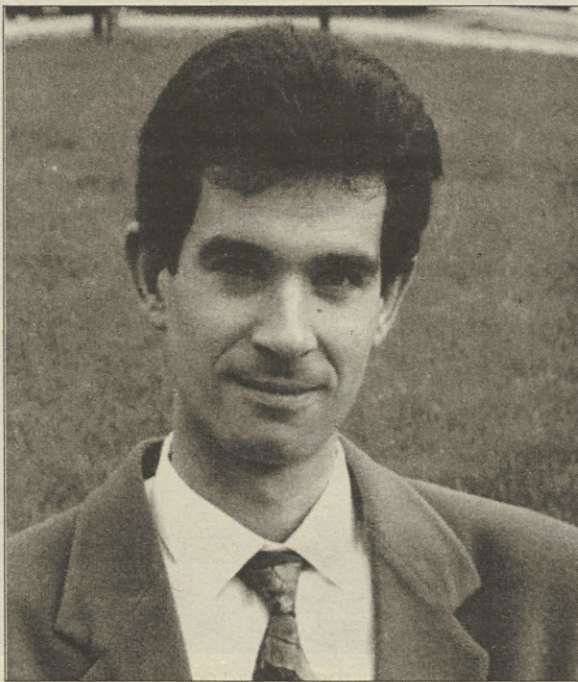
Zbor se pripravlja na 20-letnico delovanja
Moški zbor še išče novega pevovodjo

V Krizu bo jutri popoldne že tradicionalno Koledovanje dekliškega zbora Vesna. Dekleta in njihov dirigent Bogdan Kralj se bodo zbrali ob 14.30 pred cerkvico Sv. Roka, kjer bodo s pesmijo pričeli »mimohod« po vaskih ulicah in trgih. Koledovanje ima dvojni namen: po eni strani ozi- vitev splošnega kulturnega življenja v vasi, po drugi pa popularizacijo dekliškega zbora, ki hoče s to pobudo okrepiti svoje vsestranske vezi z vasko skupnostjo.

Jutrišnja prireditve predstavlja neke vrste generalko za proslavo 20-letnice ustanovitve in delovanja zbora, ki bo v soboto, 18. marca. Prireditve bo kar se da slavnostna, nanjo pa bo zbor povabil vse pevke, ki so sodelovale v 20-letni zgodovini zbora, vključno s prvo dirigentko Pijo Cah-Sirca. V ta namen je zbor povabil vse bivše pevke na sestanek, ki bo prihodnji petek, 13. januarja ob 20.30 v Sirkovem domu. Kriska dekleta upajo, da se bo vabilu na snidenje odzvalo čimveč bivših pevk, tako da bo prireditve sredi marca izpadla kar se da dobro.

Ce se mlade kriške pevke že vneto pripravljajo na jubilejni koncert, pa moški zbor Vesna žal se ni pričel svoje redne delovne sezone. Po odhodu dirigenta Iva Lesnika so se namreč kriski pevci znašli brez pevovodje, kar negativno pogotuje začetek sezone. Odbor zbora (na pomoč so poklicali tudi Zvezo slovenskih kulturnih društev) že nekaj časa vneta išče Lesnikovega naslednika in upati je, da bodo ta prizadevanja kmalu odbrodila konkretne sadove.

Maja pa bodo v Krizu praznovali še drugo pomembno obletnico in sicer 20-letnico odkritja spomenika. Osrednja prireditve bo 1. maja, izvedel pa jo bo pripravljalni odbor, ki je nastal na pobudo krajevne sekcije VZPI-ANPI.



Dirigent kriškega dekliškega zbora Bogdan Kralj

Kraški koledar 1995 z vrsto zanimivosti

Zalozba Zbrinca iz Sezane je tudi letos pred novim letom izdala svoj vsakoletni knjižni zbornik Kraški koledar, tokrat seveda z letnico 1995. »Kraški koledar - vse, cesar o Krasu mor- da ne bi nikoli izvedeli!« je njegovo geslo, in zalozba se je potrudila, da je res tako. Po uvodnem delu z uvodnikom urednika, koledarjem za leto 1995 in izborom slovenskih ljudskih rekov, lahko v zborniku beremo članke, ki so posvečeni predvsem različnim jubilejem: 100-letnicam rojstev piscev Stana Kosovele in Franceta Magajne ter delovanja pevskega zbora Divaca, 50-letnici rojstva pesnika Aleksandra Persolje, 50-letnici konca 2. svetovne vojne, 40-letnicam ustanovitve Radikluba Sezana in Jamarskega društva Sezana, 20-letnici ustanovitve Srednje sole S. Kosovele Sezana in 10-letnici Grajskih večerov v Stanjelu. Tudi sicer se

knjiga ukvarja predvsem s kulturnim področjem, saj najdemo tudi zapise o skladatelju Viktorju Soncu, pesnici Magdalenii Svetina Tercon, gal-leriji Stolp na vratih Stanjel, knjižnih izdajah na in o Krasu v minulih dveh letih, bogastvu kraških cerkva in propadajoči hisi Kosovelovih v Tomaju. Beremo pa se zapisa o koncu 2. svetovne vojne v Sezani in o lastninski problematiki Postonjske jame. Članki so opremljeni z mnogimi crno-belimi posnetki, od katerih so nekateri zelo stari. Na koncu se seznanimo z najpomembnejšimi obletnicami, ki jih bodo Kraševci praznovali v letu 1995, in s soustvarjalci zbornika. Knjiga, sicer četrta iz založniškega programa, je s pomočjo Občine Sezana in podjetij Krasoprema Dutovlje in BTC Terminal Sezana izšla na 208 straneh v trdi vezavi in velikosti 14 x 21 cm.

David Tercon

PISMO UREDNIŠTVU

Obudimo spomin na naše nekdanje učitelje

Gospod Milan Bolčić je v Primorskem dnevniku v nedeljo, 27. novembra 1994, napisal zanimiv in vsebinsko bogat članek. Dal mi je idejo, da bi k moji knjigi »Primorski učitelji 1914-1941« dodatno izdali brošurico, ki bi jo napisali bivši učenci sami.

Mislím, da je vsakemu človeku ostal v lepem spominu ta ali oni učitelj, ki ga je poučeval v osnovni šoli in se ga v nadaljnjem življenju rad spominja.

Ciril Zlobec je napisal v uvodu moje knjige, »da je treba podatke skrbno brati, se jim prepustiti, da nas prevzamejo, ko jim sami dodamo manjkajoče, zamolcano, opuščeno.«

Marsikatero ime učiteljice ali učitelja, ki je v moji knjigi zapisan z golimi podatki: rojstvo, službovanje in se kaj, bi oživel v našem spominu, ko bi lahko prebrali o njem se kaj osebnega.

S tem pisanjem vabim vse bivše učence, da pristopijo k tej akciji. Ni rečeno, da morate napisati dolg članek. Kratek spomin, nekaj stavkov. Pod svoj dopis se podpisate, tako bi bila brošurica tudi vam v spomin. Svoje spise pošljite na Odsek za zgodovino, ul. Petronio 4.

Vsem, ki se boste odzvali tej akciji se že sedaj zahvaljujem.

Minka Lavrencić Pahor

VČERAJ-DANES

Danes, ČETRTEK, 5. januarja 1994

SIMEON
Sonce vzide ob 7.46 in zatone ob 16.35 - Dolžina dneva 8.49 - Luna vzide ob 9.53 in zatone ob 21.43.

Jutri, PETEK, 6. januarja 1995

TRIJE KRALJI

VREME VČERAJ OB 12. URI: temperatura zraka 2,5 stopinje, zračni tlak 1017 mb ustaljen, veter vzhodnik severovzhodnik 76 km na uro, burja, vlaga 45-odstotna, nebo jasno, morje razburkano, temperatura morja 10,5 stopinje.

ROJSTVA IN SMRTI
RODILA STA SE: Nadia Pastorcich in Emanuele de Stauber.

UMRLI SO: 91-letna Ida Gallinucci, 75-letna Genoveffa Medos, 91-letna Stefania Zappador, 92-letna Vittoria Fontanot, 69-letna Idillia Degasper, 80-letni Modesto Bulian, 53-letni Bruno Padoan, 71-letni Benito Brandolizio, 88-letni Carlo Pecar, 91-letna Lucia Zubin, 81-letni Giulio Salata, 71-letni Giuseppe Cepar.



LEKARNE

Od ponedeljka, 2. do nedelje, 8. januarja 1995
Normalen urnik lekarn ob 8.30 do 13.00 in od 16.00 do 19.30

Lekarne odprte od 13.00 do 16.00
Ul. Bernini 4 (tel. 309114), Ul. Felluga 46 (tel. 390280), Milje - Lungomare Venezia 3 (tel. 274998).

OPCINE - Proseška ulica 3 (tel. 215170) - samo po telefonu za najnujnejše primere.

Lekarne odprte od 19.30 do 20.30
Ul. Bernini 4, Ul. Felluga 46, Largo Piave 2, Milje - Lungomare Venezia 3.

OPCINE - Proseška ulica 3 (tel. 215170) - samo po telefonu za najnujnejše primere.

NOCNA SLUŽBA
Lekarna odprta od 20.30 do 8.30
Largo Piave 2 (tel. 261655).

Za dostavljanje zdravil na dom tel. 350505 - TELEVITA
Urad za informacije KZE-USL - tel. 573012.
Urad za informacije KZE deluje od ponedeljka do petka ob 8. do 13. ure. - tel. 573012.

Zdravstvena dežurna služba
Nocna služba od 20. do 8. ure, tel. 118, predpraznična od 14. do 20. ure in praznična od 8. do 20. ure.

Hitra pomoč tel. 118.
Telefonska centrala KZE-USL: 399-1111.

KINO

ARISTON - 17.00, 19.40, 22.15 »Sotto il segno del pericolo«, i. Harrison Ford.

EXCELSIOR - 16.45, 18.35, 20.25, 22.15 »Il Re Leone«, risanka, prod. Walt Disney.

EXCELSIOR AZZURRA - 16.30, 18.15, 20.00, 21.45 »Sirene«, r. John Duingan, i. Hugh Grant.

AMBASCIATORI - 16.15, 18.15, 20.15, 22.15 »The Mask«, i. Jim Carrey.

NAZIONALE 1- 16.30, 18.20, 20.15, 22.15 »S.P.Q.R.«, i. Leslie Nielsen, Massimo Boldi, Christian De Sica.

NAZIONALE 2 - 16.00, 18.00, 20.05, 22.15 »Intervista col vampiro«, i. Tom Cruise, Domiziana Giordano.

NAZIONALE 3 - 16.00, 18.00, 20.05, 22.15 »Junior«, i. Arnold Schwarzenegger, Danny De Vito, Emma Thompson.

NAZIONALE 4 - 16.30, 18.20, 20.15, 22.15 »Botte di Natale«, i. Terence Hill, Bud Spencer.

MIGNON - 16.00 - 22.00 »Milly D'Abbraccio: proposta scenica«, porn. prepovedano mladim pod 18. letom.

CAPITOL - 16.00, 18.00, 20.00, 22.10 »Il mostro«, r.-i. Roberto Benigni.

ALCIONE - 16.30, 19.15, 21.45 »Forrest Gump«, r. Robert Zemeckis, i. Tom Hanks, Sally Field.

LUMIERE - 17.30, 19.50, 22.00 »Viaggio in Inghilterra«, i. Anthony Hopkins, Debra Winger.



PIREDITVE

V Z P I - A N P I Borst-Zabrezec, PD SLOVENEK Borst-Zabrezec PROSLAVA OB 50 OBLETNICI "10. JANUAR 1945" v nedeljo, 8. januarja 1995, ob 16. uri v občinskem gledališču "F. Prešeren" v Boljuncu. Recital: Glej - rodna zemlja, naša draga prst! Tržaški partizanski pevski zbor "P. Tomazič", dirigent O. Kjuder. Pokrovitelj Uprava občine Dolina. Ob 14.30 polaganje venca na obeležje pred borštanskim bunkerjem.

ZUPNIJA sv. Jerneja na Opcinah in Slovenska prosveta prireja jutri, ob 18. uri v zupnijski cerkvi koncert mešanega zbora Consortium Musicum iz Ljubljane. Zborovodja M. Cuderman, orgle B. Pibernik. Prostovoljne prispevke bodo namenili kritju dolga za preno-vo domaćih orgel.

ZUPNIJSKA cerkev Ankanan vabi jutri ob 19. uri na Božični koncert kvarteta Nomos. Koncert bodo ponovili 7. t.m. ob 18.00 v zupnijski cerkvi v Izoli.

MLADINSKI DOM BOLJUNEC prireja "Božični koncert" v domaći cerkvi, v soboto, 7. t.m., ob 20. uri. Nastopajo cerkveni zenski pevski zbor iz Boljunca, tamberaši KD F. Prešeren, kvartet Nomos ter cerkveni mešani pevski zbor Mackolje in nagajanje 18. božičnega ex tempore.



ŠOLSKE VESTI

SINDIKAT SLOVENSKE SOLE - tajništvo Trst sporoča solnikom v stalezu, da so roki za vložitve prošenj za premetitve naslednji: vzgojiteljice in profesorji srednjih sol do 25. januarja; učitelji osnovnih sol do 5. februarja; profesorji višjih sol do 10. februarja. Pojasnila na sedežu sindikata v Trstu, tel. 370301 ob dnevih in urah poslovanja



OBVESTILA

KMEČKA ZVEZA obvešča svoje člane, da bo v soboto, 7. t.m., urad zaprt.

KMETIJSKA ZADRU- GA v Trstu obvešča vse oljkarje, da meljemo oljke zadnjič v sredo, 11. januarja. Zainteresirani naj nujno telefonirajo na st. 382555.

TRZASKI PARTIZAN- SKI PEVSKI ZBOR "P. Tomazič", obvešča, da bo v nedeljo, 8. t.m., v gledališču Prešeren v Boljuncu, ob 15. uri vaja na odru. Ob 16. uri nastop.

Izšla je glasbena kase- ta vokalne skupine KRI- LA za Sklad Mitja Cuk s slovenskimi ljudskimi, la- tinskimi in crnskimi duhovnimi pesmimi. Do- brodelni nakup - prijetno darilo!

SKP KROZEK KRAS vabi vse tovarise in tova- rišice na letni kongres, ki bo jutri, ob 16. uri v pro- storih KD Rdeca zvezda v Salezu.

DEKLISKI ZBOR VE- SNA iz Kriza prireja jutri TRADICIONALNO KOLE- DOVANJE po vaskih uli- cah. Zbirališče ob 14.30 pred cerkvico sv. Roka.

TRZASKA KNJIGAR- NA sporoča cenjenim odjemalcem, da bo v so- boto, 7. januarja 1995 za- prta zaradi inventure.

SK BRDINA organizira tečaj za bebi skitim, ki se bo vršil v nedeljah. Infor- macije na sedežu kluba, Proseška ul. 131 na Opci- nah, vsak ponedeljek od 19 do 21. ure. tel. 212859.

Slovenska prosveta in DSI vabita v ponedeljek, 9. t.m., ob 20.30 v Peterli- novu dvorano, Donizet- tjeva 3 na svečanost ob podelitvi priznanj Zveze kulturnih organizacij Slo- venije prof. Lucki Susić (Linhartovo za gledališko dejavnost) in gospe Marti Požar (Maroltovo za delo na etnografskem po- dročju).

SK DEVIN obvešča, da organizira v petkih od 20.30 do 22. ure rekreaci- sko telovadbo za odrasle v soli De Marchesetti v Sosljanu. Prva vadba bo v petek, 13. t.m. Telefon 200912 v večernih urah (Katja).

MALI OGLASI

ISCHEM zaposlitev kot prodajalka ali otroška va- ruska. Tel. st. 212730.

ISCHEM stanovanje v najem na Krasu ali okoli- ci. Tel. st. 212730.

GOSPO srednjih let iscemo za družbo in go- spodinjsko pomoč pri ostareli osebi. Nudimo hrano, bivališče in plačo po dogovoru. Tel. st. (040) 200377.

PRODAM stiri lita pla- tišca znamke Melber st. 6 JX 14H2 za fiat in podob- ni. Tel. st. 327342 v po- poldanskih urah.

PRODAM najboljšemu ponudniku avtomobil Volkswagen hrošč (mag- giolino) letnik 1974, v ze- lo dobrem stanju. Tel. (0481) 34642.

OSMICO ima Livio Pernarčić, Stivan. Toči belo in crno vino ter nudi prigrizek.

OSMICO je odprl v Zgoniku 71, Mario Milic.

PRISPEVKI

V počastitev spomina Giannijevega očeta Maria Furlanica darujejo Laura Carli, Jasna in Rado Gru- den, Nataša in Sasko Ko-

ren 150.000 lir za Sklad » Stadion 1. maj.

V spomin na Meri Pe- taros Rojc darujejo Laura Carli, Adriana Janežić, Sasko Koren, Elena Ma- ver, Igor Može, Dario Paulica, Jasna Rauber in Milan Taucer 400.000 lir za Sklad »Stadion 1. maj.

V spomin na Maria Verso darujeta Lidija in Vilma Grilanc 50.000 lir za Kulturni dom Prosek - Kontovel.

V spomin na drago mamo in na prijatelja Stanka Prasla darujeta Vojka in Ivan Ukmar 30.000 lir za Glasbeno matico.

V spomin na Maria Marchi darujejo soletniki 50.000 lir za SD Mladina.

Ob 10. obletnici (5.1.) smrti pok. moza Josipa Ci- bica daruje žena Toncka Bogatec-Cibic 15.000 lir za vzdrževanje spomenika padlim v NOB iz Kriza.

V spomin na pok. Edvi- na Komarja darujeta Mi- randa in Evgen Bandi (Prebeneg) 30.000 lir za Godbo na pihala iz Ric- manj.



Zapustila nas je naša draga mama, nona in pra- nona

Marija Jerić
vd. Hrvatić



Pogreb bo v soboto, 7. januarja, ob 12.15 iz mrt- vasnice Ul. Costalunga v cerkev v Ricmanje.

Zalostno vest sporočajo sin Adi, hčeri Majda in Judita, snaha Tereza, zet Fulvio, vnuki in pravnukinja ter ostalo sorodstvo.

Domjo, 5. januarja 1995



Prof. Neva Godnič

Moja Neva ja našla svoj mir. Vse nedorečeno med nama je zdaj z njo nad oblaki.

Tanci
Nabrezina, Barkovlje, 5. januarja 1995

Draga NEVA,
vedno bos z nami.

Maturanti klasičnega liceja letnik 1963

Ob boleci izgubi drage tete izrekajo Vekoslavu Ruplu iskreno sozaljje vsi na soli Fran Erjavca.

Zbogom

RITA

Rina, Dragica, Ingrid in Klara

Ob prerani izgubi dra- ge Marije Alberti izreka mozu, sinu in svojem iskreno sozaljje

SKP dolinske občine

POHIŠTVO
Kovstic snc
POPUSTI do 50%
zaradi prenovitve
razstavnih prostorov
Ul. S. Cilino 38 - Trst
Tel. 54390

PUBLIEST
Tel. (040) 7796611 - Fax 768697
oglasil - obvestila:
8.30 - 12.30
osmrtnice - sozaljja:
8.30 - 12.30
13.30 - 17.00 (razen sobote)

POZOR!

Primorski obdaruje naročnike!

*Vsem naročnikom
Primorskega dnevnika
za leto 1995 nudimo
vrsto ugodnosti in
prijetnih presenečenj:*



- Vsako jutro vas pred vrati čakajo sveže novice iz sveta in bližnje okolice...
- ...in bistra razmišljanja, komentarji, reportaže in razvedrilo
- Brezplačno vam bomo objavljali male oglase in čestitke
- Za novoporočence v letu 1995 bo naročnina brezplačna
- Ob novem letu vam bomo podarili stenski koledar za leto 1995, tiskan na originalnih strojih v partizanski tiskarni "Slovenija"
- Ob petdeseti obletnici Primorskega dnevnika vam bomo maja meseca podarili lepo in dragoceno knjigo
- Do 31. januarja 1995 ostane prednaročnina nespremenjena (300.000 lir)

KAKO PLAČATE:

- ▶ prednaročnino lahko plačate na upravi Primorskega dnevnika v Trstu in Gorici
- ▶ pri vseh slovenskih bančnih zavodih v FJK
- ▶ pri vseh raznašalcih Primorskega dnevnika na Tržaškem in Goriškem



Moj dnevnik.

NOVICE

Natečaj za 1700 delovnih mest pri Ministrstvu za delo

Pokrajinski urad za delo in socialno skrbstvo obvešča, da je bil v Uradnem listu z dne 27. decembra objavljen razpis natečaja za 245 mest upravnega funkcionarja ter za 1461 mest uradnika. Rok za predložitev prošnje za sodelovanje pri natečaju poteče mesec dni po objavi v Uradnem listu. Prošnje je treba poslati na posebnih obrazcih, ki so na razpolago v uradih za delo, kjer nudijo interesentom tudi podrobnejša navodila. V Gorici je urad v Crispijevi ulici 9. Za mesto upravnega funkcionarja se zahteva univerzitetna izobrazba, za mesto uradnika pa diploma višje srednje sole.

V ponedeljek rok za prošnje za natečaja za učitelje

Ze pred časom smo poročali o razpisu javnega natečaja za sestavo prednostnih lestvic za namestitev učiteljev na osnovnih solah v solskih letih 1995/96, 1996/97 in 1997/98. Natečaj je bil razpisan tako za sole s italijanskim učnim jezikom, kakor za sole s slovenskim učnim jezikom. Prednostne lestvice se sestavljajo na pokrajinski ravni. Rok za predložitev prošnje za sodelovanje na natečajih poteče ob 14. uri, v ponedeljek, 9. t.m. Prošnje je treba dostaviti ročno na sedežu solskega skrbništva.

Pokojnine ki zapadejo 7. t. m. bodo plačevali že danes

Pokrajinsko ravnateljstvo postne službe obvešča, da bodo, v dogovoru z zavodom za socialno skrbstvo, (INPS) anticipirali za en dan izplačilo pokojnin, ki jih sicer izplačujejo od 7. januarja. Pokojnine bo mogoče vnovčiti že danes, 5. t.m.

Božična številka Števerjanskega vestnika

V prejšnjih dneh je izšla, sicer z zamudo, četrta lanska številka Števerjanskega vestnika (julij-december 1994). Ob zupnikovem razmiselnju o smislu praznovanja božica, si sledijo drugi članki, ki poročajo o delovanju steverjanskih društev v teh mesecih (mesani in otroški zbor, natečaj Moje jaslice), o pripravi na 25. festival Steverjan '95 ter o blizajočih se občinskih volitvah. Člani uredništva so na dvajsetih straneh objeli dogajanje v ozi steverjanski občini, ki bi sicer ostalo nepoudarjeno v širšem goriskem delovanju.

Trgovine bodo jutri zaprte Izjema so le cvetličarne

Ob jutrisnjem prazniku Treh kraljev (za večino je to praznik Befane), bodo vse trgovine zaprte, z izjemo cvetličarn, ki bodo lahko poslovale v dopoldanskem času. V soboto bodo trgovine poslovale po običajnem urniku, ne velja pa obveza na tedenska zapora.

ODNOSI ITALIJA - SLOVENIJA

Razprava medla

Dogodki prehiteli

Goriski pokrajinski svet je sinoci začel razpravo o odnosih med Italijo in Slovenijo in to na osnovi osnutka, ki so ga predstavili že pred nekaj tedni, vendar pa se ni prišel na dnevni red. V trenutku ko to poročamo razprava, ki se je sicer začela dokaj medlo, se ni zaključena in je težko napovedati, če bodo dokument odobrili v prvotnem besedilu, tudi sprico široke podpore na katero je naletel osnutek, ali pa se bo pokrajinski svet odločil drugače, recimo za drug, v besedilu sicer bolj skromen, a po sporocilnosti veliko močnejši dokument, ki ga je predlagal predstavnik zelenih Fiorelli, ki je imel zelo razvejan in prepriljiv poseg o širokem spektru vprašanj mednarodnih odnosov, pri čemer pa je posebej poudaril, da pri obravnavanju te problematike ne smemo izgubiti smisla za bistvene stvari.

Prvi je v razpravo posegel predstavnik DSL Maurizio Salomoni, ki je pozitivno ocenil dokument in zlasti podčrtal drugačen pristop do problematike, od tistega, ki se je izoblikoval v goriskem občinskem svetu. Bistven element osnutka dnevnega reda je deklaracija, da "Pokrajina odločno in brez predpogojev podpira proces pridruževanja Slovenije Evropski zvezi", je ocenil Salomoni. Čeprav z vrsto pomislekov je bil pripravljen dokument podpreti tudi predstavniki SKP Buttignon.

Tretji razpravljalec je bil Fiorelli, ki je jasno povedal, da mu ni do dokumentov, ki so sami sebi

namen, kar utegne biti tudi dnevni red o katerem se začel razprava (tudi sprico skromnega ali skoraj ničnega zanimanja javnosti in samih svetovalcev), ampak zeli dati preprican doprinos, tako kakor je to poskušal v občinskem svetu.

Osnutek dokumenta je po njegovem preveč popoln in istocasno obremenjen z nepotrebnimi elementi. Ob koncu svoje govorke skoraj eno uro dolgega posega je predlagal besedilo novega zelo kratkega dokumenta, katerega sporočilo bi bilo mogoče strniti v nekaj besed: "Pokrajinski svet predlaga vladam v Rimu in Ljubljani da takoj oblikujeta skupni predlog o vstopu Slovenije v Evropsko zvezo".

Predstavnik Severne Lige Koglot je prebral daljše razmiselnje o zagovornikih in nasprotnikih vstopa Slovenije v Evropsko zvezo. Po njegovem tudi v Ljubljani niso vsi za takojšen vstop v Evropo, se več pa naj bi bilo tihih nasprotnikov v Italiji, in to zlasti v določenih lobijih, ki bi morda izgubili veliko koristi in dominanten položaj, ki so si ga ustvarili. Gre za lobije, ki jih je zaslediti v vseh strankah. Koglot je dejal, da je osebnostno za vstop Slovenije v EZ. Zamparo je v krajšem posegu opozoril na usodo številnih italijanskih delavcev ki so v povojnem obdobju šli v Jugoslavijo. Misovec Cosma je dejal, da ne verjame v resolucije in napovedal nasproten glas. V imenu ljudske stranke je govoril Bergamin. O zaključku razprave in glasovanju bomo poročali jutri.

POMOČ / ZA PRIZADETE V PIEMONTU

Doslej smo zbrali blizu 150 milijonov

Denar bodo nakazali trem občinam kjer so v decembru pomagali tudi prostovoljci

Po nepopolnih in neuradnih informacijah smo doslej na Goriskem uspeli zbrati okrog 150 milijonov lir pomoči za prebivalce Piemonta, ki jih je prizadela novembrska vodna ujma. Vsak prebivalec naše pokrajine je do zdaj prispeval v poprečju nekaj nad tisoč lir, ali v prenesenem pomenu, manj kakor vrednost ene kave. Je to veliko, malo? Eno je gotovo, premalo za odpravljanje ogromne gmotne skode.

Pobudo za nabirko denarja je dala pokrajinska uprava. Odbornik Scuor pa nam je posredoval prve, poudarjamo približne in nedokončne podatke. V prihodnjem tednu bodo posredovali javnosti po-

tek nabirke do vključno 31. decembra in bodo tudi sporočili komu in zakaj bodo denar namenili.

Sicer pa so nacistno odločitev glede tega sprejeli na srečanju županov, sredi decembra. Prvi znesek zbranega denarja bodo izročili županom treh občin v Piemontu, ki bodo denar namenili z najnujnejše potrebe občanov. Tako bodo sredstva dejansko pršla do tistih, ki so najbolj potrebni pomoči. Misel, da bi denar namenili za gradnjo ali popravilo kaksnega javnega objekta so opustili, saj so za to potrebna znatno večja sredstva in bi bil prispevek goriske pokrajine le kapljica v morju potreb. Izbrali

bodo tri občine (menda gre za občine v treh različnih pokrajinah, kjer so bili na delu tudi člani prostovoljskih skupin z Goriskega). Zbiranje denarnih sredstev se bo nadaljevalo se ves mesec, nam je povedal odbornik Scuor, ob tem pa priporočil, naj bi občani, društva in ustanove ki nameravajo prispevati v solidarnostni sklad, to storili čimprej. Po znanem reku namreč, da dvakrat da tisti, ki hitro da.

Splosna ocena je, da so občani ugodno reagirali na pobudo, čeprav je treba ob tem upoštevati, da je pršla ob precej neugodnem času, pred, oziroma sredi božičnih in novoletnih praznikov. V nekaterih krajih na Trziskem so v solidarnostni sklad namenili izkupicek raznih kulturnih in drugih prireditvev med prazniki. Nekaj prireditvev pa se nacrjujejo. Bralce, ki bi radi osebno prispevali za pomoč po poplavi prizadetemu prebivalstvu naj spomnimo, da to lahko storijo v vsakem postnem uradu, kjer imajo že izpolnjene poseben poloznice za vplačilo na postnem tekočem računu. Dovolj je, da tak obrazec vprašajo, če na razpolago na, oziroma pred okenci.

Slovensko planinsko društvo - Smučarski odsek obvešča, da se bodo tečaji smučanja na Nevejskem sedlu, zaradi neugodnih snežnih razmer, pričeli predvidoma šele v nedeljo 15. januarja in ne 8. t.m. kakor je bilo prvotno določeno.

Briška vina v ZDA in tudi v Kanadi

Briska in pososka vina si uspešno utirajo pot na tržiščih preko velike luze. Konec januarja, tako navaja poročilo Goriske trgovinske zbornice, bodo vina iz naše pokrajine predstavili na posebni prireditvi v New Yorku. Gre za pobudo znane revije Gambero rosso, v sodelovanju z nekaterimi ameriskimi trgovskimi operaterji ter deželno ustanovo ERSa. Kmalu zatem, predvidoma konec marca, pa se bodo predstavniki Zbornice in vinogradnikov udeležili slovesnosti ob odprtju stalne razstave oziroma kleti brislih in pososkih vin v Montrealu v Kanadi. Prostore bo stalna razstava dobila v stavbi vladne ustanove za uvoz vin. Ob tem velja omeniti, da so se lani začeli stiki uspešno razvijati in da bodo prav z odprtjem razstave zadobili tudi zelo stvarno in predvsem trajno obliko. Ob odprtju stalne razstave brislih in pososkih vin bodo v Montrealu obeležili tudi nekaj obletnic, med temi 20-letnico ustanovitve združenja emigrantov "Famee Furlane".

KRONIKA

Na odprtem morju rešili tri tržiške ribiče

Potem ko so reševalci izgubili upanje, da bodo na razburkanem morju nasli posadko ribiskega colna iz Trzica, so sinoci, nekaj po 19. uri kakih 17 milj pred beneskim Lodom vendarle nasli 7 metrov dolg ribiski coln, na njem pa tri člane posadke 45-letnega Biaggia Zichello, 34-letnega Maurizia Brandolina in 33-letnega Morena Lugnana. Bili so premrazeni, lačni in izčrpani, vendar pa živi. Posadko je vzela na krov ladja Varano, ki je nekaj casa vlekla tudi coln, vendar pa so ga morali prepustiti valovom. Ribiči so v torek zjutraj izpluli iz tržiškega pristana in bi se morali do večera vrniti. Na odprtem morju so imeli okvaro motorja, močan veter je naredil svoje.

V novembru in decembru je bil na sežu Zavoda za poklicno izobraževanje v Gorici dvajsetni tečaj za marketing za vinogradnike, ki ga je vodil dr. Karlo Devetak, direktor marketinske službe pri Trzaski kreditni banki. Predavanjem je sledilo petnajst slusateljev.

V teh dveh mesecih so se predavanja razvijala okoli vprašanja, kako najbolje prodati vino na tako kompetitivnem tržišču kot je italijansko, oziroma evropsko. Slusatelji in predavatelj so skušali natančneje določiti potencialne kupce, potrebe tržišča in ocenjevali so svoje zmožnosti kritja vseh teh zahtev. Veliko pozornosti so posvetili načrtovanju marketinske



strategije, komunikaciji, koordinaciji delovanja in dvigovanju ugleda te tako priljubljene pijače, ki jo pri nas pravilno cenijo

samo boljši poznavalci. Doktor Devetak je vsebinsko svojih lekcij zelo nazorno izpostavil v tanjši brošuri, ki zajema osnov-

na pravila uspešnega marketinga in ki bo tečajnikom prav pršla tudi v prihodnje. (foto Studio Reportage).

GORICA / POBUDA

Brez marketinga gre težko tudi prodaja kakovostnih vin

Dvomesečni tečaj marketinga v organizaciji SZPI

PRIREDITVE

DRUŠTVO KRVO-DAJALCEV V SOVODNJAH prireja danes 5. januarja, ob 20. uri v Kulturnem domu v Sovodnjah predavanje na temo: Ginekološka rakasta obolenja - preventivni ukrepi in zdravljenje. **ZUPNIJSKI SVET in MLADINSKI ZBOR** Vrh sv. Mihaela vabita jutri, 6. t.m. ob 11. uri na božičnico in obdaro vanje otrok, ki bo v cerkvi na Vrh.

KINO

GORICA VITTORIA 15.00-16.45-18.30-20.15-22.00 Il Re Leone - The Lion King. Walt Disney. Ozvočenje Dolby stereo. **KULTURNI DOM** 18.00-20.00-22.00 »Quattro matrimoni e un funerale«. **CORSO**: 18.00-20.00-22.00 »S.P.Q.R.«

TRZIC COMUNALE 18.00-20.00-22.00 »Sirens«. J. Duigan. Igrajo H. Grant, T. Fitzgerald.

LEKARNE

DEŽURNA LEKARNA V GORICI **OBCINSKA 1**, Ul. S. Michele, tel. 21074. **DEŽURNA LEKARNA V TRZICU** **AL REDENTORE**, Ul. Rosselli 23, tel. 410340.

POGREBI

Ob 9.30, Maria Pahor vdova Grossi, iz splosne bolnisnice v cerkev v Podturnu, 10.10, Maria Gergolet iz splosne bolnisnice v Ronke, ob 11. uri, Emilio Vogrig, iz splosne bolnisnice v cerkev na Travniku in na glavno pokopališče, ob 12. uri, Sabrina Cambruzzi, krsto pripeljejo v cerkev Srca Jezusovega iz Verone, pokop na glavnem pokopališču, ob 12.30, Antonietta Luin vdova Tesolin, iz mrliske veze glavnega pokopališča v cerkev v Locniku, ob 12.30 Albina Furlan vd. Pušnar iz splosne bolnisnice na Jazbine, ob 14.30, Teresa Cappellari por. Bresan iz splosne bolnisnice v cerkev in na pokopališče v Locniku.

FINANČNI ZAKON / PO PODATKIH MINISTRA ZA JAVNA DELA RADICEJA

Gradbeni odpust navrgel državi skoraj 2.300 milijard

V finančnem zakonu za leto 1995 je predvidel iztržek 2.500 milijard lir

RIM - Do včeraj je državna blagajna z gradbenim odpustom iztržila 2.283 milijard lir, finančni zakon za leto 1995 pa predvideva iztržek v znesku 2.500 milijard. Podatke je včeraj na tiskovni konferenci posredoval minister za javna dela Radice (na posnetku AP z ministrom za prevoze Fiorijem). Po njegovih besedah je bilo do 31. decembra 1994 vloženo 1 milijon in 60 tisoč prošenj za gradbeni odpust (podatke so zbrale Italijanske pošte), dosedanja poteka na tem področju pa je za Radiceja zelo pozitiven.

»Vedeli smo,« je izjavil minister za javna dela, »da je bila odločitev za odpust pomembna in da so si držagvljani to možnost zeleli. Zastavljene cilje smo dosegli, čeprav se nismo končali prestopanja.« Radice je tudi zagotovil, da se bo ministrstvo za javna dela močno angaziralo za nove in dokončne norme na gradbenem področju in se poostribo boj proti nedovoljenim gradbenim posegom. V zvezi s podatki, ki so jih o poteku gradbenega odpusta objavila nekatera informacijska sredstva pa je minister dejal, da so se časopisi ustavili samo pri številu vloženih prošenj, ne da bi upoštevali, da problem ni količina prošenj, pač pa odpustne vsote, ki se skrivajo za temi

formalnimi akti.

Tiskovne konference se je udeležil tudi podtajnik za mestna območja Luigi Grillo, ki je na vprašanje novinarjev o prebujanju inflacije odgovoril, da gre za pozitivni spremeni pojav gospodarske rasti, ki ga povzroča nov razmah široke porabe. Kje je podtajnik dobil podatke o tem razmahu ni znano, na dlan pa je, da je nepopoljšljivi optimist, saj ga na primer ne skrbi niti težak trenutak, ki ga preživlja italijanski bankovec.



MEDNARODNO GOSPODARSTVO / KRIZA NE POZNA MEJA

Tudi za Francoze so razkošne silvestrske počitnice le spomin

Novo leto je tudi onstran Alp prineslo vrsto drobnih podražitev

CANNES - Vsem uradnim statistikam navkljub si italijanski avtomobilisti lahko »oddahnejo«, saj cena bencina v Italiji ni več najvišja v Evropi. Zasluga gre kroničnemu negativnemu nihanju lire, ki je v zadnjem času tako padla, da stane italijanskega avtomobilista liter bencina na Nizozemskem, v Belgiji in celo v Franciji precej več od tistih 1.700 lir, okrog katerih se sedaj vrti cena super bencina na italijanskih crpalkah. Na francoskih crpalkah je cena bencina različna že dolgo vrsto let: najcenejša je v krajih, ki so v neposredni bližini rafinerij, najdražja pa na avtocestah. Najcenejši je bencin na crpalkah, ki sodijo v sklop velikih trgovskih centrov, čeprav tam tankajo »anonimni« bencin. V dneh pred zadnjim Silvestrom je na taksonih crpalkah na Azurni obali liter su-

perja stal 5,50 frankov, na crpalkah svetovno znanih znamk je veljal skoraj 6 frankov, na avtocesti pa se nekaj stotink več. Če upoštevamo, da je bilo v tistih dneh treba za en francoski frank odšteti nekaj več kot 300 lir, potem je liter bencina stal več kot v Italiji, kar pomeni, da se je prvič po dolgih letih splačalo tankati v Italiji. Od 1. januarja pa se je bencin v Franciji podražil za 25 stotink, kar pomeni se nadaljnjih 75 lir.

Ob prehodu v novo leto so tudi Francoze »osrecile« podražitve, čeprav le blizu podobno kot v Italiji le za nekaj majhnih uradnih podražitev. V zepih Francozov pa se bo to poznalo, posebno pri tistih več kot 3, 7 milijona brezposelnih, ki so uradno registrirani. Gospodarske težave pestijo Francijo že nekaj let in konserva-

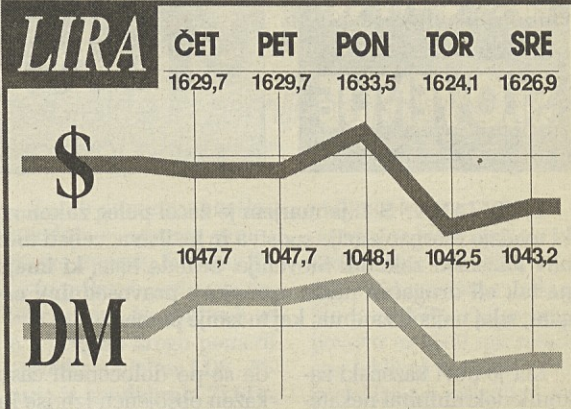
tivni vladi Edouarda Balladurja, ki je na oblasti že nekaj let, ne uspeva ustaviti negativnih trendov, podobno, kot jih ni znala Berlusconijska desničarska vlada v Italiji.

Predsednik Francois Mitterand je zato v svoji novoletni poslanici opozoril tudi na velike socialne razlike v francoski družbi, ki da jih je treba odpraviti. Mimogrede povedano, francoski predsednik je na Silvestrovo govoril le piclih sedem minut in v tem kratkem času objadral vse domače, evropske in svetovne probleme. Kratkost in jednatost sta sicer Mitterandovi odliki, za razliko od tistih predsednikov, ki se na Silvestrovo izgubljajo za kaksne pol ure. Francois Mitterand se je tokrat, po 14. letih, zares poslovil. Na celu francoske republike je bil dve mandatni dobi, čez nekaj mesecev

pa bodo onstran Alp predsedniške volitve. Dva kandidata, premier Balladur in pariski župan Chirac nista izgubila priložnosti, da bi prišla na televizijo tudi na novoletni dan, prvi po zaslugi obiska pri neki planski vojaški enoti, drugi pa v poslopju sredi prestolnice, ki so ga zasedli brezdomci.

Kriza je v Franciji očitna že nekaj let. Na francosko riviero že nekaj let prihaja manj novoletnih obiskovalcev. Silvestrovo sicer rešujejo Italijani, kot je zapisal dnevnik »Nice Matin«, čeprav jih je bilo letos veliko manj kot v preteklih letih. Hoteli, ki so se do lanskega leta ponasali z 90-odstotno zasedenostjo, so se tokrat morali zadovoljiti s 50 do 60-odstotno. Marsikateri hotel je zato v tem času - najbrž prvič - ostal kar zaprt, podobno kot veliko gostišč, ki sploh niso vabila na »Reveillon de S. Silvestre«. Pa tudi tam, kjer so praznovali, so nekatere mize ostale kar prazne. Za francoske pojme so bile cene silvestrskih menuev zelo podobne tistim iz prejšnjih let: za silvestrsko večerjo si moral odšteti od 350 do 1.500 frankov, odvisno seveda od lokala, menija in morebitne glasbene spremljave. Za Italijane je bilo francosko silvestrovanje prijetno do pred dvema letoma, ko je frank veljal »le« 200 lir. Sedaj, ko je zanj treba odšteti več kot 300 lir, pa je muzika seveda drugačna.

Marko Waltritsch



Špekulacije z liro, na borzi zelo medlo

MILAN - Vsak dan zal ni praznik in tako je odličnemu torku na italijanskih finančnih trgih sledila bistveno manj spodbudna sredo. Na milanski borzi je sestanek potekal v izmeničnih fazah, z najnižjo točko okrog 14. ure, nato pa se je položaj izboljšal predvsem po zaslugi bančnih vrednotnic, v prvi vrsti Comit in Credit. Indeks Mib je tako sestanek zaključil z zvišanjem za 0,10 odstotka, zadnji Mibtel se je zvišal za 0,24, Mib-30 pa za 0,33 odstotka. Lira je včeraj izgubila do vseh glavnih bankovcev, kar si opazovalci razlagajo s plazom prodaj, ki jih je povzročila želja po takojšnjem vnovčenju torkovih zaslužkov.

NOVICE

Italstrade prehaja pod Fintecno

RIM - Nadaljuje se postopek za preustroj holdinga Fintecna, ki sodi v grupo IRI in ki je z zaključkom leta 1994 opravila vrsto operacij v družbah, ki jih nadzira Iritecna, nekdanji tehnični holding v likvidaciji. Pod Fintecno je tako v celoti prešla družba Italstrade, ki bo skupaj z družbo Condotte jedro nastajajočega gradbenega pola. Ta pol, ki zaposluje 2.200 oseb, je lani ustvaril za 800 milijard prometa, v listnici pa ima naročila za 4 tisoč milijard lir.

Obračun boja proti reciklaži

RIM - Lani je bilo v Italiji registrirano 732 sumljivih denarnih operacij, 1.032 je bilo krsitev obvezne registracije in identifikacije transakcij, prijavljenih je bilo 43 oseb, nepravilne transakcije pa so veljale 32 milijard lir. To so glavni podatki iz obračuna organov za boj proti pranju denarja, ki ga je opravilo zakladno ministrstvo in ga v obliki letnega poročila posredovalo parlamentu. Nazor nad denarnimi transakcijami se je kot znano bistveno poostiril z zakonom št. 197 iz leta 1991, ki je med drugim uvedel obveznost identifikacije oseb, ki opravijo transakcije z vrednosti čez 20 milijonov lir.

Čistejši bencin družbe Agip

RIM - Naftna družba Agip je s 1. januarjem uvedla prodajo manj onesnažujočih pogonskih goriv, ki jih tankajo na vseh crpalkah z oznako Agip in IP na mestnem območju Rima. Tovrstna goriva ne vsebujejo svinca, se bolj škodljivi benzen pa dosega najvišjo vsebnost 1, 8 odstotka. Upati je, da se bo prodaja tovrstnih, okolju bolj prijaznih goriv čimprej razširila po vsem državnem ozemlju.

Prebujanje inflacije skrbi trgovce

RIM - Združenji Confcommercio in Confesercenti sta zaskrbljena zaradi višanja cen v prodaji na drobno in zavrata razlago, po kateri naj bi ozivljanju inflacije botrovalo večanje povprasevanja. Za letos predvideno inflacijsko gibanje (2,5 odstotka) pa je po njunem mnenju popolnoma neuresničljivo.

Prošnje za upokožitev bo mogoče spej vlagati

RIM - Prošnje za upokožitev po dopolnjeni delovni dobi bo mogoče vložiti ne glede na to, ali je interesent prekinil delovno razmerje. Ta predpis, ki zadeva približno 65 tisoč oseb, vsebuje medministrski odlok ministra za delo Mastelle, ki bo v kratkem objavljen v uradnem listu. Njegovo uzakonitev je predvidel finančni manever, in sicer z namenom, da bi omogočili upokožitev vsem tistim osebam, ki so do 31. decembra 1994 dopolnile 35 let prispevne dobe in se doslej niso mogle upokožiti zaradi Amatovega zakona o zamrzitvi upokojevanja. Prošnja bo tako neke vrste »rezervacija«, ki je pristojni pokojninski zavod ne bo mogel zavrniti.

ADRIA
ADRIA AIRWAYS

SLOVENSKI LETALSKI PREVOZNIK

NOVA GORICA • KOPER • MARIBOR

Povezava z letališčem Ljubljana

(moderno opremljeni kombi, mobitel, klima, osvežilec pijače, časopisi)

Rezervacije in informacije:

ADRIA AIRWAYS, Koper, Pristaniška 45, tel.: 066/38-458, 38-512

ADRIA AIRWAYS, Maribor, Cankarjeva 3, tel.: 062/27-038, 26155

ADRIA AIRWAYS Ljubljana, Kuzmičeva 7, tel.: 061/131-81-55

Ljubljana, Gospodarska 6, tel.: 061/313-312



NOVOSTI V KAZENSKEM ZAKONIKU SLOVENIJE

Nekatera dejanja niso več kazniva

LJUBLJANA - S 1. januarjem je začel poleg zakonov, ki uvajajo reorganizacijo sodstva in tožilstva, veljati tudi nov kazenski zakonik Slovenije. Seveda tiste, ki imajo na tak ali drugačen način opravka s pravosodnimi organi, zdaj najbolj zanima, kaj to zanje pomeni.

Ker je novi kazenski zakonik dekriminiral nekatera kazniva dejanja - se pravi, da določena dejanja niso več kazniva - to pomeni vsaj dvojje. Nekatera dejanja so postala prekršek in bodo tako obravnavana, v drugih primerih pa bodo ali tožilci umaknili obtožbe ali bodo tožilstva izrekla oprostilne sodbe ali pa bodo postopke ustavili, v kolikor so v teku preiskave. V kazenski zakonodaji namreč velja pravilo, da se za storilca uporabi zakon, ki je zanj milejši. Če je torej za storilca milejši nov kazenski zakonik, pa bo veljal prejšnji. V primerih, kjer ni prišlo do dekriminacij, bodo morali tožilci in sodniki preveriti, ali je kaznivo dejanje tudi v novem zakoniku opredeljeno tako kot v prejšnjem zakonu, sicer ga bodo morali prekvalificirati.

Novosti novega kazenskega zakonika so predvsem naslednje. Zagrožene kazni so bistveno nižje, odpravljena je kaznivost določenih pripravljanih dejanj, pri denarnih kaznih je uveden nov sistem dnevnih zneskov, kar pomeni, da kazni niso določene v fiksnih zneskih, ampak v dnevnih zneskih, ki so odvisni od zaslužkov posameznikov. Uvedena sta klasična instituta zakonske in sodne rehabilitacije, kar pomeni,

da se po določenem času kazni obsojenca izbriše in velja za neobsojenega. So-

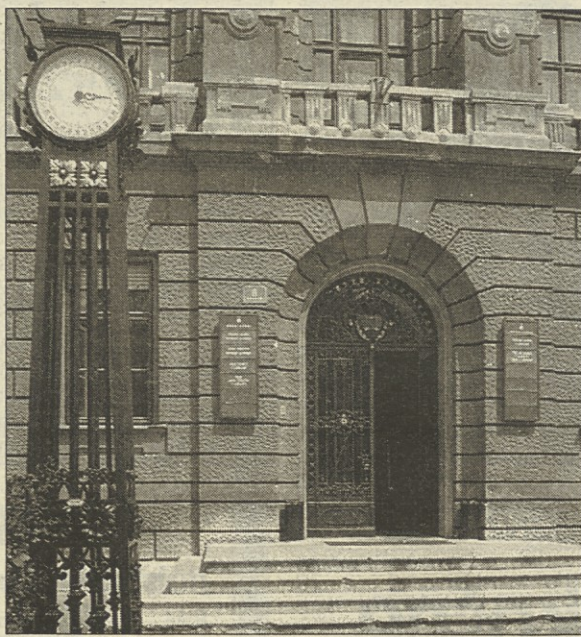


Foto: Bojan Vellkonja

disca tako ne bodo več dobivala podatkov, da je bil denimo nekdo pred dvajsetimi leti kaznovan za takšno in takšno dejanje. Ko bo torej pretekla določena doba od izrečene ali prestane kazni, se bo stelo, da nekdo ni bil nikoli kaznovan, kar velja za vsa kazniva dejanja. Seveda bo pri težjih kaznivih dejanjih moralo preteci več časa, pri lažjih manj. Nov kazenski zakonik uvaja dve novi stranski kazni, in sicer prepoved voznje motornega vozila ter izgon tujca iz države. Ti dve sankciji sta bili prej varnostna ukrepa, zdaj sta sa-

mostojni sankciji in poleg njih obstajata samo še zapor in denarna kazen.

Veliko sprememb je pri vzgojnih ukrepih in kaznih za mladoletnike. Vec kot trideset let si je stroka prizadevala, da bi pri polnoletnikih, ki jim sodijo,

to kaznivo dejanje pregonljivo po uradni doznosti in je organom odkrivanja naloženo, da v tem primeru iščejo storilca in odkrivajo dejanje (to je torej drugače kot pri zasebni tožbi, kjer mora oskodbavec sam odkriti dejanje in storilca). Oskodbavec lahko kasneje predlog za pregon umakne, toda v tem primeru mora placati stroške postopka.

Kazenski zakonik prinaša tudi nekaj novih kaznivih dejanj. Med slednjimi jih je največ med kaznivimi dejanji zoper gospodarstvo. Med novimi kaznivimi dejanji lahko omenimo vdor v računalniški sistem, čekovna golufija je dopolnjena z neupravičeno uporabo bankomata in kreditnih kartic, uvedeno je novo kaznivo

dejanje pranja denarja. Med dejanji, ki niso več opredeljena kot kazniva, so denimo kaznivo dejanje nevestnega gospodarjenja, sklenitev škodljive pogodbe in kazniva dejanja, povezana z zlorabo pooblastil. Ta dejanja so zdaj deloma vsebovana v drugih kaznivih dejanjih.

Odkrivanje kaznivih dejanj pa zaradi nove zakonodaje ne bo dosti lažje, čeprav je nekaj več instrumentov za odkrivanje dejanj, predvsem ko gre za varnost države in obrambo (prisluškovanje...) Toda se vedno ostajajo kazniva dejanja, ki jih je izjemno težko odkriti. Takšno je denimo podkupovanje, saj gre največkrat za dejanje, storjeno med stiri očmi, brez listinskih dokazov.

Majda Vukelic

Kritično o šolstvu in zunanji politiki

LJUBLJANA - Demokratska stranka podpira osnovno usmeritev predlaganih zakonov s področja šolstva, ki jih bo parlament začel sprejemati v prvi polovici leta. Ti zakoni so po mnenju demokratov za prihodnost Slovenije zelo pomembni, kajti prihodnost Slovenije je treba graditi na temelju znanja in ustvarjalnosti. V prihodnjih dneh pa se bo njihov poslanski klub sestel tudi s predstavniki ministrstva za šolstvo, da bi se natančneje pogovorili o predlaganih rešitvah, ki jih prinaša nova zakonodaja. Na včerajšnji novinarski konferenci je predsednik DS Tone Persak se predstavil stališča stranke do nesoglasij, do katerih prihaja v novih občinah, in do slovenske zunanje politike.

Persak je menil, da se naša zunanja politika se vedno vodi brez poglobljene strategije in da si preveč nekritično in nepremišljeno prizadeva za pridobitev mandata za pogajanja o pridruženem članstvu v Evropski zvezi.

Kajti ta gospodarski sporazum, ki ga imamo zdaj s članicami Evropske zveze, je za nas ugodnejši, kot pa bi bilo pridruženost članstvo. Persak je včeraj tudi zahteval, da se slovenska zunanja politika opredeli do razmer v Cečeniji. »Početja Rusije ne moremo odobravati, se zlasti zato, ker se v Cečeniji poleg človekovih pravic krši tudi pravica naroda do samoodločbe. Slovenci bi se morali, saj smo doživeli podobno, čeprav k sreči manj bolečo izkušnjo, opredeliti do razmer v tej republiki.«

DS naceloma podpira predlagane zakone o organizaciji in financiranju šolstva, o solski inspekciji in o vrtcu, osnovni ter srednji soli. Zlasti se strinja z uvedbo visokih strokovnih sol in s tem, da šolstvo ostaja še naprej laično. Nova zakonodaja prinaša tudi večje pristojnosti ministru in solskim ravnateljem, čemur pa nasprotujejo mnogi predstavniki šolstva, ki so se po pomoč že obrnili na DS.

Mateja Bertoncelj

Prihodnji teden bo za člane komisij DZ naporen

LJUBLJANA - Noveletne počitnice, ki jih je parlament pričel 22. decembra, se se niso končale. Zakaj bi tudi se, saj imajo poslanci pravico do 40 dnevnega letnega dopusta, poleg tega pa zaradi osebnih razlogov se do 7 dnevnega izrednega dopusta. In ker do slej se nihče ni bil kaznovan zaradi neupravičenega izostanka s seje državnega zbora ali delovnega telesa, je razumljivo, da poslanci rednega dopusta tako rekoč sploh ne morejo porabiti. Delovna telesa državnega zbora bodo tako pričela z delom sele prihodnji teden, ko bi se po informacijah bolje obveščenih moral na izredni seji sestati tudi državni zbor in odločati o novem ministru za zunanje zadeve. Vendar v državnem zboru se niso prejel tovrstnega predloga premiera, čeprav naj bi Drnovsku konec meseca poteklo »nadomescanje«. Redna januarska seja pa se bo pričela 19. januarja z interpelacijo o delu Jelka Kacina, ministra za obrambo.

V ponedeljek bo Odbor za finance in kreditno monetarno politiko obravnaval predlog zakona o poravnavanju obveznosti do bank iz izplačanih deviznih vlog, ki ga je vlada za drugo obravnavo pripravila na podlagi stališč, ki so jih poslanci sprejeli aprila lani. Zakon bo določil pogoje, pod katerimi bo država prevzela obveznosti, ki izvirajo iz terjatev slovenskih bank do Narodne banke Jugoslavije. Poleg tega bo Odbor razpravljal se o statutu Agencije za trg vrednostnih papirjev in pa o dopolnitvah za tretje branje zakona o igrah na srečo. Zakon prihaja na dnevni red državnega zbora po natanko desetih mesecih, medtem pa ga je vlada opremila s številnimi dopolnili, ki bistveno spreminjajo tekst iz drugega branja.

V torek bodo zasedala kar tri delovna telesa. Odbor za notranjo politiko in pravosodje bo odločal o predlogu zakona o popravilu krivic, ki ga je zbor pred časom vrnil v prvo obravnavo. Novembra in decembra so se sestali vodje poslanskih skupin in poskušali doseči dogovor o nadaljnji usodi zakona. Ker poslanske skupine LDS, ZLSD in SNS predlogu izrecno nasprotujejo, ni pogojev za sprejem zakona, zato bi bilo po mnenju vodij poslanskih skupin najsmotnejše zakon čimprej zavrniti in pričeti z obravnavo predloga, ki ga je pripravila vlada. Poleg tega bo Odbor razpravljal še o številnih zakonskih predlogih, pa tudi o glavnih stavki obsojencev KPD Dob pri Mirni.

Odbor za kmetijstvo bo pregledal predlog zakona o zasciti živali, poročilo o stanju kmetijstva v letu 1993, program nalog za izvajanje strategije razvoja slovenskega kmetijstva v obdobju 1994-96 in pa strategijo izvoza slovenskih vin. Odbor za infrastrukturo in okolje pa naj bi obravnaval dopolnila k nacionalnemu programu izgradnje slovenskih avtocest.

Tudi v sredo naj bi zasedala tri delovna telesa. Odbor za gospodarstvo bo razpravljal o resoluciji o strateških ciljih na področju turizma, o poročilu o izvajanju zakona o razvoju malega gospodarstva v letih 93/94 in o izhodiscih gospodarske promocije Slovenije. Komisija za žensko politiko bo ocenila predlagane spremembe zakona o delovnih razmerjih in zakona o solski inspekciji. Sestala pa naj bi se tudi Komisija za ugotavljanje odgovornosti vpletenih v proces proti četverici. Pregledali naj bi gradiva, ki so jih komisiji na njihovo zahtevo posredovali predstojniki Sove, Voma, Ministrstva za notranje zadeve in Ministrstva za pravosodje, dogovorili pa naj bi se tudi za sestanek s skupino delegatov, ki so se prvi ukvarjali s procesom JBTZ.

V četrtek pa se bo sestala še komisija, ki raziskuje povojne množične poboje in pravno dvomljive procese. Dogovorili naj bi se o prihodnjem delu in razsiri- rili dokazni sklep, na podlagi katerega bi lahko zaslišali nove priče, ki bodo morda razjasnile nedoumljive povojne grozote.

Ceprav je od zadnjih sestankov preiskovalnih komisij, ki jih vodita Benjamin Henigman in Igor Omerza preteklo že precej časa, pa nič ne kaže, da se bosta komisiji v kratkem sestali. Komisija, ki preiskuje razkroj gospodarskega sistema Iskra in komisija, ki pregleduje nezakonito delovanje izvršnih svetov bivših slovenskih občin, sta namreč še vedno brez stalnega sekretarja.

Matjaz Albreht

LOKALNA SAMOUPRAVA

Da bi se izognili sporom, zakon še enkrat pod drobnogled

Samouprava ima štiri leta časa, da zaživi

LJUBLJANA - S 1. januarjem smo se dokončno poslovili od 62 občin in na njihovo mesto je stopilo 147 novih občin, občin, ki so v preteklem letu dodobra zaznamovale parlamentarno in politično dogajanje pri nas. In ni razlogov, da tudi v prihodnje ne bi bilo tako. Ustavno sodišče je namreč zakonodajalcu in občinam dalo štiri leta časa (to je sicer cel mandat), da iz lokalne samouprave naredijo to, kar naj bi bila.

Poglaviti argument za umiritev strasti pred sprejemom zakona o ustanovitvi občin in določitvi njihovih območij je bil, da se bodo lahko vsi tisti, ki so nezadovoljni z izidom projekta o lokalni samoupravi - in teh je veliko - takoj po 1. januarju odločili drugače: lahko se bodo priključili kakšni občini, lahko se bodo od nje odcepili, lahko bodo ustanovili svojo občino... Skratka, možnosti, da bi nezadovoljni postali vsaj deloma zadovoljni, so.

Toda v odklonilnem ločenem mnenju ustavnega sodi-

šca k ugotovitveni odločbi, da sta 2. in 3. člen zakona o ustanovitvi občin v neskladju z ustavo, sodnik Matevž Krivic opozarja, da so po njegovem mnenju delno protustavne tudi tiste rešitve zakona o lokalni samoupravi, ki omogočajo nadaljnje ozemeljsko preoblikovanje občin. Te so takšne narave, da bi lahko pripeljale do težko rešljivih ali celo neresljivih sporov.

V 14. členu je namreč določeno, da se lahko del občine priključi k drugi občini le z njenim (referendumskim) soglasjem, posamezno nase-

lje pa se lahko priključi k določeni občini tudi brez njene soglasja (le z lastno referendumsko odločitvijo). Po Krivicem mnenju je smisel takšne rešitve v tem, da se posameznim manjšim naseljem omogoči, da se na enostaven način priključijo k občini, ki jo izberejo. In to ni sporno. Toda Matevž Krivic se sprašuje, ali ima »posamezno naselje« ta »privilegij« tudi takrat, kadar ima občina, recimo, le malo naselij, to naselje, ki se želi priključiti, pa obsega četrt ali pol občine? Zakaj naj bi v tem primeru veljala drugačna ureditev kot v primeru, če se želi priključiti drugam sicer več naselju, ki pa so majhna in ki predstavljajo komaj desetino ali dvajsetino občine?

Enako velja, ko gre za postopek razdelitve občine oziroma izločitve dela občine.

Po Krivicem mnenju med razdelitvijo občine na dve novi občini in izločitvijo dela občine iz ene občine in priključitev tega dela občine k novi občini sploh ni razlike, saj v vsakem primeru nastaneta dve novi občini. Toda postopek razdelitve oziroma izločitve je določen različno in težave bi nastopile takoj, ko bi se en del izločil, drugi pa razdelil. Pri izločitvi se namreč samo »izločitveni del« na referendumu odloča za ta korak, pri razdelitvi nam pa oba »razdelitvena dela«. In če bi vsak del izvedel svoj referendum, rezultati katerega bi veljali?

V izogib številnim težavam naj bi torej zakonodajalec na ta vprašanja čim prej odgovoril, sicer tudi stiri ne bodo dovolj, da bi prišli do pametnih rešitev.

Majda Vukelic

Pobiranje cestnin bo zaenkrat potekalo še po starem

LJUBLJANA (STA) - V prvi polovici letošnjega leta naj bi na gorenjski avtocesti pričeli poskusno pobiranje cestnine brez gotovinskega placevanja, čeprav se ni povsem jasno, kakšen bo ta način. Kot so zatrdili na sedežu DARS, pa vsaj v prvi polovici letošnjega leta na slovenskih avtocestah ni pričakovati bistveno

spremenjenega načina pobiranja cestnine ali celo ukinitve pobiranja. Državni zbor je ob sprejemanju zakona o ustanovitvi Društva za avtoceste v republiki Sloveniji (DARS) namreč sprejel tudi sklep, da se s 1. julijem 1994 v Sloveniji ukine neposredno pobiranje cestnine in se uvede plačilo cestnine brez ustavljanja. Ker cestnine pomenijo pomemben vir potrebnih sredstev za gradnjo novih avtocest, drugačen način pobiranja cestnine pa zahteva tudi nekatere tehnične prilagoditve, tega sklepa ni bilo mogoče uresničiti. Enega iz-

med možnih načinov so strokovnjaki predstavili novembra v Portorožu na 2. slovenskem kongresu o cestah in prometu, temelji pa na registraciji uporabnikov avtocest s t.i. cip kartico. Dejstvo je, da so tudi v Avstriji z novim letom na turški avtocesti uvedli nov način pobiranja cestnine, ali bo sistem s cip karticami uveden na gorenjski avtocesti, pa se ni jasno. Uvedba drugega načina pobiranja cestnine od sedanjega namreč nujno pomeni tudi dodatno tehnično opremljanje sedanjih cestninskih postaj. V preteklem letu je bila sicer izdelana studija o problematiki pobiranja cestnine v Sloveniji, ki temelji tudi na izkušnjah iz tujine - zlasti iz sosednjih držav. Studija naj bi služila kot osnova, s katero bo določen najbolj ustrezen tarifni sistem, preverjene pa so tudi sedanje lokacije obstoječih cestninskih postaj ter določene lokacije novih.



CELJE / LETO 1995

Županove obljube

Kupica načrtov, veliko upov in veliko starih tegob

Celjski župan Jože Zimsek je na petkovem novoletnem sprejemu za novinarje nanižal vrsto nalog, ki naj bi jih v občini izpeljali prihodnje leto, bil pa je tudi kritičen do nekaterih večnih težav mesta ob Savinji.

O zastojih v mestu, ki jih je povzročilo sneženje, je Zimsek dejal, da so komunalci in cestarji slabo opravili svoje delo, mesto pa je »spet resila odjuga«. Menil je tudi, da bo treba pri urejanju prometa v mestu se marsikaj postoriti in izboljšati arhitekturne rešitve pri obnavljanju starega mestnega jedra. V mestu naj bi nadaljevali s pospešeno gradnjo socialnih stanovanj, obnovili staro samopostrežno restavracijo v Gaberjah, nadaljevali saniranje Mestnega gradu, v katerem naj bi že letos dobila prostore celjski Plešni forum in orkester Akord.

Brane Piano

LJUBLJANA / ORGANIZACIJA ZA DUŠEVNO ZDRAVJE

Skrb za ljudi v duševni stiski

Ustanovni seminar društva bo konec januarja

Organizacija za duševno zdravje SENT, ki so jo formalno ustanovili pred dvema letoma in deluje na območju celotne Slovenije, pripravlja v dneh od 24. do 26. januarja svoj ustanovni seminar, namenjen strokovnjakom s področja psihiatrije in vsem tistim, ki omenjeno pomoč potrebujejo. Natančni program tridnevnega seminarja bo znan jutri, na seminar pa so povabili tudi goste iz tujine.

Kot nam je v včerajšnjem krajšem pogovoru povedal predsednik društva SENT Nace Kovač, bodo na seminarju poleg številnih domačih sodelovali tudi predstavniki svojcev iz Avstrije, ki potrebujejo tovrstno pomoč, socialni delavci iz Nemčije, Anglije in Avstrije ter psihater iz Italije, predsednik svetovne organizacije za psihosocialno rehabilitacijo, ki deluje kot posvetovalno telo pri Organizaciji združenih narodov.

SENT je nevladna in nepridobitniška organizacija, ki temelji predvsem na organiziranju samopomoči, solidarno-

sti, prostovoljnosti in spostovanju duševne stiske posameznikov. Pri njih iščejo pomoč ljudje, ki so se zaradi duševnih stisk invalidsko upokojili, ljudje s psihiatrično diagnozo in tisti, ki so se zdravili v psihiatričnih bolnišnicah. V društvu dejavno redno sodeluje približno 27 ljudi, med katerimi je pet redno zaposlenih, nekaj jih je trenutno na usposabljanju, med njimi pa so tudi prostovoljci, honorarno zaposleni in skupine za samopomoč, ki delujejo v okviru društev. Da bi ljudem v duševnih stiskah in ne nazadnje tudi njihovim svojcem omo-

gčili čim lažjo vrnitev v družbo in med njihove znanec, društvo organizira likovne in plesne tečaje, različne izlete, raftinge, deluje pa tudi civilska delavnica. Veliko skušajo storiti na področju informiranja uporabnikov o problemih, ki so povezani z duševnim zdravjem, v okviru društva deluje tudi posebna svetovalnica, ki svojim uporabnikom nudi praktične nasvete in informacije glede reševanja stanovanjskih problemov in možnosti zaposlovanja v službah SENT in zunaj njih. V okviru omenjenega društva deluje tudi socialni klub, kjer si je mogoče izbrati staro preurejeno obleko. Pri praktičnem izobraževanju organizirajo seminare in organizirano izobraževanje omogočajo strokovnim delavcem in uporabnikom služb za duševno zdravje.

Helena Drewry

PIRAN / STAVA OB PRODAJI OBJEKTOV

Piranski župan in njegov motor

Objekte in zemljišče Istrametala je lani odkupilo podjetje Degro

Ze ob samem začetku mandata je novemu piranskemu županu Franku Ficurju priletelo pod noge debelo poleno. Na volitvah se je v drugem krogu pomeril s protikandidatom LDS - Ficurja je kandidirala ZLSD - in je precej prepričljivo zmagal.

Obe strani sta se v predvolilni kampanji bolj ali manj izogibali direktnih nizkih udarcev. Zdaj pa je bilo v tukajšnjem lokalnem časopisu (27. decembra) objavljeno pismo, v katerem je župan med drugim posredno obtožen tudi korupcije. Avtorica v pismu: »...Ima pa tudi motor BMW 1. 1982, katerega mu je 'za stavo' poklonil g. Emil Grizon (lasnik nekdanjega podjetja Finali), ko je le-ta kupoval poslovne prostore od podjetja Mehano v Luciji. Pri tem nakupu mu je pomagal Franko Ficur in ta 'stava' bi se lahko imenovala tudi nagrada ali celo kaj drugega...« V zvezi s to obdolžitvijo Ficur pravi, da gre pri pismu za osebne zamere in razmerja, zato ni hotel objaviti demantija, ali s tožbo doseči preklic. Glede same zadeve okoli nesrečnega motocikla pa je povedal: »Res se je govorilo v smislu stave. Z Grizonom sva bila kolega že veliko prej in ko mi je pripovedoval o nameravanem nakupu objekta v Luciji, je v sali predlagal stavo, da ga ne bo dobil. Jaz pa sem prav tako v sali odgovoril, da stavim za motor, ki ga ima v garaži in ga sploh ne uporablja. Sicer pa sva kasneje sklenila kupoprodajno pogodbo, za 10 let star motor sem dal 1000 nemških mark, poleg tega pa sem moral dati še 2500 mark za generalno popravilo...«

Objekt nekdanjega Istrametala, tedaj last izolskega

podjetja Mehanotehnika v stecaju, je bil z razpisom v Primorskih novicah 19. junija 1992 ponujen v odkup. Slo je za 1700 m² pokritih površin in 3600 m² zemljišča, izklicna cena pa je bila postavljena v višini 1, 5 milijona mark. Za nakup se je sprva zanimalo ministrstvo za obrambo, ki pa je že v začetku odstopilo od namere in sta tako ostala le dva ponudnika, in sicer zasebni podjetji Finali in Renex. Oba sta ponudila 1.520.000 mark ustrezne garancije za plačilo in program za bodočo uporabo objekta. Tedanji stecajni upravitelj V. A. pa je povedal, da so prihajale številne intervencije s piranske občine, pa tudi od republiških funkcionarjev, da mora objekt dobiti podjetje Finali. Tako naj bi se pri tem zelo angažiral takratni predsednik piranskega izvršnega sveta, pa tudi Ficur kot predsednik skupščine je z njim govoril o tem. Sam Ficur pa pravi, da je A. V. le opozoril, naj bo v zadevi objektivni. V vsej zgodbi pa posebej izstopa dejstvo, da je lastnik podjetja Renex Renzo Terčelj 20. julija, na sam dan odločitve, poslal telefaks, da odstopa od ponudbe. Navedel je, da je bil pripravljen po vseh pogojih razpisa postaviti boljso ponudbo od nasprotnika, da pa mora odstopiti zaradi pritiskov z občine, od koder so mu grozili, da bodo ovirali poslovanje njegovega podjetja, če ne odstopi.

Epilog zgodbe je tukajšnji javnosti znan. Po nesreči, ki je predlani doletela podjetje Finali s požarom, in po tezaevah s plačevanjem posojil je objekte in zemljišče v Luciji lani jeseni odkupilo podjetje Degro za 3, 9 milijona nemških mark.

Boris Vuk

KRANJ / NOVE OBČINE

Organizacijske težave

Z novim letom so zaprti policijski oddelek v Predddvoru

Župani v novih kranjskih občinah se prve dni novega leta ukvarjajo predvsem z organizacijskimi problemi, se posebno tam, kjer so občine nastale iz krajevnih skupnosti, na primer v Predddvoru, Cerkljah, Naklem in Sencurju.

V podobnem položaju je državna uprava, ki je pred dnevi dobila vsilce dolžnosti načelnikov upravnih enot. V Kranju je na tem mestu, kot je bilo pričakovati, nekdanji pomočnik načelnika gorenjskih inspekcijskih služb Metod Ferbar. Kopico organizacijskih težav imajo tudi na okrožnem državnem tožil-

stvu v Kranju, ki ga v vlogi vsilca dolžnosti vodi Andrej Polak, in na sedežu okrožnega sodišča, ki mu ravno tako kot vsililec dolžnosti predseduje Anton Subic.

Določena reorganizacija, ki sicer ni vezana na spremembo lokalne samouprave, pač pa na projekt Javna varnost na Gorenjskem, je prisotna tudi v delu kranjske policijske postaje. Kot nam je povedal komandir Jože Mencin, so z novim letom ukinili policijski oddelek v Predddvoru in v teh prostorih uredili takoimenovano policijsko pisarno.

Vine Bester

NOVA GORICA / OBČINA

Poskrbeti je treba tudi za mirujoči promet v mestu

Mestna občina Nova Gorica je v organizacijskem smislu v novo leto stopila podobno kot vse druge občine po Sloveniji - nepripravljena.

Se nekaj časa se bo zatikalo pri vsakdanjih rečeh, na primer pri dodelitvi pisarn, žigih in drugih, na videz formalnih, malenkostih. Po mnenju župana Crtomirja Spacapana bodo stvari zadovoljivo stekle šele v določenem času.

Meni, da se življenje ne sme ustaviti. Smiselno je nadaljevati že začete investicije, predvsem ceste, kot so avtocesta Vrtojba-Selo, šempetrska obvoznica, priprave na solkanško obvoznico, predvsem pa poskrbeti za mirujoči promet v

mestu (parkirišča, garažne hiše, podzemne garaže itd.). Prav tako se ne sme ustaviti gradnja že začeti objektov, kot so mestni plavalni bazen, zdravstveni dom in druge gradnje. Občina mora nadaljevati pravne na gradnjo sportne dvorane, agroživilske sole, poslovne stavbe Hita in obrtne cone. Zanimanje za gradnjo obrtnih delavnic je v Novi Gorici veliko in mesto naj bi poleg že obstoječih con potrebovalo še najmanj dve. Občinski svet bo moral razmisliti, kaj narediti s prostori v tovarnah Meblo, Gostol, Vozila in drugih nekdanjih podjetij, kjer je proizvodnja močno zmanjšana.

(V. C.)

NOVA GORICA / BANČNIŠTVO

Z združitvijo je nastala veliko močnejša banka

Razlog za združitvev je v vladni in bančni politiki

Od začetka leta 1995 naprej deluje nekdanja novogoriška Komerčna banka, d.d., kot ena od dveh glavnih podružnic Nove kreditne banke Maribor (Nova KBM).

Združitvev dveh bank, vsaka z drugega konca sicer majhne Slovenije, predvsem z različno gospodarsko razvitima deloma, nima korenin v združevanju dveh bančnih bolnikov (tudi mariborska banka je v sanaciji tako kot novogoriška), pač pa, kot je bilo rečeno na včerajšnji tiskovni konferenci v Novi Gorici, je razlog v vladni in bančni politiki, da v Sloveniji zmanjšamo res veliko število bančnih zavodov in se tudi po tej plati približujemo Evropi. Druga glavna podružnica Nove KBM je v Mariboru. Tako je končana ena od faz sanacije, ki se je začela 10. februarja 1994, ko je agencija za sanacijo bank začela zdraviti hudo bolni novogoriški regijski denarni za-

vod. Nadaljnja pot je v prehajanju bank z državne lastnine na zasebno.

Z združitvijo KB Maribor in Komerčne banke Nova Gorica v Novo KB Maribor je nastala veliko močnejša banka, druga po moči v slovenskem prostoru, je povedal novi direktor glavne podružnice KBM v Novi Gorici in dosedanjí predsednik uprave banke Anton Benko. »Gre za polnoma nov korak v slovenskem bančništvu, saj dozdej tovrstnih združevanj ni bilo, hkrati pa se združujeta dve veliki banki. Po napovedih se bo letos zenitovanijski ples se nekajkrat ponovil.«

Nova banka ima 123 milijard mark bilančne vsote, 7, 3 milijarde jamstvenega kapita-

la, njena kapitalna ustreznost pa znaša 12 odstotkov, kar jo, kot rečeno, uvršča na drugo mesto med slovenskimi bankami. V obeh glavnih podružnicah (mariborski in novogoriški) bo zaposlenih približno 1400 delavcev. Nova KBM ima po vsej Sloveniji 60 enot (podružnic, ekspozitur in agencij), jasno najpogostejše posejanih po severni Primorski in na Stajerskem. Bankirji obljublajo, da bodo njihovim komitentom spreminili vse za bančno poslovanje potrebne dokumente (hranilne knjižice, ceke, kartice itd.) v roku šestih mesecev. Glede na izraženo skrb, kaj bo to pomenilo za varčevalce, so na novinarski konferenci povedali, da ni razlogov zanjo, saj prehoda v močnejšo banko ne varčevalci ne drugi komitenti ne bodo občutili.

Vojko Cuder

Sprehajalci bodo lahko sedli na sveže pobarvane klopi šele aprila



LJUBLJANA - V parkih v središču mesta se na veliko zalost zimskih sprehajalcev in vseh mimoidočih ne bo dalo več prijetno posedeti in ujeti kakšen tople zarez zimskega sonca. Podjetje Rast, d. o. o., iz Ljubljane je včeraj pobiralo lesena ogrodja klopi, ker jih bodo med

prezimovanjem na Litijski cesti prebarvali in prelakirali, odsluzene pa zamenjali z novimi. Na sveže prebarvane klopi bomo lahko, kot so obljubili, sedli v začetku aprila, takrat pa bo tudi sonce že topleje gredo.

Tekst in foto: Denis Sarkic

»Bodi človek človeku«

MARIBOR - Društvo za Združene narode za Slovenijo je na podlagi nagradnega razpisa dr. Slavka Zoreta podelilo Stefaniji Krlhanko, učiteljici in mentorici kluba OZN na OS Cresnjevi, priznanje in nagrado za njeno delo Mednarodna vzgoja za mir in klubi OZN. Komisija je ugotovila, da je obsežno delo Krlhankotove, ki ga je pripravila tudi kot diplomsko nalogo pri svojem studiju na Pedagoški fakulteti v Mariboru, koristen prispevek k poglobljenemu obravnavanju s področja Združenih narodov in mednarodnih odnosov Slovenije.

Stefanija Krlhanko že dvajset let vodi klub OZN na OS v Cresnjevcu. Od 166 učencev te so se jih je letos v to dejavnost vpisalo 54.

»Za vodenje kluba OZN sem se odločila, ker lahko v tem klubu z učenci obravnavam izredno široko paleto človeških odnosov. Iskala sem možnosti za današnji in jutrisnji čas, predvsem pa sem želela najti sebe in odkriti učencem in sebi posluh za pravičnejše življenje na našem planetu, da bi se pripravili na novo življenjsko pot z geslom: bodi človek človeku.« nam je povedala Stefanija Krlhanko. »Žal pa ugotavljam, da je danes ime OZN razvrednoteno. Velike države tudi preko te organizacije uveljavljajo svojo moč. A kljub temu ima OZN se zmeraj pozitivno vlogo v svetu. Je organizacija, kjer človeštvo rešuje svoje probleme.«

Janko Struc



AVSTRIJA / PLAZOVI

»Bela smrt« je terjala življenje osmih smučarjev

Hude nesreče v Alpah

INNSBRUCK - »Bela smrt« je v zapadno-avstrijskih Alpah terjala življenje najmanj šest, po vsej verjetnosti celo osem smučarjev-turistov. Nesrečam je v vseh treh primerih botrovala lahkomiselnost smučarjev, ki niso upoštevali predpisov in kljub prepovedi zapustili zavarovane smučarske oz. turske proge.

Prvi snežni plaz je v torek popoldne blizu smučarskega centra St. Anton am Arlberg zasul stiri smučarje; - enega so našli le še mrtvega, dva smučarja, za katera pa ni upanja da sta se živa, se pogrešajo, eden pa je nesrečo preživel.

Druga huda nesreča se je zgodila prav tako

na Tirolskem, v smučarskem centru Ischgl. Tu je snežni plaz zasul stiri smučarje, nihče od njih pa je nesrečo preživel. Življenje enega smučarja-turista pa je »Bela smrt« terjala na Predarlskem. Pri vseh mrtvih gre za turiste iz Nemčije.

Lansko leto je v Avstriji izgubilo življenje pod snežnimi plazovi 14 oseb, največ mrtvih pa so zabeležili statistiki v zimski sezoni 1984/85, ko so plazovi terjali kar 44 človeških življenj.

Nevarnost plazov trenutno obstaja predvsem severno od alpskega grebena, saj je tu v zadnjih 48 urah zapadlo več kot en meter novega snega. (I.L.)

NOVICE

Jörg Haider spet minira ljudsko stranko in veliko koalicijo

DUNAJ - Šef avstrijskih svobodnjakov Jörg Haider spretno izkorišča nesoglasja v sele dober mesec dni stari veliki koaliciji med socialdemokrati in ljudski stranki za miniranje ljudske stranke (ÖVP) in s tem tudi koalicije. V pogovoru za avstrijsko radiotelevizijo (ORF) je Haider zdaj ponovil svojo ponudbo ljudski stranki, naj le-ta izstopi iz pravkar sklenjene koalicije in postavi manjšinsko vlado. Svobodnjaki da bi tako vlado v državnem zboru podprli, je ljudski stranki zagotovil Haider. Pobudo za ponovno ponudbo je šef svobodnjakov utemeljil s tem, da so ga v zadnjih dneh kontaktirali »vidni politiki iz vrst ljudske stranke, ki so se izrekli za izstop ÖVP iz velike koalicije«. Imena teh vidnih politikov Haider v javnosti ni izdal, zgornjeavstrijski deželni glavar Ratzenböck (ljudska stranka) pa je podvomil v Haiderjeve izjave in dejal, da ne pozna vidnih politikov v svoji stranki, ki bi resno razmišljali o izstopu iz koalicije s socialdemokrati. Kot smo poročali, se je v zadnjih dneh znotraj ÖVP okrepila tudi razprava o vprašanju, ali je sedanji predsednik stranke Erhard Busek prava oseba na vrhu stranke. (I.L.)

OB VSTOPU V NOVO LETO / PRIČAKOVANJA MANJŠINE

Cilj je zastopnik v deželnem parlamentu

Pomembne odločitve v obeh osrednjih organizacijah

IVAN LUKAN



Predsednik Zveze slovenskih organizacij Marjan Sturm.



Predsednik Narodnega sveta Matevž Grilc.

letnica koroskega plebiscita) pa bo slovenska narodnostna skupnost po mnenju predsednika NSKS morala na novo sformulirati tudi svoje zahteve in predstave. Zato bo potrebno bolj enotno nastopanje vseh koroskih Slovencev. »Koroski Slovenci bomo uspeli le tedaj, če bomo v stanu, da vzajemno nastopamo«, je dejal Grilc. Svaril pa je pred nevarnostjo, da bi avstrijska politika spet enkrat izigrala Slovenca proti Slovincu in s tem preprečila uspeha.

Grilc je s tem v zvezi predvsem opozoril na pripravljenost koroskih strank, da se končno resno lotevajo vprašanja zastopstva manjšine v zakonodajnih telesih, npr. v deželnem zboru ter izrazil upanje, da bo v tem vprašanju se letos, najkasneje pa leta 1996, do-

se bolj odprla levo-liberalnem taboru znotraj slovenske manjšine na Koroskem, odločno pa bo zagovarjala princip sodelovanja s tistimi političnimi silnicami večinskega naroda, katerim je sožitje v deželi prva naloga. Konkretno to pomeni poglobitev sodelovanja z zelenimi in s socialdemokrati, se posebej z Delovno skupnostjo »Avstrijske narodnosti v SPÖ«.

Glede vprašanja zastopstva koroskih Slovencev v koroskem deželnem zboru pa je predsednik ZSO podprl predlog socialdemokratskega namestnika deželnega glavarja Michaela Ausserwinklerja, ki predvideva, da bi bila predsednik in podpredsednik sosveta (torej po en predstavnik ZSO in NSKS) lahko sodelovala v deželnem zboru tako v odborih kot tudi v plenumu. »Zastopnika manjšine bi tu lahko artikulirala želje, zahteve in pobude slovenske manjšine na Koroskem«, je dejal Sturm in poudaril, da je optimist, da bo se letos v tem vprašanju prislo do »resnih premikov v pravo smer«.

Optimističen je predsednik Zveze slovenskih organizacij in sosveta za koroske Slovence tudi v zvezi z vprašanjem skupne proslave ob 75. obletnice koroskega plebiscita.

Sosvet da je zelo temeljito razpravljalo o udeležbi slovenske narodnostne skupnosti na proslavi, dokončna odločitev pa da bo znana konec februarja, ko bo posebna delovna skupina za organizacijo proslave predložila točen program praznovanja.

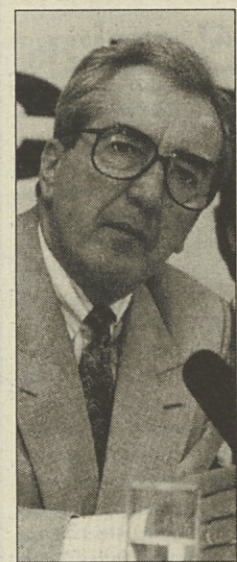
GOVORICE

Se bo Alois Mock poslovil?

DUNAJ - Na tradicionalnem Trikralskem srečanju Avstrijske ljudske stranke (ÖVP) naj bi po najnovejših informacijah padla tudi odločitev o nadaljnji politični usodi zunanjega ministra Aloisa Mocka (slika), katerega zdravstveno stanje se je v zadnjih dneh baje znatno poslabšalo.

Kot je slišati, obstaja znotraj stranke dokaj močna skupina, ki bi rada videla, da se bi Mock umaknil iz politike, med najresnejšimi kandidati za novega zunanjega ministra pa naj bi bil tudi šef ÖVP Erhard Busek.

Mock sam o svojih načrtih javno se ni spregovoril. Po vsem kar je znano, želi 60-letni politik se nekaj časa ostati na celu avstrijske diplomacije. (I.L.)



ISTRA / ČEDALJE GLASNEJŠE ZAHTEVE PO VNOVIČNI DOLOČITVI LOKALNIH MEJ

Reško naselje Sušak hoče samostojnost

Tudi opatijska riviera napoveduje referendum o izločitvi iz primorsko-goranske županije

REKA - Zahteve, da naj bi se Sušak, ki je bil nekdanje samostojno mestno naselje, ločil od Reke, postajajo čedalje glasnejše. Trideset državljanov je sprožilo formalno proceduro, ko je poslalo primorsko-goranski županiji »predlog sklepa o vnovični razmejitvi in določitvi imena naselja Sušak v njegovih zgodovinskih mejah«. Na Reki utegne ta predlog povzročiti pravo eksplozijo, ki bi lahko odmevala po vsej Hrvatski, saj je v državi več kot dvesto zahtevkov za spremembo občinskih ali županijskih meja.

Primer Susaka oziroma Reke pa je v tem vendarle nekoliko poseben, saj je na Rječini, kalni recici, ki teče skozi mestno središče, do prihoda partizanov v mesto potekala državna meja med takratno Italijo in Jugoslavijo. Ali bodo zdaj na nekaj mostovih, po katerih je mogoče priti iz enega dela mesta v drugi, zdaj stale table z napisom Mesto Sušak, bo zelo kmalu jasno, že zdaj pa je očitno, da ima predlog veliko privrženecv in tudi nasprotnikov.

Tonci Host, eden od pobudnikov zamisli o razdelitvi Reke na dve mestni naselji, pojasnjuje, da je

nekdanja občina Sušak nastala leta 1780 in neprekinjeno obstajala do 1941. V tem obdobju je občina Sušak menjala le svoj sedež, ki je bil na Trsatu, v Bakru in v samem mestu Susaku. Po drugi svetovni vojni je imel Sušak samostojno upravo do leta 1962, ko se je tudi formalno združil z Reko v enotno mestno in upravno celoto. »Meščani Susaka se nikoli niso strinjali s tako nasilno in na hitro sprejeto odločitvijo o ukinitvi občine Sušak, te zamisli pa tudi nikoli niso sprejeli,« pojasnjuje svoj predlog Sušanci.

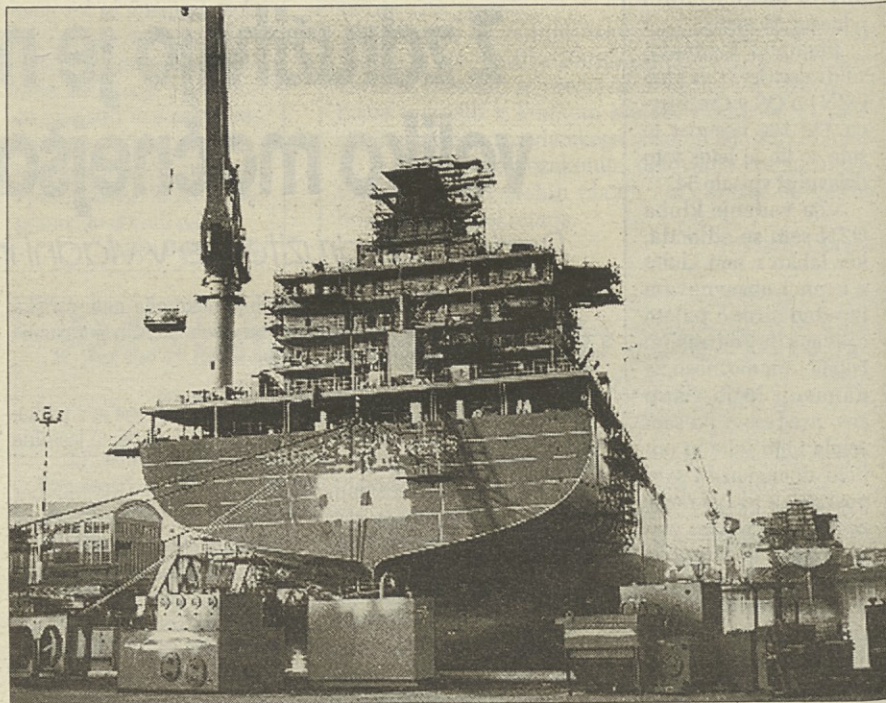
Osrednja reška mestna porodnišnica je v Susaku,

tako da bo, če bi bil predlog sprejet, administracija do vrata zasuta z delom, saj bo morala na osebnih izkaznicah in drugih dokumentih popraviti rojstni kraj številnim prebivalcem Reke. Za zdaj pa tudi tisti, ki bi si to želeli, Susaka nikakor ne morejo vpisati kot svoj rojstni kraj. Leonard Paveškov, ki se je rodil leta 1937 v Susaku, je eden od vnetih zagovornikov zamisli, da bi vzhodni del Reke razglasili kot posebno mesto. Ker mu zakon ne dovoljuje, da bi imel v osebni izkaznici vpisan kot rojstni kraj Sušak, Paveškov namesto osebne izkaznice uporablja krstni list (domovnico).

Ce bo hrvaški sabor sprejel predlog o razdelitvi Reke na dve mestni območji, bo gotovo na dnevni red prislo tudi vprašanje vzpostavitve novega županijskega sistema. Veliko je namreč tistih, ki so prepričani, da bi morala imeti Reka s Susakom in drugi-

mi primestnimi naselji pravico do posebne županije. Zdaj so v primorsko-goransko županijo vključena zelo različna področja, tako da sta se v tej administrativno-(samo) upravni enoti znašla skupaj Opatija, ki leži v Istri, in Delnice, središče Gorskega kotarja.

Opatijska riviera, ki bi se rada povezala z Istro, kateri pripada tudi zemljepisno, že napoveduje referendum o izločitvi iz primorsko-goranske županije. Razprave o ozemeljski pripadnosti na Hrvaškem nikakor ne potekajo v rokavcih, saj jih številni doživljajo kot državno izdajo. Hrvaška ni rešila vseh sporov s svojimi sosedi, s Srbi se se vedno vojskuje, zato težnje po avtonomiji posameznih območij se zmeraj povzročajo nacionalne frustracije. Zlasti se to nanasa na Istro, kjer prvaki Istrskega demokratskega sabora (IDS) zahtevajo poseben politični status za polotok. Državne oblasti skušajo na



Reka (Foto: Srđan Živulović)

različne načine spodnesti namere Ivana Jakovčića, vodje IDS, in njegovih številnih pristavev, zato je nekdanja Opatija spadala k primorski regiji in ne k Istri, le da bi se vpliv regionalistov in avtonomistov zmanjšal. Po podobni logi-

ki so nastale tudi druge meje znotraj Hrvaške, zato je število nezadovoljnih veliko, vsi pa zahtevajo priključitev h drugi županiji oziroma drugačne občinske meje. Za zdaj v Zagrebu nočejo niti pomisliti na to, da bi ugodili vsem

tistim, ki zahtevajo spremembo lokalnih meja, ker pa je njihovo število precejšnje, s čedalje številnejšimi pobudami, se bo ta tema na dnevnem redu hrvaškega parlamenta.

Goran Moravček

GLEDALIŠČE

Jezik vsakdanjosti za Evripidovo Hekubo v Castrijevi postavitvi

BOJANA VATOVEC

V gledališču Rossetti gostuje do konca tedna rimsko gledališče Teatro di Roma z igralko Anno Proclerem v Evripidovi tragediji Hekuba. Režiser predstave je Massimo Castri, ki se je doslej posvetil ze trem Evripidovim delom; Orestu iz leta 1991 sta sledili Elektra in Ifigenija na Tavridi. Kritiki so postavitev sprejeli z različnimi ocenami, vsekakor pa režiserju priznavajo zanimiv in poglobljen pristop.

Evripid (485-408 pr. n.s.) velja po Ajshilu in Sofoklu za zadnjega velikega grškega dramatika. V tragedijo je vnesel pomembne vsebinske in idejne novosti, ki so odločilno vplivale na dramatikovo vseh časov. Massimo Castri zlasti poudarja skrajno aktualnost tematik, ki se jih loteva, in poseben odnos do gledališča, ki je podoben odnosu, kakršen je značilen za naše stoletje.

Hekuba (ali Hekaba), uprizorjena že leta 424, je ena od osemnajstih Evripidovih tragedij, ki so se ohranile do današnjih dni; če pomislimo, da imamo Ajshilovih in Sofoklovih le po sedem, spoznamo, kolikšna je bila dramatikova priljubljenost pri poznejših rodovih.

Naslovna junakinja je zaslužena trojanska kraljica, ki so ji zmagovali Ahajci pobili moza Priama in večino petdesetih otrok. Z ostalimi trojanskimi ujetnicami čaka na obali pred opustošenim mestom, da jih bodo vkrcali na ladje, ki jih bodo odpeljale v suženjstvo. V bridki bolečini jo prizadene se novica, da bodo hčerko Poliksena zrtvovali na Ahilovem grobu. Jalova tolažba ji je le pripoved grškega glasnika Taltibija o hčerini dostojanstveni smrti. Vendar gorja za nesrečno kraljico se ni konec. Morski valovi naplavijo na obalo truplo sina Polidora, ki ga je Priam z zlatim zakladom poslal k traskemu kralju Polimestorju, da bi



prezivel padec trojanskega mesta; lakomni gostitelj je v sli po zlatu prelomil sveti zakon gostoljublja. Hekaba ze kruto mascuje. Ahajskega poveljnika Agamemnona, ki deli svojo posteljo s Hekubino hčerko Kasandro, prepriča, da ji pusti proste roke, tako da lahko v svoj šotor zvabi Polimestorja in njegova mala sinova. S pomočjo soujetnic otroka ubije, očeta pa oslepi. Agamemnon prizna Hekubi pravico do maščevanja in Polimestorju ostane le prerokba o zli usodi obeh: Agamemnona v domovini čaka smrt, Hekuba pa se po spremenila v renčeco psi-co.

Režiser Massimo Castri je dogajanje postavil v nedoločen čas, ki je vsekakor bližji današnjemu, kot poudarja tudi jezik vsakdanjosti, ki ga je v novem prevodu prav za to predstavo uporabil Giovanni Raboni. Med rusevinami bombardiranega mesta s pogledom na gole zidove gledališkega zakulisja violinistka (Alice Warshaw) igra

drugega. Agamemnon (Pietro Di Iorio) cuti razumevanje do Hekube, vendar si zeli le vrnitve domov. Lakomni Polimestor je oblečen kot levantinski bogataš z rdečim fezom.

V predstavi izstopa zlasti veristično podana Hekuba Anne Procler (na sliki), ki kljub bolečini in obupu ne izgubi dostojanstva. Ostale vloge slonijo na manj realistični interpretaciji, tako da je celotna nekoliko neenotna, vendar marsikateri prizor gledalca presune.

V ostalih vlogah so nastopile se Sonia Bergamasco kot Poliksena, Laura Ponti kot sluzabnica, Barbara Valmorin kot voditeljica zbora, Sonia Barbadoro, Marialuce Bianchi in Sabina Iorio kot trojanske ujetnice v redkih drobcih zbora, ki jih je režiser obdržal.

Pri predstavi so sodelovali se scenograf in kostumograf Maurizio Balò, Arturo Annechino kot avtor glasbe, Sergio Rossi za osvetlitev in Franco Visioli za zvorno kuliso.

Knjižni program založbe Devin za letošnje leto

Založba Devin, ki je zazivila pred dobrim letom kot sad sodelovanja med Založništvom trzaskega tiska in ljubljanskim založnikom Jarom Mihelcem, je ob predstavitvi Jadranskega koledarja za leto '95 s knjižno zbirko - to nalogo je tudi prevzela od svojega ukinjenega predhodnika, Knjižnih izdaj ZTT - na kratko orisala tudi knjižni program za tekoče leto. Kot je poudaril Jaro Mihelac, mora založba Devin se vedno »poravnati nekatere dolgove ZTT«, to je izdati knjige, ki so že prejele podporo ministrstva za kulturo Slovenije. Med njenimi prvenstvenimi nalogami pa je vrednotiti slovensko ustvarjalnost v Italiji, kar založba Devin udejanja z izdajanjem del slovenskih piscev v FJK. In končno si mora nova založba zagotoviti trdne ekonomske osnove, zato ima več zbir, ki so namenjene širokemu občinstvu.

V letošnjem letu bo pri založbi Devin izšel nov roman Igorja Skamperleta Pogovori s Kosinskim, delo so v nadaljevanjih brali na Radiu Trst A. V pripravi so tudi Istrske ljudske pesmi Rozane Kastial, ene zadnjih Savrinsk. Galeb nad žitom je naslov otroške slikanice s pesmimi Miroslava Košute, izšle pa bodo tudi stiri beneske pravljice. Marko Pozzetto je že

pred časom napisal življenjepis enega velikanov slovenske arhitektura, Maksa Fabianija, ki bo izšel v veliki enciklopedični izdaji. Po leksikonu trzasko pokrajine bo med bralce prišel tudi leksikon goriske pokrajine, ki ga je pripravil Aldo Rupel. Založba Devin zeli tudi italijanskim bralcem posredovati slovenska dela ali življenjepise vidnejših osebnosti, tako je že izšel italijanski prevod življenjepis Henrika Tume Dalla mia vita, v slovenscini je besedilo izšlo pred mnogimi leti. Med uspešnice zadnjih let lahko nedvomno uvrstimo Prigishe Krasa (Dolhar-Miklavac), monografija o Krasu je najprej izšla v Trstu, kasneje se v Ljubljani, v kratkem pa bo sel med italijanske bralce tudi prevod z naslovom Una manciata di Carso, ki seveda vsebuje odlično fotografsko gradivo slovenskega originala. Po prevodih se ponatis: v prvi izdaji je knjiga spominov Dorceta Sardoca Tigrova sled med bralci doživela velik uspeh, zato jo bodo ponatisnili. Povedati se velja, da je pozornost založbe Devin precej osredotočena na mlade bralce, saj je precej zbir (Otroški zakladi, Mladinski klasi, Mitologije, Moja mala slikanica) namenjena otrokom in mladini.

RAZGOVOR

Sodobni zvoki kitare pod prsti in v željah kitarista Marka Ferija

MATEJKA GRGIC

Več prestižnih nagrad in priznanj, solistična koncertna dejavnost, sodelovanje z različnimi zasedbami, "potepanja" po Evropi, poučevanje na soli Glasbene matice: razlogov je dovolj, da predstavimo Marka Ferija (na sliki) kot enega najuspešnejših mladih trzaskih glasbenikov zadnjih let.

Marko je kitarist, kar pomeni, da se je odločil za glasbilo, ki se danes velja nekako za drugorazredno, za neprimeren velikim koncertnim dvoranam in repertoarjem na najvišjem nivoju. Takole opisuje začetke svoje glasbene poti: »S kakimi stirmi ali petimi leti sem začel sodelovati pri zborcu, ki je gojil Orffovo glasbo. Pozneje mi je mama predlagala studij kitare. Predlog sem sprejel in čeprav mi je tedanji ravnatelj Glasbene matice, prof. Gojmir Demšar, svetoval trobento, sem vedno ostal zvest kitari. Tako sem stopil v razred prof. Tulija Mozi-ne...«

Nato so se zvrstili prvi uspehi (republika tekmovalna v Sloveniji in drugih državah nekdanje Jugoslavije), diploma na trzaskem konservatoriju G. Tartini...kaj pa potem?

»Po diplomi je glasbenik kar naenkrat sam. Prej je imel v profesorju oporo in pomoč, sedaj pa si mora sam utirati pot. Evropa ponuja mladim diplomirancem veliko možnosti postdiplomskega izpopolnjevanja, predvsem v Parizu. Vendar pa so pedagogi vezani na stari stil poučevanja in igranja; njihov vzornik je Segovia. Poleg tega so profesorji prevec vključeni v pedagoško dejavnost, tako da se ne posvečajo koncertiranju. Osebo sta mi veliko bližja Kubanec Manuel Barrueco in Spanec škotskega rodu David Russel. Onadva radikalno spreminjata tehniko sodobne kitare, s tem pa se seveda občutno spreminja zvok in z njim učinek instrumenta. Oba sta tudi priznana koncertista in imata torej na področju, ki me najbolj zanima, veliko izkušenj. Letno sledim kakim stirim ali petim izpopolnjevalnim seminarjem oz. tečajem.«

Vsako leto se udeležuješ tudi tekmovanj na najvišji ravni...

»To je skorajda nujno potrebno. Dolej sem največji uspeh dosegel pred dvema letoma, ko sem na tekmovanju "Fernando Sor" v Rimu zasedel drugo mesto.«

Kakšno je vdusje na tekmovanjih in seminarjih, kjer se zbira svetovna elita? So nagrade dovolj vabljuje (tudi s finančnega vidika)?

»Vdusje je ... spodbudno, bi rekel. Clovek se pač sreča s kolegi iz vsega sveta, kar je nedvomno zelo pozitivno in da mlajšim glasbenikom možnost, da primerjajo svoj stil in svojo pripravljenost z že uveljavljenimi maeistri. Nekoliko manj navdušen sem nad komisijami. Za ocenjevalno mizico sedijo vedno isti obrazi, se pravi kitari-sti, ki so vezani na star način igranja in po tem kriteriju pač ocenjujejo. Kot sem že prej povedal, se skušam od tehnike, ki velja danes za tradicionalno, oddaljiti, svojo doslednost pa moram včasih plačati z nizjo oceno. Tako je pač! Kar pa se denarni nagrad tiče: prvouvršenci dobijo kar lepo vsoto denarja, poleg tega pa imajo možnost, da nastopijo na raznih koncertih in da posnamejo cd ploščo. To je seveda dovolj vabljuje nagrada in konkurenca je na tekmovanjih temu primerno ostra.«

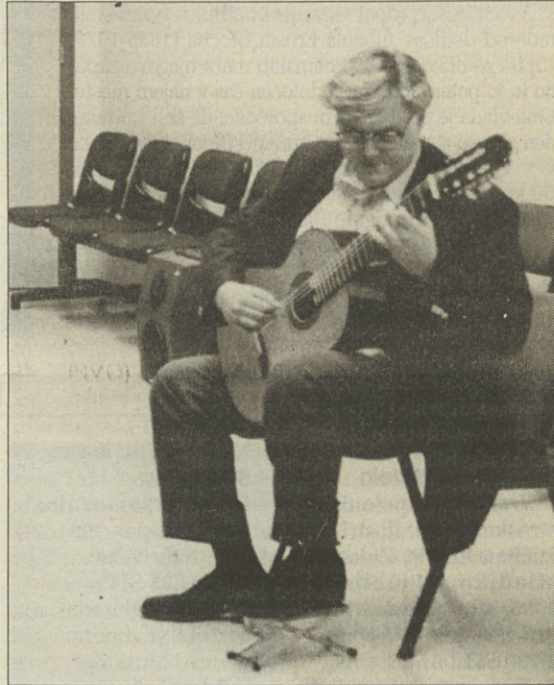
Poleg tekmovanj in solističnih nastopov, ki so obsegajo najvažnejši del Ferijevega glasbenega udeštvovanja,

pa gre omeniti tudi sodelovanje z različnimi zasedbami.

S triom Physis nastopa predvsem po Italiji, predstavil pa se je že tudi trzaskemu občinstvu: »Nekaj težav imamo z vajami, saj moja kolega nista Trzacana, tako da se moram enkrat "seliti" jaz, enkrat pa onadva.« Z duom kitare in flavte je Marko gostoval v Avstraliji, na trzaskem tekmovalju "Lilian Caraiian" pa je dosegel prvo mesto. Obcasno sodeluje tudi v drugih skupinah.

S kakšnim repertoarjem nastopas?

»Skladb, ki bi bile napisane za kitaro, je pravzaprav malo. Večji del repertoarja je iz tega in prejšnjega stoletja. Osebo se najraje izvajam baročne skladbe, ki pa seveda v originalu niso bile pisane za kitaro. Zato se je treba lotiti transkripcij. Tega ne sprejemajo vsi, čeprav so transkripcije velikih moj-

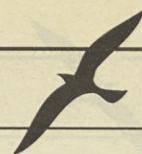


strov, kot je bil na primer Bach, sestavni del programa skoraj vseh kitaristov.«

Ker se Marko Feri ukvarja tudi s poučevanjem kitare, se nam je zdelo primerno, da ga vprašamo za nasvet tistim, ki bi se želeli posvetiti temu glasbilo. Povedal nam je, da so začetki zelo težki, predvsem zato, ker kitara ne da studentu takojšnjih zadosenčij: »Kdor se odloči za klavir, lahko že po letu igranja sliši izpod svojih prstov prijetno melodijo. Kitara pa zahteva precej več časa, preden postane njen zvok prijeten za poslušalca. Tu mislim predvsem na klasično kitaro, tako kakršno poučujemo danes v glashenih solah. Mnogi, ki se vpisejo v razred za kitaro, namreč sploh ne poznajo razlik med klasičnim instrumentom (oz. repertoarjem) in kitaro, ki jo poznajo z rock scene (v tem primeru govorimo celo o električni kitari) in iz španske folklore.« Prihodnost tistih, ki danes začenejo s studijem kitare je po Markovem mnenju precej negotova: konkurenca je vedno več, saj zanimanje za kitaro nenehno narašča. »V Evropi rastejo danes mladi kitari-sti, ki se že od otroških let posvečajo izključno (če izvezamemo seveda obvezno solanje) studiju kitare. To se jim tudi obrestuje. Koncertiranje in tekmovanje zahtevajo celega cloveka, pri nas pa je še vedno navada, da obiskujejo otroci in najstniki ob glasbenem pouku se tečaj kakega tujega jezika, ki se že od otroških let posvečajo področju, itd. Taka raznolikost v interesih je lahko seveda zelo pozitivna, lahko pa je tudi usodna za tiste, ki so na enem od navedenih področij res perspektivni.«

Marko, čisto za konec: kaj pa načrti?

»Cd plošča, toda ne v najkrajšem času. Prav gotovo pa bo treba nanjo resneje pomisliti tam nekje v prihodnosti...«



NA KRATKO

Vrsta priznanj za Oscarja Wildea

LONDON (Reuters) - Angleski igralec sir John Gielgud, 90, je ob 100. obletnici praznovanja igre Idealni soprog irskega dramatika Oscarja Wildea odkril spominsko ploščo v londonskem gledališču West End. »Wilde je bil genialen moz, odličen dramatik in sogovornik,« je poudaril Gielgud. Wilde, ki je razburil viktorjansko družbo zaradi svoje homoseksualnosti, je bil celo obsojen na dveletno zaporno kazen. Umrli je obubožen in zapuščen v Parizu leta 1900, star le 40 let. Prihodnji mesec bo Wilde spet deležen priznanja - v Westminsteri opatiji, v Poets's Cornerju, bodo odkrili se eno spominsko ploščo, na kateri bo zapisano njegovo ime.

Šund po mnenju ameriških filmskih kritikov film leta

NEW YORK - Po mnenju ameriških kritikov, ki so združeni v Nacionalnem združenju filmskih kritikov, je najboljši film leta 1994 Sund Quentin Tarantina, Tarantina pa so nagradili tudi za najboljšo režijo in scenarij, ki ga je napisal skupaj z Rogerjem Avaryjem. Tako kot newyorški kritiki pred tem je združenje za najboljšega igralca razglasilo Paula Newmana (Noboy's Fool), za najboljšo žensko glavno vlogo pa nagradilo Jennifer Jason Leigh (Mrs Parker and The Vicious Circle). Za stranski vlogi so nagradili Martina Landua za vlogo Bela Lugosija v zadnjem filmu Tima Burtona Ed Wood in Dianne Weist za vlogo v filmu Bullets Over Broadway Woodyja Allena. Najboljši tuji film pa je po njihovem mnenju zadnji del trilogije Tri barve: Rdeca Krzysztofa Kieslowskega. (V. R., APF)

Hranilnica želi kupiti zapuščino Ernsta Blocha

LUDWIGSHAFEN (dpa) - Mestna hranilnica v tem kraju bi rada od dedičev filozofa Ernsta Blocha (1885-1977) odkupila za blizu 300.000 nemških mark njegovo zapuščino in jo potem dala za nedoločen čas v najem mestu. Mestna vlada je pred kratkim sporočila, da želi Ludwigshafen skupaj s stanovansko opremo Blochove delovne sobe v Tübingenu in manuskrpti, dokumenti ter blizu 3.000 knjigami iz zasebne knjižnice v cast v tem mestu rojenemu mislecu opremiti Blochov center. V mestu deluje že 15 let Arhiv Ernsta Blocha, vsaka tri leta pa podelijo tudi Blochovo nagrado, ki je dotirana z 20.000 nemškimi markami. Socialist Ernst Bloch velja za enega največjih filozofov tega stoletja.

LITERATURA IN LIKOVNA UMETNOST / ARITAS, I. SLOVENSKI TRIENALE SATIRE, ŠMARJE '95

Humor ni Slovencem španska vas

LJUBLJANA - V nasi deželi, samostojni in neodvisni, se znamo pobahati ze z marsicem, ce pa nas kdo iz cez meje povprasa, kako stojimo s satiro - humorjem, smo kaj hitro ob sapo. Saj ne, da ne bi imeli »tovrstnih nosilcev« - celo prevec jih je, ce jim pristejemo se vse med politiki - vendar pa doslej nismo znali »vkup sklamfati« prireditve, ki bi od casa do casa zbrala in predstavila SLO satiro - humor bodisi v sliki bodisi v besedi. Takšno srečanje seveda ne more biti ravno vsak dan, pa tudi ne samo na vsake kvatre, kar bi prav gotovo najraje videlo Ministrstvo za kulturo, ki naj bi ga - poleg cele vrste »potencialnih pokroviteljev« - denarno podprlo. Zdaj bomo končno dobili - cesar je »kriv« akademski slikar Stane Jagodic, ki od casa do casa zelo rad »zakuha« kaj novega - Aritas, slovenski triennale satire. (Kajti satira, prebrana v »rikverc«, je aritas). Njegovo celostno graficno podobo bo oblikoval Matjaz Vipotnik.

Prvic bo ta prireditve letosnjega 19. maja, ko bodo v Ateljeju Jagodic na Brecljevem predvidoma odprli razstavo castnega gosta trienala, akademika, slikarja in grafika Franceta Mihelica, na njej pa bo z aforizmi nastopil drug castni gost, Zarko Petan. Popoldne (19. maja) bodo v razstavišču Zdravilišca Rogaska Slatina odprli razstavo likovnih satirikov iz tujine, medtem ko bo »tazaresna« otvoritev bienala istega dne zvečer v Domu kulture v Smarju pri Jelsah. Na njej bodo po satiricnem recitalu podelili nagrade in priznanja našim najboljšim ustvarjalcem likovne in besedne satire - humorja (za vsako zvrst posebej zlati, srebrni in bronasti Aritas '95 ter po tri posebne nagrade - diplome in po eno castno

priznanje - diplomu starejsima umetnikoma, ki sta s svojo ustvarjalnostjo veliko prispevala k slovenski likovni oziroma besedni satiri - humorju). Pripravljani odbor trienala Aritas je že razpisal t. i. likovni (z geslom Mini formati - maks ideje) in besedni natečaj (z geslom Mini besedila - maks modrosti), kar pomeni, da je lov na nagrade odprt, in sicer vse do 1. februarja do 20. ure (toda o tem podrobneje v kratkem).

Triennale prireditve bodo se naslednji dan, 20. maja '95, sicer pa bodo vse tri razstave odprte do konca junija. Na trienalu bodo sodelovali tudi trije gostje, mednarodno uveljavljeni likovni satiriki iz tujine, ki pa ne bodo konkurirali za nagrade. Na jesen bo osrednja trienalna razstava obiskala se Ljubljano. Enajstčlanski pripravljani odbor, ki mu predseduje Joze Volfand, nacrtuje ob Aritasu tudi natis kataloga, v katerem bo med drugim beseda o satiri - humorju nasploh, pa posebej o likovni in posebej o besedni satiri na Slovenskem.

V Ateljeju Jagodic bo 3. junija se simpozij o satiri - humorju, referati z njega pa bodo objavljeni v posebni publikaciji z naslovom Satira Multi.

Za uresnicitev projekta, imenovanega I. slovenski triennale satire Aritas, Smarje '95, bo poskrbel Fit-Media, d. o. o., Celje.

In cemu sploh ta prireditve satire, ki »opozarja, osvetsca in duhovno bogati širok in pomemben segment zivljenja«? Z njo naj bi predvsem pomagali s hudo zmotne poti tistim, ki kar naprej na pamet zatrjujejo, kako Slovenci nimamo nikakrsnega smisla za humor. Ni tudi dvoma, da je zgodovinski prispevek slovenske likovne, besedne in druge satire vse prej kot liliputanski; a koliksen je, bo potrebno sele osvetliti. Tudi satiricno-humoristi-



ustrezno preglednost. Cas je ne nazadnje, da ovrnodnotimo vlogo satirika-humorista (prestizno in socialno), da se se kar naprej zavzemamo za svobodno satiricnega ustvarjanja, predvsem pa je potrebno vzpodbujati mlade nadarjene satirike - humoriste.

Za konec samo se to, kako sta tihi zelji organizatorja za zdaj predvsem dve: prva je, da bi triennale postal tradicionalen, druga pa, da naj bi se scasoma uveljavil kot mednarodna satiricna prireditve. Pot pod noge tedaj!

MAK

IZŠLO JE / KNJIGE

Severin Šali:
V deveto deželo

Zbirka Pikapolonica, otroške pesmi, ilustriral Lucijan Rescic, Zalozba Mladika, Ljubljana 1995, str. 45, trda vezava, 24, 5 x 17, 5 cm, 2.730 SIT.

Severin Šali, znan kot pisec poezije, prevajalec iz hrvaskega, srbskega in ruskega jezika, urednik pri Dolenjski zalozbi v Novem mestu, Jugoslovanski knjigarni ter Mladinski knjigi v Ljubljani, je za casa svojega zivljenja izdal le eno pesniško zbirko za otroke, in sicer Tece to in tece ono (1983). Ceprav je bil po vojni za dolgo let utisan, je svoje ustvarjalne moči namenil pisanju pesmi za odrasle v pesniških zbirkah Slap tisine (1940), Srečevanja s smrtjo (1943), Spev rodni zemlji (1944), Pesek in zelenice (1982), Sijojce mracnine (1985), Pesnik na večerni poti (1991). Severin Šali je cakal na izid te knjige dve leti. Zal pa tega ni doživel, ker je leta 1992 v Novem mestu umrl. Te pesmi so nastajale v zadnjem desetletju njegovega zivljenja in so posvecene njegovi vnukinji Niki, s katero je preživel veliko prijetnih trenutkov. Vsekakor so bili njegovi vnuki glavni vir za nastanek otroške poezije. Veliko pesmi je zasnovanih na zivalskem svetu in otroškem ozivljanju mrtvih predmetov. Knjigo je ilustriral Lucijan Rescic, ki je z zivobaravno upodobitvijo otroških igrac in lutk pricaral otrokom njihov svet.

(A. P.)

Marinka Fritz Kunc:
Borboletta

Roman, samozalozba avtorice, Koper 1994, 200 strani, trda vezava, 21 x 14 cm, 3.885 SIT.

S svojim petim romanom se avtorica vrača k tematiki, ki je navdihnila njen prevenc. Takrat jo je pretresenost ob srečanju z dramo narkomana, ki se je dogajala v krogu njenih bliznjih znancev, pripravila do osebne angaziranosti, ki se je prelila v uspešno Janov krik (1985). Roman Borboletta je bil napisan že pred tremi leti. Vendar ga je avtorica zaradi novih srečanj in soočanj z usodami, ki jih je zaznavala droga, ter novih spoznanj o tem, kakšno je življenje zasvojenec, se predelovala in dopolnjevala. Tako je nastalo zrelo in domisljeno delo, ki presega domet dosedanjih avtoricinih besedil. Roman opisuje propadanje osebnosti glavnega junaka, Borbolette, bistroumnega in perspektivnega 24-letnika, ki ga zasvojenost s heroinom vodi v brezčutnost in nizkotnost in ki se mu cedalje bolj bedno življenje iztece zaradi prevelike doze mamila. Dogajanje spremljamo iz zornega kota njegove zene, ki z neizčrpno ljubeznijo ostaja ob njem in se zanj bori z vse manj upanja na zmago. Ceprav gre tu za neprikrito angazirano literaturo, pisateljica nikoli ne zapade v sentimentalnost in ob vsej močni čustveni napetosti pripoved ostaja prepriljiva in literarno trdna in brez motečega moraliziranja. Novi roman Marinke Fritz Kunc seveda ne bo rešil problema narkomanije, je pa gotovo pomemben prispevek k našemu osvetscanju o tej temni plati sodobnega življenja.

(BVK)

Miha Mate:
Babica v supergah

Ilustriral Samo Jencic, Zbirka trepetlika, Zalozba Mladika, Ljubljana 1994, str. 122, trda vezava, 20, 5 x 14, 5 cm, 2.730 SIT.

Miha Mate je znan kot humoristični pisatelj za otroke. V tej knjigi, ki je že devetnajsta, povezuje dve generaciji, ki sta si v določenem obdobju zelo blizu. Gre za srečanje velikih in majhnih otrok, ki imajo pravzaprav veliko skupnega. Zamisel za knjigo se je porodila, ko je pisatelj gledal babice, kako peketajo po ljubljanskih ulicah in zaradi udobne hoje nosijo večinoma superge. Kot je iz naslova knjige razvidno, je glavni akter babica, ki je v rogovilastem grmovju nasla stare, oguljene superge. Kmalu je odkrila nekakšno nenavadno moč, ki je prihajala iz njenih nog, in tako se je zacelo njeno sporno udejstvovanje, ki se je končalo z olimpijsko kolajno. S pomočjo trenerja, imenovanega Atletska kost, je na olimpijskih igrah premagala vso svetovno elito v skoku v visino in uvedla nov način skakanja, ki se je potem imenoval po njej Lenca - flop. Knjiga se konča z babinim zmagoslavljem, ki je pospremljeno s slovensko državno himno in slovesom z mladim princem in princesko, ki sta odšla v svojo novo pravljico. Ceprav je avtor pisal knjigo z zlomljenimi rebri, kot nam je zaupal na tiskovni konferenci, je nastala humoristična knjiga, ki bo navdusila otroke.

(A. P.)

Zarko Petan:
Veseli diktator

Zalozba Obzorja Maribor, urednik Andrej Bravar, opremil Bronislav Fajon, 1994, trda vezava, 13, 5 x 20, 5 cm, 150 strani, 2.772 SIT.

Kdor bo hotel napisati objektivno biografijo Josipa Broza-Tita, se ne bo mogel izogniti nasi brezmejni neumnosti, je zapisal Zarko Petan na začetku farse v prozi, ki jo je posvetil Titovemu zivljenju. Knjiga, v kateri se zrcalita Petanov humor in satira, je sestavljena iz dveh delov. V prvem, ki ima isti naslov kot knjiga, avtor razlaga, zakaj se je lotil pisanja te knjige in kako je doživljal karizmo pokojnega predsednika. Nekoliko podrobneje se ze v tem delu loteva Titovega ljubezenskega zivljenja in njegove smrti. Na določenih mestih avtor ze skorajda biografsko opisuje Titovo zivljenje, kakor ga je spoznal iz raznih virov in pripovedovanj prijateljev. Ni pa se povsem pojasnjevalo Titovo razmerje z Jovankom Budisavljevič Broz, ze slasti, kako sta se zakonca razšla. Drugi del knjige Čudovito zivljenje Josepha B. pa je literarna nadgradnja prvega dela. Petan jo je podnaslovlil socialistična opereta v trinajstih poglavjih. Fragmenti iz Titovega zivljenja so opisani v burkaskem stilu, pri cemer je Petan, kot je zapisal v predgovoru, nemalokrat zvestno uporabil kič kot izrazno sredstvo, saj sicer ne bi mogel zvesto opisati Titovega zivljenja. Uvodno besedilo v knjigi je napisal Ljubo Sirc, ki je najnoveše Petanovo delo, izšlo je ze v nemščini in romunščini, označil kot poučno, užitno in zabavno branje.

(J.)

David Coxhead
in Susan Hiller:
Sanje

Zbirka Vizije noci, prevedla Mateja Jancar, zalozba Mihelac, Ljubljana 1994, str. 95, trda vezava, 28, 4 x 20, 7cm, 2.982, 00 SIT.

Zalozba Mihelac je v sodelovanju z londonsko zalozbo Thames and Hudson zacela izdajati novo zbirko Vizije, ki tematsko obravnava zlasti duhovne, ezoterične in religiozne pojave, značilne za različne kulture in obdobja. Pojavi, ki jih od nekdaj zastira koprena skrivnostnosti, so konkretizirani in predstavljeni na znanstveni način. Avtorja te knjige ne pristajata na zahodnjasko ločevanje budnosti in sanj, pač pa pojmujeata sanje kot neki drugi vir resničnosti. Tokrat ne gre za sanjsko bukvo, ki bi le pojasnjevala sanjske arhetipe in simbole, temveč za osredotočanje pozornosti drugačnim, neracionalističnim pogledom na sanje. V prvem delu knjige so obdelane različne tradicije - grške, biblijske, islamske, etnografske, indijske vključno z idejami klasične filozofije, analitične psihologije in eksperimentalne znanosti. Vse na svojstven način pojasnjujejo razumevanje resničnega, ki počiva v sanjah. Sanje so namreč posrednik med materialnim - zemeljskim in duhovnim svetom, ki vodi v višjo zavest. Ljudem so od nekdaj in povsod rabile kot vir zdravja, ustvarjalnosti, aspiracij, ekstatičnih uvidov. V knjigi je tudi veliko slikovnega gradiva, ki je pospremljeno z obseznim komentarjem.

(A. P.)

Najbolje prodajano leposlovje

(od 7. XII. 1994 do 4. I. 1995)

Iz izbranih slovenskih knjigarn so sporočili, da so v minulem prazničnem mesecu prodali večje stevilo knjig kot obicajno. Med leposlovnimi knjigami prednjacijo tuji avtorji, kot so Herman Hesse (Siddharta) in Pravljice v knjigarni Karantanija in Plečnikovi knjigarni v Ljubljani), Betty Mahmoody (Ne dam svojega otroka v knjigarni Libris), Rita Mae Brown (Granatno jabolko v knjigarni Karantanija) in drugi. V knjigarni Karantanija je se vedno priljubljen Klient Johna Grishama, v Plečnikovi knjigarni pa so na lestvici najbolj prodajanega leposlovja kar tri slovenska dela.

Knjigarna zalozbe Obzorja,
Gospodka 24, Maribor

1. Tone Partljic: Pri Mariji Snezni zvoni, Obzorja, 1994
2. James Welch: Ukani vrano, Obzorja, 1994
3. Kurt Vonnegut: Hokus pokus, MK, 1994
4. Vinko Möderndorfer: Tarok pri Mariji, Presernova družba, 1994
5. Zarko Petan: Veseli diktator, Obzorja, 1994

Knjigarna Karantanija,
Stari trg 21, Ljubljana

1. Rita Mae Brown: Granatno jabolko, Skuc, 1994
2. Herue Guibert: Prijatelju, ki mi ni resil zivljenja, Skuc, 1994
3. Herman Hesse: Siddharta, Pan, 1994
4. Herman Hesse: Pravljice, Pan, 1994
5. John Grisham: Klient, DZS, 1994

Knjigarna Libris,
Presernov trg 1, Koper

1. Betty Mahmoody: Ne dam svojega otroka, MK, 1994
2. Marjan Tomsic: Zrno od Frmentona, CZ, 1993
3. Stephen King: Hujšaj, DZS, 1990
4. Agatha Christie: Umor v Mezopotamiji, MK, 1994
5. James Welch: Ukani vrano, Obzorja, 1994

DZS - Plečnikova knjigarna in papirnica,
Subiceva 1, Ljubljana

1. Robert Valcer: Tannerjevi, Pan, 1994
2. Marij Avčin: Ljubljanske razglednice, DZS, 1994
3. Herman Hesse: Pravljice, Pan, 1994
4. Kajetan Kovič: Pot v Trento, Pomurska zalozba, 1994
5. Mila Kacic: Okus po grenkem, Krka, 1994

Priprava: Tanja Fajon



GLEDALIŠČE / POGOVOR S PLESALKO IN KOREOGRAFKO TANJO ZGONC

Vedeti moram, kdo sem in kam grem

LJUBLJANA - Tanja Zgonc se je ukvarjala s baletom, ritmično gimnastiko, folkloro in raznimi sporti. Pri Andresu Valdesu se je navdusila za nastopanje. Pri Plesnem teatru Ljubljana in na številnih tujih seminarjih se je učila modernih plesnih tehnik. Pri Marku Thompsonu je vadila kontakt improvizacijo, pri Michaelu Linehnu način letenja, pri Ko Morobushiju butoh in ples skritega prostora pri Lariju Leongu. Je stalna članica Ko Morobushi Dance Company. Plesala je v vseh predstavah PTL, od leta 1983 je koreografka svojih kreacij v predstavah slovenskih gledališč in v video projektih. Ko sva se prvič dogovarjali za intervju, me je presenetila njena neverjetna neposrednost, dinamičnost, ki se je v srečanjih v živo vedno znova razvijala v neustavljivi hudournik komunikativne energije. Kmalu se je izkazalo, da na najine pogovore o njeni ustvarjalnosti vplivajo tudi kozmični dejavniki prazne in polne lune. Ta besedni zapis je le delček vsega, kar sva se pogovarjali, ima pa namen podrobneje osvetliti kreativni pristop Tanje Zgonc.

Samostojno kariero ste začeli leta 1989 s prvo večjo avtorsko predstavo V pot vpet. Leto pozneje je sledila Pot, lani pa ste v okviru Gledališkega in plesnega vikenda v zacetku novembra predstavili projekt Iiza. Iiza na slovenska tla prinaša posebno novost, gre namreč za predstavo v nastajanju.

Za slovenski prostor je novo samo to, da je bila publika prvič navzoča pri predstavi v nastajanju. V tujini je že znana praksa, nedokončane predstave prikazujejo na številnih festivalih in srečanjih. Gre predvsem za to, da izvajalec dobi odziv že v naprej, da glede na to usmerja nadaljnji razvoj predstave. Jaz sem se odločila za takšno obliko zato, ker sem dobila prostorske in tehnične možnosti. Zame je bil to izziv. V resnici sem dobila več kot kadarkoli po kaksni premieri. Zdi se mi, da so jo ljudje zelo dobro sprejeli.

Izo ste začeli delati pred več kot letom dni. Ali ta predstava nadaljuje z raziskovanjem, ki ste se ga dotikali že pri projektih V pot vpet in Pot?

Ko sem začela V pot vpet, sem bila na določeni ravni razvoja koreografa, predvsem pa kot cloveka. Nato sem potrebovala nekaj časa, da so se v meni odprle nove stvari, nova iskanja, vprašanja o meni in o ljudeh okoli mene, o svetu - da sem lahko prišla do nove predstave. Zanimajo me vse zvrsti koreografije oziroma giba, dela z gibom. Fascinira me uporaba giba v katerikoli mediju, v gledališču z igralci, v videu in filmu. V takšnih delih so vsebine ponavadi že vnaprej določene. Ko pa delam svojo predstavo, zanjo sama napišem scenarij, ki se porodi samo skozi to, kar živim, vidim in občutim. Med Potjo in Iizo sem delala se koreografijo za Kralja Leara, ki je bila gibalno narejena čisto po moji in je močno zarezala med ti dve predstavi. Pred Iizo sem se znova vrnila k Poti, da sem preverila, kje sem, da sem iz tega lahko napisala gibalno vsebino.

Izo sestavlja več scenjskih elementov, spušcajoce se deske, tri klopi in nekakšen bazen. Kje ste dobili zamisel za scensko resitev?

ne samo se to, kako to narediti brez besed. Pri gibu jih pač nimas, da bi jih dal komu prebrat. Lahko samo upas, da se bo kljub temu, da ima vsak svoj svet in svoj konflikt, tista emocija, ki je znana meni, srečala z emocijo drugega cloveka.

Kako se je v predstavo vključila glasba?

Z Mitjem Vrhovnikom Smrekarjem sem delala že pri Poti. Ker sem zelo poslušala vsebino, sem hotela gib slisati v sebi. Vsaka obstojeca glasba bi me peljala v vsebino te glasbe. Velik problem je najti takšno, ki že obstaja, za to, kar sele prihaja. Mitja zna to, kar cutim, začutiti v glasbi in to narediti.

Kakšno je vaše delo s soplesalci, sogibalci?

Potem ko jim preberem scenarij, je zame najpomembnejše, da pridemo do osebnih vsebin vsakega od nas. Prisli smo skupaj, ker je imel vsak svojo zgodbo. Znotraj gibalnega procesa se odvija proces samega sebe in vsakdo v predstavi gre skozenj. Jaz samo kontroliram stopnjo iskrenosti, vedeti moram, zakaj se kakšen gib naredi.

V tem trenutku je Tanja vstala in mi pokazala dva različno narejena giba. Sicer so bila pa samo srečanja taksne vrste. Priča sem bila zanimivemu procesu, kjer so besede ves čas sproti energično izzivale gibanje telesa. Če velja, da z besedo nikoli ne zadeneš celote, je tu telo, ki te popelje dlje in globlje k sebi.

Sonja Dular



Tanja Zgonc: »Zanimajo me vse zvrsti koreografije oziroma giba.« (Foto: B. Plavevski)

samo klopi. Tam si lahko delal, kar si hotel. Takrat sem začela delati s klopmi. Postalo mi je jasno, da klopi predstavljajo omejen prostor, v katerem se giblje mo fizično, psihično ali emocionalno.

Vsebinska predstava izvira iz omejenega osebnega prostora, ki ga vsakdo posebej zaseda. Potem, ko ga v celoti sprejme, se lahko znajde tudi v prostoru koga drugega in se tam enako dobro počuti.

Ko enkrat prides čez določen svoj razvoj, padaš v omejen prostor, ki ga lahko razvijaš. Najprej imas ogromno prostora, pa se počutiš samo ti omejenega, potem pa ugotoviš, da je ta prostor, ta svet, kozmos zelo majhen, zaveš se, da so znotraj tega lahko vse tvoje zgodbe in zgodbe drugih ljudi. Vse to je zate zgodba, lahko si na svoji in na moji in na vseh »klopeh«, osta-

PREGLED LIKOVNE UMETNOSTI V LETU 1994 (2)

Tujih avtorjev je bilo veliko manj kot pa domačih

LJUBLJANA - Lani so med pomembnimi projekti v največji meri prednjacili tisti, vezani na domače avtorje (o njih smo pisali včeraj). Nekaj je bilo tudi predstavitev tujih likovnikov - med njimi je več uveljavljenih avtorjev in likovnih strokovnjakov tudi javno nastopilo. Izšlo je relativno veliko likovnih publikacij; katalogi razstav (le najpomembnejši) z letnico 1994 pa zasedejo kar dobrega pol metra knjižne police...

Lani sta na slovenskih tleh prejela (za nas) pomembni nagradi dva slovita tuja umetnika (seveda se podelitev osebno nista udeležila): Katalonec Antoni Tàpies evropski Grand prix za grafiko na otvoritvi 3. bienala slovenske grafike in Avstrijec Arnulf Rainer Grand prix risbe Alpe Adria v ljubljanskem MGLC.

V naše loge pač uveljavljani tuji umetniki in delavci na likovnem področju ne zahajajo prepogosto (med tistimi, ki so lani pri nas razstavljali, med temi pa se je nekaj med njimi otvoritve tudi udeležilo, so se Japonec Toshimiro Hamano v MGLC, Italijan Getulio Alviani in Spanec Miguel Ortiz Berrocal v Cankarjevem domu). Med tistimi, ki so prisli, poleg tega pa se javno nastopili, velja izpostaviti že omenjenega angleškega kiparja Antonya Gormleya, ki je predaval v Moderni galeriji, pomembnega avstrijskega teoretika dr. Petra Weibla, ki je predaval v isti ustanovi, in predvsem slovitega umetnostnega zgodovinarja in največjega živečega poznavalca italijanske umetnosti Federica Zerija, ki smo mu hvaležni za (brezplačno) ovrednotenje nacionalne zbirke tujih starih mojstrov, ki se je udeležil promocije prevoda svoje knjige *Dietro l'immagine* v Narodni galeriji. Za podobo, kot se glasi naslov prevoda, ki si jo je priporočil amater (kar seveda dobro kaže, kolikšna je učinkovitost spomenikovarstvenih ustanov in ukrepov na Obali, saj so umetnine očitno dostopne tudi amaterskim nepridipravom), ki ga je na (našo)



V MG je bilo na ogled Evropsko polje A. Gormleya

Med deli domačih avtorjev, ki so bistveno obogatila našo strokovno literaturo, gotovo izstopajo ikonološko delo Marija v slovenski umetnosti dr. Leva Menaseja in Stiski kodeksi - XII. stoletje dr. Natase Golob. Med dokaj številnimi novimi likovnimi monografijami o sodobnih slovenskih avtorjih velja izpostaviti vsaj obsežno studijo Lojzeta Gostiše o medvojnem opusu Frana Mihele. Med prevodi pa poleg že omenjene Zerijeve knjige se *Zgodbo moderne umetnosti* Norberta Lyntona.

Leto si bomo lahko zapomnili še po obsežni donaciji Janeza Boljke Galeriji Bozidarja Jakca v Kostanjevici na Krki, finančnih problemih, povezanih z neurejenim subvencioniranjem, ki so jih imele (in jih se imajo) domače likovne revije, pa po - seveda po okusu spodaj podpisane - največji sramoti leta 1994 - neverjetni kraji številnih izjemno pomembnih stoletja starih italijanskih del iz zakristije piranske franciskanske cerkve, ki si jo je priporočil amater (kar seveda dobro kaže, kolikšna je učinkovitost spomenikovarstvenih ustanov in ukrepov na Obali, saj so umetnine očitno dostopne tudi amaterskim nepridipravom), ki ga je na (našo)

srečo na meji zalotil italijanski carinik.

Leto 1994 je torej neizpodbitno mrtvo, vselej živ in prisoten duh nekdanjih živih dogodkov pa se je z njegovim pokopom neizpodbitno preselil sprva v purgatorij, imenovan zdrava časovna distanca, kjer se bo na koncu odločilo, ali se bo leto 1994 povzpelo v tista nebesa, ki jim ljubitelji vseh mogočih besednih zvez s pridevnikom nacionalni radi pravijo nacionalni likovni spomin, ali pa bo potonilo v peklenko greznico nacionalne pozabe.

Če bi si leto, tik preden je izdihnilo, omislilo kakšno izjavo, ki bi ji lahko sledili se naslednji rodovi, bi vendarle najverjetneje reklo: »Za mojega življenja se je na likovnem področju slovenski narod ukvarjal predvsem sam s seboj.« Morda je tako tudi prav; vsekakor je minulo leto še vedno redkim ljubiteljem likovnih razstav prineslo kar nekaj užitkov in pomembnih novosti, poleg teh pa tudi nekaj izostankov pomembnih projektov, ki so bili napovedani in pričakovani, a potihoma umaknjeni iz programov naših razstavišč. O njih pa nekaj več jutri.

Vojko Urbancic
Nadaljevanje jutri

VABILO NA RAZSTAVO

Adriana Maraz

Retrospektiva. Mednarodni grafični likovni center - Galerija Tivoli. Ljubljana, Pod turnom 3. Na ogled so grafike, nastale med letoma 1966 in 1994. Postavitev: Adriana Maraz, tekst kataloga (1000 SIT): Zoran Kržišnik. Odprto do 30. januarja (od torka do sobote med 10. in 16. uro, nedelja med 10. in 13. uro). Vstopnina 200/100 SIT.

Kot zadnjo so lani v MGLC pripravili obsežno retrospektivo grafičnega opusa Adriane Maraz. Avtorica, ki je prejela že pomembne domače in tuje nagrade, je na ljubljanski akademiji leta 1957 diplomirala na slikarskem oddelku, studirala pa je še grafiko in se izpopolnjevala na študijskih potovanjih po Italiji, Nemčiji in Franciji. Razstavlja od leta 1958, v zadnjih letih pa se s samostojnimi razstavami razmeroma redko predstavlja. Tokratna obsežna razstava ponuja obiskovalcem pregled njenega dosedanjega grafičnega dela, ki se uvršča med prispevke ostalih grafikov, pripadnikov »ljublanske grafične sole«, v kateri Marazeve, kot je med drugim v tekstu spremnega kataloga (ki je povzet po monografiji o Marazevi, ki bo v kratkem izšla v zbirki Arkade pri založbi EWO) zapisal Zoran Kržišnik, izstopa s svojim obvladovanjem in raziskovanjem klasičnih grafičnih tehnik, namerno ozkim motivnim svetom, ki ga sestavljajo predmeti iz vsakdanjosti, globoko intuitivnem ženskem pristopu, ironiji in barvah. (V. U.)



Adriana Maraz: Meso, 1972, barvna jedkanica

BOSNA IN HERCEGOVINA

V Bihaću spet kršijo premirje

Bosanska vojska se je kljub vsemu začela umikati z Igmana

ZAGREB, SARAJEVO (AFP, Reuter) - Spopadi v bihaskem zepu so se po poročilih predstavnikov zagrebskega Unproforja nadaljevali z nezmanjšano silovitostjo tudi včeraj. Unprofor za napade krivi predvsem bosanske Srbe, ki ne spoštujejo podpisanega sporazuma o štirimesečnem premirju, ter Abdićevo milico in hrvške Srbe, ki sporazuma sploh niso podpisali.

Tiskovni predstavnik Edward Joseph je sporočil, da je bila vojska bosanskih Srbov aktivna tudi v okolici Bosanske Krupe. Po podatkih istega vira naj bi bilo na vseh drugih bosanskih bojiščih mirno. Kot je dejal Edward Joseph, so najhujši boji potekali na severu bihaskih enklav, in sicer v okolici Velike Kladuše, pri vasi Podvzd, pet kilometrov vzhodno od mesta. Od tu poročajo o pogostem topniškem in minometnem obstreljevanju ter o nenehnem streljanju iz pehotnega orožja. Z vojniki petega bosanskega korpusa naj bi se tu spopadli predvsem hr-

vaski Srbi in Abdićeva milica. Predstavnik petega korpusa pa je poročal tudi o napadih na jugovzhodu enklave, kjer naj bi Srbi napadali hrib Coljuk.

Razen bosanske vladne vojske nobena od teh strani ni podpisnica sporazuma o štirimesečnem premirju, čeprav se je Michael Rose, poveljnik modrih čelad v BiH, med nedavnim obiskom pri Abdiću dogovoril za poseben sporazum, po katerem naj bi tudi njegovi vojniki spoštovali ustave sovražnosti.

V bosanski prestolnici je poveljnik modrih čelad za Sarajevo Hervé Gobillard ugotov-

vil, da se je napovedani umik približno dvestopetdesetih bosanskih vojakov z Igmana končal. V ta namen je francoski oficir popoldne tudi sam obiskal to območje. V zameno za bosanski umik naj bi Srbi sprostili promet na nekaterih cestah, ki jih nadzorujejo, tudi za civilni in komercialni promet. Bosanska vlada je na umik pristala sele po zagotovljenem učinkovitem nadzoru, ter da bo učinkovito zavaroval predvsem ceste, po katerih v mesto prihaja največji del nujnih življenjskih potrebščin za 380.000 prebivalcev prestolnice, pa tudi za vojnike in predstavnike ZN.



Francoska vojaka v Sarajevu sta izkoristila premirje za zabavo (Telefoto: AP)

Skupina za slike z BiH znova zaseda

BONN (AP) - Nemsko ministrstvo za zunanje zadeve je včeraj v posebni poslanici sporočilo, da se bodo danes v Bonnu sestali izvedenci skupine za stike z BiH. V torek je o tem govoril tiskovni predstavnik francoskega zunanjega ministrstva, vendar se ni mogel napovedati kraja in časa sestanka. Strokovnjaki bodo razpravljali o »ukrepih, ki naj bi pospešili politična prizadevanja za sklenitev trajnejšega mirovnega sporazuma«. V sporočilu nemškega ministrstva je zapisano, da bodo kot temelj za delo vzeli predlog mirovnega sporazuma, ki ga je skupina spram stran predlagala junija lani. Srbi so ta predlog zavrnil. Strokovnjaki ZDA, Rusije, Francije, Nemčije in Velike Britanije bodo na sestanku, prvem po sklenitvi štirimesečnega premirja, ki ga je pomagal izposlovati nekdanji ameriški predsednik Jimmy Carter, natančno preučili tudi uresničevanje sedanjega premirja in možnosti njegovega podaljšanja.

EVROPSKA ZVEZA / PO VSTOPU AVSTRIJE, ŠVEDSKE IN FINSKE

Blagozvočna uvertura

Evropska zveza je v novo leto zakorakala večja, bogatejša in številčnejša. Tokrat že četrta siritve je ena najmanj bolečih, kot blagozvočna uvertura dramaturško razgibane opere. Dvanajsterica je medse sprejela tri »zdrave« drzave z razvitim gospodarstvom, stabilnim in demokratičnim političnim sistemom in trdno voljo, da svojo prihodnost pišejo v skupnem poglavju z ducatom drugih evropskih držav.

Sprejem Avstrije, Švedske in Finske je z navdušenjem pozdravil tudi Bruselj, sedež Evropske zveze, saj se bo odslej v belgijsko prestolnico stekalo precej več denarja, namenjenega proračunu petnajsterice. Pomembnejši od denarja, tako vsaj prepričuje pogled v nekoliko bolj oddaljeno prihodnost, pa je politični

prispevek novink, njihova politična miselnost in kultura. Socialno in naravovarstveno osveščena trojica svojih standardov ne namerava zniževati, pa tudi Evropska zveza je že pokazala pripravljenost, da na teh področjih »gora pride k Mohamedu«.

Ce si torej privoščimo pogled naprej, lahko reče-

mo, da je Evropska zveza z vstopom Avstrije, Švedske in Finske zajela sapo, da bo lahko vrata odprla tudi cedalje bolj nestrpnim in glasnim državam vzhodne in srednje Evrope.

Evropska zveza ob padcu berlinskega zidu ni ostala ravnodušna ob valu navdušenja, ki je preplaval Evropo. Bruselj, se bolj pa Bonn, sta se zavzela za hitro odpiranje proti vzhodu. Pred bruseljskim pragom se tako danes drenja šest držav, ki so podpisale sporazum o pridruženem članstvu. Poljska in Madžarska sta vložili prošnjo za polnopravno članstvo,

Ceska čaka na uvedbo gospodarskih reform, Slovaška pa je včeraj napovedala, da bo formalno prošnjo v Bruselj poslala sredi letošnjega julija. Romuniji in Bolgariji, prav tako pridruženima članicama, se polnopravno članstvo cedalje bolj odmika, saj nista uvedli potrebnih gospodarskih reform, dvomljiva pa so tudi nekatera politična vprašanja. Na zasedanju Evropskega sveta decembra lani v nemškem Essnu so si mandate za pogajanja o pridruženem članstvu izgovorile tudi tri baltiške države. Litva, Latvija in Estonija so se začele formalno pogajati že sredi decembra. V čakalnici za evropski sporazum torej ostajajo tri države: Malta in Ciper, ki sta za članstvo uradno zaprosila že pred štirimi leti, a je EZ sklenila, da do uvedbe enotnega trga leta 1992 ne bo sprejemala novih članic, od tedaj pa se tega vprašanja ni dotaknila, ter Slovenija, ki zaradi italijanske blokade ne more dobiti mandata za pogajanja, zaklenjenega v bruseljskih predalih že od lanskega julija.

EZ, ki je bila leta 1957 ustanovljena kot organizacija šestih držav, svojih institucij in zakonov se vedno ni prilagodila dvanajstim članicam. Zasile resitve, h kakršnim se je zatekala doslej, ne bodo več zalegle. EZ se je s sprejetjem Avstrije, Švedske in Finske razširila do skrajnih meja svojega praga bolečine. Sprejetje katerekoli druge države bi bilo vprašanje velike politične in zgodovinske, nenazadnje pa tudi organizacijske odločitve, katere posledice bi ne bile le gospodarske. Taksna poteza bi v s preteklostjo obremenjenih obeh se vedno slikala zmagovalce in poražence.

Ana Kovac

Evropska zveza se večja

Z novim letom se je Evropska zveza povečala za tri članice. Medtem pa številne revnejše države že čakajo na vstop v EZ.

Prejšnje članice Evropske zveze

- 1 Portugalska
- 2 Irska
- 3 Vel. Britanija
- 4 Francija
- 5 Španija
- 6 Belgija

- 7 Nizozemska
- 8 Luksemburg
- 9 Danska
- 10 Nemčija
- 11 Italija
- 12 Grčija

Tri nove članice EZ

- 1 Avstrija
- 2 Finska
- 3 Švedska

V poštev za članstvo

- 1 Poljska
- 2 Madžarska
- 3 Češka
- 4 Slovaška
- 5 Malta*
- 6 Ciper*
- 7 Bolgarija
- 8 Romunija
- 9 Slovenija
- 10 Estonija
- 11 Latvija
- 12 Litva

*Državi nista prikazani na zemljevidu

AP/Terry Kole



TRGOVINSKI BLOKI EVROPE IN AMERIKE

Ljubezenska afera s trgovino

Evropska zveza in Nafta tekmujeta v zvestobi liberalnim ekonomistom

»Mati vseh sodobnih ideologov«, ce parafraziramo Sadama Huseina, je Adam Smith. Trgovina s cim manj ovirami, ki jo že desetletja zagovarjajo razvite kapitalistične države, je nesporna zmagovalka nad protekcionističnimi teorijami, ki so do nedavnega »scitile« manj razvite trge. Socialistične in komunistične države so se s carinami in drugimi prepovedmi varovale samo pred svojim razvojem. Po padcu železne zavese, južnoameriških diktatur in odkar se je Azija s Kitajsko na celu prenehala ukvarjati s kulturnimi revolucijami, se je zato svobodni izmenjavi dela, kapitala in dobrin z navdušenjem pridružil nekaj milijard ljudi. Toda Adam Smith bo moral na svoje zmagovalce se počakati. Javnost iz bogatih kapitalističnih držav se je namreč ustrašila poceni delovne sile iz nerazvitih držav.

Trgovinska bloka, ki so ju oblikovali v Evropi in v Amerikah, se nista razkrila, ali bosta počasi sirila načela svobodne trgovine izven nacionalnih in regionalnih meja ali pa gradila nova, čeprav večja zascitena območja. Predvsem EZ ni nikoli opustila skrivnih sanj o nekakšni evropski državnosti, zato s subvencijami in kvotami odganja tiste vzhodnoevropske izdelke, ki bi lahko ogrozili domaco proizvodnjo. Ameriški celini sta videti pogumnejši v zmanjševanju carinskih in drugih trgovinskih ovir. Novembra je minilo leto dni, odkar je Clinton s težavo blagoslovil Severnoameriški spo-

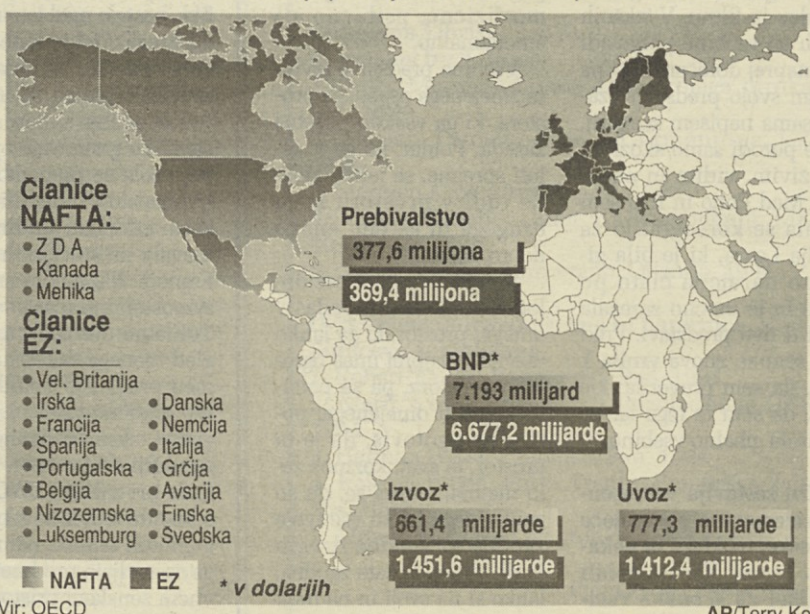
razum o svobodni trgovini (Nafta), pa čeprav je vplivni populist Ross Perot strasil Američane z »giant sucking sound«, z nekakšnim »gigantskim vsesom« ameriških delovnih mest na mehiško stran meje. Ukinitev carin za ene izdelke ali korenito zmanjšanje za druge pa sta doslej ZDA, Mehika in Kanadi prinesla samo velikan-ske koristi - močno povečan izvoz, nova delovna mesta in rast proizvodnje. Že v prvem letu je Nafta dokazala, da cenejša proizvodnja ne ogroža produktivnejših delavcev v razvitejših državah, pa tudi nerazvitim lahko neskončno koristi pomoč iz gospodarsko bolj izkušenih središč. Če ne bi bila v Nafti, Mehika ob sedanjih hudih finančnih in političnih težavah najverjetneje ne bi dobila 18 milijard dolarjev pomoči. Američani, ki se bojijo priseljevanja mehiških množic, si tako zelo želijo uspeha reform v južni sosedji, da se je New York v teh dneh spremenil v mehiško finančno in gospodarsko prestolnico.

V naslednjih dveh letih naj bi v Nafto vključili Čile, v desetih letih pa naj bi svobodno trgovino ustolčili med vsemi državami Južne in Severne Amerike. Washington poskuša organizirati laissez-faire pristop kar med vsemi pacifiškimi državami. Morda so tako velikopotezne gospodarske želje malce utopične. Morda pa je prav malce utopije tisto, kar za dokončno zmagoslavje potrebuje Adam Smith.

Barbara Kramzar

Evropska zveza in NAFTA

Z vstopom treh novih članic je postala Evropska zveza najpomembnejša potrošniška cona na svetu. Navedena je primerjava z ameriškim sporazumom NAFTA:



AP/Terry Kole

Neprijetne dileme Zahoda

Čeprav obsojajo klanje v Groznej, bi vsi radi preprečili padec Jelcina

LONDON - Zahodne vlade, ki so doslej le z zadržki izrekale kritiko Moskvi v zvezi z njenim vojskim napadom na Čecenijo, se soočajo s cedalje bolj neprijetno dilemo.

Diplomati menijo, da se ZDA in evropski zavezniki cedalje bolj zavedajo, da utegne čecenski spor močno ogroziti položaj predsednika Borisa Jelcina, čemur bi se Zahod rad izognil za vsako ceno. Neposredna obtožba Rusije, največje sile v Evropi, bi tudi poslabšala odnose v trenutku, ko so ti že tako ali tako napeti v zvezi z vprašanji razširitve Nata na vzhodno Evropo in ameriskimi ukrepi do Iraka.

Vendar diplomati obenem priznavajo, da so shrilive podede in poročila o pobojih civilnega prebivalstva v Groznej razkrili, da Rusija grobo krši mednarodna načela, prav tista, ki jih je le mesec prej razglasala na budimpeštanskem evropskem vrhu o varnosti. »Problem je za nas vse hujši in z njim narašča negotovost, tembolj, čimdlje bodo trajali spopadi,« je izjavil eden od evropskih diplomatov. »Politična realnost nam narekuje, da ostanemo prisebni in ne izgubimo živcev, ne da bi bili ob tem čisto tiho. To pa pomeni, da moramo odrediti na stran moralne vidike, ki so

cena za takšno držo.« Razkorak med stvarnostjo in deklariranimi načeli je v diplomaciji star toliko kot sama diplomacija. Lahko smo ga spremljali v vsem obdobju po hladni vojni od Somalije do Bosne. Trenutno na Zahodu se zmeraj prevladuje »realpolitik«, čeprav se vlade počutijo cedalje bolj nelagodno. Celo sami Jelcinovi svetovalci so odkrito priznali, da je čecenski zaplet močno oslabil njegov položaj in da se je njegova priljubljenost spustila redkordno nizko, tako da se že zastavlja vprašanje, ali ni v igri tudi prihodnost Rusije. Zahodne vlade so stavile vse na Jelcina v prepričanju, da gre za pravega človeka, ki bo popeljal to državo skozi viharje demokratičnih in gospodarskih reform v nove zarje stabilnosti, in to veliko bolj, kot so zaupali poslednjemu sovjetskemu voditelju Mihailu Gorbačovu.

»Veliko jih je, ki menijo, da se ne bi smeli tako zelo oklepati Jelcina, a kaj ko pravzaprav ni nikogar drugega, ki bi ga lahko podprli. On je naše edino upanje in zato si ne moremo privoščiti, da bi storili karkoli, kar bi mu lahko škodilo. To se posebej velja v zvezi s Čecenijo,« je izjavil neki drugi diplomat. »Resničnost je pač taka, da ne gre pretirano zaostrovanje

Zgodovina sovraštva v Čeceniji

■ V Čeceniji se 160 družinskih klanov bojuje med seboj, vendar vsi sovražijo rusko oblast. Njihovo sovraštvo izhaja že iz 19. stoletja, ko so se muslimanski Čeceni bojevali proti carski Rusiji. Mnogo jih je pripravljenih na sveto vojno »gazavat« proti zavojevalcem.

■ Februarja 1944 je bilo veliko Čecenov nasilno preseljenih v osrednjo Azijo, češ da so sodelovali z nacistično Nemčijo. Nekateri so se vrnili šele leta 1957.

■ Vse od razglasitve neodvisnosti leta 1991 si je Čecenija prisvajala rusko orožje. V Čeceniji deluje veliko organiziranih skupin kriminalcev, zato jo Moskva označuje kot raj za kriminalce, prekupčevalce z mamili in orožjem. Čecenske oblasti poudarjajo, da so takšne obtožbe le krinka, s katero hoče Rusija spet uveljaviti svojo oblast v Čeceniji.



nasih odnosov zaradi Čecenije«. Ko je decembra lani izbruhnila čecenska kriza, so jo zahodne vlade označile kot rusko notranje zahtevo in izrazile upanje, da jo bo Moskva razresila cimhitreje in s čim manj krvi. Toda ti upi so se razblinili. ZDA so že izrazile zaskrbljenost, ker so leta bombardirala civilne cilje v Groznej le dva dni pred tem, ko so v središču mesta na prvi dan novega leta vdrla tanki. Obenem pa je predsednik Bill Clinton opozoril, da tega spora ne gre gledati »v rdečih luči«, predvsem pa, da teh dogajanj ne gre vzporejati z dušenjem demonstracij za demokracijo, kakršne si je privoščila Kitajska leta 1989. Rusija si pač prizadeva po svojih najboljših močeh stopiti na prste nekemu »odcepitvenemu gibanju«.

Francija, ki ob prevzemu predsedniškega položaja v EZ z Novim letom ne želi zbuhati pretirane pozornosti, je v po-

nedeljek dejala, da bi veljalo pri reševanju čecenske krize s pomočjo dialoga in pogajanj uporabiti mehanizme Organizacije za varnost in sodelovanje v Evropi (OVSE), v kateri igra Rusija eno od vodilnih vlog. Kakršenkoli ukrep znotraj te organizacije bi zahteval privolitev Rusije, saj OVSE deluje po načelu soglasja. V diplomatskih krogih so pričarani, da Moskva za zdaj ni pripravljena sodelovati na tej ravni, vse države članice OVSE pa so podpisale načelna izhodišča, ki izključujejo uporabo sile, zagotavljajo spoštovanje manjšin in zaščito človekovih pravic. Ta načela so izoblikovala že v 70. letih, ko je bila hladna vojna na vrhuncu. Zahod je takrat ugotavljal, da se v skladu s temi načeli nobena država odselej ne bo mogla več pri notranjih zapletih sklicevati, češ da gre zgolj za »notranjo zadevo«.

Zahodne vlade seveda ne

stojijo odkrito na strani Čecenije, hkrati pa se zavedajo, da njihovo ravnanje ni povsem v skladu s pogosto razglasanimi načeli. Nekoliko ostreje stališče v zvezi s Čecenijo je v ponedeljek izrekla Nemčija, ki je Rusijo obtožila, da krši človekove pravice s pretirano uporabo sile. Tiskovni predstavnik zunanjega ministrstva je tudi poudaril, da Moskva ni upoštevala priporočila veleposlanikov EZ, ki so ji ga naslovili prejšnji teden, naj pokaže več pripravljenosti za popuščanje. Hkrati pa je nemški zunanji minister Klaus Kinkel v torek poudaril, da njegova država se zmeraj podpira Jelcina, da je čecenski spor notranja zadeva Rusije, ki ga mora sama rešiti. »Vsa ta epizoda je tragična, žal pa je ni mogoče rešiti od zunaj,« je poudaril Kinkel.

Nicholas Doughty / Reuter

Peres in Šath sta se sprla

KAIRO, GAZA (dpa) - Zaradi ponedeljkovega spopada med izraelsko vojsko in palestinsko policijo, v katerem so življenje izgubili trije Palestinci, sta se v torek zvečer na pogajanjih v Kairu sprla izraelski zunanji minister Simon Peres in vodja delegacije PLO Nabil Šath.

Sporno je predvsem vprašanje, ali izraelski vojaki na avtonomnih območjih lahko »lovijo domnevne teroriste« ali pa naj obračun s skrajneži prepustijo palestinski policiji. Sporna je tudi izraelska politika naseljevanja Židov na Zahodnem bregu in izpustitev vseh palestinskih zapornikov.

V Eresu, mejnem prehodu med Izraelom in Gazo so se tudi včeraj spopadli izraelski vojaki in oboroženi Palestinci. Pri tem sta bila lažje ranjena dva Palestinci. Izraelska vojska je zaradi spopadov že v ponedeljek razglasila stopnjo bojne pripravljenosti. Včeraj so za ves promet zaprli avtocesti med Tel Avivom in pristaniščem Asdod ter Tel Avivom in Jeruzalemom, saj naj bi palestinski skrajneži podtaknili nekaj bomb.

POLITIČNE SPREMEMBE V ZDA

Republikanski kongres nastopi!

Novi konservativni zakonodajalci obljubljajo korenite spremembe v ameriški družbi

S slovesnim pompom, kakršnega so imeli doslej Amerikanci rezerviranega samo za predsednike, je včeraj nastopil stotrti kongres Združenih držav. »Jutri ni navaden dan. In to ni navaden kongres,« je vpil celostranski politični oglas v tokrovem dnevniku USA Today.

Konservativna revolucija, s katero so republikanci po starih desetletjih demokratske prevlade z naskokom zavzeli ameriški parlament, je dobila svojo priloznost. Predstavnik iz Georgije Newt Gingrich in njegov teksaski kolega Dick Arney, očeta republikanske »pogodbe z Ameriko«, bosta skusala v naslednjih stotih dneh odriniti predsednika Clintona v kot in spremeniti ZDA po svojih merilih.

Revolucija ne bo enako krava v obeh domovih ameriškega parlamenta, trdijo poznavalci. V senatu, kjer republikansko stranko vodi politik starega kova Robert Dole, bo potres imel manj stopenj po Richtterjevi lestvici, pa čeprav je stranka Doleu za voditelja večinske stranke vsilila zvestega sodelavca Newta Gingricha. Zato pa bo z vso močjo in takoj zagrmelo po predstavniskem domu. V »medenem mesecu« prvih sto dni naj bi Gingrich s prijatelji odpustil tretjino osebja ter omejil mandate v vplivnih kongresnih odborih, v katerih so desetletja kraljevali demokratski carji in pokopavali nestete republikanske politične pobude. Republikanci so na volitvah zmagali zato, ker so znali bolj kot demokrati prisluhniti ogorčenju povprečnih Američanov s svojo birokracijo. Zato bodo, kot obljubljajo, zve-

zna pravila za pravično zaposlovanje, ki veljajo za zasebni sektor, razširili tudi na kongres, ki se je v tem pogledu doslej obnašal kot sveta krava.

Ko bodo pocistili v svoji hiši, pa se nameravajo novi ameriški zakonodajalci spopasti z nepravilnostmi v ameriški družbi. Pogodba z Ameriko, ki je republikance tako prepričljivo pripeljala na

oblast, predstavlja novi ameriški konservativizem kot mešanico nezaupanja v vlogo državne birokracije ter priseganja na svobodno trgovino, podjetništvo in družinske vrednote. V njenih desetih zapovedih beremo o ustavnem določilu za uravnoteženje proračunskega primanjkljaja ter nujnosti omejitve kongresnih mandatov, hkrati pa o filozofskih željah »obnovitve ameriških sanj«. Če manj konkretne »zakone« pogodbe z Ameriko prevedemo v bolj praktične politične programe, bodo novi ameriški zakonoda-

jalci obračunali s prevelikimi stroški za nezakonske in nezaposlene matere, ki po njihovem mnenju s svojim neodgovornim obnašanjem vzgajajo prihodnje kriminalce, in skušali v najboljši tradiciji reaganizma vsepovprek zmanjševati davke.

Newt Gingrich se ni pojasnil, kako bodo postavke o zmanjšanju davkov združili z zmanjševanjem velikanskega proračunskega primanjkljaja, ki so ga doslej v veliki meri odplačevali prav z davki, pa tudi povečana sredstva za obrambo, ki jih zagovarjajo republikanci, ne bodo pomagala pri finančni disciplini. Toda saj starodavna modrost pravi, da se nobena juha ne poje tako vroča, kot se skuha! Republikanci so poleg tega v veliki nevarnosti, da se zapletejo v moralistične razprave, ki so jih pokopale med predsedniško kampanjo, ko so se po okusu volilcev preveč ukvarjali s prekinitvijo nosečnosti. Zdaj se lahko sredinskim Američanom priskutijo z zahtevami za prostovoljne molitve v solah ali pa kaznovanje nezakonskih otrok s sirotišnicami.

Republikanci se bodo z zlatimi crkami zapisali v ameriško zgodovino, če se bodo namesto moralnega spreminjanja ameriške družbe lotili tistega, za kar so jih tudi izvolili - definiranje nove vloge med državo in družbo konec 20. stoletja in omogočanje gospodarskega napredka za veliko večino državljanov.

Barbara Kramzar



Republikanski simboli galopirajo na demokratske

O čem pišejo drugje po svetu

O čecenskem konfliktu

»Čeprav bo Ruska federacija zlomila čecenski upor, se bo vendarle pokazalo, da je Boris Jelcin z odločitvijo za posredovanje v Čeceniji storil usodno napako. V primeru da bi ruske sile čecenski upor končale v kratkem času, bi imelo čecensko vprašanje le notranjepolitične razsežnosti. Toda čim dlje bodo trajali boji in s tem padale tudi nove žrtve, tem bolj bo rasel odpor mednarodne skupnosti do nasilnih sredstev, ki jih Moskva uporablja... Pariz, Washington in Bonn so - sicer na zelo spoštljiv način - izrazili zaskrbljenost sprico Jelcinovih metod. Toda tolikšna diplomatska previdnost se zdi pretirana sprico ruskega predsednika, ki zagovarja dvomljive demokratične poglede in katerega vlada z vsakim strelom v Groznej krši Helsinsko listino.« (Algemeen Dagblad, Rotterdam)

»Zahod mimo spremlja kavkasko dramo. Podpira rusko intervencijo... Vnaprejšnji odpustek za rusko soldatesko - in Borisa Jelcina. Slednje je nemoralno in politično nespametno. Boris Jelcin je zahodno podporo že do konca izkoristil. Časi, ko je Jelcin jamčil za kolikor toliko demokratičen razvoj v Rusiji, so minili prav v nasprotnem. Na oblasti je s pomočjo koalicije generalov, stare nomenklature in desničarskih nacionalistov in s tem vodi Rusijo nazaj v diktaturo.« (Kurier, Dunaj)

»Politika Borisa Jelcina v Čeceniji vodi Rusijo nazaj v negotovost. Celo Zahod, ki je imel Jelcina za reformističnega demokratičnega voditelja in ga je očitno podpiral, sedaj zelo zaskrbljeno opazuje dogajanje v Moskvi. Kaj se bo zgodilo, če Jelcin pade, je spet drugo vprašanje in razlog za zaskrbljenost. Neustaljena Rusija ni dobra za svet. Potem bi se lahko zgodile še hujše stvari, ki bi pretresle ves svet. Prva napaka Jelcina je bila, da je verjel, da lahko Čecenijo spravi na kolena s surovo silo. Se hujša napaka pa je bila ta, da je stavil na armado in na radikalce in da je demokratičnim silam obrnil hrbet. S tem Jelcin Rusijo vodi v politično in gospodarsko močvirje. Zelo poučna situacija.« (Milliyet, Ankara)

»Nedvomno je pozornost na mestu, če upoštevamo, da je Boris Jelcin pravzaprav zelo nepredvidljiv človek, cigar politična prihodnost se je vedno zdela negotova. Do takrat, torej do nenadnega spoznanja, da je Rusija se vedno Rusija in da medvedji kremplji se obstajajo, se je kazala določena naivnost naše vlade v zvezi z držo do možnega razvoja v Rusiji. Ne smemo si delati iluzij, saj je jasno, da bo Rusija potrebovala še veliko let, ko se bo približala naši predstavi o demokraciji, če jo bo seveda sploh kdaj dosegla. Ni treba veliko, da bo za našo predstavo o svetu spet značilno poenostavljanje glede grožnje iz Vzhoda. Toda v tem svetu po koncu hladne vojne potrebujemo nov model odnosov med narodi, ne pa stare strahove, ki jih še vedno gojimo.« (Les Echos, Pariz)

»Jelcinova brezglava nasilna politika v Čeceniji je tragedija tako za Čecene kot za Ruse... Vojna je tudi tragedija za mlado rusko demokracijo. Kdo lahko v Čeceniji se verjame v dialog, pogajanja in demokratično skupnost? Edini pozitivni znak in edino upanje so demokratična opozicija proti vojni, neustrasna razkritja ruskega tiska in njihova kritika oblastnikov kot tudi dejstvo, da se veliko častnikov in vojakov ni pustila izrabiti v te namene. Poleg tega je vojna v Čeceniji razkrila nemoč Zahoda. Vsi, ki so poznali razmere v severnem Kavkazu, so znali napovedati, kaj se bo zgodilo. Toda komaj po starih tednih boja in grozljivih slikah na televiziji, so začeli zahodni voditelji govoriti o tem, da bi OVSE lahko posredovala. Toda vse to je preveč nedolocene.« (Politiken, Kopenhagen)

»Bosanski sindrom je razlog za previdnost Zahoda. poleg tega velike zahodne sile nočejo odkrito kritizirati Jelcina, se manj pa mu želijo groziti z gospodarskimi ali političnimi ukrepi, saj bi s tem se bolj okrepili Jelcinovo notranjepolitično nemoč... K temu je treba dodati še naslednje dejstvo: Čim močnejša je država, tem težje je posredovati v zvezi z njeno notranjo politiko pod krinko človekoljubnih namer. 'Čecenija' v Indiji se imenuje Kašmir, indonezijska je Vzhodni Timor, kitajska Tibet itd... Najpomembnejši ne-napisani zakon ZN pa se glasi: Ne stori drugim tistega, kar ne želiš, da bi tebi storili.« (La Repubblica, Rim)

»Najpomembnejša žrtev čecenskega spora je politična kariera moza, ki je rusko armado poslal v zasneženi Kavkaz - Boris Jelcin. Priljubljenost in verodostojnost Jelcina sta dosegli najnižjo točko... Razpad ruskega političnega sistema bi lahko ustavil, če bi pojasnil, da leta 1996 ne bo več kandidiral za položaj ruskega predsednika. Če se bo tako odločil, bi bilo najbolje, da za svojega naslednika predlaga predsednika parlamenta Ivana Ribkina, tako da bi se lahko vojska in politična sredina nanj privadila. Jelcin pa bi lahko svoje politične naloge se nemoteno opravljal, dokler ne bi odstopil. S tem bi Rusija po krvavem spopadu v Čeceniji lahko spet dosegla ravnotežje.« (The Times, London)

O napetostih med Izraelom in Palestinci

»Že na začetku je bilo jasno, da je uspeh bliznjevzhodnega mirovnega načrta odvisen predvsem od hitrosti njegove uresnitve. Le v primeru, da bo večina Palestincev v kratkem času zacutila politične in gospodarske uspehe, bi lahko Hamasu in drugim radikalnim skupinam odvzeli podporo. Toda zgodilo se je prav nasprotno... Bliznjevzhodni mirovni proces sedaj nujno potrebuje dobro vodenje v uspešno prihodnost, če želi uspeti in preprečiti propad. Trije dobitniki Nobelove nagrade za mir bodo morali še veliko narediti, preden bodo prejeli te nagrade pred mednarodno javnostjo zares upravičili.« (The Financial Times, London)



TEXAS / KER JE PREDHODNO PREVZEL NASE UMOR, KI GA JE ZAGREŠILA SESTRA

Dokazana nedolžnost ni preprečila usmrtitve

Vrhovno sodišče je potrdilo razsodbo, guvernerka pa ga ni pomilostila



Jacobsova sestra Bobbie Jean Hogan (Telefoto AP)

WASHINGTON - Jesse Dewayne Jacobs je do zadnjega proglasil svojo nedolžnost. »V življenju sem ogromno gresil in brzkone zaslužim tak konec. A danes ni zadoščenosti pravici, to je naklepni zločin. Upam da bo povzročil plaz protestov, ki bo v ZDA pokopal smrtno obsodbo,« je dejal zdravniku, ki mu je v teksaskem Huntsvillu v zilo vbrizgnil strup. Dvajset minut po polnoči je predstavnik za tisk jetnišnice sporočil, da je obsojenec umrl. Jacobs je imel 44 let, njegova agonijska je trajala sedem minut.

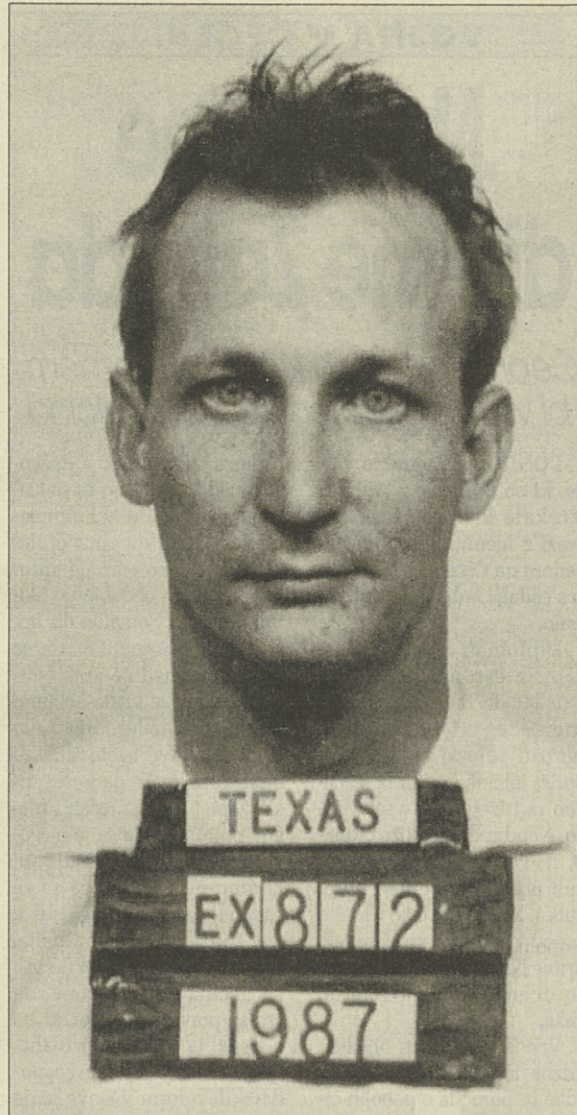
Tako je končal človek, ki so ga obsodili na smrt za zločin, ki ga ni storil. Teksaska guvernerka Ann Richards je namreč zavrnila prošnjo za pomilostitev in to je bil njen zadnji uradni sklep, preden je predala svojo funkcijo sinu nekdanjega predsednika Busha, Georgeu Juniorju.

Jesse Dewayne Jacobs je bil nedvomno kriv enega umora. V sedemdesetih letih je namreč med ropom ubil neko osebo. Zaradi tega zločina je bil leta 1973 obsojen na 50 let zapor, a so ga zaradi zgledega obnašanja izpustili na prostost že po 10 letih. Kmalu pa so ga obtožili novega zločina. 21. februarja 1986 je namreč nekdo s strelom v glavo ubil 25-letno Etto Ann Urdiales. Njeno truplo so našli sele septembra in preiskovalcem je bilo takoj jasno, da gre za umor iz ljubosumja. Etta Urdiales je bila namreč bivša žena ljubimca Ja-

cobsove sestre Bobbie Jean Hogan. Jacobsa so aretirali in priznal je, da mu je sestra za likvidacijo konkurentke dala 500 dolarjev. Povedal je tudi, da je zensko sam ubil. Ko pa so ga obsodili na smrt, je spremenil svoje izjave. Navedel je, da je Urdialesovo le ugrabil in jo pripeljal k sestri. »Bobbie je pistolino cev le naslonila na sence, da bi jo prestrasila, a je nehoti pritisnila na petelina,« je povedal Jacobs. Sodniki so mu verjeli in so zato sestro Bobbie obsodili na 10 let zapor zaradi nenaklepnega umora, niso pa spremenili prvotne smrtne obsodbe za Jacobsa. Vsi poskušajo, da bi prepričali Jacobsovo usmrtitev, so se izjavili. Amerisko

vrhovno sodišče je z šestimi glasovi proti trem potrdilo smrtno obsodbo. Teksaski generalni pravdnik Dan Morales pa je cinčno dejal, da je Jacobs kriv ugrabitve in sodelovanja v umoru, tako da ni važno, kdo je pritisnil na petelina. Pravdnik pa je namenoma pozabil, da je bila za ta zločin Jacobsova sestra obsojena na 10 let zapor.

Ta državni umor so najodločneje obsodile vse človekoljubne organizacije, zgrozil se je ves omikani svet, a to brzko ne bo spremenilo bolezenskega odnosa ameriških oblasti do smrtnih obsodb, ker večina Američanov zagovarja smrtno kazen, mnenje volilcev ob takih temah pa je za politike sveto.



Včeraj usmorjeni Jesse Dewayne Jacobs (Telefoto AP)

VATIKAN / OSTRA OBSODBA

Vrhovno sodišče si je umilo roke kot Pilat

VATIKAN - Vatikansko glasilo L'Osservatore Romano je včeraj obsodilo usmrtitev Američana Jesseja Dewayna Jacobsa in ostro napadlo amerisko vrhovno sodišče, ker ni dopustilo, da bi mu znova sodili. Jacobsa so usmrtili v Texasu s smrtno injekcijo, da bi ga kaznovali za umor, ki ga je začetno priznal, pozneje pa se je izkazalo, da ga v resnici ni zakrivil.

»Usmrtitev ni bila samo neverjetna, ampak domala pošastna in absurdna,« je v uvodniku napisal Gino Concetti, teolog, ki je po svojih idejah zelo blizu papežu. Pri tem ne gre spregledati dejstva, da rimskokatoliški nauk priznava smrtno kazen, a le v skrajnih primerih.

To je bila v Texasu letošnja prva usmrtitev. Do nje je prišlo le nekaj ur potem, ko je vrhovno sodišče odbilo Jacobsov zadnji priziv. Cerkev je odločitev ameriškega vrhovnega sodišča primerjala s Pilatovo, češ da so si sodniki preprosto umili roke. Naslov uvodnika vatikanskega glasila je bil povsem nedvoumen: »Hud poraz pravice.«

Filmi so se od vsega začetka posvetili temi smrtne obsodbe in eksekucije

RIM - Ob vprašanju smrtnih obsodb in eksekucij je bila filmska industrija vedno razpeta med moralo, apologijo pravičnosti in bolezenskim odnosom do smrti, ki mu je se dodala etične in družbene prvine. Nedvomno je to temo prvi mojstrsko obravnaval David Wark Griffith v nemem filmu »Intolerance« iz leta 1916. Na vesala obsojenega delavca pomilostijo zadnji trenutek. Skoraj vsi režiserji so se se najbolj posvetili prav napetosti, ki vlada pred eksekucijo, ko obsojenec se vedno upa v pomilostitev. Ta napetost je prisotna tako v filmu Giuliana Montalda »Sacco in Vanzetti« iz leta 1970 kot v filmu Liana Neesona »Kri-va nedolžnost« iz leta 1991.

Nedvomno pa je za svojo moralno poanto najbolj znan poljski režiser Krzysztof Kieslowski, ki je v petem delu svojega dekologičnega »Ne ubijaj« prikazal enega od najbolj realističnih prizorov obešanja.

V vesternih je seveda polno eksekucij in čudežnih rešitev. Vesala so stalnica v vseh filmih, ki opisujejo brezakonje Divjega zahoda. Čudezne rešitve pa so prisotne tudi v grozljivkah. Zgovorna je West Cravenova znanstvenofantasična grozljivka »Pod sokom«, v kateri se po usmrtitvi na električnem stolu obsojenec spremeni v energijo, ki se materializira na televizijskih ekranih. In prav televizija je v zadnjem obdobju prav bole-

zensko obravnavala eksekucije. Od filmske fikcije Majanovega »Nedolžnega« in »Ameriške tragedije« režiserja Dreiserja je televizija segla po posnetkih pravih eksekucij, ki so jih našli v vojaških arhivih. Predvajanje spornih Combat filmov dokazuje, da tudi Italijani niso imuni pred tem bolezenskim odnosom, ki je tako značilen za Američane.

Vprašanje smrtne obsodbe je svotovna književnost obravnavala bolj poglobljeno tako iz psihološkega kot moralnega vidika. Pri tem je bil nedvomno pravi mojster Dostojevski, ker so tudi njega obsodili na smrt in ga pomilostili, ko je bil že na strelišcu.

SUDAN / NEPOZABNO POTOVANJE

Vojak preusmeril letalo, da bi ženo peljal v Kairo

Potnike so rešili sudanski specialci

KARTUM - Sudanski specialci so v sredo aretirali vojaka, ki je preusmeril letalo vrste focker s 36 potniki, češ da je to bil edini način, na katerega se je spomnil, da bi ženo peljal v Kairo. O tem je poročala sudanska tiskovna agencija SUNA, ki je pisala, da se je letalska ugrabitev zaključila v Port Sudanu, kjer so specialci, ki so prileteli nalašč iz Kartuma, oba aretirali. Ni se jasno ali se je par prostovoljno predal specialcem ali so ti morali napasti ugrabljeno letalo.

Agencija SUNA je sporočila, da je ugrabitelju, ki je po poklicu korporal, ime Mohamed Jubara Mohamed in je star 37 let. Izjavil je, da je letalo preusmeril, ker je ženo hotel peljati v Kairo kot ga je prosila. Doslej se ni znano, kako mu je uspelo preusmeriti focker letalske družbe Sudan Airways, ki je letel na progi iz Kartuma v Merawai, kakih 300 kilometrov bolj severno. Gudarja sta od pilota zahtevala, naj letalo usmeri proti Kairu, vendar ju je ta uspel prepričati, da foker nima dovolj goriva, da bi letel tako daleč. Zaradi te-

ga sta naposled dopustila, da je letalo pristalo na letališču na Rdecem morju. Nihče od potnikov ni bil ranjen. Ko so specialci gusarja aretirali, so bili potniki in posadka že na varnem. Kar dva ministra, minister za predsedniške zadeve Abdel Rahim Mohamed in minister za kabinetne zadeve Avad Ahmed Al-Jaz sta prispela v Port Sudan, da bi prevzela nadzor reševalne akcije.

Sudanski poslovnež Adel Mahjub, ki je prejšnjega aprila preusmeril letalo sudanske letalske družbe Sudan Airways v Egipt, je bil prejšnji teden v Egiptu obsojen na 15 let zapor s prisilnim delom. Ker je Mahjub prosil Egipt za politično zatocisce, so egiptovske oblasti odbile vse prošnje sudanske vlade, ki je zahtevala njegovo ekstradicijo, da bi mu mogla soditi po sudanskih zakonih. Verjetno je Mahjub upal, da se bo v Egiptu bolje izmazal kot doma, kaže pa, da se je ustel. Sedaj se mnogi vprašujejo, kaksna kazen bo doletela korporala, ki je ženo hotel peljati na izlet; jasno je samo to, da je izlet bil nepozaben.

Eksplוזija zvezde pred 225 milijoni let je uničila življenje na Zemlji

WASHINGTON - Eksplוזija zvezde, oddaljene 250 milijard milijard kilometrov od Zemlje, je na našem planetu pred 225 milijoni leti povzročila izumrtje 95 odstotkov življenjskih oblik in poškodovala plast ozona.

David Schramm, astrofizik z univerze v Chicagu, trdi, da je eksplוזija supernove, oddaljene od Zemlje več kot 30 svetlobnih let, preplavila višje plasti atmosfere z raznimi škodljivimi žarki, med drugim tudi z žarki gama. V svojem članku, ki ga je objavil z znanstvenikom Johnom Ellisem s Cerna, trdi, da iz najnovejših raziskav izhaja, da je eksplוזija poškodovala zaščitno ozonsko plast in so ultravijolični žarki preplavili Zemljo ter uničili vse rastline, kar je prekinilo prehranbeno verigo in privedlo do množičnega izumrtja vseh živih bitij tiste dobe.

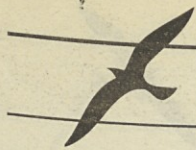
Teorija, da je supernova uničila življenje na Zemlji ni nova, vendar je matematični model Schramma in Ellisa prvič pokazal, da lahko tovrstna eksplוזija poškoduje plast ozona, kar je gotovo pustilo sledove v fosilnih ostankih tiste dobe. V 600 milijonov dolgi zgodovini Zemlje je prišlo do vsaj petih tovrstnih katastrof, od katerih je prav gotovo najbolj znana tista, ki je povzročila izumrtje dinosavrov pred 65 milijoni leti.

SMRTNA KAZEN

Usmrtitev možna v skoraj polovici držav v svetu

RIM - Nekaj manj kot polovica držav na svetu predvideva v svoji zakonodaji smrtno obsodbo. Združene države Amerike, Kitajska, Irak, Iran in Severna Koreja se smrtne obsodbe najpogosteje poslužujejo. V Evropi je po podatkih Sveta Evrope smrtna kazen predvidena v enajstih državah, vecinoma v državah nekdanje Vzhodne Evrope. V letu 1993 so po smrtni obsodbi usmrtili 62 oseb, od katerih kar 21 v Rusiji. Na zahodu je v Franciji Mitterrand dokončno »upokojil« giljotino leta 1981, Italija je smrtno kazen odpravila takoj po vojni, lansko leto pa jo je odstranila tudi iz vojaškega zakonika, v Veliki Britaniji so zadnjega obsojenca obesili leta 1953; javnomnenjska kampanja po usmrtitvi nekaterih nedolžnih obsojencev je prepričala sodnike, da smrtne obsodbe ne uporabljajo več.

Povsem drugačno je stanje v ZDA, kjer se nadalje pogosteje poslužujejo smrtne obsodbe. V ameriških zaporih je 2.800 obsojencev, ki čakajo na usmrtitev. Ta se razlikuje glede na države: ponekod uporabljajo plinsko celico, drugod injekcijo, v nekaterih državah je se v veljavi ustrelitev ali obešenje ali pa električni stol. Od leta 1976 so v 36 državah ZDA, v katerih je predvidena smrtna kazen (v 24 je smrtna kazen dovoljena tudi za mladletnike) usmrtili skoraj 350 obsojencev.

GLEDALIŠČA
SLOVENIJA

LJUBLJANA

SNG DRAMA,

tel.: 061/221-511

Danes, 5. januarja, ob 19. uri: W. Shakespea-re - HAMLET, za abonma dijaski večerni in izven. Predstava bo se v petek, 6. januarja, ob isti uri, za abonma studentski tretji in izven. V soboto, 7. januarja, ob 19.30: UGANKA KORAJZE, za izven. V ponedeljek, 9. januarja, ob 19.30: D. Zajc - GRMACE, za abonma dijaski četrti večerni in izven.

MALA DRAMA,
tel.: 061/221-511

Danes, 5. januarja, ob 20. uri: WEISMAN IN RDECE LICE, za izven. V petek, 6. januarja, ob 20. uri: HAMLET IN OFELIJA, za izven. V soboto, 7. januarja, ob 20. uri: ALI BOG LAJA? za izven.

OPERA, tel.: 061/331-950

Danes, 5. januarja, ob 15. uri: J. Strauss, ml. - NETOPIR. Razprodano! V petek, 6. januarja, ob 16.30: E. Wolf-Ferrari - STIRJE GROBIJANI, za red petek in izven. V soboto, 7. januarja, ob 19. uri: Bizet - CARMEN, za izve in konto.

SENTJAKOBSKO GLEDALISCE,
tel.: 061/312-860

V soboto, 7. januarja, ob 19.30: A. Hieng - ZAKLADI GOSPE BERGE, premiera, za abonma red premierski in izven. Predstava bo se v nedeljo, 8. januarja, ob 16. uri, za red nedeljski popoldanski in izven.

KULTURNI DOM SPANSKI BORCI,
tel.: 061/1404-183

V soboto, 7. januarja, ob 16. uri: A. Wendt - TICEV JAKA.

MGL, tel.: 061/210-852

Danes, 5. januarja, ob 9. uri: S. Makarovic: SHOW STRAHOV. Predstava bo se soboto, 7. januarja, ob 11. uri. V petek, 6. januarja, ob 19.30: F. Wedekind - POMLADNO PREBUJENJE, za abonma petek.

FURLANIJA-JULIJSKA KRAJINA

TRST

GLEDALISCE ROSSETTI

Danes, 5. januarja, ob 16.00 (red sreda popoldne) gostovanje gledališke skupine Teatro di Roma z delom »Ecuba«. Režija Massimo Castri. Nastopa Anna Proclemer. Predstava v abonmaju: odrezek 8G (rumeni). Za abonente popust. Jutri in v soboto ponovitev ob 20.30 (red 1. sobota).

Rezervacije za predstavo »L'ora in cui non sapevamo niente l'uno dell'altro« (predstava 2): 9.00-19.00 (tel. 54331) in pri blagajni v Pasazi Protti (tel. 630063): 8.30-12.30 in 16.00-19.00.

GLEDALISCE CRISTALLO - LA CONTRADA
Danes, 5. t.m., 1995, ob 20.30 predstava v sodelovanju s Contrado in Slovenskim stalnem gledališču z delom Fulvia Tomizze »Anche le pulci hanno la tosse«. Režija Bo-

ris Kobal.

Ponovitve: jutri, 6. t. m., ob 11. in ob 16.30. V soboto, 7. t. m., ob 20.30 premiera dela »Come le foglie« G. Giacose v izvedbi S. Fantonija in Carole Stagnaro s sodelovanjem skupine »La Contemporenea 83« iz Rima. Režija Cristina Pezzoli. V sredo, 11. t. m., ob 18.00 - Srečanje z gledališčniki - Giacosa ed il teatro borghese - Sodelovalni bodo prof. ?arzia Pieri in glavni igralci.

TRŽIČ

OBCINSKO GLEDALISCE

V ponedeljek, 9. in v torek, 10.1.1995, ob 20.30 gostovanje stalnega gledališča iz Fjrenc z Beckettovim delom »Finale di partita«.

januarja, ob 20. uri »Lift« (Rupert Henning).

Ponovitve bodo do 14. t.m. ob 20.00.

GLOBASNICA

Gostilna Sostar :danes, 5. t.m., ob 20. uri - Ples Gasilskega društva Globasnica.

SENTPRIMOŽ

Kulturni dom Danica : Jutri, 6. januarja, ob 14.30 Novoletni koncert.

CER - slovensko etnološko društvo prireja prvi etnovečer v novem letu; predstavili bodo knjižno zbirko Glasovi, ki jo izdaja Kmečki glas.

CELJE

V

Galeriji sodobne umetnosti bo danes, 5. januarja, ob 20. uri: umetniški večer poezije JAKOBA SAVINSKA. Gostje večera bodo JUDITA ZIDAR in PAVLE RAVNOHRIB ter kitarist JERKO NOVAK.

MARIBOR

IZUM, Prešernova 10

V petek, 6. januarja, ob 18. uri: Duhovna pot - pot borbe predavata BARBARA SKOBERNE in LEA KOGOJ.

PTUJ

KNJIŽNICA IVANA POTRCA,

Prešernova 35

Vsak prvi torek v mesecu ob 17. uri: KNJIGOZERSKI KLUB za učence višjih razredov.

MARIBOR

IZUM, Prešernova 10

V petek, 6. januarja, ob 18. uri: Duhovna pot - pot borbe predavata BARBARA SKOBERNE in LEA KOGOJ.

PTUJ

KNJIŽNICA IVANA POTRCA,

Prešernova 35

Vsak prvi torek v mesecu ob 17. uri: KNJIGOZERSKI KLUB za učence višjih razredov.

LGL, tel.: 061/314-962

V soboto, 7. januarja, ob 11. in 17. uri in 8. januarja, ob 11. uri: Nace Simončič - VELIKI KIKIRIKI, za izven.

CELJE

SLOVENSKO LJUDSKO GLEDALISCE,
tel.: 063/25-332

Danes, 5. januarja, ob 10. uri: J. Kranjc - DETEKTIV MEGLA, za abonma 2. solski. V petek, 6. januarja, ob 17. uri: H. Ibsen - STRAHOVI, za II. abonma Gimnazija Celje in izven.

KRANJ

PRESERNOVO GLEDALISCE KRANJ,
tel.: 064/222-681

Danes, 5. januarja, ob 19.30: J. Mortimer/B. Cooke - KADAR MACKE NI DOMA, za abonma zeleni in izven.

RAGTIME KLUB, Sejmisce 2

V soboto, 7. januarja, ob 10. uri: MEH ZA SMEH v izvedbi gledališke skupine Unikak.

MARIBOR

DRAMA,

tel.: 062/221-206

V ponedeljek, 9. januarja, ob 19. uri: N. Prokič - RUSKA MISIJA, za red studentski, beli in izven. Predstava bo se v torek, 10. januarja, ob 19. uri, za red rumeni in izven. V petek, 13. januarja, na malem odru ob 21. uri: KABARET XX. STOLETJA - CABARET UNPLUGGED (SKAKAFCI ODSTEKANO), za abonente in izven.

OPERA,

tel.: 062/221-206

V četrtek, 12. decembra, ob 19.30: Stein-Bock-Harnick - GOSLAC NA STREHI, za red TAM in izven.

NOVA GORICA

PRIMORSKO DRAMSKO GLEDALISCE,
tel.: 065/25-326

V petek, 6. januarja, ob 20. uri: Aldo Nicolaj - NI BILA PETA, BILA JE DEVETA, za abonma petek A in izven. Predstava bo se v soboto, 7. decembra, ob isti uri, za abonma sobota A in izven.

Danes, 5. januarja, bo v Galeriji Vodnikova domačija v Ljubljani ob 18. uri otvoritev razstave skulptur kiparja VIKTORJA PLESTENJAKA

RAZSTAVE
SLOVENIJA

LJUBLJANA

CANKARJEV DOM, Prešernova 10

V Mali galeriji je do 8. januarja na ogled razstava risb in slik MATEJA DELAKA. Razstava OPERA PRIMA - 22 MEDNARODNIH UMETNIKOV: SEDAJ IN TEDAJ je na ogled do 30. januarja.

MODERNA GALERIJA, Slovenska 35

V Mali galeriji je do 10. januarja na ogled razstava del MIROSLAWA BALK.

V spodnjih prostorih Moderne galerije je do 29. januarja na ogled retrospektivna razstava FRANA KRASOVCA.

V zgornjih prostorih Moderne galerije je do 28. februarja na ogled retrospektivna razstava MAKSIMA SEDEJA.

MESTNA GALERIJA, Mestni trg 5

Razstava slik DUSANA KIRBISA je na ogled do 8. januarja.

BEZIGRAJSKA GALERIJA, Dunajska 31

Razstava slik BOJANA GORENCA je na ogled do 25. januarja.

GALERIJA ILIRIJA, Trzaska 40

Danes, 5. januarja, bo ob 18. uri otvoritev razstave slik članov Makedonskega kulturnega društva Makedonija. Razstava bo na ogled do 26. januarja.

GALERIJA KRKA, Dunajska 65

Razstava kipov TONETA DEMSARJA je na ogled do 23. januarja.

GALERIJA LEK, Verovskova 57

Razstava slik MAGDE in EMILA MARINSKA je na ogled do 20. januarja.

GALERIJA SLOVENIJALE, Dunajska c. 22

Razstava plastike in akvarelov SONJE RAUTER ZELENKO in KARLA ZELENKA je na ogled do 16. januarja.

GALERIJA VODNIKOVA DOMACIJA,

Vodnikova 65

Danes, 5. januarja, bo ob 18. uri razstava skulptur kiparja VIKTORJA PLESTENJAKA. Razstava bo na ogled do 31. januarja.

GALERIJSKI PROSTOR KMEČKI GLAS,

Železna 14

Razstava VELJKA TOMANA je na ogled do 15. januarja.

GALERIJA SOU

Razstava slik BOJANA BITEZNIKA je na ogled do 27. januarja.

KD SPANSKI BORCI, Zaloska 61

Razstava olj - portreti znanih Slovencev KRISTO-

FA ZUPETA je na ogled do 11. januarja.

MUZEJ NOVEJSE ZGODOVINE, Celovska c. 23
Razstava SLOVENSKI OLIMPIZEM bo na ogled do konca februarja 1995.

KIC KRIZANKE, Trg francoske revolucije 7

Razstava GRADEC - SLIKE MESTA je na ogled do 28. januarja.

BEGUNJE

GALERIJA AVSENIK

V petek, 6. januarja, bo na ogled razstava TROFEJE IZ NAMIBIJE. Razstava bo na ogled do 13. februarja.

CELJE

GALERIJA SODOBNE UMETNOSTI CELJE

Pregledna razstava JAKOBA SAVINSKA je na ogled do 20. januarja.

DOMZALE

LIKOVNO RAZSTAVISCE DOMZALE

Razstava kipov JURIIA SMOLETA je na ogled do 14. januarja.

KOPER

GALERIJA LOZA, Titov trg 1

Razstava slik in risb SANDIJA CERVEKA je na ogled do 10. januarja.

MURSKA SOBOTA

GALERIJA MURSKA SOBOTA, Kocljeva 7

Razstava slik, objektov in risb FRANCA MESARICA je na ogled do 8. januarja.

NOVA GORICA

GORISKI MUZEJ

Retrospektivna razstave grafik in risb PAVLA MEDVESČKA je na ogled do 23. februarja.

PIRAN

MESTNA GALERIJA PIRAN, Tartinijev trg 3

Razstava grafik MARINA MARINIJA je na ogled do 20. januarja.

ROGASKA SLATINA

RAZSTAVNI SALON

ZDRAVILISCA ROGASKA SLATINA

Razstava slik ALENKE KHAM-PICMAN je na ogled do 13. januarja.

VELENJE

KC IVAN NAPOTNIK

V petek, 6. januarja, bo ob 19. uri otvoritev razstave SLOVENIJA ODPRTA ZA UMETNOST 1994.

ZALEC

OBCINSKA KNJIŽNICA ZALEC

Razstava ilustracij ANCKE GOŠNIK-GODEC je na ogled do 14. januarja.

GRADIŠČE

V galeriji L. Spazzapan je odprta razstava del Avgusta Cernigoja.

KOROŠKA

CELOVEC

Pri Joklnu: na ogled je razstava del Milana Vukoviča - čistilne ribe. Hisa umetnikov: na ogled je razstava del Angeline Kaufmann, Monike Kircher in Gabriele Hain.

ROŽEK

Galerija Sikoronja: na ogled je razstava kamnitih izdelkov Wilija Bähra.

ŠMIHEL

Galerija Smihel: razstava glinskih umetnin »Pesem zemlje« Nežike Novak.

GLASBA
SLOVENIJA

LJUBLJANA

CD, tel.: 061/222-815

Danes, 5. januarja, ob 17. in 18.30: MLADI MLADIM - koncert ORKESTRA SLOVENSKE FILHARMONIJE.

Dirigent: Simon Robinson, solista: Ivan Sostarič (violoncelo), Adriana Magdovski (klavir). Program: Arnič, Grieg, Bruch (GD).

V petek, 6. januarja, ob 20. uri: koncert SIMFONIKOV RTV SLOVENIJA, za zeleni abonma. Dirigent: Doron Salomon, solista Sasha Rozhdestvensky (violina). Program: Rossini, Wieniawski, Strauss (GD).

V četrtek, 12. januarja, ob 20. uri: koncert ob izidu plosce ROUND TRIP (SD).

V četrtek, 12., in 13. januarja, ob 19.30: koncert ORKESTRA SLOVENSKE FILHARMONIJE, modri abonma I in II (GD).

K4, Kersnikova 4

V torek, 17. januarja, ob 21.30: koncert skupine ELLIOTT SHARP CARBON (ZDA).

KLUB FIGARO,

Celovska 25

V petek, 6. januarja, ob 22. uri: RAVE NATION.

JESENICE

BROADWAY

Danes, 5. januarja, ob 22. uri: KARAOKE SHOW.

RADOVLJICA

ARX

Danes, 5. januarja, ob 22. uri: KARAOKE SHOW.

FJK

TRST

GLASBENA MATICA - KONCERTNA ABONMAJSKA SEZONA 1994/95

20. januarja 1995, ob 20.30 koncert violinista Vasilija Melnikova.

GLEDALISCE VERDI - DVO-

RANA TRIPCOVICH

Operna in baletna sezona 1994-95

V torek, 17. t. m., ob 20. uri premierska predstava Puccinijeve opere »La Boheme«. Preprodaja vstopnic in rezervacije od 10. januarja pri blagajni dvorane Tripcovich (urnik: 9-12/16-19 - zaprto ob ponedeljkih).

GLEDALISCE ROSSETTI

Jutri, 6. januarja 1995, ob 17.00 - Koncert »Srečno novo leto Trst«, ki ga organizira Združenje trgovcev na drobno. Igra Simfonični orkester G. Verdi pod vodstvom T. Severinija, poje tenor Josè Cura. Predprodaja vstopnic pri Utat - Pasaza Protti (tel. 630063).

Trzasko koncertno društvo:

9.1.1995, 20.30 - Koncert - Nastopila bosta N. Ancillotti in P. Masi.

OPČINE

Jutri, 6. januarja 1995, ob 18. uri bo v openski župnijski cerkvi nastopil mešani zbor Consortium Musicum iz Ljubljane. Zborovodja Mirko Cuderman, orgle Barbara Piernik. Večer sta organizirali Župnija Sv. Jerneja in Slovenska prosveta.

TRŽIČ

OBCINSKO GLEDALISCE

V četrtek, 19.1.1995, ob 20.30 nastop ansambla The Hilliard Ensemble.

CEDAD

GLEDALISCE RISTORI

Jutri, 6. januarja 1995, ob 15. uri »Dan emigranta«. Na programu igra A. Clodiga »Berite Novi Matajur«, Prijatelji Senjama beneske pesmi in Rože majave.

FURLANIJA-JULIJSKA KRAJINA



SLOVENSKI PROGRAMI

SLOVENIJA 1

10.30	Video strani
	Otroški program:
10.45	S. Makarović: Potepuh in nočna lutka, 1/6 del
10.55	T. Žepić: Zabica Regica, glasbena pravljica
11.10	Velike knjige, pon. 3/6 dela ameriške nadaljevanke
11.40	Lojtrca domaćih '94
13.00	Poročila
13.05	Video strani
15.00	S. Poliakoff: Ujet na vlaku, pon. angleške drame
16.20	Slovenski utrinki, oddaja madžarske tv
16.45	Podarim - dobim, ponovitev
17.00	Tv dnevnik 1
17.10	Otroški program: Živ zav
18.00	Regionalni studio Maribor
18.45	Stiri v vrsto, igrice
19.13	Risanka
19.30	Tv dnevnik 2, vreme
19.56	Sport
20.05	Gozdarska hiša Falkenau, 7/13 del nemske nadaljevanke
	Telemestna frajla
21.00	Tednik
22.00	Tv dnevnik 3, tema dneva, vreme (VPS 2200)
22.16	Sport
22.40	Poslovna borza
	Sova
22.55	Večen sanjač, 1/27 del ameriške nanizanke
	Nov začetek
23.20	Severna obzorja, 1/34 del ameriške nanizanke
	Korenine
00.05	Video strani

SLOVENIJA 2

12.50	Video strani
13.00	Euronews
15.00	Video strani
15.15	Kinoteka - ciklus filmov Katharine Hepburn:
	Pot na odrske deske , ameriški cb film
16.40	V vrtincu, pon.
	Sova , ponovitev
17.25	Grace na udaru, 21/22 del ameriške nanizanke
17.50	Kdo odloca, 3. zadnji del angleške nadaljevanke
18.45	Ze veste
19.10	Podarim - dobim
19.20	Tok tok, kontaktna oddaja za mladostnike
20.05	Vecerni gost: Prof. dr. Breda Pogorelec
	Umetniški večer
21.05	Deset velikih pisateljev: Joseph Conrad, 2/10 del angleške nanizanke
22.05	Vrhunci Montparnassa: Iskanje Chaima Soutina, 9/13 del francoske dokumentarne nadaljevanke
23.00	Stoletnici filma naproti
	Ingmar Bergman: Sramota , švedski cb film
00.45	Video strani

KANAL A

07.00	Video strani
12.00	Spot leta, nato Na velikem platnu
12.25	Luc svetlobe, ponovitev 333. dela ameriške nanizanke
13.15	Novoletne cestitke
13.20	Trzaska novoletna ponudba
13.25	Ameriskih deset, glasbena oddaja
13.55	Spot leta
14.00	CMT
15.30	Spot tedna
15.35	Na velikem platnu
15.55	Ulice rumene nevarnosti, ponovitev 13. dela angl. nanizanke
16.55	Album show, ponovitev glasbene oddaje
17.45	Video igralnica, ponovitev oddaja o računalniških igricah
18.15	Benny Hill, ponovitev 18. dela angl. humor. nanizanke
18.45	Tv bazar
19.00	Poročila
19.10	Luc svetlobe, 334. del ameriške nadaljevanke
20.00	Magnetoskop, kontaktna glasbena oddaja
20.40	Pred poroto, 24. del ameriške nanizanke
21.10	Poročila
21.20	Novoletne cestitke
21.25	Trzaska novoletna ponudba
21.30	Do konca sveta , angleški film, 1991
	režija: Vin Wenders
00.30	Spot tedna
00.35	Na velikem platnu
01.00	Video strani

MMTV (62. kanal)

17.00	MMTV shop, televizijska prodaja
18.20	Aktualno, zanimivo, ponovitev
19.00	Obvestila
19.05	Risanka
19.30	MMTV shop, televizijska prodaja
20.00	Sport MMTV, smucarski sejem Ski Expo
20.30	Demon Warp, film
22.00	Ugrabitev , ameriški film
23.30	MMTV shop, televizijska prodaja
00.00	Video strani
01.00	Deutsche Welle

RAI 1

6.45	Jutranja odd. Unomattina, vmes (7.30, 8.00, 8.30, 9.00, 9.30) dnevnik
9.35	Dnevnik in nan. Il cane di papà, 10.00 TG1
10.05	Film: Hans Brinker e i pattini d'argento ('72), vmes (11.00) dnevnik
11.40	Aktualna odd. koristnih nasvetov Utile Futile
12.25	Vreme in dnevnik
12.35	Nan.: La signora in giallo
13.30	Dnevnik
14.00	Znanstveno-tehnološki tednik Albedo
14.20	Variete: Prove e provini a Scommettiamo che?
14.50	Nan.: Pustolovščine mladega Indiane Jonesa
15.45	Mladinski variete Solletico, risanke, nanizanke
17.30	Nan.: Zorro
17.55	Danes v Parlamentu
18.00	Dnevnik
18.20	Neverjetne zgodbe
18.50	Variete: Luna Park (vodi Rosanna Lambertucci)
19.50	Vreme, dnevnik in sport
20.40	Variete: Caro Bebè (vodi Marisa Laurito)
23.05	Dnevnik
23.15	Film: Ho sposato un fantasma (fant., ZDA '84, i. S. Martin, L. Tomlin)
0.05	Dnevnik in vreme
0.15	Danes v Parlamentu
1.10	Dok. DSE Sapere

RAI 2

7.00	Euronews
8.00	Otroški variete
8.45	Obarvani komični filmi
	S. Laurela in O. Hardyja
9.45	Nad.: Beautiful
11.30	TG2 33, 11.45 dnevnik 2
12.00	Aktualno: I fatti vostri
13.00	Dnevnik, gospodarstvo in vreme
13.45	Variete: Quante storie! Ragazzi, risanke
14.15	Nad.: Paradise Beach, 14.50 Santa Barbara
15.35	Aktualna odd.: Kronika v živo, vmes (15.45, 17.00) dnevnik
18.10	Iz Parlamenta, sport in vreme
18.35	In viaggio con Sereno variabile
18.45	Nan.: Ispettore Tibbs
19.45	Dnevnik in sport
20.20	Kviz: Ko bi bil Sherlock Holmes
20.40	Film: La legge di Bird (krim., ZDA '90, i. J. Earl Jones, L. Robins)
23.15	Dnevnik in vreme
23.35	TGR v Evropi
0.05	Nan.: Un caso per due, 1.05 Soko 5113
1.55	Nočni dnevnik (pon.)

RAI 3

6.45	Jutranja oddaja
7.05	Oddaje DSE: Anglescina, DSE Sapere, Filozofija, Il far da sé, Euronews, itd.
10.15	DSE Fantastica età
11.15	DSE Fantastica mente
12.00	Dnevnik in gospodarstvo
12.30	Znanstveni dnevnik
12.40	Koncert ruske glasbe
13.35	Drobc
14.00	Dezelne vesti
14.20	Popoldanski dnevnik
14.50	TGR Bellitalia
15.15	Sport: IP v odbojki (Z)
16.30	DSE Caramella 3, 17.00 Parlato semplice
18.00	Dok.: Geo
18.30	Sport, Insieme, vreme, dnevnik, dezelne vesti
19.50	Blob Soup, 20.10 Blob
20.25	Film: Il mistero Von Bulow (dram., ZDA '90, i. G. Close, J. Irons)
22.30	Dnevnik in vreme
22.45	50 let zgodovine italijanskega sporta
23.50	Zgodbe z Juga
0.30	Dnevnik in vreme

RETE 4

6.15	Nan.: Love Boa
8.00	Variete: Buona giornata, vmes 8.05 nad. Diritto di nascere, 8.30 Pantanal, 9.00 Guadalupe, 10.15 Catene d'amore, 11.35 La casa nella prateria, 12.30 Teddy Z, 13.00 Sentieri, (11.30, 13.30) dnevnik
15.00	Nad.: Perla nera
17.15	Aktualno: Perdonami (vodi D. Mengacci), 18.00 Funari News, vmes (19.00) dnevnik
20.40	Nad.: Senza peccato
22.40	Film: La porta proibita (dram., ZDA '44, r. R. Stevenson, J. Fontaine, Orson Welles, M. O'Brien) vmes (23.45) dnevnik
1.00	Pregled tiska
1.10	Nan.: Giudice di notte, 1.45 Top Secret, 2.30 Mannix

CANALE 5

6.30	Na prvi strani
9.00	Maurizio Costanzo Show
11.45	Aktualno: Forum
13.00	Dnevnik TG 5
13.25	Sgarbi quotidiani
13.40	Nad.: Beautiful
14.05	Kviz: Complotto di famiglia (vodi A. Castagna)
15.20	Agenzia matrimoniale
16.00	Otroški variete Bim Bum Bam in risanke
17.55	TG 5 Flash - Kratke vesti
18.00	Kviza: OK, il prezzo è giusto!, 19.00 La ruota della fortuna
20.00	Dnevnik TG 5, 20.25 Striscia la notizia
20.40	Variete: Paperissima (vodi L. Cuccarini, M. Columbro)
22.45	Nan.: Casa dolce casa
23.15	Variete: Maurizio Costanzo Show, vmes (24.00) dnevnik
1.30	Sgarbi quotidiani

ITALIA 1

6.30	Otroški variete
9.25	Nanizanke
12.25	Odprti studio, Fatti e misfatti, 12.40 Sport studio
12.50	Otroški variete
14.00	Odprti studio
14.30	Variete: Non è la RAI
16.00	Variete: Smile
16.05	Nan.: Star Trek
17.10	Variete: Talk Radio
17.25	Nan.: Il principe di Bel Air, 18.10 Ultraman, 18.50 Bayside School
19.30	Odprti studio, vreme, 19.50 Sport studio
20.00	Variete: Karaoke
20.30	Film: Miracolo sull'Ottava strada (fant., ZDA '87, i. H. Cronyn, J. Tandy)
22.30	Fatti e misfatti
22.40	Film: Piramide di paura (pust., ZDA '85, i. N. Rowe, A. Cox, S. Ward)
0.40	Italia 1 sport
1.40	Sgarbi quotidiani

TELE 4

13.30	19.30, 22.00, 23.50 Dogodki in odmevi
20.30	Nad.: Kalifornija, 21.20 Zgodovina rocka

MONTECARLO

14.00	18.45, 20.25, 22.30, 24.00 Dnevnik, 13.30 Sport
14.10	Film: Tutto mi porta a te
20.35	Film: Un biglietto per due (kom., ZDA '74)
23.00	Variete: Tappeto volante
1.05	Casa: Cosa?

Koper

16.00	Euronews
16.20	»Alica« - evropski kulturni magazin
17.10	Leteci zdravniki, nanizanka
18.00	Slovenski program
	Posejdonovi ujetniki - dokumentarec, 1.del
18.30	Zamejski portret
18.45	Primorska kronika
19.00	TV dnevnik
19.30	Tecaj italijanskega jezika
20.00	Euronews
20.30	»Meridiani« - aktualna tema
21.30	Odprte strani, oddajo pripravlja Rosanna Giuricin
21.50	Stanje stvari - kultura , oddajo pripravlja Nataša Melon
22.15	Tv dnevnik
22.30	Slovenski program: Karaoke - dobra volja je najboljša, zabavno - glasbena oddaja

Avstrija 1

07.00	Otroški program
09.05	Nas hrupni dom, pon.
09.30	Blagoslovljena dvojica
10.15	Leteci zdravniki
11.00	Grad Hohenstein, pon.
12.35	Očarljiva Jeannie
13.00	Cas v sliki
13.10	Harry in Hendersonovi
13.35	Zgodba o cudovitem svetu
14.00	Trojica s stirimi pestmi
14.45	Soundcheck
15.00	Otroški program
17.00	Mini cas v sliki
17.10	Sequest DSV
18.00	Cas v sliki
18.05	Nas ucitelj dr. Specht
18.30	Nas hrupni dom
19.22	Znanost
19.30	Cas v sliki
20.00	Sport
20.15	Komisar Rex
21.00	Kuharski mojstri
21.05	Pogledi od strani
21.10	Izdana , am. politična srhljivka s Tomom Berengerjem
23.10	Cas v sliki
23.15	Okrutna senca, fran. - it. film, 1972
00.55	Oblak med zobmi, francoska komedija, 1974
02.15	Video strani

Avstrija 2

09.00	Cas v sliki
09.50	Mi, pon.
09.30	Arnold - clovek z misicami
13.00	Zacelo se je v Neaplju , am. komedija, 1959
14.35	Izlet v včerajšnje dni
14.45	Palaca na Ringstrasse
16.10	Moč strasti
17.00	Krotki divjaki, 1/4 del
17.30	Zemlja in ljudje
18.00	Mi
18.25	Milijonsko kolo
19.00	Zvezna dežela danes
19.30	Cas v sliki, vreme
20.00	Kultura
20.15	Zveneca Avstrija
21.45	Kuharski mojstri
21.50	Pogledi od strani
22.20	Vecerni studio
22.25	Sport
23.10	Monty Python's Flying Circus, 3. del
23.40	Captain Invincible , amerisko - avstralska komedija
01.05	Video strani

Hrvaška 1

08.00	Dobro jutro
10.00	Poročila
10.05	Pet otrok in Pesek
10.30	Naravni svet: Strah pred divjino
11.20	Hrvaski jezikovni leksikon: Narecja in dijalekti
11.35	Narnijske kronike, 8/18 del serije
12.00	Poročila
12.05	Cesarica, 64. del nadaljevanke
12.50	Gooniji , ameriski film, 1985
	Igrajo: Josh Brolin, Jeff Cohen, Ke Huy Quan, Corey Feldman in drugi
14.40	Polna hiša, ameriska humoristična nanizanka
15.05	Risanka
15.30	Zgodba o violini
15.40	Največja melodija na svetu, 2/4 del serije
16.05	Veseli glasbeni cetrtek
16.30	Poročila
16.40	Z jadri okoli sveta, 5/12 del dokumentarne oddaje
17.10	Cena denarja
17.45	Hrvaska danes
18.00	Kolo sreće
18.35	Santa Barbara, 905. del ameriške nadaljevanke
19.30	Dnevnik
20.02	Sport
20.10	Kvisekoteka
21.30	Kulturna krajina
22.30	Razstava na tv: Ivan Večera
22.40	Slika na sliko
23.20	Moc denarja
23.30	Volk pred vrati , francosko - danski film, 1987
01.00	Poročila
01.05	Sanje brez meja

Hrvaška 2

17.10	Video strani
17.25	Tv-koledar
17.35	Majski cvetovi, ponovitev 7/13 dela angleške nanizanke
18.25	Ameriski cezar, pon. 1/5 dela dokumentarne oddaje
19.15	Risanka
19.30	Dnevnik
20.00	Vreme
20.02	Sport
20.10	Svet narave, 2/10 del dokumentarne serije
21.05	Jeeves in Wooster, 2/11 del angleške humoristične nadaljevanke
22.00	Majski cvetovi, 8/13 del angleške nanizanke
22.50	HRT Top 20, zabavno-glasbena oddaja
23.35	Video strani

MTV Madžarska

09.00	Cez dan
09.35	Igra, serija, nad. ob 11.20
09.45	Zaobljuba, brazilska serija
11.30	Mejno mesto, serija
12.00	Opoldanski zvon
12.05	Posel
15.10	Iz programov prejšnjega tedna
16.00	Poročila
16.05	Narodna glasba
16.20	Tele video
16.30	Gospodična, serija
17.05	Zamejski Madžari
17.30	Sestilo, srednjeevropski kulturni magazin
18.15	Posel
18.30	Kviz
19.00	Za otroke
19.30	Dnevnik, telesport
20.20	Sosedje, 201. del
20.55	Friderikusov sov
22.25	Dnevi obleganja, 5. 1. 1945
22.30	Mali svet, razgovor v studiu
22.55	Mostovi
23.45	Dnevnik BBC

**TV SLOVENIJA 1 20.05**
GOZDARSKA HIŠA FALKENAU
Velemestna frajla

Martinu med njegovimi dnevnimi obhodi po revirju večkrat prekrži pot neka dopustnica. Temperamentna mlada Berlinčanka enkrat uporabi naravno zaščitni ribnik kot bazen, drugič zamenja gozdne poti z dirkalno progo in se udobno namesti na visoki preži. Kmalu sreča Martin privlačno Susanno v gradu Bernried. Tukaj je gostja prijateljice Silve, da bi si opomogla po svoji pravkaršnji ločitvi. V gradu Susanna doživlja, kako Vinzenz z vsemi svojimi gozdarskimi izkušnjami in s pomočjo vseh mogočih publikacij poskuša svojemu štirinajstletnemu prijatelju Kodrčku vbiti v glavo osnovna pravila vedenja. Susanna Vinzenzu ne more pomagati, ko pa ima Peter težave pri biologiji, mu na svoj odkrit, prirčen način zna svetovati. Susanna v veselje vseh prinese veliko svežega vetra v grad. Martin sprva, znajućič z glavo, ugotovi, da se njegovi dragi zadržujejo več v gradu kot v gozdarski hiši. Mali Florian ima hude napade kašlja. Farmaceutka Susanna pohiti na pomoč.

2/5 TV SLOVENIJA 2 15.15
POT NA ODRSKE DESKE,
ameriški film, 1937

Režija: Gregory La Cava
Scenarij: Morrie Ryskind, Anthony Veiller
Fotografija: Robert De Grasse
Glasba: Roy Webb
Igrajo: Katharine Hepburn, Ginger Rogers, Adolphe Menjou, Gail Patrick, Constance Collier, Andrea Leeds

Leta 1937 se je Katharine Hepburn za kratek čas vrnila na gledališke deske, z dramo Jane Eyre je nastopila v številnih mestih severne Amerike in ko se je spet znašla v Hollywoodu, je dobila vlogo, s katero je navdušila kritike in gledalce. Sama je sprva mislila, da bo nastopila v filmski različici znane broadwayske komedije, toda scenarista sta predlogo tako predelala, da je od vsega skupaj ostal samo še naslov. Vloga je bila izvalna in hvaležna hkrati, sami igralci pa nikakor ni mogla biti tuja. Junakinja, ki jo je predstavljala, je utelešala tip dekleta, kakršna je bila sama: ambiciozna, odločna, nepopustljiva mlada žena, ki ji je dajala samozavest bogata družina, v kateri je dobila vamaost in zavetje. Da se je poskušala uveljaviti zaradi svojih lastnih sposobnosti, je bilo kaj lahko razumeti. The Footlights Club, kamor nekega dne odločno vkoraka Terry Randall, je penzion, kjer živijo mlada dekleta, ki se poskušajo dokopati do igralskega poklica. Vse skupaj sanjarijo o svoji veliki življenjski priložnosti. Terry, ki izhaja iz premožne hiše, se jim pridruži predvsem zato, da bi si nabrala novih življenjskih izkušenj in da bi spoznala svet. S svojim bogastvom se ne postavlja, vendar pa ga tudi ne skriva. Soba deli z malce cinično, a dobrasrčno plesalko Jean, ki je imela po njenem mnenju pomanjkljivo vzgojo. Sčasoma si Terry pridobi naklonjenost svojih sestanovalk, le z Jean se nikar ne moreta ujeti. To je po svoje razumljivo, kajti uspešen broadwayski producent, ki je nekoč obsipal s svojo pozornostjo Jean, se nenadoma navduši nad Terry. In po njegovi zaslugi dobi začemnica Terry glavno vlogo v odrski postavitvi, za katero se je potegovala kopica deklet. Med njimi tudi nadarjena Kate, občutljivo, zagrenjeno dekle, ki izgubi tla pod nogami, ko ne dobi vloge. Na dan premiere naredi samomor in tako se Terryino zmago slavje sprevrže v tragedijo. Toda po odličnem nastopu, ki ga zmore Terry, zaznamovana od bridkosti, se v govoru na praznem odru pred polno dvorano, v kateri so tudi njene kolegice iz penziona, z ganljivo odkritostjo poslovi od Kate in se ji opraviči. Nesrečna Kate je pač dokazala, da se svet deli na tiste, ki imajo v življenju srečo in na tiste, ki jim sreča obrne hrbet.

TV SLOVENIJA 1 22.55
VEČEN SANJAČ,
ameriška humoristična nanizanka

Zasnova: David Crane in Marta Kauffman
Režija: John Landis, Arlene Sanford, Betty Thomas, Jonathan Kaufer, Catherine O'Hara, Peter Baldwin, Bethany Rooney, John Axness in Rob Thompson
Igrajo: Brian Benben, Wendie Malick, Dorian Wilson, Denny Dillon, Chris Demetral, Jeffrey Joseph in drugi

Nova Sovina humoristična nanizanka Večen sanjač vnaša v ponudbo tovrstnih programov žgečljivo novost - nekolično je namreč začinjena z erotiko. Njen naslovni junak je literarni urednik Martin Tupper, ki je v petdesetih odrasčal pred televizijskim zaslonom, v devedesetih pa se spopada s povsem drugačnimi, predvsem pa življenjskimi problemi. Pravkar se ločuje in tako znova živi samsko življenje. Vendar življenje ni nenakonjeno Martinu: nekdanja soproga je razumevala, njegov sin Toby ga ima rad in ne nazadnje, v televizijskem voditelju Eddieju Charlesu ima zelo dobrega, razumevaločega prijatelja. Predvsem pa Martin Tupper iz dneva v dan srečuje lepe ženske... Le da Martin Tupper ni velik lomilec ženskih src, ampak, nasprotno, precej nespreten. In zato ne preseneča, da se pogosto znajde v neprijetnih situacijah. Takšne situacije in pogosto tudi vsakdanji dogodki evocirajo Martinu odlomke iz različnih televizijskih oddaj, ki jih je gledal kot maliček oziroma najstnik. Tako evocirani odlomki izvenijo kot Martinov včasih ironičen včasih obupan komentar, kot njegov notranji monolog. Avtor nanizanke, slavni filmski režiser John Landis, je imel na voljo bogat Universalov televizijski katalog, v katerem je na stotine ur različnih programov. Landis in ostali režiserji kontinuirano uporabljajo ta prijem, ki je nedvomno značilen za nanizanko Večen sanjač. Ta prijem pa ne zagotavlja samo humorih, ironičnih učinkov, ampak predstavlja Martina Tupperja, sicer literarnega urednika, kot - otroka televizije. In tako nanizanka Večen sanjač - posredno - opozarja tudi na moč televizije.

TV SLOVENIJA 1 / NOCOJ OB 23.30

Severna obzorja

Ameriška barvna nanizanka

Zasnova: Joshua Brand in John Falsey

Scenarij: Mitchell Burgess & Robin Green, Jeff Melvoin,

Barbara Hall, Jed Seidel, Diane Frolow & Andrew Schneider,

Rogers Turrentine, Marin Sage & Sybill Adelman

Režija: Tom Moore, Jim Hayman, Bill D'Elia, Lorraine Ferrara, Michael Vittes, Pat McKee, Oz Scott, Michael Lange, Michael Katleman in drugi

Igrajo: Rob Morrow, Janine Turner, Barry Corbin, Darren E. Burrows, Jojn Cullum, Cynthia Geary in drugi

Po dobrem letu se na ekrane TVS vrača zelo priljubljena nanizanka Severna obzorja. Verjetno je ni potrebno podrobno predstavljati. Dr. Joel Fleischman se zmerom opravlja obvezno zdravniško prakso, s katero mora aljaski vladi povrniti stipendijo. Sicer se je že nekoliko navadil na mesto Cicely, toda presenečenj ne zmanjka.

Mestece Cicely je neke na Aljaski, predvsem pa je bogu za hrbtom. Njegovi prebivalci so v dolgih letih, kar živijo skoraj odrezani od sveta, razvili stoichen in hkrati poetičen odnos do življenja. In ne nazadnje, ker je Cicely na koncu sveta, ne preseneča, da v njega pogosto pripotujejo različni cudaki. V mestu tako niti za trenutek ne zmanjka



simpatičnih in enkratnih prebivalcev, ki zelo racionalnemu Fleischmanu odpravljajo nove in nove strani sveta. Tako se dr. Joel Fleischman, značilen predstavnik zahodne civilizacije, zmerom znova čudi nad ocarljivo neposrednostjo življenja v Cicelyju. Z dr. Fleischmanom se na naše ekrane vrača se vrsta zelo simpatičnih likov, tako nekdanji astronaut Maurice Minnifield, pa zelo simpatična in včasih rahlo zajedljiva Maggie, pa pogosto poetično navdahnjeni radijski voditelj Chris Stevens in

seveda 63-letni Holling Vincœur s punco, 18-letno Shelly. Spisek simpatičnih likov bi ne bil popoln brez 75-letne Ruth-Anne Miller, zrele in modre prodajalke, kasneje pa lastnice lokalne trgovine, in brez aljaskega Indijanca Eda, ki si zelo želi najti svojega očeta.

Prav epizode, ki prihajajo na ekrane TVS v januarju, so v zgodovini ameriške televizije dosegle neverjeten rekord - dobile so kar devetnajst nominacij za Emmyja, osvojile pa šest! Med drugim tudi najbolj prestižnega - za najboljšo dramsko serijo.

IZBOR IZ SATELITOV

MUSIC TELEVISION

09.00 Video; 12.00 Soul; 13.00 Unplugged: Blues; 14.00 The Afternoon Mix; 16.30 Coca Cola Report; 16.45 CineMatic; 17.30 Dial MTV; 18.00 Music Non Stop; 20.00 Unplugged: Don Henley; 22.00 The Worst Of Most Wanted; 22.30 Beavis & Butthead; 01.30 The End?

SKY ONE

12.00 Sally Jessy Raphael; 13.30 E Street; 14.00 St. Elsewhere; 15.00 Lancelotti; 16.00 The Oprah Winfrey Show; 16.50 DJ Kat Show; 18.00 Star Trek; 19.00 Svet Iger; 19.30 Blockbusters; 20.00 E Street; 21.00 Manhunter, serija; 22.00 Under Suspicion

PRO 7

05.20 Ponovitve; 10.00 Zakon in Jake Wade, am. western; 11.35 Moško gospodarstvo; 12.05 Agentka s srcem; 13.00 Charliejevi angelci; 14.00 Arabella Kiesbauer; 15.00 Dinastija; 15.55 Hišica v pretrji; 16.55 Risanke; 18.30 Alf; 19.00s Jauffenbergovi; 20.00 Poročila; 20.15 Kapsula terorja, am. zf film; 22.00 The Lost Boys, am. fantastični film

PREMIERE

14.00 Džungelska mrzlica; 14.50 Vesel božič vam želi medvedek Yogi, am. risanka, 1980; 16.50 Premiere; 17.05 Blood In - Blood Out, am. drama, 1993; 20.00 Premiere; 20.15 Izgotnje, am. triler; 22.45 Rich In Love, am. drama; 00.25 Nowhere To Run, am. akc. film

SAT 1

07.30 Dopoldanski program; 12.30 Loving - ljubezenske poti; 13.30 Falcon Crest; 14.30 Tarzan; 15.00 Vesoljska ladja Enterprise; 15.55 MacGyver; 17.00 Tvegaj!; 19.00 Poročila; 19.30 Kolo sreče; 20.15 Komisar Rex, serija; 21.15 Picket Fences, uvodni film k seriji

EUROSPORT

08.30 Rally; 09.00 Konjenstvo; 10.00 Gimnastika; 12.30 Smučarski skoki; 16.00 Prosto plezanje; 17.00 Snowboard; 18.30 Dvigovanje uteži; 19.30 Športna poročila 20.00 Wrestling; 22.00 Boks; 23.00 Dirke s tovornjaki; 00.00 Dirke s tovornjaki

RTL

09.05 Ponovitve; 12.00 Opoldanski magazin; 14.10 Umor je napisala, serija; 17.00 Jeopardy!; 17.30 Med nami; 18.00 Bogati in lepi; 18.45 Poročila; 19.10 Eksplozivno; 19.40 Dobri časi, slabi časi; 20.15 Naša šola je najboljša; 22.15 Policijska postaja; 23.10 Gottschalk - Late Night Show; 00.00 Poročila

RTL 2

06.00 -17.25 Ponovitve; 17.25 Zorro; 17.55 Umik; 18.30 Nasmehnite se, prosim; 18.55 Poročila; 19.00 Ženska za 7 milijonov dolarjev; 20.00 Poročila; 20.15 Zgodba Marie Hanson, ameriški film; 22.55 Pozdravi iz onostranstva, 1.del

SKY MOVIES

13.00 The Agony And The Ecstasy, am. drama, 1965; 15.15 Blue Fire Lady; 17.00 Murder So Sweet; 19.00 Stepkids; 21.00 Aspen Extreme; 23.00 Under Siege

MOVIE CHANNEL

13.00 A Tree Grows In Brooklyn; 15.10 Scooby - Doo Meets The Boo Brothers; 19.00 Shattered Family; 21.00 Groundhog Day, ameriška kom., 1993; 23.00 The Waterdance

FILMNET +

16.00 K-TV; 18.00 Whispers In The Dark; 20.00 Toys; 22.00 The Crying Game

SUPER CHANNEL

05.30 Novice; Gospodarstvo; Market Wrap; Notranja izdaja; Rivera Live; 18.00 Danes; 19.00 Poročila; 19.30 Življenjski slog; 20.00 Entertainment X Press; 20.30 Magazin z novicami; 21.30 Notranja izdaja; 22.00 Poročila; 22.30 The Tonight Show

CNN

06.00-23.00 World News; 07.30 MoneyLine; 11.30 World Report; 12.30 Business Report; 13.30 Business Day; 14.30 Business Morning; 15.00 Larry King Live; 17.30 Business Asia; 20.00 World Business Today; 21.00 International Hour; 00.45 World Sport; 01.30 Showbiz Today

RADIO

Slovenija 1

5.00, 6.00, 6.30, 7.30, 8.00, 9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 14.00, 18.00, 21.00, 23.00 Poročila; 6.50 Dobro jutro, otroci; 8.05 Radio plus; 11.30 Pregled tiska; 12.05 Na današnji dan; 12.30 Kmetijski nasveti; 13.20 Osmrtnice in obvestila; 14.30 Poslovne informacije; 15.00 Radio danes, radio jutri; 15.30 Dogodki in odmevi; 17.05 Studio ob 17-ih; 19.30 Obvestila; 19.45 Lahko noč, otroci; 20.00 Četrtek večer; 21.05 Literarni večer; 22.30 Informativna oddaja v tujih jezikih; 22.40 Stari gramofon; 23.05 Literarni nočno.

Slovenija 2

5.00, 6.30, 7.30, 8.00, 8.30, 9.30, 10.30, 11.30, 12.30, 14.30, 16.30, 17.30 Poročila; 19.00 Dnevnik; 7.00 Kronika; 8.00 Poslovne novice; 8.40 Prireditve; 11.15 Izjava tedna; 12.00 Opoldne; 13.00 Danes do 13-ih; 14.00 Kulturne drobtinice; 17.30 Obvestila; 17.50 Šport; 19.30 Jazz; 21.00 Proti etru: družabno življenje v Ljubljani; 22.20 Mala nočna filmska.

Slovenija 3

7.00, 8.00, 9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 14.00, 18.00, 22.00 Poročila; 8.05 Glasbena matineja; 10.05 Komedija; 13.05 Mehurčki; 14.05 Izobraževalni program; 15.00 Govorimo francosko; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.05 Operni umetniki; 17.00 Glasbena umetnost; 18.05 Zunanje politični feljton; 18.25 Komorni koncert; 19.30 Zborovsoka glasba; 20.00 Iz arhiva simfonikov RTVS; 23.00 Izbrali smo; 23.55 Lirčni utrinek.

Radio Koper

(slovenski program)

8.30, 9.30, 10.30, 13.30, 14.30, Poročila; 19.00 Dnevnik; 6.00 Glasba in koledar; 6.30 Jutranjik in osmrtnice; 7.00 Kronika; 7.30 Pregled tiska; 7.40 OKC obveščajo; 7.45 Evergreen; 8.00 Modri val; 8.15 Vsak dan je dober dan; 8.45 Servisne informacije, prireditve; 9.45 Zdravnikov nasveti; 11.15 Hladno-toplovroče; 12.30 Opoldnevnik; 13.00 Jagode in podknice; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.00 Glasba po željah; 16.45 Informativni servis; 17.15 Poročila iz borze; 17.30 Primorski dnevnik; 18.00 Glasbena kronika; 19.00 Dnevnik; 19.30 Večerni pr. Modrega vala R. Koper; 22.30-23.15 Četrtek koncert.

Radio Koper

(italijanski program)

6.15, 8.30, 9.30, 10.30, 13.30, 14.30, 16.30, 17.30, Poročila; 7.15, 12.30, 15.30, 19.30 Dnevnik; 6.00 Almanah; 8.05 Horoskop; 8.40 Telefonski kviz; 9.00 Pred naše mikrofone; 9.50 Izbrali ste; 10.00 Pregled tiska; 10.05 E. Galletti; 10.35 Souvenir d'Italy; 11.00 Kulturna odd.; 11.30 Aktualnosti; 12.00 Ballo è bello; 13.00 Glasba po željah; 14.50 Single tedna; 15.00 The music bus; 16.00 Modri val; 18.45 Jazz; 20.00 Prenos RMI.

R. Glas Ljubljane

5.15, 8.15, 10.15, 13.15, 14.15, 17.15, 18.15, 19.15 Novice; 7.35 Vreme; 8.15 Napovedi; 9.30 Kam danes; 11.00 Anketa; 12.00 BBC Novice; 14.05 Pasji radio; 15.15 RGL komentira in obvešča; 15.45 Avtomarket; 16.10 Cankarjev dom se predstavi; 17.00 Dr. J. Drnovšek; 19.25 Vreme; 20.00 Poslovni radio.

Radio Kranj

9.00, 14.00, 18.00 Gorenjska včeraj, danes, jutri; 5.30 Dobro jutro; 7.40 Pregled tiska; 10.40 Informacije, zaposlovanje; 12.30 Osmrtnice, zahvale; 13.00 Pesem tedna; 14.30 Planinsko športni kotiček; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.20 Chris Zea - Greatest Hits; 18.20 Music machine; 19.30-24.00 Študentski program RK.

Radio Maribor

6.00, 8.00, 9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00, Poročila; 17.00, 19.00 Dnevnik; 6.05 Kmetijski nasveti; 6.15 Horoskop; 7.00 Kronika; 7.15 Dobro jutro; 9.05 Stajerske miniature; 10.05 Delavnica znancev; 11.45 Infoservis; 12.10 Mali oglasi; 13.05 Pod Pekrsko gorco; 13.10 Čas je za...; 14.00 Osmrtnice, obvestila; 15.10 Kmetijski nasveti; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.00 Poslušajte; 17.30 Osmrtnice, obvestila; 17.45 Prišeki berljuzjak; 18.00 Pokličite 101 555; 19.30 Mladi glasbeniki pred mikrofonom; 20.00 Kulturno-umetniški progr.; 22.00 Zrcalo dneva.

Radio Študent

11.00 Prevzetni klop; 12.00 Komu zvoni?; 14.00 OF; 15.00 Recenzije & Napovedi; 15.30 Kaj pa univerza?; 17.00 Jocular; 18.00 Borzni parket; 19.00 TB; Elliott Sharp; 22.00 Vas omiljeni DJ Jure.

Radio Trst A

7.00, 13.00, 19.00 Dnevnik; 8.00, 10.00, 14.00, 17.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro po naše, vmes Koledar; 8.00 Deželna kronika; 8.10 Kraji pod Grmado v letih 1914-1918; 8.40 Slovalahka glasba; 9.15 Odpri ta knjiga; Novakovi - duržinske zgodbe; 10.30 Intermezzo; 11.45 Okrogla miza; 12.45 Trilkranjevske pesmi; Oktet Zvon; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Deželna kronika; 14.10 Kulturne diagonale; 15.00 Potpuri; 15.30 Mladi val; 17.00 Kulturna kronika; 17.10 Mi in glasba; MePZ Stanislaw Moniuszko 18.00 Četrtekova srečanja; 18.30 Kantavtorji in šansonjeji; 19.20 Napovednik.

Radio Opčine

11.30, 15.30, 17.30 Poročila; 10.00 Matineja; 15.00 Rok z Vami; 16.30 Te zanima tvoja prihodnost; 18.00 Mix Zoon; 20.00 Foyer (pon.).

Radio Koroška

18.10-18.30 Rož - Podjuna - Zila.



MENJALNIŠKI TEČAJI

4. januar 1995

menjalnica	Nemška marka (tečaj za 1 DEM)		Avstrijski šiling (tečaj za 1 ATS)		Italijanska lira (tečaj za 100 ITL)	
	nakupni	prodajni	nakupni	prodajni	nakupni	prodajni
A banka Ljubljana	81,00	81,80	11,37	11,61	7,61	7,95
A banka Koper	80,20	81,50	11,25	11,60	7,58	7,90
A banka Nova Gorica	80,75	81,75	11,26	11,62	7,69	7,90
Banka Celje d.d., t: 063/431-459	79,90	81,70	11,10	11,60	7,30	7,80
Banka Noricum* d.d., t: 133-40-55	81,00	82,00	11,40	11,70	7,60	8,00
Banka Vipra NG, t: 065/ 28-511	80,67	81,74	11,18	11,62	7,69	7,81
Bund Ljubljana, t: 18-51-318	81,20	81,70	11,20	11,50	7,50	7,85
Come 2 us* Tel: 061/ 15-92-635, od 8-15, sob od 9-12	81,25	81,75	11,50	11,60	7,60	7,85
Creditanstalt d. d.	80,60	81,80	11,30	11,70	7,60	8,00
Eros Ljubljana*, t: 13-17-197	81,10	81,70	11,50	11,60	7,60	7,80
Hida, od 7-19, sob od 7-14	81,44	81,49	11,55	11,57	7,79	7,82
Ilirika Ljubljana, t: 12-51-095	81,41	81,44	11,54	11,55	7,81	7,82
Kompas Hertz Celje*	81,10	81,60	11,45	11,54	7,62	7,82
Tel: 063/ 26-515, od 7-19, sob od 7-15						
Kompas Hertz Velenje Tel: 063/ 855-552, od 7-15, sob od 7-13	81,10	81,60	11,45	11,54	7,62	7,82
Kompas Hertz Idrija* Tel: 065/ 71-700, od 7-15, sob od 7-15	81,10	81,70	11,45	11,54	7,62	7,82
Kompas Hertz Tolmin* Tel: 065/ 81-707, od 7-15, sob od 7-15	81,10	81,60	11,45	11,54	7,62	7,82
Kompas Hertz Bled* Tel: 064/ 741-519, od 8-12, 17-19, sob od 7-16	81,10	81,60	11,45	11,54	7,62	7,82
Kompas Hertz Nova Gorica* Tel: 065/ 28-711, od 7-19, sob od 7-19	81,10	81,60	11,45	11,54	7,62	7,82
Kompas Hertz Maribor* Tel: 062/ 225-252, od 7-19, sob od 7-13	81,10	81,60	11,45	11,54	7,62	7,82
Nova kreditna banka Maribor d.d.*	79,80	81,65	11,30	11,65	7,50	7,95
Lemo Šempeter*, t: 065/ 32-250	80,80	81,80	11,32	11,60	7,70	7,81
Ljudska banka d.d. LJ, t: 13-11-009	81,00	82,00	11,50	11,70	7,55	7,90
Poštna banka Slovenije*	79,50	81,50	10,90	11,49	7,22	7,74
Publikum Ljubljana, t: 312-570	81,42	81,44	11,55	11,58	7,75	7,78
Publikum Piran, t: 066/ 73-269	81,05	81,25	11,40	11,50	7,65	7,74
Publikum Celje, t: 063/ 441-405	81,00	81,60	11,42	11,52	7,40	7,85
Publikum Maribor, t: 062/ 222-675	81,20	81,55	11,50	11,54	7,35	7,89
Publikum Šentilj, t: 062/ 651-355	80,00	81,95	11,30	11,65	7,35	7,85
Publikum Tolmin, t: 065/ 82-180	81,17	81,73	11,47	11,53	7,74	7,80
Publikum NM, t: 068/ 322-490	81,00	81,60	11,45	11,58	7,60	7,89
Publikum Zalec, t: 063/ 715-114	80,50	81,60	11,40	11,50	7,40	7,80
Publikum Šentjur/CE, t: 063/ 743-174	-	-	-	-	-	-
Publikum Kamnik, t: 061/832-914	81,25	81,65	11,49	11,60	7,66	7,90
Publikum Trebnje, t: 068/ 45-670	81,00	81,50	11,42	11,54	7,67	7,90
Publikum Sevnica, t: 0608/ 82-822	81,10	81,70	11,42	11,60	7,70	7,89
Publikum Mozirje, t: 063/ 831-842	80,70	81,48	11,31	11,58	7,40	7,85
SKB d.d., ***	80,70	81,72	10,90	11,65	7,52	7,90
SHP Kranj, t: 064/331-741	81,30	81,50	11,45	11,55	7,70	7,85
SZKB d.d. Ljubljana	81,10	81,79	11,37	11,60	7,60	7,97
UBK Ljubljana, t: 061/444-358	80,60	81,90	11,30	11,62	7,65	7,92
Upimo Ljubljana, t: 212-073	81,45	81,49	11,55	11,57	7,75	7,80

Tečaj velja danes: * Zračunavajo provizijo: **

Tečaj po poslovnih enotah SKB banke d.d. so lahko različni: ***

BCIKB BANCA DI CREDITO DI TRIESTE TRŽAŠKA KREDITNA BANKA

Sedež: tel. +39/40/67001 - Agencija Stara mitnica:
tel. +39/40/636311 Agencija Rojan: tel. +39/40/411611
Agencija Domjo: tel. +39/40/831131

4. JANUAR 1995 v LIRAH

valuta	nakupni	prodajni
ameriški dolar	1600,00	1650,00
nemška marka	1030,00	1052,00
francoski frank	297,50	306,50
holandski gulden	915,00	942,00
belgijski frank	50,00	51,30
funt sterling	2495,00	2572,00
irski sterling	2460,00	2537,00
danska krona	261,00	269,00
grška dramma	6,50	6,85
kanadski dolar	1136,00	1172,00
japonski jen	15,80	16,30
švicarski frank	1214,00	1250,00
avstrijski šiling	145,75	150,00
norveška krona	235,00	242,00
švedska krona	214,00	220,00
portugalski escudo	9,90	10,35
španska peseta	12,00	12,50
avstralski dolar	1232,00	1270,00
madžarski forint	11,00	15,00
slovenski tolar	12,60	13,20
hrvaški dinar-kuna	255,00	272,00

KMEČKA BANKA - GORICA

4. JANUAR 1995 v LIRAH

valuta	nakupni	prodajni
ameriški dolar	1601,00	1646,00
nemška marka	1032,00	1052,00
francoski frank	298,00	307,00
holandski gulden	917,00	935,00
belgijski frank	49,90	51,10
funt sterling	2499,00	2569,00
irski sterling	2470,00	2555,00
danska krona	261,00	269,00
grška dramma	6,60	7,10
kanadski dolar	1139,00	1174,00
švicarski frank	1224,00	1251,00
avstrijski šiling	145,90	149,90
slovenski tolar	12,80	13,30

TEČAJ TOLARJA V TUJINI

3. JANUAR 1995

država	banka	nakupni	prodajni
Avstrija	Posojilnica Pilberk	8,70	9,30
Avstrija	Posojilnica Železna Kapla	8,70	9,30
Avstrija	Posojilnica Borovlje	8,35	9,30
Avstrija	Posojilnica Šentjakob	8,70	9,40
Avstrija	Posojilnica Ločilo	8,90	9,40
Italija	Kmečka banka Gorica	12,80	13,30
Italija	Tržaška kreditna banka	12,60	13,20

FRANKFURTSKI DEVIZNI TRG

4. JANUAR 1995

valuta	nakupni	srednji	prodajni
ameriški dolar	-	1.560	-
francoski frank	-	29.007	-
nizozemski gulden	-	89.280	-
belgijski frank	-	4.865	-
španska peseta	-	1.177	-
danska krona	-	25.457	-
kanadski dolar	-	1.109	-
japonski jen	-	1.540	-
švicarski frank	-	118.550	-
avstrijski šiling	-	14.214	-
italijanska lira	-	0.958	-
švedska krona	-	20.915	-



ABANKA D.O. LJUBLJANA

TEČAJI ZA PRODAJO DEVIZ NA DAN 5.1.1995

1.Redni tečaj za DEM 82,00

2.Tečaj za terminsko-valutne pogodbe za DEM 80,90

po pogojih iz ponodbe Abanke z dne 4.1.1995

BANKA SLOVENIJE

Tečajna lista št. 002 z dne 4. 1. 1995 - Tečaji veljajo od 5. 1. 1995 od 00.00 ure dalje

država	šifra	valuta	enota	ZA DEVIZE		
				nakupni	srednji	prodajni
Avstralija	036	avstr. dolar	1	97,7917	98,0860	98,3803
Avstrija	040	šiling	100	1157,8121	1161,2960	1164,7799
Belgija	056	frank	100	396,3311	397,5237	398,7163
Kanada	124	dolar	1	90,3914	90,6634	90,9354
Danska	208	krona	100	2073,6191	2079,8587	2086,0983
Finska	246	marka	100	2669,7124	2677,7456	2685,7788
Francija	250	frank	100	2362,7871	2369,8968	2377,0065
Nemčija	280	marka	100	8145,5755	8170,0858	8194,5961
Grčija	300	grd	100	—	52,6480	52,8059
Irsko	372	funt	1	—	196,6948	197,2849
Italija	380	lira	100	7,8075	7,8310	7,8545
Rep. Hrvaška	385	hrv. kuna	100	—	2200,0000	—
Japonska	392	jen	100	125,5070	125,8847	126,2624
Nizozemska	528	gulden	100	7272,3698	7294,2526	7316,1354
Norveška	578	krona	100	1867,0474	1872,6654	1878,2834
Portugalska	620	escudo	100	79,3786	79,6175	79,8564
Švedska	752	krona	100	1703,6471	1708,7734	1713,8997
Švica	756	frank	100	9656,5798	9685,6367	9714,6936
Velika Britanija	826	funt sterling	1	198,2959	198,8926	199,4893
ZDA	840	dolar	1	127,1035	127,4860	127,8685
Evropska unija	955	ECU	1	155,1528	155,6197	156,0866
Španija	995	peseta	100	95,9386	96,2273	96,5160

Opomba: Tečaj HRK se uporablja za izkazovanje rezultatov iz poslovanja z Republiko Hrvaško, kjer je omenjena valuta plačilno sredstvo.

Cena za vpis v odstotkih in tekoča nominalna vrednost dvodelnih blagajniških zapisov Banke Slovenije na dan 5. januarja 1995

št. dni do zapadlosti	veljavni srednji tečaj BS za 1 DEM	cena za vpis v % od nominalne vrednosti (tečaj)			tekoča nominalna vrednost za APOEN (v SIT)			
		(A) tolarski del	(B) devizni del	skupaj	APOEN	(A) tolarski del	(B) devizni del	skupaj
1) BLAGAJNIŠKI ZAPISI, IZPLAČLJIVI 23. 1. 1995:					1,500,000	804,379	814,950	1,619,329
18		107.2506%	108.6599%	107.9553%	150,000	80,438	81,495	161,933



Uradna tečajnica Ljubljanske borze vrednostnih papirjev, d.d. Ljubljana

št.: 252

Datum: 30. 12. 1994

Vrednost. papir	qbr. m.dir.	ex kupon št.dal(3)	enotni tečaj	% sprem	datum	popravl	ponudba	Max.	Min.	prej 1000 SIT
UVRSČENA KOTACIJA I - Obveznice										
RS1	8,0	4(31.12.94)	101,5	,05	30.12.	101,5	101,9	102,0	101,2	29.411
RS12	9,5	8(1.10.94)	108,8	,38	30.12.	108,3	108,7	109,4	108,4	32.781
RS14	5,0	3(30.11.94)	95,0	2,15	30.12.	—	—	95,0	95,0	3.889
RS11	7,0	3(15.7.94)	100,8A	2,54	30.12.	99,5	100,5	100,8	100,8	90.637
RS11(0)	8,0	4(31.12.94)	99,0	,43	30.12.	98,0	—	99,5	98,0	2.156
RS12(0)	9,5	8(1.10.94)	104,0	—	28.12.	104,1	107,0	—	—	—

UVRSČENA KOTACIJA I - Redne delnice										
SKB redne	458	(16.5.94)	36,941	5,10	30.12.	36,500	36,850	37,400	36,000	276.098

UVRSČENA KOTACIJA II - Obveznice										
SKB banka	10,0	4(1.11.94)	99,6	,36	30.12.	99,5	100,6	101,0	98,3	5.052

UVRSČENA KOTACIJA II - Redne delnice										
Probanka	1,000	(6.6.94)	17,375	8,82	30.12.	15,850	16,200	17,490	15,520	63.349

PROSTI TRG - Obveznice										
Lak2	12,0	4(1.11.94)	99,1	—	14.12.	98,0	—	—	—	—
Občina Zagorje	11,0	4(1.1.95)	88,3	7,82	30.12.	—	92,0	92,0	83,5	3.304
PTT Celje	12,0	6(1.12.94)	102,9	,85	30.12.	101,0	104,5	103,0	102,0	



SMUČARSKI SKOKI / TRETJA TEKMA TURNEJE INTERSPORT

V Innsbrucku zmagal Japonec Funaki, Robert Meglič deveti

Avstrijec Goldberger že tretjič drugi - Mladi Funaki prevzel vodstvo v skupni uvrstitvi turneje - Jutri zaključek s tekmo v Bischofshofnu

INNSBRUCK - Japonec Kazuosi Funaki je zmagal na tretji tekmi 43. novoletne skakalne turneje Intersport v Innsbrucku. Za drugo zmago v svetovnem pokalu je 19-letni tekmovalac iz Sappora skočil 117.5 in 111.5 metra ter ugnal Avstrijca Andreasa Goldbergerja, ki je tako že tretjič na turneji zasedel drugo mesto. Tretji je bil Finec Mika Laitinen, najboljši slovenski tekmovalac pa Robi Meglič, ki je zasedel deveto mesto. V finalno serijo sta se kot 22. oziroma 25. uvrstila tudi Franci Petek in Urban Franc. Medtem ko je Samo Gostisa doskočil pri 79, 5 metra, kar je bilo premalo za finalno serijo.

V drugem poskusu je Megliču končno uspelo prebroditi krizo in je s 106,5 metra dolgim skokom s 16. mesta po prvi seriji napredoval na deveto. Petek je v drugo skočil samo 89,5 metra, vendar je tudi na koncu obdržal 22. mesto, Francu pa se je drugi poskus popolnoma ponesrečil in je s 77 metri na koncu pristal na 35. mestu.

Funaki je z izvrstnim skokom 117,5 metra vodil že po prvi seriji. Drugi je bil Finec Toni Nieminen, tretji pa Nemec Dieter Thoma. Drugi poskus je najprej izvrstno izkoristil Francoz Nicolas Jean-Prost (110,5 metra) in se zavihtel na končno sesto mesto, presenetil je Rico Meinel, ki je kot najboljši Nemec zasedel peto mesto, po prvem skoku pa je bil deseti. Goldberger je bil s 112,5 metra najdaljši, kar mu je prineslo napredovanje s petega

mesta na drugo, na tretjo stopničko pa se je z dvema izenačenima skokoma po smoli Dietra Thome in po zaslugi za odtenek slabšega skoka Tonija Nieminen povzpela Mika Laitinen. Ko je na vrhu zaletišča skakalnice Bergisel ostal samo se Funaki, je bilo jasno, da si Japonec gotovo ne bo privoščil napake in padel, tako kot se mu je to zgodilo na drugi tekmi v Planici. Funaki je spet podelil zelo daleč in z velikim naskokom osvojil prvo mesto.

Zadnji Japonec, ki je pred njim zmagal v Innsbrucku, je bil Jukio Kasaja v sezoni 1971/72. Eksplozivni Funaki vodi tudi v skupni razvrstitvi turneje s točko prednosti pred Goldbergerjem in ima lepo priloznost, da jutri po tekmi v Bischofshofnu kot prvi Japonec dobi turnejo Intersport. Najbolje uvrščeni slovenski tekmovalac je se vedno Franci Petek, ki je kljub včerajšnjemu nekoliko slabšemu nastopu s 575,6 točke obdržal 13. mesto.

Danes bodo na skakalnici Paul Auerleiner v Bischofshofnu, katere rekorder je s 127 metri Funakijev rojak Noriaki Kasai, po dveh skokih za trening opravili tudi kvalifikacije.

Rezultati: 1. Funaki (Jap) 247,7 (117,5, 111,5), 2. Goldberger (Avt) 225,6 (102, 112,5), 3. Laitinen (Fin) 220,7 (108,5, 108), 4. Nieminen (Fin) 216,6 (106,5, 103), 5. Meinel (Nem) 216,30 (101, 110), 6. Jean-Prost (Fra) 208,9 (97,5, 110,5), 7. Ahonen (Fin) 206,6 (100,5, 106,5),

8. Nikkola (Fin) 203,9 (101,5, 101,5), 9. Meglič (Slo) 203,6 (98, 106,5), 10. Suchacek (Ces) 202,1 (104,5, 102,5), 11. Cecon (Ita) 201,4 (97, 106), 12. Dessum (Fra) 201,1 (102,5, 102), 13. Ottesen (Nor) 196,9 (100, 100,5), 14. Soininen (Fin) 195,7 (99, 100), 15. Widhölzl (Avt) 185,9 (98,5, 97), ... 22. Petek 165,1 (95, 89,5), 35. Franc 127,3 (94, 77), Gostisa (vsi Slo) 79,5 m - se ni uvrstil v finalno serijo; skupna razvrstitev turneje po treh tekmah: 1. Funaki 695,1, 2. Goldberger 694,1, 3. Ahonen 676,3, 4. Nikkola 648,3, 5. Soininen 638,3, 6. Jean-Prost 627,3, 7. Dessum 625,4, 8. Nieminen 621,7, 9. Cecon 612,4, 10. Laitinen 606,0, 13. Petek 575,6.



Japonec Kazuosi Funaki je letos v izvrstni formi (Telefoto AP)

Svetovni pokal - posamezno: 1. Goldberger 420, 2. Funaki 316, 3. Ahonen 296, 4. Laitinen 185, 5. Soininen 170, 6. Nikkola 163, 7. Ottesen 150, 8. Nieminen 135, 9. Weißflog in Cecon 126,

...12. Petek 117, 22. Franc 45, 26. Meglič 31, 51. Gostisa 7; pokal narodov: 1. Finska 992, 2. Avstrija 685, 3. Japonska 463, 4. Nemčija 450, 5. Francija 244, 6. Norveška 238, 7. Slovenija 200. (J. M.)

TENIS / HOPMANOV POKAL

Naprej še Nemčija in Francija

Becker in Huberjeva zlahka - Halardova ugnala Martinezovo

PERTH - Drugi dan četrtfinalnih dvobojev na teniskem Hopmanovem pokalu za mesane ekipe je postregel s pričakovano zmago Nemčije nad Avstrijo in manj pričakovano izločitvijo Španije po zaslugi Francije.

Boris Becker je svoj povratak v nemško reprezentanco po dveh letih proslavil s petnajstimi direktnimi točkami na servisu. Tretji igralec sveta je Avstrijca Horsta Skoffa (48. na svetu) nadigral v samo 70 minutah.

»Serviral sem dobro, tako da je bilo za mojega nasprotnika zelo težko doseči break in pritisk je bil zanj nevzdržen,« je povedal Becker, ki je v drugem setu imel tudi srečo, ko je deveto igro osvojil zaradi Skoffove dvojne napake pri serviranju. Anke Huber je proti Judith Wiesnerjevi dosegla rutinsko zmago in igra dvojic je

bila le še gola formalnost.

Za uspeh Francije proti Španiji ima največ zaslug Julie Halard, ki je po izenačeni igri presenetila tretjo igralko na svetu Conchito Martinez, njen partner Jean Philippe Fleurian pa je po zmagi v osmini finala proti Nizozemski znova presekel samega sebe in ugnal favoriziranega Alberta Costo.

Rezultati

Nemčija - Avstrija 2:1 (Anke Huber - Judith Wiesner 6:1, 6:2; Boris Becker - Horst Skoff 6:3, 6:4; Huber/Becker - Wiesner/Skoff 7:5, 4:6, tie break 5:7)

Francija - Španija 3:0 (Julie Halard - Conchita Martinez 7:6, 7:5; Jean Philippe Fleurian - Alberto Costa 7:5, 6:1; Halard/Fleurian - Martinez/Costa 6:0, 6:0)

Polfinalna para: Ukrajina - Češka, Nemčija - Francija.

NOVICE

Rally Pariz - Dakar: Vatanen in Kinigadner povečala vodstvo

GOULIMINE - Po 4. etapi rallyja Pariz Dakar od Quarzazateja do Goulimina (380 km) sta Finec Vatanen med avtomobilisti in Kinigadner med motociklisti se povečala svoje vodstvo v skupni uvrstitvi.

Vrstni red po 4. etapi

Avtomobilisti: 1. Vatanen (Fin, Citroen) 13 ur, 8 minut in 31 sekund; 2. Salonen (Fin, Citroen) +14:05; 3. Saby (Fra, Mitsubishi) +18:45 itd.

Motociklisti: 1. Kinigadner (Avt, KTM) 15 ur, 28 sekund; 2. Arcarons (Spa, Cagiva) +16:51; 3. Peterhansel (Fra, Yamaha) +25:11 itd.

Rafter v četrtfinalu

ADELAIDE: Vzhajajoča zvezda avstralskega tenisa Pat Rafter je v 2. krogu turnirja v Adelaidi premagal rojaka Morgana s 7:6 (7:2) in 6:3 in se bo v četrtfinalu pomeril s četrtim nosilcem Nizozemcem Richardom Krajickom, ki je izločil Avstralcu Fromberga s 7:7, 7:5. V četrtfinalu sta se uvrstila tudi Nemec Dreekmann z zmago nad rojakom Steebom 7:6, 3:6, 6:2 in Francoz Boetsch, ki je izločil Italijana Furlana s 6:3, 7:5.

Dokončno slovo Bittnerja

BONN (dpa) - Nemski slalomist Armin Bittner se dokončno poslovlja od aktivnega smučanja. Za razlog slovesa je »smučarski upornik« navedel številne poškodbe, ki so ga pestile v zadnjih letih. Bittner je v svetovnem pokalu tekmoval devet let. Zmagal je v sedmih slalomih, prvič leta 1986 v Hinterstoderju (Avstrija). Najuspešnejši je bil leta 1990, ko je dobil tri slalome, in sicer v Kranjski Gori, Schladmingu (Avstrija) in Veysonnazu (Svica). Leta 1987 je na svetovnem prvenstvu osvojil bronasto kolajno, dve leti pozneje pa srebrno.

Dvojna zmaga Norveške

REIT IM WINKL (STA/APA) - V ekipni tekmi za svetovni pokal v nordijski kombinaciji v avstrijskem Reit im Winklu so dvojno zmago dosegli Norvežani. Prvo mesto sta zasedla Bjarte Engen Vik in Fred Børre Lundberg, druga pa sta bila Knut Tore Apeland in Trond Einar Elden.

Izidi: 1. Norveška I (Bjarte Engen Vik/Fred Børre Lundberg) 426,0 točke v skokih - 2. mesto, čas teka 40:00,9 - 2. mesto; 2. Norveška II (Trond Elden/Knut Apeland) 408,0 - 4., 39:35,6 - 1., +28; 3. Japonska I (Cugiharu Ogivara/Kenji Ogivara) 434,5 - 1., 41:48,3 - 7., + 1:22; 4. Finska I (Hanu Manninen/Jari Mantila) 400,0 - 6. 40:28,9 - 3 + 1:46; 5. Japonska II (Masasi Abe/Takanori Kono) 412,0 - 3., 41:47,5 - 6., + 2:28; 6. Avstrija II (Felix Gottwald/Mario Stecher) 403,0 - 5., 42:45,7 - 11., + 3:53.

Križanova uspešna tudi proti Grossmanovi

DZAKARTA (STA/AP) - Slovenska teniska igralka Tina Križan nadaljuje z uspešnimi nastopi na ženskem teniskem turnirju WTA v Dzakarti z nagradnim skladom 161.250 dolarjev. V tretjem krogu je proti tretji nosilki Amerikanki Ann Grossman najprej izgubila prvi niz s 4:6, nato pa nepričakovano povsem »unicila« nasprotnico in dobila tako drugi kot tretji niz brez izgubljene igre. Zal ji podobni podvig ni uspel v igri dvojic, kjer je nastopila v paru z Ukrajinko Jeleno Tatarkovo. Slovensko-ukrajinski par je klonil proti paru št. 7 Laurence Courtois in Nancy Feber iz Belgije z izidom 6:7 (5:7), 2:6.

V Dzakarti je nastopila se ena Slovenka, in sicer Maja Zivec-Skulj, ki nastopa za Nemčijo. Nastopila je proti prvi nosilki na turnirju Nemki Sabini Hack in izgubila s 4:6 in 3:6 v nizih.

OBRAČUN V ATLETIKI ZA LANSKO LETO NI NIČ KAJ VZPODBUDEN / KRIZA ŽENSKÉ ATLETIKE

Lanska atletska sezona je bila skoparna z vrhunskimi dosežki

Podelitev nagrad najboljšim atletom je nekako že pokazala, da je bila pretekla sezona izjemno revna. Začuda, bi lahko rekli, kajti ponavadi velja, da najboljši dosežki sovpadajo s sezonami, ki jih ne pogojujejo velika tekmovanja. Atleti lahko tekmujejo le za tehnični dosežek in njihove forme ne podreajo temu ali onemu prvenstvu. Letos je bilo na sporedu evropsko prvenstvo, ki je razgalilo zelo nizko raven celinske atletike, toda tudi drugod se niso najbolj izkazali.

Lani je recimo padlo sedem svetovnih rekordov, kar spada v povprečje. Letos je bilo takih dosežkov manj. Napredoval je Sergej Bubka, ki tekmuje povsem neobremenjen, saj mu Tarasov in Gataullin že zaradi slabših materialov ne moreta konkurirati. Za veliko presenečenje je poskrbel Leroy Burrell, ki je najbrž dokončno zbrisal Lewisov rekord na 100 metrov in obenem potrdil, da je uspešen le na mitingih. S simbolično doping-kontrolo in tveganimi starti na meji (in čez) mejo dovoljenega so mitingi idealno prizorišče za

sprinterje. Kar precej razlogov je torej, da najvišje ovrednotimo rekord na 10.000 metrov. Po magicni meji 27 minut, ki jo je zrušil Kenijec Yobes Ondieki (26:58,38), je njegov rojak William Sigei, sicer izrazit tekac krosov, potrdil močan razvoj te daljave v zadnjih letih (sad večletnega lova na rekord Portugalca Mamedeja, ki se je pred desetimi leti kot prvi približal 26 minutam) in jo pretekel v izrednem času 26:52,23. Zadnji krog je bil sploh tak, da bi se mnogim srednejprogašem zastal dih. Trume afriških tekacev vsekakor najavljajo vse nižje meje na srednjih (Noredine Morceli docet) in dolgih progah. V isti kos spada tako tudi rekord Etiopijca Haileja Gebreselasieja, ki je na 5000 metrov z 12:56,96 iznicil rekord Saida Aouite.

Iz tega ali onega razloga predstavljajo zalosten videz zlasti meti in v manjši meri skoki. Daljina in troskok sta placala zaton protagonistov prejšnjih let (Powell, Lewis, Conley), v visini pa nemoteno kraljuje Javier Sotomayor. Kubanec je za

svojega naslednika razglasil Srba Dragutina Topića in ga tudi povabil na tromesečno treniranje na Kubo. V visini je tudi sicer kar nekaj dobrih atletov, katerih delokrog pa se je ustalil pod 2, 40 metra. Meti so seveda najbolj pod pritiskom doping kontrol: krogletarji letijo čedalje manj, pri kopju se je dvoboj Backley-Zelezny spustil na nizjo raven, kladivo pa išče moza Sejdihevega kova.

Splošna sivina vlada tudi pri ženskah. V veliki meri je za to krivo propadanje sole bivše NDR, ki v združeni Nemčiji ni dobila prave kontinuitete. Večina njenih trenerjev se je preselila na Kitajsko, od koder pa zdaj pogosteje prihajajo novice o dekletih z moško količino testosterona kot pa dobri rezultati. Najzanimiveje je bilo v sprintu, kjer je Privalova dosegla evropski in Marlene Ottey osebni rekord na 100 metrov. Zanimiva bi znala postati tudi avantura Drechslerjeve v sedmerboju.

Ob vsem tem je skromna bera italijanske odprave v Helsinkih se posebej zaskrbljujoca. Benvenuti (800

m) in Lambruschini (3000 m) sta ogrela vzdušje, toda na kasnejših mitingih se je neizogibno izkazalo, kako malo pomenijo beli atleti v svetovnem merilu, kar se tekaskih disciplin tiče. Zenske so resilno bilko dobile v maratoni Marii Curatolo in crnopolti skakalki v daljino Fioni May, ki pa ima od italijanskega le tekmovalni dres. Na EP je nastopila tudi bivša Borova atletinja Claudia Coslovich, ki je na DP zalucala orodje kar 60, 32 m daleč, a je v Helsinkih ostala brez finala.

Nasprotno so s sezono lahko veliko bolj zadovoljni v slovenskem taboru. Britta Bilac je Sloveniji priborila zgodovinsko zlato kolajno, brez odličja pa je na 100 ovire ostala Brigita Bukovec, za katero pa je sezonski obračun vsekakor odlicen. Obeta



Sergej Bubka je tudi lani postavil rekorde (AP)

tudi svetovni mladinski prvak v daljini Gregor Cankar, pa čeprav je le za las prekoracil mejo osmih metrov, toda konkurenca v tej panogi je vse manj ostra.

Ob nedvomnih zadosencjih, ki jih prinese vsak uspeh, je treba torej poudariti, da se v današnji atletiki lahko zmaguje s skromnejšimi tehničnimi dosežki. Kdaj bomo pričali ponovnemu vzponu? (D. Križman)



NOVICE

Poraz Brescialata v Modeni

Po petih zmagah je goriški Brescialat v sinocnjem 17. kolu kosarkarske A2 lige izgubil v Modeni proti Menestrellu z 92:77.

Izidi: Polti - Olitalia 74:59, Floor - Caserta 91:76, Teamsystem - San Benedetto 105:94, Lib. Udne - Francorosso 94:101, Auriga - Banco di Sardegna 64:90, Turboair - Pavia 131:80, Menestrello - Brescialat 92:77, Napoli - Aresium 83:81.

Vrstni red: Teamsystem 24, Aresium, Caserta in Olitalia 22, Polti, Napoli, Turboair in Banco Sardegna 20, Francorosso in Menestrello 18, Floor PD 16, Brescialat 14, San Benedetto in Tonno Auriga 12, Lib. Udine 10, Pavia 2.

Prihodnje kolo (8.1.): Pavia - Cantù, Brescialat Gorica - Juve Caserta, Banco di Sardegna Sassari - Teamsystem Rimini, Olitalia Forlì - Francorosso Turin, San Benedetto Benetke - Floor Padova, Aresium Milan - Auriga Trapani, Napoli Basket - Libertas Udine Videm, Turboair Fabrano - Menestrello Cervia.

Udinese - Pro Gorizia 5:2

VIDEM - V trening tekmi je Udinese včeraj na stadionu Friuli v Vidmu s 5:2 premagal Pro Gorizio. Za Videmčane so gole dosegli Pizzi (2), Poggi, Rossi in Marino.

Danes Sisley - Cariparma

Danes se bo končal prvi del regularne faze prvenstva v italijanski moški odbojkarški A1 ligi. Pred pricetkom tekem se bodo z enominutnim molkom spomnili v prometni nesreči umrlega Rusa Andreja Kuznecova.

Sisley iz Trevisa proti Cariparmi brzkone ne bo imel težkega dela, ker bodo gostje igrali brez Gravine, Gianija in Bottija. Gabeca iz Montichiarija bo v dvoboju z Gioia del Colle nastopila brez diskvalificiranega Pasinata.

Sporod 11. kola, danes: Sisley Treviso - Cariparma, Gabeca Montichiari - Aspc Gioia del Colle, Ignis Padova - Edilcuoghi Ravenna, Banca di Sassari Fos - Daytona Modena. Jutri: Wuber Schio - Alpitour Cuneo (ob 17.30 po Tele+2)

Japonski odbojkarici prvič v Italiji

ANCONA - Prvic bosta v najvišji ženski italijanski odbojkarški ligi igrali tudi dve Japonki. Po komercialnem dogovoru z japonsko odbojkarško zvezo bosta dres anconske sesterke Brummel, dobitnice zadnjega pokala pokalnih zmagovalk, oblekli kapetanka japonske reprezentance Motoko Obajasi (27 let, 182 cm, tolkacica) in Tomoko Josivara (24 let, 180 cm, center). Obajasi jeva bo že nedeljo debitirala v A1 ligi proti Desparju iz Perugie. Nadomestila bo Rusinjo Cihutino, ki ji je zapadla pogodba. Josivarova bo kot tretja tujka igrala le v pokalu pokalnih zmagovalk

Italijan Giordano svetovni prvak v deskanju

BOLOGNA - Italijan Riccardo Giordano, član krožka Albaria iz Palermo, je v kraju Pacific Hourbor na Otocju Fidzi osvojil naslov svetovnega prvaka v jadrnanju na deski pred Avstralcem Worrenom Williamsom in Nizozemcem Markom Verstignom. Giordano je zmagal tudi v slalomu. To je že njegov deveti naslov svetovnega prvaka.

Iraklis z novo zmago na čelu Benetton prvič v gosteh

MÜNCHEN - Grski Iraklis, v katerem igra Jure Zdovc, je v derbiju petega kroga skupine A evropskega kosarkarskega pokala v Solunu premagal francoski Antibes s 73:71. Iraklis je v petih tekmah zabeležil 5 zmag in je tako brez poraza na vrhu lestvice. Benetton iz Trevisa je v Tel Avivu dosegel prvo zmago v gosteh.

Rezultati tekem (3. januarja) - skupina A, 5. krog: Iraklis Solun - Antibes 73:71, Croatia Osiguranje Split - Kijev Basket 101:74; skupina B, 5. krog: Wloclawek - F. Carigrad 95:83, Bonus Riga - Taugres Vitoria 87:94, Hapoel Tel Aviv - Benetton Treviso 82:95. Skupina A: Iraklis Solun 10, Antibes 8, C. O. Split 6, Kijev Basket in Maes Flandria 2, Bellinzona 0. Skupina B: T. Vitoria 10, Benetton 6, Riga, Istanbul in Wloclawek 4, Hapoel Tel Aviv 2.

Saimi milanski derbi v hokeju na ledu

CORTINA - Po petnajstem kolu so na vrhu italijanske A lige v hokeju na ledu tri moštva. V milanskem derbiju sta se Saima in Devils Milano razšla pri neodločenem izidi 2:2, derbi Veneta pa je bil v znamenju premoci Allegheja nad zadnjjevrščenim Asiagom. V Bocnu je Bolzano po starih porazih vendarle prisel do zmage proti Fassi, Varese pa je nadigral Bruneck. Se lažjo zmago je dosegel Courmayeur proti Gardeni.

Vrstni red: Bolzano, Courmayeur in Saima 18, Devils 16, Varese in Gardena 15, Fassa 14, Alleghe in Bruneck 11, Asiago 8.

Dirka tris: skoraj 9 milijonov lir

Zmagovita kombinacija sredove dirke tris je 3-10-14. Dobitniki, teh je 527, prejmejo 8.748.600 lir.

KOŠARKA / 7. KOLO V EUROCLUBU

Scavolini prepričljivo premagal Paok

Riva odločilen v prvem polčasu - Grki razočarali

Scavolini Pesaro - Paok Solun 82:70 (41:27)

Scavolini: Pieri 16, Calbini 5, Magnifico 13, Dell'Agnello 8, Garrett 4, Gaines 8, Riva 22, Maggioli 2, Costa 4, Gaeta.

Paok: Mamatviolas 12, Giannoulis, Boudouris 8, Kinis 17, Balogianis, Korfis 10, Galakteros 2, Savic 21, Rentzias, Tsekos.

Sodnika: Grbac (Hrv), Dorizon (Fra).

PM: Scavolini 13:14, Paok 15:24. TRI TOČKE: Scavolini 5:12 (Pieri 0:1, Calbini 1:2, Dell'Agnello 0:1, Gaines 0:3, Riva 4:5); Paok 3:13 (Mamatviolas 0:1, Boudouris 1:2, Kinis 0:2, Korfis 2:6, Galakteros 0:1, Savic 0:1). PON: nihče. GLEDALCEV: 4.100.

PESARO - Scavolini je prvi del v A skupini eurcoluba sklenil na prvem mestu. Italijani so brez težav odpravili grški Paok, ki je bil v preteklih sezonah zanje vedno trd oreh. Odločilen je bil doprinos Antonella Rive, ki je v prvem polčasu (15 točk) sam obračunal s Paokovimi »ostanki« (brez Mustafa in Prelevića). Ze v 8. minuti (15:5) so vsi člani Scavolinijeve peterke dosegli koš, Grki pa so na koš metali s smesnimi odstotki uspešnosti. V 13. minuti je Scavolini že vodil z 29:14. Mamatviolas (zamenjal je bledega Korfisa) in Savic sta prižgala plamen upanja za Paok (34:25 v 18. min.), vendar je bilo to vse, kajti Scavolini je v drugem polčasu s Pierijem na čelu dosegla v

12. minuti najvišje vodstvo 64:46, pred katastrofo pa je Grke resil mladi naturalizirani Srb Kinis (17 točk).

V B skupini bo bolonjski Buckler igral danes doma proti zadnjevrščenemu Joventutu, ki mu letos nikakor ne gre od rok. Bolonjčani bodo se vedno igrali brez Danilovića.

Skupina A, danes: CSKA - Smelt Olimpija (17), Panathinaikos - Real Madrid (21.45), Sport Lisboa e Benfica - Makabi Elite (21). **Vrstni red:** Scavolini 12, Real Madrid 10, Panathinaikos 8, Makabi in Cska Moskva 6, Paok in Smelt Olimpia 4, Benfica 0.

Skupina B, včerajšnji rezultat: Olympiakos - Barcelona Banca Catalana 99:78; **danes:** Efes Pilsen - Cibona Elan (17.30), TSV Bayer 04 - Limoges Casino (20.30), Buckler Beer - 7 UP Joventut (20.30). **Vrstni red:** Olympiakos 12, Buckler, Limoges in Barcelona 8, Cibona in Istanbul 6, Leverkusen 4, Joventut 0.

Koračev pokal Filodoro - Cholet 82:70 (42:34)

Filodoro: Djordjevic 14, Esposito 16, Pilutti 11, Frosini 13, Gay 18, Pezzin 10, Lamma, Barbieri.

Cholet: Demory 6, Karnishovas 24, Farmer 25, John 2, G'Baguidi 3, Pastres 4, Becchetti 6.

Ostala izida italijanskih moštev: Birex Verona - Alba Berlin (Nem) 87:74, Stefanel Milan - Peristeri (Grc) 98:52.



Dean Garrett in Walter Magnifico (Scavolini)

EUROCLUB / SKUPINA A

Smelt Olimpija danes v Moskvi

Zaradi odstopa trenerja Sagadina je gostovanje še težje

LJUBLJANA - Danes se bodo igralci Smelta Olimpije v 7. kolu Eurocluba v Moskvi pomerili z ruskim prvakom CSKA. Moskovsko moštvo je tekmovalje v skupini A začelo s štirimi zaporednimi zmagami, sele v zadnjih dveh kolih pa so ruski igralci (pričakovano) »padli«. Smelt Olimpija je lani v prvem kolu kvalifikacij za nastop v Evropskem klubskem prvenstvu 1993/94 po dveh »divjaskih« tekmah sicer izločila CSKA. Poleti je Smelt Olimpija na turnirju v Solunu s CSKA izgubila z 62:69 (29:35). Smelt Olimpija se je po odstopu trenerja Sagadina (ekipo za zdaj vodi njegov dosednji pomočnik Tomo Mahoric) nedvomo spet znašla na nekakšni prelomnici.

»Tudi v prazničnih dneh smo trenirali popoloma normalno, povedati pa moram, da je odstop Zmaga Sagadina

med igralci povzročil pravi sok in napetost. Moštvo se je za tekmo proti CSKA pripravljalo popolnoma normalno, igralci so bili prosti le dan in pol, ogledali pa smo si nekaj posnetkov tekem ruske ekipe. Poskušamo ohraniti delovni in tekmovalni ritem, kar v tem trenutku ni niti najmanj enostavno, zato bo največja ovira na prihodnjih tekmah prav psihološko stanje igralcev. Kar zadeva kondicijo in taktiko, z igralci in moštvom ne bo večjih težav. Ekipo CSKA poznamo dokaj dobro, zmaga v Moskvi pa bo za klub in moštvo pomenila pravi podvig.« je pred odhodom v Rusijo dejal zdaj prvi trener Smelta Olimpije Tomo Mahoric.

Ime novega trenerja Smelta Olimpije bo najbrž znano že jutri ali pa najkasneje v soboto.

LOKOSTRELSTVO / POGOVOR Z MORENOM GRANZOTTOM

»Obžalujem le to, da me niso poklicali v reprezentanco«

V mladinskih kategorijah je nastopil na sedmih DP

S prvim januarjem se je tudi uradno končala pot v mladinskih kategorijah za našega najboljšega lokostrelca, člana Zarje Morena Granzotta. Ta pot je bila zanj polna lepih zadoščenj, a ni manjkalo tudi nekaj grenkih trenutkov. Obnovili smo jo v pogovoru z njim.

Kako se je pravzaprav vse začelo?

»Cisto slučajno. Aleksander in Stojan Razem sta me povabila naj se preizkusim z lokom. Precej sem okleval, ko pa se je za to odločil moj prijatelj Marko Metlika, sem se mu pridružil. Takoj sem se navdušil za ta sport in se odpovedal nogometu. Prvi uspeh sem dosegel na Mladinskih igrah, ko sem se prebil do državnega finala v Rimu in zasedel tretje mesto.«

Bi na kratko navedel, kateri so bili tvoji ostali največji uspehi?

»Sodeloval sem na sedmih državnih prvenstvih, najbolj od rok pa mi je slo v zvrsti hunter & filed (neke vrste lokostrelskega kroša s streljanjem v tarče na znane in neznane razdalje, op. ur.). Ze leta 1992 sem bil podprvak med narasčajniki, naslednje leto sem bil tretji, kot mladinec pa sem dosegel uvrstitvi na 4. in 5. mesto. Na dvoranskih finalih sem dosegel sedmo, deseto in trinajsto mesto.

Leta 1993 sem med hunter & field zmagal na Pokalu dežel, na katerem nastopajo vsi najboljši tekmovalci razen državnih repre-

zentantov, bil pa sem tudi stirikrat deželni prvak. V klasični zvrsti FITA pa sem bil stirikrat podprvak. Potem so tu se številne zmage in plasmaji na raznih turnirjih, tudi mednarodnih.«

Cesa pa nisi dosegel, kar bi si bil želel doseči?

»Najbolj mi je žal za zapravljenno priloznost na državnem prvenstvu hunter & field leta 1993. Po prvem dnevu sem bil namreč v vodstvu in sem si že nadejal zlata medalje, potem pa sem ga polomil in pristal na tretjem mestu. Neizpolnjena želja je tudi reprezentančni dres. Mislim, da se mi je tu zgodila krivica...«

Zakaj?

»Dve leti zapored sem bil po številu točk drugi v Italiji za Frangillijem. Leta 1992 sem dosegel 507, leta 1993 pa 510 točk, lani pa 523. To so kar cedni rezultati. Cakal sem na poziv, a zaman. Podpredsednik federacije Andriolo je se lani v Bellunu priznal, da sem vreden dresa, vendar tudi iz te moke ni bilo kruha. Zadolvoljil bi se bil le z enim samim nastopom, pa nič.«

Kaj ti manjka, da bi dosegel še boljše rezultate, denimo takšne, kakršne dosegata Gorican Bisiani, ki je tudi član reprezentance?

»Največji problem je v tem, da pozimi nimam kje trenirati, ker pri Zarji ne razpolagamo z nobenim pokritim, toplim prostorom.



Pogrešam pa tudi trenerja, človeka, ki bi me usmerjal in mi pomagal pri vadbi. Kar se organizacije tiče v društvu precej zaostajamo. Sam sem pripravljen veliko trenirati, saj sem pred pomembnejšimi tekmovanji že vadil tudi po osem ur dnevno.«

Zdaj si prestopil med člane? Bos še vztrajal? Kakšni so tvoji cilji?

»Ambicije se imam. Naslednji cilj je nastop v državni reprezentanci do 21. leta starosti. Se vedno računam, da bi se lahko dobro odrezal v zvrsti hunter & field. Če ne bo slo drugače, bom tekmoval za zabavo. Nehati pa ne nameravam!« (ak)

Jutri veleslalom za SP v Kranjski gori

Prva tekma v novem letu

LJUBLJANA - Kranjska Gora bo prvo prizorišče tekme za svetovni pokal alpskih smučarjev v letu 1995. Moški bodo v veleslalomu nastopili jutri, 6. januarja (prva voznja ob 9.30 uri, druga ob 12.15). V nedeljo bo nato v Garmisch-Partenkirchnu se moški slalom.

Zenske bodo tekmovalje nadaljevale konec tedna v Haus im Ennstalu v Avstriji, kjer bo v soboto superveleslalom, v nedeljo pa veleslalom.

Po programu bo nato v torek v Flachau se superveleslalom, moški in ženske pa bodo vozili na isti progi.



24. JANUARJA PRVA ODLOČITEV O ZOI 2002

Samo ameriška in švedska kandidatura brez večjih pripomb

Pri ostalih kandidatih več problemov

Do dolocitve starih finalistov, ki se bodo junija potegovali za dodelitev organizacije zimskih olimpijskih iger leta 2002 manjka manj kot tri tedne, saj bo 24. januarja v Lausannu predsednik tako imenovane volilne komisije Krejcek Un Yong Kim uradno sporočil imena starih mest-finalistov in istocasno pet mest, ki bodo morala svojo priložnost poiskati kdaj drugič.

Trbiz (skupna kandidatura Italije, Slovenije in avstrijske Koroske), Quebec City, Salt Lake City, Sion, Soci, Gradec, Jaca, Ostersund in Poprad-Tatry mrzlično proučujejo, kaj je v svoja tehnična poročila napisala tako imenovana tehnična komisija, ki si je ogledala vsa prizorišča. Toda to poročilo predstavlja le osnovo za poročilo tehnične komisije, ki jo bo sprejela volilna komisija v Lausannu in ki bo vsebovala tudi »politično« in gospodarsko plat. Iz tehničnega poročila izhaja, da se vsak od kandidatov, nekateri bolj drugi manj, srečuje s kaksnimi težavami tehnične ali finančne narave. Glede tega sta se na najboljšem ameriški Salt Lake City in švedski Ostersund.

V zvezi z ameriško kandidato je nekaj pripomb le v zvezi s tekaskimi progami in dvorano, v kateri naj bi bil hokejski turnir in umetnostno drsanje, kar pa se Ostersunda tiče, pa ima komisija pomisleke zaradi lokacije proge za bob in sankanje, ki je sredi naseljenega področja.

Pri ostalih mestih je v poročilu precej več pripomb. Proti Quebec Cityju govori dejstvo, da se namerava Quebec odcepiti od Kanade, kar zna pri olimpijskih oblasteh povzročiti precej zadržkov. Poleg tega obstaja tudi resen tehnični problem, saj bi za izvedbo normalnega moškega smuka morali gor Cap Maillard »dvigniti« za približno 100 metrov. Negativne točke tej kandidaturi prinasajo tudi klimatske razmere, saj se pozimi tam temperature večkrat spustijo pod -30 stopinj Celzija, ob tem pa Igram odločno nasprotuje tudi župan Saint-Foyja, ki ne namerava odstopiti občinskega stadiona za hitrostno drsanje.

Švicarska kandidatura Siona je po mnenju komisije precej potratna in

zahteva izgradnjo kar treh olimpijskih vasi, od katerih eno v Saint Moritzu in do katere je mogoče priti le po sesturni vožnji z avtobusom. Težave so tudi zaradi tega, ker so proge za tek in biatlon predvidene na istem področju, na katerem naj bi bili tudi otvoritvena in zaključna slovesnost, zaradi težav s prevozi in predvsem zaradi razpršenosti tekmovalj v številnih, tudi med seboj precej oddaljenih krajih.

Precejšnje logistične težave naj bi imela tudi kandidatura Gradca. Od Gradca do Sschladminga je 2 uri in pol vožnje, ki se ob otvoritveni in zaključni slovesnosti raztegnejo na 6 do 8 ur. V zvezi s progo za bob in sankanje obstajajo resni pomisleki glede varstva okolja, končno pa je tudi celoten finančni projekt po mnenju tehnične komisije precej negotov.

Podobne težave naj bi imeli tudi v španskem Jacu, ki bi moral tekmovalj organizirati v 2 do 3 ure in pol oddaljeni Saragozzi oziroma Andori. Precej pripomb pa je imela komisija tudi v zvezi s progami za smuk, tek in biatlon ter bob in sankanje, ki potekajo na področjih, kjer se temperature lahko povzpnejo celo do 15 stopinj Celzija nad ničlo, oziroma so načrti za izgradnjo (bob in sankanje) pomanjkljivi.

Poročilo končno obravnava tudi Soci (Rusija) in Poprad-Tatry (Slovaska), ki ob nekaterih skrajno kritičnih tehničnih pripombah opozarja predvsem na finančne probleme. Po mnenju tehnične komisije je finančno tveganje preveliko, saj bi bilo povsod treba zgraditi precej novih objektov, kar pa bi predvsem za Slovaško glede na trenutno gospodarsko stanje najbrž predstavljalo neresljiv problem.

Glede skupne kandidature Italije, Slovenije in avstrijske Koroske je bilo povedanega že precej. Poleg nekaterih težav v zvezi s tem, da so igre predvidene v treh različnih državah, pa bodo znali igrati odločilno vlogo pri odločanju o tem, ali naj se Trbiz prepusti v finalno skupino starih, politični odnosi. Ti pa kot vemo, vsaj med Italijo in Slovenijo niso najboljši...

HOKEJ NA KOTALKAH / V SOBOTO ZAČETEK PRVENSTVA V C1 LIGI

Polet s pomlajeno ekipo in ambicioznimi načrti

Kompletni bi Openci lahko ciljali celo na napredovanje Na Goriškem se na prvenstvo resno pripravlja tudi UGG

Ljubiteljem hokeja na kotalkah se obeta dokaj zanimiva sezona. V soboto, 7. januarja 1995 se bo namreč začelo prvenstvo C lige, v katerem nastopa tudi openski Polet, goriski ljubitelji hokeja pa si bodo ogledali predvsem tekme UGG, medtem ko prvenstvo A2 lige, v katerem nastopa tržaski Latus, že poteka.

Poleg teh dveh ekip v Severno-vzhodni skupini nastopajo se Sandrigo Vicenza, Thiene, Breganze Vicenza, Suzzara Mantova, Ferrara in Bologna.

Zveza je doslej sporočila spored za prva tri kola. Poletovci pa bodo igrali takole:

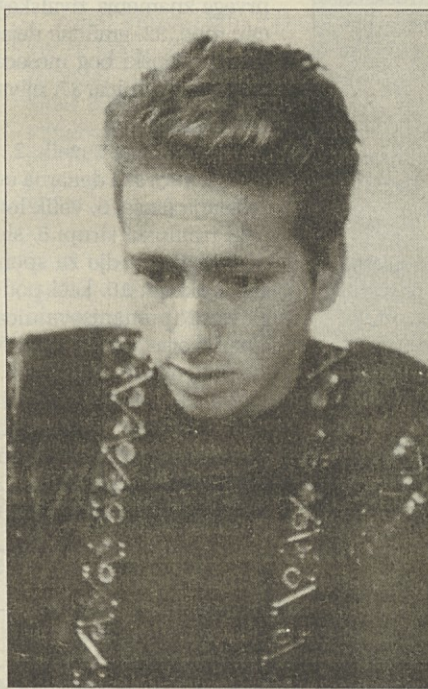
1. kolo (7.1.95v Trstu): Polet - Sandrigo; 2. kolo (14.1. v Breganzah): Breganze - Polet; 3. kolo (21.1. v Trstu): Polet - Bologna.

Opensko mostvo bo v tem prvenstvu igralo z naslednjo postavo:

VRATARJI: Andrea Rados, Francesco Demundo, Stefano Biasizzo. BRANILCI: Samo Kokorovec, Dino Cervo, Giuseppe Marinuzzi, Fulvio Roselli, Massimo Deangelini, Cristian Zotti. NAPADALCI: Paolo Martellani, Paolo Russo, Mitja in Mojmir Kokorovec. TRENER: Claudio Fonda.

Poletova ekipa je leto precej prenovljena in predvsem pomlajena. Mlada sta vratarja Rados in Demundo, mlad je tudi branilec Zotti. In zelo mlada (komaj 15 let) sta tudi napadalca Luca Rados in Alessandro Stigli.

Poletovci trenirajo dvakrat tedensko pri Ferrovitariu, 3. januarja pa



Samo Kokorovec zdaj hokejist



Alessandro Fedon - vratar Latusa

bodo igrali prijateljsko srečanje v Pordenonu proti Zoppasu, ki nastopa v B ligi.

Samo Kokorovec, eden izmed Poletovih hokejistov ter bivši evropski in svetovni prvak v umetnostnem kotalkanju, je glede ciljev ekipe dejal: »Nas cilj je, da solidno igramo skozi vse prvenstvo in da dosežemo čim visjo uvrstitev na lestvici. Če bi lahko nastopili v popolni postavi, to je tudi s poskodovanima Dinom Cervom in Mojmirjem Kokorovcem, bi lahko celo naskakovali B ligo.«

Glede goriškega predstavnika UGG naj omenimo, da ekipo vadi trener Brandolini. Mostvo se bo v bližnjem prvenstvu prav gotovo dobro obneslo. V Gorici imajo se nekaj zelo dobrih igral-

cev, ki nastopajo v višjih ligah. Stefano Turchetto igra z Vercellijem v A ligi in je med najboljšimi vratarji prvenstva. Alessandro Fedon je leto prestopil k tržaskemu Latusu, Tonino Lepore pa je se neodločen med Gorico in Trstom. Najverjetneje pa se bo preselil v Trst. Massimiliano Ladini in Marco Vidoz pa igrata pri pordenonskem Zoppasu v B ligi.

Sicer pa se goriski hokej lahko ponaša tudi s kakovostno sodniško generacijo. Aristide Fedon je mednarodni sodnik in je letos prejel nagrado Bennatti za najboljšega sodnika A lige. Claudio Figar, ki je pred kratkim končal igralsko kariero, se je takoj uveljavil kot sodnik, tako da je ta čas med najboljšimi sodniki na svetu sploh.

Obvestila

SK BRDINA sporoča, da se nadaljuje telovadba za otroke in odrasle v telovadnici v Repnu vsak četrtek od 16.30 do 18.30.

SK DEVIN organizira v nedeljo, 8. januarja smučarski avtobus, ki bo sprejemal smučarje od Bazovice do Trzica in nadaljeval pot do Podklostra (Arnoldstein). Odhod iz Bazovice je predviden ob 5.45, Opcin 6. uri, Nabrezine 6.30, Sesslana 6.40 in Trzisa 7. uri. Za informacije - Bruno Skerk - tel. st. 200236 ali Lucijan Sosic - tel. st. 208551 po 18. uri.

SMUCARSKI ODSEK SLOVENSKEGA PLANINSKEGA DRUŠTVA TRST prireja smučarske tečaje v Ravasclettu - Zoncolan z naslednjimi datumi: 15., 22., 29. januar in 5. februar 1995. Tečaje bodo vodili slovenski društveni vaditelji. Letos bo tudi tečaj snow-boarda. Vpisovanje je na sedežu ZSSDI v Ul. sv. Franciska 20/II v uradnih urah (tel. st. 635627) ter na sedežu SPDT vsak ponedeljek od 20. do 21. ure vključno do 6. januarja 1995. Vabljeni!

SZ JADRAN sporoča, da je trening za narasčajnike, dečke in »propagando« v telovadnici »Ervatti« pri Brisckih, danes 5. januarja 1995 od 16. do 18. ure. Zagotovljen je prevoz s kombijem (odhod ob 15.45 in prihod v Prosvetni dom na Opcinah ob 18.30). Za informacije: Jan Gregori, tel. 43819. Od ponedeljka, 9.1.95 bodo treningi po starim urniku.

PLANINSKI SVET - PLANINSKI SVET - PLANINSKI SVET - PLANINSKI SVET - PLANINSKI SVET

Novoletni izlet na Medvedjak

Ko poročamo o 6. zaporednem novoletnem srečanju na Medvedjaku, kjer smo skušali prešteti prisotne na vrhu, ki so majali glave in dvigovali case s penecim vinom, smo prisli do spoznanja, da ta pobuda postaja množična in tradicionalna.

Prisotnih je bilo čez 50 članov in prijateljev SPDT, kar je v veliko zadovoljstvo prireditelja in tudi tistih članic, ki so se kot vedno potrudile in ponudile pecivo in druge dobrote. Med prisotnimi je bilo videti tudi nekaj novih obrazov, ali pa takih, ki sicer niso novi v planinski družbi, so pa bili prvič na tem novoletnem srečanju, ko si vsi vprek voščimo vse du, naj, naj v novem letu. Seveda, kot se za take prilike spodobi, je zadonela tudi vesela in razposajena pesem, ki se je po zahtevah »poklicnih« pevcev, pristo razlegala v bližnjo in daljno okolico, tja do visokih Julijcev, ki so zarezali v lepem popoldanskem soncu. Vzdušje in udeležba sta bili tako visoki, da nam vlivata upanje, da bo SPDT, ki je vstopilo v 91. leto, se dolgo obstajalo in se čvrsto razvijalo.

Naj izkoristimo priliko in se enkrat voščimo mnogo zdravja, sreče in osebnega zadovoljstva najprej udeležencem novoletnega srečanja, nato vsem drugim planincem in vsem tistim, ki prebirajo rubriko »Planinski svet«. (F.A.)

Veselo in delovno na zimovanju

Zimovanje na Trbižu v prireditelje mladinskega in smučarskega odseka SPDT je, kot je bilo pričakovati, uspelo. Le snega je bilo premalo, da bi se udeleženci vsestransko izzivali na trbiških progah, ki so bile bolj slabo zasnežene. Pozrtvovalnost društvenih smučarskih vadiateljev Fachinove, Preslja in Zezline pa je bila hvalevredna, saj so, razen v petek, 30. decembra, ko je deževalo, vse ostale dneve pridno vodili tečaje na snegu.

Heterogena družba mladih in priletnih planincev z družinami, skupno jih je bilo 52, so kar prijetno in veselo prezivali počitniške dni v hotelu Cristal v Zabnicah, najbolj živahno pa je bilo silvestrovo v pričakovanju novega leta 1995. Z organizacijsko sposobnostjo so se izkazali vadiitelji, zlasti Fachinova, ki je na zadnji dan leta pripravila razne igrice za naj-

lažje in celo turnir v kvartanju za odrasle. Na silvestrovi večerji so potem mladinci SPDT v prazničnem vzdušju celo sami servirali prisotne goste, katerim so se pridružili še drugi, ki so ta dan prisli v hotel Cristal in pomnožili veselo in razposajeno planinsko družbo.

Na Sabotin

Na decembrskem družabnem večeru SPDT so prisotni dobili v vpogled bogat in pester program izletov, ki jih misli SPDT izpeljati v leto 1995. Stevilna skupina tržaskih planincev se je že 1. januarja udeležila tradicionalnega izleta na Medvedjak, o katerem poročamo zgoraj. V januarju pa je na sporedu se izlet na Sabotin z osebnimi avtomobili. 22. januarja se bomo torej peljali do Solkana in jo nato mahnilo na to mejno razgledno goro. Vse podrobnosti o odhodu in vzponu bomo se javili.

Smučarski tečaji SPDT

Cez deset dni se v prireditelje smučarskega odseka SPDT pričnejo smučarski začetniški in nadaljevalni tečaji na Zoncolanu nad Ravasclettom. V upanju, da bo do tedaj zapadlo kaj več snega, imajo interesi se nekaj dni casa za prijavo. Vsa potrebna pojasnila dajejo

ZSSDI (tel. 635627) in predstavniki smučarskega odseka: Valentina Fachin (tel. 52830), Robert Devetak (tel. 55180) in Maks Kralj (tel. 229463), ki so na voljo na sedežu društva danes od 20.30 do 22. ure in v ponedeljek v istih urah (tel. 368094). Tisti, ki vas zanimajo tečaji na snegu v prireditelji SPDT, pohitite! (L.A.)

Zaradi neugodnih snežnih razmer se bo tečaj smučanja pri SPDC pričel 15. t.m.

Kakor nalašč, v Alpah ni snega, imajo pa ga obilico v krajih na jugu države. Zaradi neugodnih snežnih razmer so pri Slovenskem planinskem društvu v Gorici sklenili, da za en teden preložijo začetek smučarskih tečajev na Nevejskem sedlu. Dejavnost se bo torej predvidoma pričela sele 15. januarja, v upanju, da bo medtem tudi kaj snežnih padavin. Velika (Kaninska) proga je namreč zaprta, zelo tanka plast snega pa je na spodnjih smučarskih, kar ustvarja izredno težke pogoje za smuko. Zanimanja za tečaje je bilo tudi letos precej. Letos bodo prvič prireditelji tudi tečaj smučarskega teka (na voljo je se nekaj mest). Na Nevejsko sedlo bo vozil

avtobus. Vpisujejo - z rezervno namreč - tudi za drugi avtobus. Prijave se danes, od 20. do 21. ure ter v torek, od 19. do 20. ure. Ob prijavi je treba vplačati potnino, sicer rezervacija prostora ne velja.

Dejavnost SPD Gorica v znamenju 50-letnice obnove društva

Pri Slovenskem planinskem društvu v Gorici sestavljajo te dni program dejavnosti za leto 1995. Poleg tradicionalnih izletov in vzponov, družabnosti, planinskih in kulturnih večerov se bodo v tem in prihodnjem letu izvrstile tudi različne pobude s katerimi bodo pri društvu obeležili dve pomembni obletnici: 50-letnico obnove delovanja in 85-letnico ustanovitve goriske podružnice SPD.

Dobrega pol leta po koncu druge svetovne vojne so se v Gorici začele priprave na obnovev leta 1926 ukinjenega društva. Pobudniki so bili nekateri »stari« člani, ki so v približno treh mesecih postavili na noge društvo, ki je med decembrom 1945 in januarjem 1946 tudi dejansko zazivel. Prvo skupino članov so v društvo sprejeli od 1. januarja 1946.



Horoskop

zapisal
B. R. K.



OVEN 21. 3. - 20. 4.: Preplavila vas bosta sočutje in osamljenost in začutili boste vzgib, da se svojemu cilju odpoveste, samo da ne bi ostali sami. Opolnoci se boste odločili drugace.



BIK 21. 4. - 20. 5.: Vaša vitalnost bo tolikšna, da se boste počutili, kakor da bi lahko gore premikali. A jih boste raje pustili stati, kjer so in se raje posvetili premikom v sebi.



DVOJČKA 21. 5. - 21. 6.: Odločili se boste za iskrenost in svoji novi simpatiji razkrili karte. Imeli boste srečo - osebi bo namreč vaša iskrenost pomenila veliko več kot vaše carstvo.



RAK 22. 6. - 22. 7.: Tamali boste nad splošno draginjo, saj si nikakor ne boste mogli privoščiti vsega, kar vas privlači. To bo priložnost, da zmanjšate svoje potrebe na tiste, ki so resnične.



LEV 23. 7. - 23. 8.: Nekaterim vaša izjemna ravednost ne bo ravno pogodu. Poskušali vas bodo ustaviti z moralističnimi nauki, vendar vam bo jasno, da je vedeti bolje kot spati.



DEVICA 24. 8. - 22. 9.: Priznali si boste, da ste čustvo, imenovano ljubezen, zamenjali za nekaj povsem drugega. Lotili se boste partnerja in ga skušali vpreči v vaje svoje ustvarjalnosti.



TEHTNICA 23. 9. - 22. 10.: Sneženja se boste razveselili kot nekdanji, ko ste bili se čisto majhni. Marsikdo vas bo gledal čudno, a vas to ne bo motilo. Tako kot vas ni motilo pred davnimi časi.



ŠKORPIJON 23. 10. - 22. 11.: Mrz vam bo se gel do kosti. Negodovanje vam ne bo prav nič pomagalo, zato se boste lotili drugačnega prijema. Raznigali boste zaspale ude in se segreli sami.



STRELEC 23. 11. - 21. 12.: Iz hvaležnosti boste svojemu resitelju dvignili ceno, ustvarjalni nemir pa boste preusmerili v nov projekt. Bodite tokrat realni, pa se zgodba ne bo ponovila.



KOZOROG 22. 12. - 20. 1.: Presinila vas bo drzna misel, ki bi vsekakor prinesla novo svežino v vaše ljubezensko življenje. Imeli boste več pomislekov, vendar bodo zmagale vaše želje.



VODNAR 21. 1. - 19. 2.: Razposajeni boste kot že dolgo ne. Odkrivali boste čar lahkotnosti in radoživosti. Okolica bo vaše obnašanje z veseljem podprla.



RIBI 20. 2. - 20. 3.: Srečali boste starega znanca, ki ga že dolgo niste videli. Zdel se vam bo veliko bolj zanimiv, čeprav bo trdil, da je še vedno isti. Najbrž ste se naučili bolje opazovati.

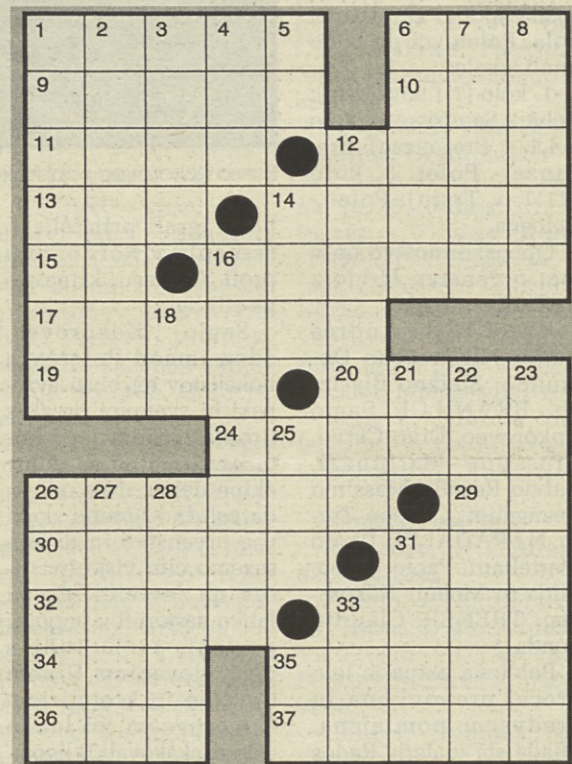
KRIŽANKA

Vodoravno:

1. dolina pod Peco na Koroskem, 6. tretja potenca, 9. redka kovina, imenovana po najdišču Ytterby na Svedskem, 10. makedonsko kolo, 11. vaba, nastava, 12. filmska zvezda v ZDA, 13. zoga izven igrišča, 14. odrsko delo, v katerem se glasba povezuje s pesnistvom in igro, 15. začetnici slovenske pesnice Novy, 16. češki deseterobojelec (Robert), 17. perzijska preproga v svetlih tonih, 19. glavno mesto Gane, 20. ime nekdanjega alpskega smučarja Gaspoza, 24. francoska oblika imena Jana, 26. nekdanji slovenski smučarski skakalec (Bogdan), 29. začetnici nemškega dramatika Kaiserja, 30. latinsko ime prvega znamenja živalskega kroga, 31. enota za električno moč, 32. grafična dejavnost, 33. južni del Francije, 34. egipčanski bog meseca, Tehut, 35. satan, vrag, 36. češka pritrdilnica, 37. njivsko orodje.

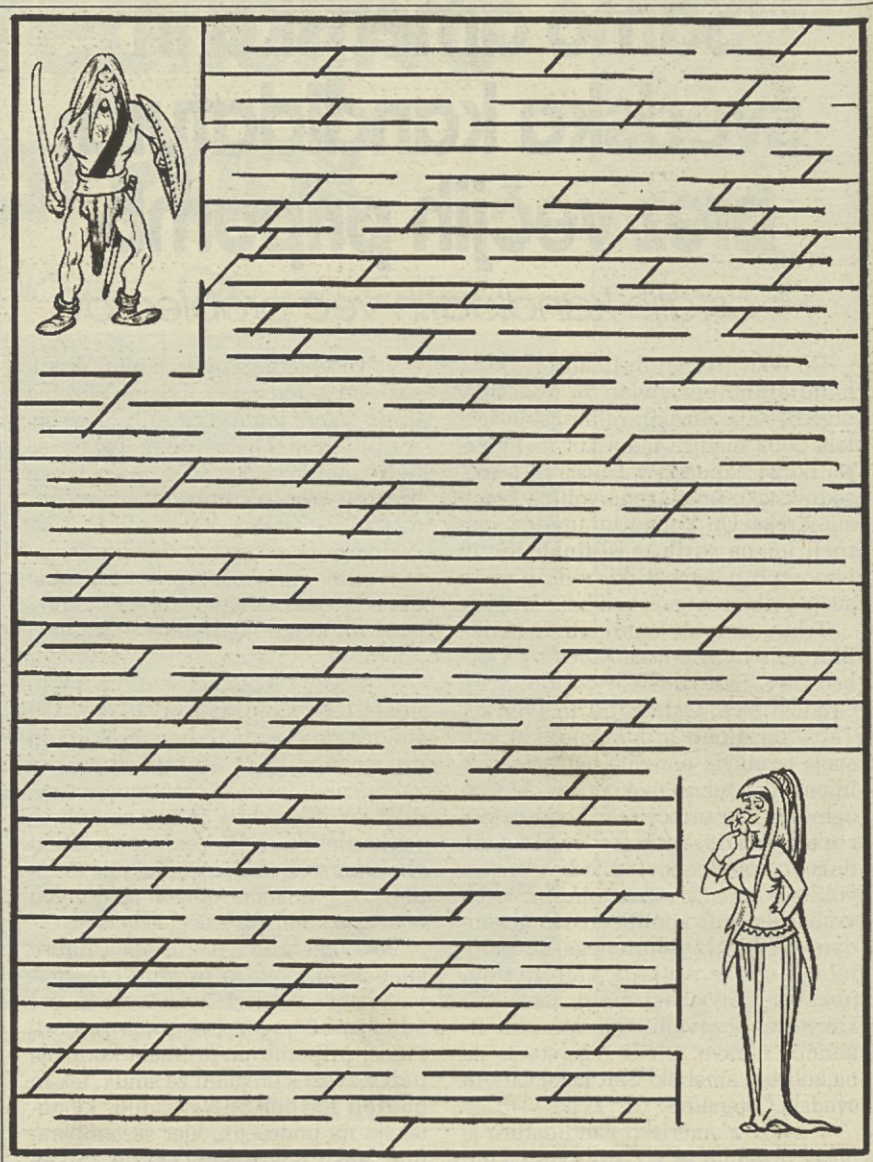
Navpično:

1. tipalni organ žuzelk, 2. ljudsko ime za avgust, 3. zemlja, 4. litovska denarna enota, 5. začetnici slovenskega čebelarja Janse, 6. velik lonec za kuhanje, 7. južnoameriški rastlinski strup, 8. slovenski novinar (Neven), 12. pisarniško orodje za spenjanje, 14. babica v meščanskem okolju, 16. kaci podobna pravljicična pošast z več glavami (pomanjševalnica), 18. začetnici nekdanjega ameriskega predsednika Reagana, 21. osebni zaimmek, 22. dolina reke Inn v Svici, 23. branje, 25. za polton zvišani e, 26. nekdanji italijanski politik (Alessandro), 27. grški mitološki lovec, ljubljene boginje Eos, 28. ime slovenskega skladatelja Savina, 31. ime nekdanje slovenske telovadke Gerbec, 33. nemško ime za reko Muro, 35. začetnici nemškega fizika Betheja.



Vodoravno: Topla, kub, itrij, oro, past, star, avt, opere, CK, artes, vat, tisk, Midi, Tot, hudir, ano, brana. Navpično: Topla, kub, itrij, oro, past, star, avt, opere, CK, artes, vat, tisk, Midi, Tot, hudir, ano, brana.

Katera pot je prava?



LABIRINT znanja

Ime in priimek: _____
Telefon in naslov: _____
Glasbena želja: _____

Prijavnico pošljite na naslov:
RGL, Kopitarjeva 6, Ljubljana, za LABIRINT ZNANJA

»Labirintovca sta neutrudno vrtela »spotke«

Ce je kdo kdaj za medklice med oddajami v slovensko javnost vnesel ime »spotke«, potem sta to Alenka in Tomaž. Med njuno oddajo Labirint znanja tolikokrat vrtita razne »spotke« in jih jezno posiljata v eter, da jih poslušalci znajo že na pamet.

Največ spotkov je v torek slišala Vesna Blažević in tako zaslužila 5.000 SIT, nekaj manj spotkov je zahteval Gregor Rakar in dobil 4.000 SIT, Maja Groselj je slišala največ dva, saj ima 2.000 SIT, Blaž Horvat in Maja Bratkovič pa morata biti zadovoljna s po 1.000 SIT. »Spotke!«

SKANDINAVSKA KRIŽANKA

176	RAVNOTEŽJE, RAVNOVESJE	NEPOMEMBNA SESTAVINA	IT. KRAJ TIK OB SL. MEJI Z BOZJEPOT- NO CERKVIJO	HITER, SILOVIT VOJASKI NAPAD	ZIVO, HITRO (V GLASBI)	PRISTAS DRŽAVNEGA SOCIALIZMA	TORINO	ROD DO 60 METROV VISOKIH IGLAVCEV	AVTOR: SIMON BIZJAK	MONDENE TOPLICE V BELGIJI	KARAMBOL, TRČENJE	RESONANC- NA NAPRAVA	OPERNI SPEV	MARIBORSKA AVTOMOBIL- SKA TOVARNA	DEDNA POSEST PO OCETU	SL. GEOGRAF IN NARAVO- SLOVEC (PAVEL)	KALO	MASCOBA	UNITED NATIONS	VULKAN NA HAVAJIH (MAUNA)	BEGUNEC IZ BOSNE V 16. IN 17. STOLETJU	SENENI DROBIR (NARECNO)
STEKLENA CEVKA ZA KEMIJSKE POSKUSE									NIZEK KOPAST OBLAK													
UPNIK									PREMISLJE- NOST, PRERA- ČUNLJIVOST NATRIJ													
REKA IN ISTOIMENSKI KRAJ NA S. PRIMORSKEM							JONSKI FILOZOF NOG. KLUB IZ MILANA												SKANDINAV- SKO M. IME SOZVOČJE TONOV			
PONAVLJALNI GLAGOL									GRSKO NOGOMETNO MOSTVO	OLAJ JOŽE ŽURISKO LETALIŠČE				TIPKA						ORANJE ZDRAVLJNA RASTLINA		
MOSKO IME FRIDOLIN (OKRAJSANO)				SVETLA, KRIHKA KOVINA (Zn)				MOZOLJAVICA POJEM PRI TAROKU						SKANDINAV- SKO MOSKO IME				ZLATO JABOLKO VELIKA SLADICA				
POUDAREK, NAGLAS				KRASKA VODNA OBLIKA SAKSONCI									VZHODNJAŠ- KO RIZEVO ZGANJE	KOLIČINA, DOLOČENA Z VELIKOSTJO IN SMERJO						SUROVINA ZA ANILIN	OKLEPNO VOZILO	
SPANSKI PESNIK DE OTERO					TRDO ZGANA GLINA NORD. GOSPO- DARICA MORJA									IRIDIJ BREZREPA DVOŽIVKA			LITURGIČNO OBLAČILO KRAJ PRI POREČU					
PRODAJALEC RIB						OŽGAN KOS DEBLA VITAL AHACIČ				POLJSKO MES- TO OB VISLI SLAVKO OSTERC						SL. PISATELJ (JANEZ) GRSKA CRKA						
HRVASKO MOSKO IME							PALESTINSKI VODITELJ												STARO KITAJSKO BRENKALO			
SPOMLADI POSEJANO ZITO							EGIPČANSKI BOG SONCA					KNUT HAMSUN			RIMSKA BOGINJA JEZE				PTIČ SEVERNIH MORIJ, NJORKA			



PHILADELPHIA / PREKLETSTVO AIDS

V letu dni je bolezen pobrala že 43 statistikov

Film je producentu prinesel 125 milijonov dolarjev

NEW YORK - Zadnja želja, ki jo je izrekel Ron Water, dokler se je še lahko gibal, je bila posvečena Rimu: zelel si je obiskati večno mesto. Na pot je krenil aprila lani s prijateljem Gregom, toda ko sta prisla v Italijo, ga je popadla slabost in moral se je vrniti. V letalu so ga locili od drugih potnikov in bral po vzletu se je njegovo srce ustavilo. Kasneje je Greg povedal, da je moral kar pet ur sedeti s truplom mrtvega prijatelja.

Ron Water je bil eden iz vrste okuženih z aidsom, ki so sodelovali pri snemanju filma Philadelphia in ki so umrli kmalu po tem, ko je bil film končan in ko je doživel nesluhten uspeh tako v Hollywoodu kot tudi drugod po svetu. Po podatkih, ki jih je na novega leta dan objavil New York Times, je od trinajstdesetih bolnikov, ki so sodelovali pri snemanju, trinaestdeset bitko z aidsom se izgubilo. Oskarju, ki ga je dobil film, pa sledijo pogrebni nagovori.

Philadelphia je bil prvi film, ki ga je ena od velikih hollywoodskih produkcijskih

hiš posvetila zavratnemu virusu HIV in posledicam bolezni. Avtorji filma so pogumno zrušili staro pravilo, po katerem smrt in trpljenje nista sestavni, s katerima je moč narediti uspešen film. Imeli so prav in film, ki ga je režiral Jonathan Demme in v katerem je glavno vlogo odigral Tom Hanks, je stal 25 milijonov dolarjev, v enem samem letu pa je prinesel v blagajne kinematografov 125 milijonov dolarjev. Hanks je dobil za vlogo Oscara, v filmu pa igra mladega in uspešnega homoseksualnega odvetnika, ki odkrije, da je okužen z virusom HIV. Odvetniška pi-

sarna, v kateri je zaposlen, ga po tem odkritju odpusti. Hanks sproži tožbo, vendar pa ima težave že pri iskanju odvetnika, ki bi ga zastopal. Na koncu privoli v sodelovanje Joe Mille (igra ga Denzel Washington), temnopolti odvetnik, ki sovraži homoseksualce, ki pa počasi tudi sam doume njihovo trpljenje. Becket, ki ga igra Hanks, na koncu seveda umre. Režiser Demme je skušal ustvariti realistično ozadje dogajanja in je statistično poiskal med bolniki, pri tem pa so ga podprle tudi organizacije homoseksualcev, ki so bile presrečne sprico dejstva, da se je nekdo lotil njihove problematike. Posebej se je izkazala Action Aids Philadelphia, ki je poskrbela za skoraj vse statiste, ki pa zdaj že steje trupla. Med prvimi, ki sta umrla, sta bila Daniel Chapman in Mark Sorensen. Chapman se v filmu pojavi na samem začetku, ko Hanks obišče bolnišnico, da bi na njem opravil test. Hanks, se vedno v elegantnih oblačilih uspešnega odvetnika, v čakalnici čaka, da pride na vrsto, in lista po papirjih, Chapman pa nastopi kot njegovo nasprotje: kot bolnik v zadnjem stadiju aidsa. Chapman je umrl pred letom dni, ker mu je odpovedalo srce. V isti začetni sceni je moc v ozadju videti tudi osive glavo Sorensena, ki je umrl, se preden so končali montažo filma. Hanks ga je, ko so mu izročali Golden Globe, posebej omenil, Star je bil 31 let.

Doslej je umrlo 43 statistikov, na smrtni postelji pa je tudi David Bertugli, znan po polemiki, ki jo je sprožil med snemanjem, potem ko je videl enega od igralcev, kako si v strahu pred okužbo umiva roke z alkoholom.

KaS

Zoper korupcijo najbolj zaležeta pravna država in javno mnenje (2)

Zakaj sprememba? Deloma zato, ker se ljudje, ki so del gospodarskega razvoja, cutijo ogolufane, ko vidijo, kako njihovi programi pomoči propadajo zaradi izsiljevanja in korupcije. Berlinsko skupino TI so ustanovili z namenom boja proti izsiljevanju. Hudi časi pa so tudi za korupcijo neprijetni. Lazje se je bilo saliti o velikosti ure rolex na zapestju nekega lagoskega generala, ko je z nafto bogato nigerijsko gospodarstvo cvetelo. Vendar je po letu 1980 večina podsaharske Afrike postala revnejša, zato je pretirano razkošje wabenzijev toliko težje pogoltniti. Prav zoprno je, ko moraš mlajšemu zimbabvejskemu uradniku odšteti 12 ameriških dolarjev za voznisko dovoljenje. Vendar pa se ti zelodec obrne ob dejstvu, kot se je zgodilo v Angoli, ko je minister za socialno skrbstvo uvozil 300 mercedesov v državo, v kateri divja državljanska vojna.

Izsiljevanje se je pojavilo tudi v tistih državah, kjer je bilo do sedaj malo prisotno. Hong Kong, nekod razvpito mesto, si je pridobilo ugled, ko je leta 1974 ustanovilo močno neodvisno protikorupcijsko komisijo (Commission Against Corruption). Vendar pa je povečano trgovanje s Kitajsko (kjer je korupcija bolj krajevnega značaja), znova pripeljalo do novega izsiljevanja. Predlanskim so aretirali devet carinikov, ker naj bi ti pomagali pri tihotapljenju ukradenih avtomobilov in elektronskega blaga na Kitajsko. Uradnike skrbi, da bodo izgubili svoj ugled in dobro ime, ko bo Hong Kong leta 1997 presel v kitajske roke. »Danes Hong Kongu znova grozi narasajoči val korupcije,« je nedavno dejal guverner Chris Patten. »Zvonovi, ki oznanjajo preplah, so že začeli biti«

Prav tako imajo lahko tudi manjša izsiljevanja strasne posledice. Tipičen primer je Tajsko. Prostitucija je na Tajskem uradno nelegalna, vendar pa ima na tisoče javnih hiš, masaznih salonov in go-go barov na svojih plačilnih listah policista, ki prejema od 120 do 600 ameriških dolarjev mesečno. Nedavna studija, ki jo je izdelala bangkoška univerza

Chulalongkorn, ocenjuje, da tisoč zabaviščnih lokalov, razkropljenih po mestu, mestni policiji plačuje 600 tisoč ameriških dolarjev podkupnine mesečno. Tako tajska policija varno sedi doma v svojih predmestnih vilah in se vozi naokoli v beemveh; nedavno so pri nekem upokojenem policijskem polkovniku na hranilni knjižici odkrili 920 tisoč dolarjev. Mnogo hujše pa je to, da je zveza med policijo in raznimi saloni, kjer poskrbijo za telo in dušo, povzročila epidemijo aidsa. Uradniki zdravstvene službe menijo, da je več kot 400 tisoč Tajcev okuženih z virusom aidsa. Večina se jih je okužila v javnih hišah, ki bi jih postena policija morala že pred leti zapreti.

Kakorkoli že, novemu napadu na korupcijo je botrovalo neprijetno odkritje. Uvajanje tržnih zakonitosti v zadnjih dveh letih, ki poudarjajo pomen zmanjšanja proračunskega primanjkljaja, znižanje subvencij, varovanja in borbo proti inflaciji, lahko povzroči sirjenje korupcije in jo tudi že je. Splošno znano dejstvo je bilo, da so bile Latinska Amerika in komunistične države pred 15 leti podkupljive. Vendar pa je za tuje poslovneže to bila nekakšna korupcija, ki jo je bilo moč predvideti. Podobno kot se je dogajalo v Chicagu šestdesetih let za Daleyvega zupanovanja, ko ste dali podkupnino predstavniku vladajoče stranke, komunistične ali katerkoli, in, preprosto povedano, tudi dobili to, kar ste plačali. Vendar pa so v osemdesetih letih stare politične in gospodarske sisteme postavili na glavo. Novi lokalni politični veljaki so začeli sestavljati državni aparat, zato pa nastajajo novi zakoni, ki opredeljujejo »specifične« industrije. In vsi so hoteli kosček pogace. Končni rezultat je bil že vnaprej znan. Andrei Shleifer, profesor ekonomije na Harvardu, pravi, da v sodobni Rusiji vsakdo sprejema podkupnino. V prehodu na tržno gospodarstvo organizirana korupcija ne obstaja. Vsak dela na svojo pest. To je vzrok obstajajo različne prikriti oblike korupcije.

Se nadaljuje

MEH ZA SMEH Judovske šale

Kohn na posti oddaja brzojavko za svojega poslovnega partnerja Grūna. »Sprejemam Vašo ponudbo. Sledi pismo. Z odličnim spoštovanjem Kohn.«

Uradnik pri okencu mu prijateljsko svetuje. »Ta 'z odličnim spoštovanjem' bi lahko gladko izpustili.« Kohn nazaj zacuden: »Od kje pa vi Grūna tako dobro poznate?«

Gospa Rosenzweig dobi od soproga brzojavko. »Prihajam ob 17.30 na Zahodno postajo. Prinesem kaco klopotača.« Soproga je ob uri na postaji, moz sestopi z vlaka in ljubece se pozdravita. Ko si ogleda njegovo prtljago, pravi: »In kje je kaca klopotača?«

»Kaksna kaca klopotača!« odvrne Rosenzweig. »Za to ceno sem imel na voljo se tri besede, menda ne mislis, da bom posti kaj подарil!«

Petdesetletni Kohn se misli poročiti z dvajsetletnim dekletom. Njegov najboljši prijatelj bi ga rad odvrnil od tega načrta: »Pomisl malo, cez deset let jih boš imel šestdeset, ona pa stitideset. Cez nadaljnjih deset let jih boš imel sedemdeset, ona pa stitideset. In se deset let kasneje jih boš imel na grbi osemdeset, ona pa petdeset - in kaj boš potem počel s tako staro babo?!«

GENIJI V ŠOLSKIH KLOPEH Albert Einstein (1879-1955)

Iz Ulma, kjer se je Einstein rodil 14. marca 1879 - njegov oče je tam malo pred tem odprl trgovino z elektromaterialom, ki pa ni vrgla dovolj dohodka - se je družina preselila v München. Tam je oče skupaj z bratom sestavljal elektromotorje, merilne naprave in obločne svetilke, za katere pa je našel komaj kakšnega kupca. V Münchnu je hodil Albert najprej v katoliško osnovno solo. Bil je edini Jud v razredu, vendar pa zavoljo tega ni bil zapostavljan. Od enajstega leta dalje je obiskoval Luitpoldovo gimnazijo. Že od samega začetka je solo občutil kot prisilo: »Učitelji v osnovni soli so se mi zdeli kot kaplarji in profesorji v gimnaziji kot poročniki.« se je pridružil kasneje. Poučevanje, ki se je opiralo na strah in prisilo, mu je odvzelo sleherni veselje do solanja. V takšni soli so, kot je pravil, zadušili »veselje do svete radovednosti raziskovanja«. Menil je, da je velika zabloda misliti, da je moč veselje do opazovanja in raziskovanja spodbujati s prisilo in s privzganjanjem občutka za dolžnost. »Prepričan sem, da bi celo roparski zivali poslo veselje do žretja, če bi jo silili k jedi z bicom tudi tedaj, ko ni lačna, zlasti se, če bi izbirali pod takšno prisilo vsiljeno hrano izbirali na ustrezen način.«

Se nadaljuje

MOJSTRI DETEKTIVI

Maurice Leblanc

Arsène Lupin (2)

"Pismo, pa se priporočeno povrhu."

Osamljeni baron brez prijateljev, brez cloveka, ki bi mu bilo zanj mar, ni nikoli dobival pisem. Nepricakovano pismo se mu je takoj zazdelo slabo znamenje, napoved kakega blizajočega se dogodka, ki ga bo upravičeno vznemirilo. Kdo je skrivnostni pisec, ki moti njegov mir?

"Podpisati morate, gospod baron."

Godrnjaje je podpisal. Potem je pismo vzel, počakal, da je postar izginil za cestnim ovinkom, se nekajkrat sprehodil sem ter tja, nato pa se je naslonil na ograjo mostu in odprl ovojnico. V njej je bil kos karirastega papirja. Naslov posiljatelja je bil napisan na roko: Zapor de la Santé, Pariz. Baron je pogledal podpis: Arsène Lupin. Osupel je bral:

Spostovani gospod baron Cahorn! Na hodniku, ki povezuje Vaši sobani, visi odlična slika, ki jo je naslikal Philippe de Champaigne in ki mi izredno ugaja. Tudi Vaši Rubensi so

po mojem okusu prav tako kot Vas manjši Watteau. V desni dvorani cerinim kredenco Ludvika XIII., tapiserije iz Beauvaisa, okroglo empirsko mizico, podpisano z 'Jacob', in renesančno skrinjo; v sobani na levi strani vitrino z okrasnimi predmeti in miniaturnami.

Tokrat se bom zadovoljil z nastetiimi predmeti, ki jih bo po mojem mnenju lahko prodati. Zato bi Vas prosil, da jih ustrezno zapakirate in brez postnine posljete na moje ime na postajo Batignolles. Če moji pronsnji ne boste ustregli, bom v noci od srede, 27., na četrtek, 28. septembra, sam poskrbel za prevoz. In takrat se ne bom - pravičnost mora biti - zadovoljil samo z omenjenimi predmeti.

Prosim, oprostite za to majhno nadlegovanje.

Z globokim spoštovanjem

Arsène LupinPS. - Prosim, nikar ne posiljajte večjega Watteauja. Čeprav ste zanj na dražbi plačali trideset ti-

soč frankov, je samo kopija, original je Barras v casu direktorja zažgal na neki orgiji. To trditev lahko preverite v Garatovih neobjavljenih memoarjih.

Prav tako je zame brez vrednosti tudi verižni pas v slogu Ludvika XV., katerega pristnost se mi zdi vprasljiva.

To pismo je barona Cahorna pretreslo do dna. Ze ko bi ga bil podpisal kdo drug, bi se baron občutno vznemiril, ampak Arsène Lupin!

Baron je bil vnet bralec casopisov in je bil zato na tekočem o vsem, kar se je dogajalo v svetu kraj in zločinov, poznal je vse mojstrovine peklenskih vlomilcev. Seveda je vedel, da je Lupina v Ameriki prijel njegov prijatelj Ganimard in ga spravil za ključe, in da zdaj z velikanskimi težavami pripravljajo proces. Vedel pa je tudi, da mora biti pri Lupinu pripravljen na vse. Vrh tega je bila strahotna groznja tudi natančno poznavanje gradu in prostorov, kjer visijo slike in stoji pohistvo. Kdo mu je povedal vse to, ko

vendar ni nihče tega nikoli videl?

Baron je dvignil pogled in opazoval ostre obrise gradu, njegovo prepadno vznोजe, globoko reko, ki ga je obdajala, in skomignil z rameni. Ne, gotovo ni nobene nevarnosti. Na svetu ni cloveka, ki bi lahko vdrl v dotlej nedotaknjeno svetisce njegovih zbirk.

Nihce, drzi; toda Arsène Lupin? Ali zanj sploh obstajajo vrata, dvizni mostovi, zidovi? Kaj koristijo se tako domiselne ovire in najskrbnejši zascitni ukrepi, ce se je Arsène Lupin odlocil, da pride na cilj?

Se istega vecera je baron pisal rouenskemu javnemu tozilcu. Prilozil je grozilno pismo in zahteval zascito in pomoc.

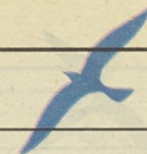
Na odgovor ni dolgo cakal. Ker je omenjeni Arsène Lupin trenutno zaprt v de la Santé in je pod skrbnim nadzorom, nima priloznosti, da bi pisal pisma; torej je to pismo lahko samo delo kakega saljivca. Vse potrjuje to domnevo, logika, zdrava pamet in tudi dejstva. Iz previdnosti pa je bil vendar neki strokovnjak naprosen,

naj da izvedensko mnenje o rokopisu. Povedal je, da kljub nekaterim podobnostim ne gre za zapornikov rokopies.

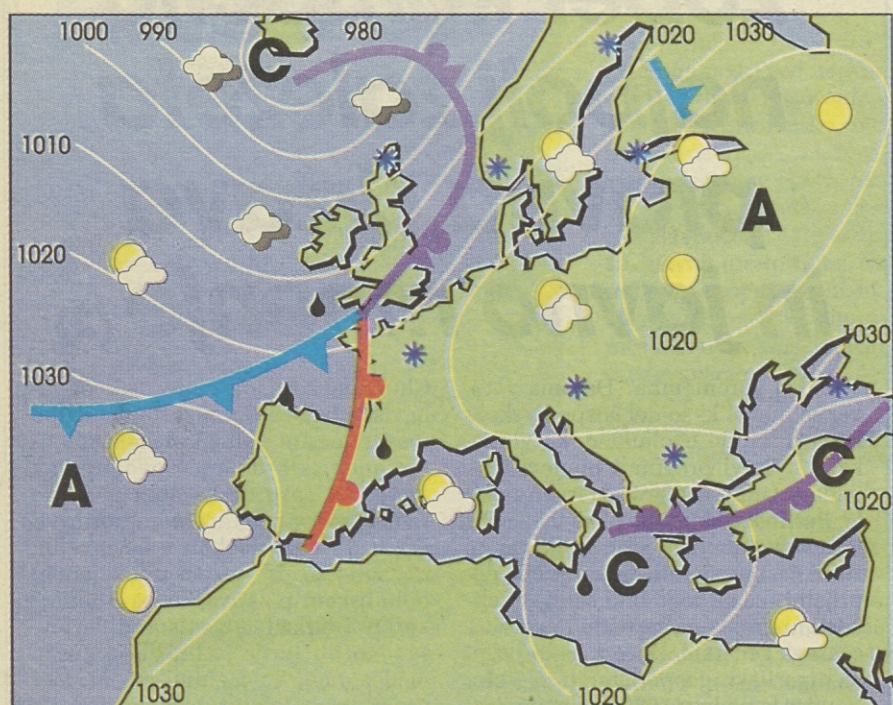
"Kljub nekaterim podobnostim", baron je resnicno dojel smo te tri vznemirljive besede, ki so mu potrjevale lastne dvome in ki bi morale ze same zadostovati, da bi se zadeve lotilo sodisce. Njegovi strahovi so rasli. Spet in spet je prebral pismo. "Sam bom poskrbel za prevoz." Pa natančni datum: "V noci od srede, 27., na četrtek, 28. septembra..."

Nezaupljivi in molčeci baron zadeve ni zaupal svojim sluzabnikom, saj ni bil popolnoma prepican v njihovo vdanost. Pa je vendar prvič po mnogih letih zacutil potrebo, da bi nekomu povedal, da bi prosil za nasvet. Dezelno sodisce ga je pustilo na cedilu, in ni vec verjel, da bi se lahko branil z lastnimi sredstvi; zato se je ze skoraj odlocil, da se bo odpeljal v Pariz in poprosil za pomoc kakega starega kriminalista.

Jutri naprej



EVROPA / VEČINOMA SUHO IN MRZLO



Vremenska slika:

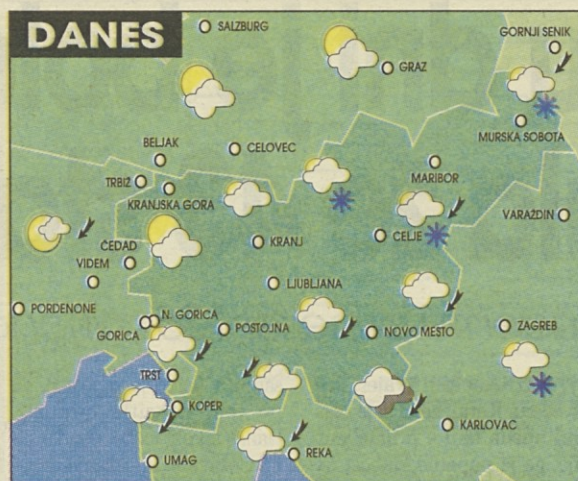
Nad srednjo in vzhodno Evropo se krepi območje visokega zračnega pritiska, nad južno Italijo pa je ciklonsko območje. Nad naše kraje doteka s severovzhodnimi vetrovi mrzel in prehodno tudi bolj vlažen zrak.

Podatke pripravlja in posreduje Hidrometeorološki zavod.



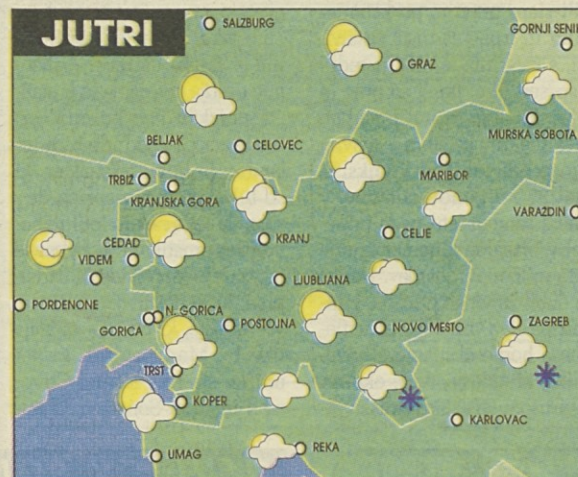
ALPE JADRAN / PONEKOD RAHEL SNEG, BURJA

OBLAČNOST	DEŽ/SNEG mm na dan
pod 10%	pod 5
10-30%	5-10
30-50%	10-30
50-80%	30-60
nad 80%	nad 60
VETER	NEVIHTE
5-10 m/s	MEGLA
nad 10 m/s	



Slovenija: Zmerno do pretežno oblačno. V notranjosti bo naletaval sneg. Pihal bo severovzhodnik, na Primorskem burja. Dnevne temperature malo pod 0°C.

Sosednje pokrajine: Na zahodu bo pretežno jasno. Drugod bo zmerno do pretežno oblačno, naletaval bo sneg. Ob severnem Jadrnu bo pihala burja. Mrzlo bo.



V Sloveniji: V petek bo delno jasno z zmerno oblačnostjo, v južnih krajih pretežno oblačno. Ponekod v notranjosti bo se naletaval sneg.

Obleti: V soboto bo suho. Veter bo ponehal.

TEMPERATURE
ALPE JADRAN

včeraj ob 7. in ob 13. uri

LUJBLJANA	-2/-0
TRST	2/3
CELOVEC	-14/-4
BRNIK	-9/-0
MARIBOR	-3/-1
CELJE	-2/0
NOVO MESTO	-2/-2
NOVA GORICA	0/3
MUR. SOBOTA	-2/-1
PORTOROŽ	2/3
POSTOJNA	-4/-3
ILIRSKA BISTRICA	-3/-2
KOČEVJE	-3/-4
ČRNOMELJ	-1/-2
SLOV. GRADEC	-4/-2
RATEČE	-8/-5
VOGEL	-11/-11
KREDARICA	-20/-20
VIDEM	0/4
GRADEČ	-11/-2
MONOSTER	-4/-2
ZAGREB	-1/-1
REKA	0/0

TEMPERATURE
PO EVROPI

včeraj ob 7. in ob 13. uri

HELSINKI	-12/-7
STOCKHOLM	-7/-6
MOSKVA	-9/-2
BERLIN	-6/0
VARŠAVA	7/0
LONDON	-1/5
AMSTERDAM	-2/3
BRUSELJ	3/2
PARIZ	-3/5
DUNAJ	-4/2
ZÜRICH	-11/-1
ŽENEVA	-4/0
RIM	4/13
MILAN	-2/10
BEOGRAD	-2/4
BARCELONA	1/10
ISTAMBUL	7/8
MADRID	-3/7
LIZBONA	6/12
ATENE	8/14
BUCAREST	1/3
MALTA	5/11
PRAGA	-9/-1

BIOPROGNOZA

Vreme ljudem večinoma ne bo povzročalo težav, le vremensko najbolj občutljivi bodo nerazpoloženi in imeli bodo težave s koncentracijo.

RAZMERE NA CESTAH

Ceste po Sloveniji so večinoma suhe in normalno prevozne, razen na območju Cerknice in Loske Doline, kjer sneži in zato so na tem delu spolzke.

SNEŽNE RAZMERE dne 4. 1. ob 8. 30 uri

Rogla	cm	Soriska Planina	cm
Kope	do 40	Kanin	do 55
Krvavec	do 30	Logarska Dolina	20 - 40
Vogel	45	Marela	15
Kranjska Gora	20 - 40	Kandrase	do 30
Mariborsko Pohorje	do 65	Kobla	do 30
Golte	do 45	Pokljuka	30

Zaradi močnega vetra naprave ne obratujejo na Kaninu in v Kandsrah. Dostop na Roglo in Mariborsko Pohorje in Pokljuko je možen samo z zimsko opremo. Na Mariborskem Pohorju je od 17 do 21 ure možna nočna smuka. Tekaske proge so urejene v Logarski Dolini, na Rogli, Mariborskem Pohorju, Kopah, Pokljuki in Soriski Planini. Smučarski avtobus vozi na Roglo in Mar. Pohorje.

PLIMOVANJE

Danes: ob 0.02 najvišje 41 cm, ob 5.46 najnižje -14 cm, ob 11.08 najvišje 29 cm, ob 17.45 najnižje -50 cm.

Jutri: ob 0.40 najvišje 38 cm, ob 6.36 najnižje -11 cm, ob 11.44 najvišje 19 cm, ob 18.15 najnižje -40 cm.

SVET / SLIKA PRI SLIKI...ZGODBA PRI ZGODBI...PA SE RES JE

Kralj Rihard Levjesrčni je bil krvoločni kriminallec

LONDON - Legendarni kralj Rihard Levjesrčni je v resnici bil krvoločni, ki ni mogel živeti ne da bi vsak dan moril, in to z užitkom. Tako je angleška televizijska mreža BBC uničila enega od najsvetlejših mitov srednjeveške Anglije. »Rihard je bil preprost kriminallec, ki ga je zanimal samo denar. Rad se je boril, krizarske vojne pa so mu nudile najboljšo priložnost za boj,« je izjavil dokumentarist Terry Jones, ki je s pomočjo enega največjih strokovnjakov za krizarske vojne, profesorja Stevena Runcimana, pripravil dokumentarec o krščanskih odpravah v Sveto deželo.

Rihard se je rodil v Oxfordu leta 1157, vzgajali pa so ga v Franciji. Za angleškega kralja so ga okronali leta 1189. Iz legend poznamo njegove junaske podvige med tretjo krizarsko vojno proti Saladinu ter boj za obla-

st, ki ga je ob povratku imel - s pomočjo Robina Hooda - proti hudobnemu bratu Johnu. Iz Jonesovega dokumentarca pa izhaja, da se je Rihard odpravil v Jeruzalem na celu množice kmetov. Krizarji so bili po Jonesovem mnenju navadni ljudožrci, ki so pobili vse Zide, na katere so naleteli v Nemčiji, v Turčiji pa so uničili cele vasi, ker niso vedeli, da v njih žive pokristjanjeni ljudje. Zaradi prepira o paru čevljev so pobili kar 4.000 oseb na en mah. »Rihard je bil slab kralj, slab mož in slab oče,« trdi Runciman, ki pa prizna, da je bil dober vojak.

Ni znano, zakaj je dobil vzdevek »Levjesrčni«, Jones vsekakor poudarja, da Rihard »ni razumel niti besedice takratne angleščine,« saj je zrasel v Franciji. Nekoc je celo dejal, da bi rade volje prodal London, ko bi le našel kupca.

Iz šanghajske poslovne ulice izgnali »najslabšo trgovino«

PEKING - Trgovino gumbov Daxing v šanghajski poslovni ulici Sichuan so zaprli, njenega direktorja pa odstavili, ker je prodajalna prejela nezavidljivi naslov »najslabše trgovine. To je prvič, da se kaj takega zgodi na Kitajskem, ker trgovin sedaj ne ocenjujejo partijski funkcionarji, temveč navadni kupci.

Po prestani kazni je ostal v zaporu, ker se boji prostosti

SYDNEY - Neki avstralski zapornik je po prestani kazni 13 let zapora zaradi posilstva sklenil, da ostane v jetnišnici, ker se boji prostosti. Eric Geoffrey Cahill je po izpustitvi ostal pred vrati zapora z opeko v roki in s tem zagrešil kaznivo dejanje, tako da so ga obsodili na 14 dni zapora. Kaj bo storil po prestani kazni, pa še ni jasno.

Po gospodarjevi smrti pes napravil samomor

MOSKVA - Nekega škotskega ovčarja je gospodarjeva smrt tako prizadela, da je v ruskem Puskinu skočil z devetega nadstropja. Pes je predtem ves dan cepel ob svojem mrtvem gospodarju in ni pustil ljudi k trupu. Ruski etologi navajajo, da niso redki primeri psov, ki umrejo po izgubi svojega gospodarja, tokrat pa je prvič, da pes napravi samomor.

Kitajci dobesedno norijo za računalniškim striptizom

PEKING - V do nedavnega komunistično puritanski Kitajski ljudje dobesedno norijo za računalniški striptiz »poker z lepotic«, tako da oblasti ne vedo, kako bi zajele ta pojav. Nedvomno ga bodo s svojo gonjo se bolj razširile.

Republikanci napadajo Clintonovega mačka Socksa

WASHINGTON - Tudi Clintonov maček Socks se je znašel na udaru republikancev, ker zanj rabijo denar davkoplačevalcev. Seveda mu ne očitajo priboljškov, saj so med Američani mačke in psi včasih pomembnejši od ljudi, moti jih klub Socksovih prijateljev, ki z javnim denarjem odgovarjajo na tisoče pisem oboževalcev predsedniškega mačka.

Ukradli so mercedes s truplom v prtljazniku

BEOGRAD - Trije beograjski najstniki so za novo leto ukradli nov mercedes. Ko so se navelicali potepanja, so hoteli pogledati se v prtljaznik, da bi iz njega vzeli kaj vrednega, preden bi se znebili ukradenega avta. V prtljazniku pa so fantje našli truplo. Takoj so pohiteli na prvo policijsko postajo, priznali krajo, ne pa umora neznanca.

ŽIVALSKI SVET
Nekatere zebe, drugi so zadovoljni

Zaradi snega je opici v nürnberskem živalskem vrtu pošteno zazebljo, tako da se druga drugo grejeta. (AP)



Kuščarji v brisbanskem živalskem parku pa so presrečni, ker tu ni mačk, ki bi jim stregle po življenju. (AP)

1994

Deset najpomembnejših dogodkov

Agencija Associated press je novinarje dnevnikov, agencij in televizijskih postaj v svetu vprašala, kateri so bili najpomembnejši dogodki v letu 1994. Na osnovi odgovorov so izdelali naslednjo lestvico:

1. Mirovni proces na Bliskem vzhodu
2. Etnični pokoli v Ruandi
3. Volitve v Južni Afriki
4. Državlјanska vojna v Bosni in Hercegovini
5. Volitve kongresa v ZDA

6. Severnokorejska jedrska kriza in smrt Kim Il Sunga
7. Brodolom estonskega trajekta
8. Ameriški poseg na Haitiju
9. Izgledi za mir na Severnem Irskem
10. Volitve v Italiji

